

SYNOPSIS
COMMUNIIUM LOCORUM
Præcipue ad Mores spectantium:

EX

Poetis Latinis

Tum Antiquioribus tum Recentioribus

COLLECTA:

Et in CAPITA cuique propria

DIGESTA.

In Usū Puerorum, qui in Scholis Gramma-
ticis Poetarum Latinorum tum Lectione
tum Imitatione prima faciunt Tyrocinia.

LONDINI:

Typis GUIL. BOWYER, Impensis verò HEN.
CLEMENTS Bibliopolæ Oxon. MDCCIX.

27 NOV 21

UNIVERSITY OF OXFORD

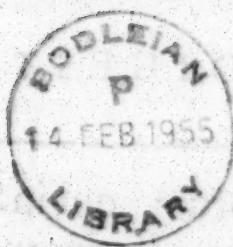
PROFESSOR OF MEDICINE

PROFESSOR OF MEDICINE

PROFESSOR OF MEDICINE

COLLECTA

IN CAPITA

PRÆFATIO

A D

LECTOREM.

EXhibetur tibi hic, *Benevole Lector*, SYNOPSIS Communium Locorum ad mores humanamque vitam præcipue spectantium, ex Poetarum Latinorum optimis excerpta; quam multis abhinc annis in Privatum privatæ Scholæ usum collectam, qui mihi author erat publici juris faciendi, id etiam mihi muneris injunxit, ut nonnulla tum de Prima occasione consilioque colligendi, tum de collectæ usu & utilitate breviter præmitterem.

Vix quenquam latere arbitror, (cui modo usus *Scholarum Grammaticarum* non

PRÆFATIO.

fit penitus incognitus) difficultatem tum docentibus tum discentibus longe gravissimam inde plerumque exoriri, quod hujusmodi pensa a Tyronibus exigantur, ad quæ non satis parati (ne dicam penitus imparati) sæpissime accedunt. Moris enim est, in his Scholis, præsertim celebrioribus, ut Thema aliquod (quod vocant) pueris proponatur; cuius sententiam tenentur illi (pensi loco,) fusiore Orationis tractu, ascitis undique Comparationum & Exemplorum ornamentis explicare. Unde autem puero vixdum bipedali, pauca legenti, pauciora intelligenti suppetat materia, ut quasi proprio Marte nudi alicujus Thematis sibi propositi sensum rationibus probare, comparationibus illustrare, exemplisque confirmare sciret, subsidiis pene omnibus destitutus? Quod enim ad Phraseologias & Thesauros attinet, quorum multa multi ediderunt, materiæ inveniendæ parum profunt, utcunque rerum jam inventarum ornatui plurimum utilia.

PRÆFATIO.

Et quasi hoc parum esset, ad tenera puerorum ingenia exercenda dicam, an torquenda? adjungitur insuper imo injungitur, ut Thematis hujusmodi argumentum numeris Poeticis discant exprimere: tanquam fas esset, infanti vix dum certo pede humum signanti, saltatoris imo funambuli partes illico mandari.

Visum est nonnullis rerum harum peritissimis, huic ætatis rudis infœcunditati optime subveniri posse; si ob oculos puerorum ponantur exemplaria quædam, vel ex optimis authoribus excerpta, vel proprio docentium labore composita: Visum sane est: sed citra effectum, (saltem quod ego sciam) substituit consilium nisi quod nonnihil hac in re tentasse magis quam perfecisse videatur, vir Doctissimus *Farnabius*, Indice suo Poetico, Rhetorico Indici annexo: quem, non nisi nuper *Collectori* nostro vidisse contigit, nec nisi post hanc *Collectionem* non solummodo susceptam, sed magni ex parte consummatam.

Hoc

PRÆFATIO.

Hoc ergo consilio plurima olim Capita collecta; privato aliquot annorum usu expertus haud inutilia, non ita pridem coactus puerorum assidue transcribentium incuria revivere: plurima denuo addidit, *Farnabii* potius autoritate confirmatus, quam auxilio adjutus,

His autem Exemplaribus concinnandis, id optimum duxit; nihil nisi ex Poetarum Latinorum veterioribus ideoque imitatione dignissimis excerpere: nisi quod, iis subinde deficientibus (*Plautoque & Terentio* ob carminum genus pueris ignotum intactis:) recentiorum aliquot (eos tamen autoritatis vix minus indubiæ) idque rarius, in suas partes vocaverit. Ex quibus quicquid occurrit, tum puerorum captui accommodatissimum, tum ex vulgari Scholarum usu tritissimum, sub Capitibus suis, (quæ tot Thematum vicem supplerent,) disposuit: nullo tamen alio Ordine observato, nisi ut priores sedes occuparet carminum genus pueris notissimum, ideoque ad imitandum facillimum: distincta quorum genera
vacuo

PRÆFATIO.

vacuo voluit intervallo Tyronum observationi innotescere. Nec enim fas, nec necesse erat, ut exacta numerisque omnibus absoluta hæc prodirent Exemplaria; sed quæ ad laxam Sylvarum licentiam proprius accederent: ne quis videlicet inde locus diffusa contrahendo, contracta dilatando, indigesta denique disponendo Tyronum industriæ non relinqueretur: quibus fortasse in rebus consistit imitandi officium maxime præcipuum.

Et hinc opinor satis constat hujus collectionis utilitas: qua ut cum majore fructu utanter Scholæ, non abs re monere visum est, ut pueri Thema aliquod imitationi suæ propositum coram Magistro prius exponerent; nec id oscitanter, sed ut sensum penitus intelligant; & (si placet) memoriter ediscant. Quod quo facilius fieri possit, loca passim difficiliora notis brevibus (forte tamen non obscuris) explicantur; notatis quoque quæ occurrunt insigniorum Troporum generibus, ut pueri jam nunc Rhetorica imbuerentur, exemplis quam præceptis citius addiscenda.

Ne

PRÆFATIO.

Ne quid autem in imbecillorum subsidium comparatum, in ignavorum cederet Asylum; meminerint præceptores, faciliora capita Tyronibus assignanda, quorum verba (sensu integro & immutato) variare discant; difficiliora autem & sententiæ minus obviæ adultioribus relinquenda, quæ tum verbis tum sensu variato imitari teneantur: at sine cortice natare valentibus, horum usu omnino interdicens. Nec verendum, hinc ansam præberi plagiaris, quinimo hinc potius ademptam esse fatebitur, quicumque secum reputaverit, bona publica quo magis cognita, eo minus fore furtis obnoxia.

Et ut sua cuique loco constaret tum authoritas tum elegantia, (cum florum ex hortis suis exceptorum tota fere pereat gratia) annexum cuique capiti videas, ex quo Libro, Ode sive Epigrammate, & in Poematis longioribus versum ipsum numeratum, unde desumptus sit: ut liceat juventuti studiosæ, si libeat, ipsum consulere Authorem, ipsosque ad-
ire

PRÆFATIO.

ire fontes, ex quibus longe dulcius aquæ bibantur.

Non est hujus loci inquirere, an salebrosa hæc poësis praxis, tempestivam Sermonis Latini cognitionem impediat; cum concedat idem vir Doctissimus, qui hanc quæstionem haud pridem movebat, tamdiu in Scholis Grammaticis retinendam esse, quamdiu a junioribus Academicis hujusmodi exercitia exiguntur: nisi quis ab inculto solo messem expectari malit, quam semen utcumque incuriosa manu sparsum injici.

Et hæc sunt quæ nescire noluit eos, in quorum gratiam nugas has olim colligere, nunc edere sustinuit, cui si immensos eorum labores suis conatibus aliqua ex parte levare contigit, satis amplum operæ suæ bene collocatæ præmium affectum se existimat.

*Syllabus Capitum quæ in hæc SYNOPSIS
continentur ordine Alphabetico dis-
positus.*

A.

<i>Amor ingenii neminem divitem fecit.</i>	277
<i>Avaritia insatiabilis.</i>	27
<i>Alta fuge, alta cadunt.</i>	31
<i>Amor non celandus.</i>	42
<i>Amantium iræ amoris redintegratio est.</i>	43
<i>Amor in moribus meliùs quam forma fundatur.</i>	50
<i>Amarum sit Salubre.</i>	96
<i>Amorem nutrit solitudo.</i>	108
<i>Amorem fugant negotia.</i>	109
<i>Ars stupet malis.</i>	116
<i>Amor fugat negotium.</i>	154
<i>Aurea mediocritas tuta.</i>	158
<i>Ars manet, opes fluxæ.</i>	188
<i>Affectus vix sunt ratione domandi.</i>	189
<i>Amor non sanandus.</i>	190
<i>Adversa virtutem illustrant.</i>	192
<i>Ætas aurea fœlix & innocua.</i>	198
<i>Artes quondam honore, nunc contemptu habitæ.</i>	241

B.

<i>Bellorum fœmina Causa est.</i>	140
-----------------------------------	-----

C.

<i>Cura mortalium vanæ.</i>	257
<i>Cura facit canos.</i>	178
<i>Conjunctio firmat.</i>	100

Cessandum

INDEX.

<i>Cessandum emeritis.</i>	99
<i>Corruptio optimi fit pessima.</i>	3
<i>Constat parvo fames, magno fastidium.</i>	92

D.

<i>Diversis diversa placent.</i>	39
<i>Difficilia magnanimis pulchra.</i>	71
<i>Dolores leuat questus.</i>	73
<i>Desidiâ corpus animusque corrumpitur.</i>	76
<i>Dulcis dampnosa voluptas.</i>	133
<i>Deus quippe qui omnipotens, non negligendus.</i>	160
<i>Dulcis erit mercede labor.</i>	179
<i>Dux præt exemplo.</i>	205
<i>Dolores levant studia.</i>	223
<i>Disce homines, moresque hominum; non somnia vatum.</i>	265
<i>Desine lugendi: non fas revocare sepultos.</i>	167

E.

<i>Est quædam virtutem vitiorumque confinitas.</i>	37
<i>Excitat ignavos spes fama.</i>	102
<i>Educatio aspera optima.</i>	141
<i>Ex humili loco euecti ferociunt.</i>	147

F.

<i>Fælices sequeris, mors; miseros fugis.</i>	163
<i>Fælix vita domi est, non extrema orbe petenda.</i>	175
<i>Fælices Philosophi.</i>	115
<i>Fælicium multi comites, infælicium nulli.</i>	9
<i>Florescunt omnia vere.</i>	36
<i>Forma amat artificem.</i>	45
<i>Fit vivax carmine Virtus.</i>	63
<i>Fama mendax veloxque.</i>	72
<i>Fæmineis nec tu lachrymis, nec credito verbis.</i>	74
<i>Forma bonum fragile est.</i>	104

I N D E X.

<i>Fortes creantur fortibus.</i>	148
<i>Forma non amat artificem.</i>	181
<i>Forsan miseros meliora sequentur.</i>	182
<i>Fronti nulla fides.</i>	232

G.

<i>Garrula lingua nocet.</i>	77
<i>Graves augentur tempore cura.</i>	113
<i>Gravia graviores curam exigunt pericula.</i>	125
<i>Gratum securis periclitantes aspicere.</i>	184

H.

<i>Heu quantum pœna mens conscia donat.</i>	69
<i>Heroes cito maturi.</i>	103
<i>Honos alit artes.</i>	149
<i>His labor illis fructus.</i>	269

I.

<i>Impatiens rivalis amor.</i>	164
<i>Illus piscator sapit.</i>	247
<i>Ipsos alacres adhortamur.</i>	242
<i>Ingenii aciem contundit continuus dolor.</i>	237
<i>In autores scelera redierunt sua.</i>	234
<i>Intempestiva nocent consilia.</i>	107
<i>Juvat inconcessa voluptas.</i>	29
<i>Industria res parva crescunt.</i>	132
<i>Infœlix conjugium inæquale.</i>	145
<i>Invidia ferit optima.</i>	156
<i>Indigent honesti, ditescunt improbi.</i>	207
<i>Imperia violenta non sunt diuturna.</i>	216
<i>Juventus lata, Senectus tristis.</i>	225
<i>Juvat intentata voluntas.</i>	239
<i>Idem est militia sæpe togæque decus.</i>	263
<i>Ingenia maxima se coli patiuntur à minoribus.</i>	272
<i>Invitum servare difficillimum.</i>	162

INDEX.

L.

<i>Leti facile corrumpuntur & ignavi.</i>	253
<i>Legendis veteribus proficis.</i>	212
<i>Lesus pudor irreparabilis.</i>	214
<i>Luxus in vestibus tum viris tum sceminis evitandus.</i>	236

M.

<i>Magnatum consortia fugienda.</i>	256
<i>Minuit patientia curas.</i>	254
<i>Multi suis periere votis.</i>	243
<i>Mala assueta relinquere difficile est.</i>	227
<i>Mulier seivissima pellice prensâ.</i>	204
<i>Malorum usu indurescimus.</i>	126
<i>Mors grata miseris.</i>	13
<i>Magnamini faciles ad ignoscendum.</i>	18
<i>Mors certa, tempus incertum.</i>	19
<i>Mori præstat quàm gloriæ superesse.</i>	20
<i>Misericordia regibus ornamento.</i>	21
<i>Minuuntur carmine curæ.</i>	22
<i>Mater artium necessitas.</i>	25
<i>Miserum amicum turpe deserere.</i>	120
<i>Memor esto brevis ævi.</i>	170
<i>Misera est magni custodia censûs.</i>	173
<i>Miseri ad metum proni.</i>	185
<i>Modicis humescere pœclis Carmen alit.</i>	195
<i>Multis divitiæ reatûs causa.</i>	210
<i>Malè parta malè dilabuntur.</i>	211
<i>Mors omnibus communis.</i>	218
<i>Miserrimi extra periculum.</i>	228
<i>Moræ incommode.</i>	231
<i>Mortis cupidis mors ipsa timori est.</i>	274
<i>Mora rebus agendis Utilis interdum est.</i>	276

N.

<i>Nil constans in amore.</i>	112
<i>Nil nisi nomen amicitia.</i>	94
	Nemo

INDEX.

<i>Nemo clarus nisi qui bonus.</i>	10
<i>Nulla potentia longa est.</i>	15
<i>Non omnia possumus omnes.</i>	47
<i>Nè prospera animos efferant.</i>	58
<i>Nil manet æternum.</i>	91
<i>Nummi apud amicos reponendi.</i>	95
<i>Non Numen Amor, sed sæda libido est.</i>	128
<i>Nullos virtus oppressa fateri, Esse Deos suadet.</i>	135
<i>Nemo se fugiat.</i>	169
<i>Non victima sed mens Grata Deo.</i>	244
<i>Nemo sælix ante mortem.</i>	199
<i>Nulla metu casta quicquam custodia prodest.</i>	202
<i>Nil idem diu placet.</i>	241
<i>Ne quid supra vires.</i>	249
<i>Nec regitur strictus citò nec deponitur ensis.</i>	260
<i>Nimio metu quæ timemur incurrimus.</i>	274

O.

<i>Otio corpus animusque recreatur.</i>	26
<i>Opes irritamenta malorum.</i>	34
<i>Omnia vincit amor.</i>	84
<i>Obsequium molliendo vincit.</i>	86
<i>Omnia divitibus linguenda.</i>	87
<i>Opes non reddunt beatum.</i>	89
<i>Optima brevis ævi.</i>	121

P.

<i>Proprium est stultitiæ aliorum vitia cernere; obli- visci suorum.</i>	219
<i>Perjuria ridet amantiùm Jupiter.</i>	201
<i>Poetarum laus perennis.</i>	4
<i>Pereunt optima sine usu.</i>	48
<i>Principia rerum parva.</i>	67
<i>Præde quàm cæca cupido est.</i>	68
<i>Pax bello potior.</i>	78
	Post

I N D E X.

<i>Post luctum gaudia.</i>	80
<i>Principiis obsta.</i>	81
<i>Publica utilitas auctori divinos honores parat.</i>	83
<i>Pares cum paribus facillimè congregantur.</i>	131
<i>Potenter regum trabunt exempla.</i>	138
<i>Pietas & in hoste probanda.</i>	157
<i>Parva decent parvos.</i>	259

Q.

<i>Quæ rara chara.</i>	186
------------------------	-----

R.

<i>Reddunt misero solatia vitam.</i>	54
<i>Regina pecunia rerum.</i>	55
<i>Re fias, quod te simulas.</i>	59
<i>Regum est misereri.</i>	129
<i>Rustica vita optima.</i>	143
<i>Rarus sorte suâ contentus.</i>	270

S.

<i>Sua cuique est patria dulcis.</i>	14
<i>Sine Baccho friget Venus.</i>	40
<i>Sors omnia versat.</i>	51
<i>Spe vivimus.</i>	53
<i>Solamen miseri socios habuisse doloris.</i>	97
<i>Sua sint meditata incommoda cuique.</i>	110
<i>Sine venere ruit mundus.</i>	151
<i>Splendida regum miseria.</i>	153
<i>Senectus ipsa morbus est.</i>	177
<i>Serò sapiunt Phryges.</i>	194
<i>Senes ob sapientiam veneratione digni.</i>	196
<i>Sapiens est omnibus aptus.</i>	208
<i>Summa primo navigantium audacia.</i>	221
<i>Soli insunt macule sue.</i>	230
<i>Stat magno violata fides.</i>	161
<i>Sibi imperare imperium maximum.</i>	165

T

INDEX.

T.

<i>Tam deest avaro quod habet, quàm quod non habet.</i>	11
<i>Tu nè cede malis.</i>	57
<i>Tuta paupertas periculosa melior opulentiâ.</i>	60
<i>Tutum scelus quis, nemo securum tulit.</i>	137
<i>Tutus ubique pius.</i>	224
<i>Tempus edax rerum.</i>	240
<i>Tempus opportunum expectandum.</i>	266

V.

<i>Varietas grata.</i>	246
<i>Vigilantis vota dormientis somnia.</i>	1
<i>Vina venusque nocent.</i>	5
<i>Utendum est etate.</i>	7
<i>Vera amicitia adversis probatur.</i>	17
<i>Usus promptus facit.</i>	23
<i>Vati post funera gloria major.</i>	33
<i>Virtus optima nobilitas.</i>	40
<i>Veterani imbecilli.</i>	62
<i>Vino pelluntur curæ.</i>	65
<i>Vicinia damno est.</i>	106
<i>Vive bodie, cras incertum.</i>	117
<i>Vincenti dabitur laurea.</i>	119
<i>Virtus per se expetenda.</i>	123
<i>Virtus malis innotescit.</i>	124
<i>Vere omnia gaudent.</i>	172
<i>Vicisse minorem Dedecori est.—</i>	215
<i>—Vacuæ carmina mentis opus.</i>	251
<i>Vita brevis benefactis extendenda.</i>	258
<i>Vigilandum est ei qui cupit vincere.</i>	268
<i>Vitam quæ faciunt beatiorē.</i>	271

SYNOPSIS

SYNOPSIS

Communium Locorum,

Ex Poetis Latinis

COLLECTA, &c.

C A P. I.

Vigilantis vota dormientis somnia.

^a **S**omnia fallaci ludunt temeraria nocte,
 Et pavidas mentes falsa timere jubent.
^b Et quam te fusco somnus velavit amictu,
 Vanum nocturnis fallit imaginibus.

• Omnia quæ sensu volvuntur vota diurno,
 Pectore sopito, reddit amica quies :
 Venator defessa toro cum membra reponit,
 Mens tamen ad sylvas, & sua lustra redit.
 Judicibus lites, aurigæ somnia currus,
 Vanaque nocturnis meta i cavetur equis.
 Furto gaudet amans ; permutat navita merces ;
 Et vigil elapsas quærit avarus opes.
 Blandaquæ largitur frustra sitientibus agris
 Irriguus gelido pocula fonte sopor.

B

Vatem

2 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Vatem Musarum studium sub nocte silenti

Artibus affluetis sollicitare solet:

- ^a Somnia quæ mentes ludunt vigilantibus umbris,
Non 2 delubra Deum, nec ab æthere Numina mittunt,
Sed sibi quisque facit; nam cum prostrata sopore
Urget membra quies; & mens sine pondere ludit;
Quicquid luce fuit, tenebris agit; oppida bello
Qui quatit, & flammis miserandas sævit in urbes,
Tela videt, versasque acies, & funera regum;
Atque exundantes persuso sanguine campos.
- Qui causas orare solent, legesque, forumque,
Et pavido cernunt inclusum corde tribunal.
Condit avarus opes, defossamque invenit aurum;
Venator saltus canibus quatit; eripit undis
Aut premit eversam periturus navita puppim.
Scribit amatori meretrix, dat adultera munus,
Et canis in somnis leporis vestigia latrat.
- Somnia ne cures; nam mens humana, quod optat
Cum vigilat, sperans, per somnum cernit id ipsum.
Somnia nam curas referunt nocturna diurnas.

^f Quæcumque mentis agitat infestus vigor,
Ea per quietem sacer & arcanus refert
Veloxque sensus. ———

Authorum Loca. ^a Tib. Lib. 3. El. 4.
v. 7. ^b Id. v. 55. ^c Claud. Paneg. de 6
Consul. Honorii, v. 1. ^d Petron. Metr. 13.
^e Cato, Lib. 2. Diss. 31. ^f Sen. Oct.
ver. 739.

Notæ. ¹ Curuli certamine cavendum
est, ut metam contingant, nec impingant.
Sic Horat. Meta fervidis evitata rotis.
² Veteres in Deorum templis somnia per
incubationes quærebant.

C A P. II.

Corruptio optimi fit pessima.

- ^a QUantum 1 religio potuit suadere malorum?
^b Nil prodest, quod non lædere possit idem.
 Igne quid utilius? siquis tamen urere tecta
 Comparat, audaces instruit igne manus.
^c Terra salutiferas herbas, eademque nocentes
 Nutrit; & urticæ proxima sæpè rosa est.
^d Eripit interdum, modo dat medicina salutem,
 Quæque juvat monstrat, quæque sit herba nocens.
 Et latro, & cautus præcingitur ense viator;
 Ille sed insidias, hic sibi portat opem.
 Discitur, innocuas ut agat, facundia, causas;
 Protegit hæc fontes, immeritosque premit.
^e Quodcumque 2 attigerit, (si 3 qua est studiosa sinistri)
 Ad vitium mores instruit 4 inde suos.
^f Nil igitur matrona legat, quia carmine ab omni
 Ad delinquendum doctior esse potest?
^g Omnia perversas possunt corrumpere mentes.
 Sunt tamen illa suis omnia 5 tuta locis.

Authorum Loca.] ^a Lucret. Lib. 1. vers. 102. ^b Ov. Trist. Lib. 2. vers. 266. ^c Ov. Rem. Am. Lib. 1. vers. 45. ^d Ov. Trist. Lib. 2. vers. 269. ^e Id. vers. 257. ^f Id. vers. 255. ^g Idem vers. 301. *Notæ.]* Immolationem filie Iphigenie à patre suo Agamemnone. 2 Quoscumque libros sumpserit. 3 Si qua fœmina studet res in sinistram & malam partem accipere. 4 Ex illis libris. 5 Innocua.

C A P. III.

Poetarum laus perennis.

CArmina morte carent, vatum inclyta fama perennis,
* Non solet ingeniis summa nocere dies.
* Nam neque Pyramidum sumptus ad sidera ducti,
Nec Jovis Elæi cælum imitata 1 domus,
Nec 2 Mausolei dives fortuna sepulchri,
Mortis ab extremâ conditione vacat :
Aut illis flamma, aut imber subducet honores,
Annorum aut ictu pondere victa cadunt :
At non ingenio quæsitum nomen ab ævo
Excidet, ingenio stat sine morte decus.
* Casibus hoc nullis, annis debile nullis,
Vivet ; 3 Apellæum cum morietur opus.
* Lector, opes 4 nostræ, quem cum mihi Roma dedisset,
Nil tibi quod demus, majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingrata flumina 5 Lethes ;
Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora 6 Messalæ findit caprificus ; & audax
Dimidios 7 Crispi 8 mulio ridet equos.
At nec furta nocent chartis, nec sæcula præfunt,
Solaque non norunt hæc monumenta mori.
* Hæc 9 urbem circa, stulti monumenta laboris,
Quasque vides moles, 10 Appia, marmoreas,
Pyramidasque aufas vicinum attingere cælum,
Pyramidas, medio quas fugit umbra die,

Ex Poetis Latinis Collecta.

Et Mausoleum, miseræ solatia mortis,
 Intulit æternum quo 11 Cleopatra 12 virum,
 Concutiet sternetque dies; quoque altius exstat
 Quodque opus, hoc illud carpet edetque magis.
 Carmina sola carent fato, mortemque repellant,
 Carminibus vives semper, Homere, tuis.

Authorum Loca.] ^a Ov. de Pon. Lib. 4. Eleg. 14. v. 2. ^b Prop. Lib. 3. Eleg. 1. v. 57. ^c Mart. Lib. 7. Epig. 83. ^d Mart. Lib. 10. Ep. 2. ^e Epig. Petronii Antigenidis, in Edit. Petronii Arb. cum Notis varior. pag. 545.

Notæ.] 1 Templum Jovi sacrum Elide urbe Peloponnesi. 2 Mausoli sepulchrum ab uxore Artemisia extructum. 3 Opus

Apellis pictoris celeberrimi. 4 Carmen Poetæ opum instar. 5 Vives ab oblivione vindicatus. Læthe enim flumen infernum oblivionis. 6 Marmorea Messala monumenta. 7 Neronis vitrici Romanorum ditissimi. 8 Infima sortis homuncio. 9 Romam. 10 Via Romæ marmoreis edificiis inclita. 11 Egypti Regina, 12 M. Antonium.

C A P. IV.

Vina venusque nocent.

Nec Veneris, nec tu vini capiaris amore;
 Nam parili exitio vina Venusque nocent,
 Ut Venus enervat vires, sic copia Bacchi
 Et tentat gressus, debilitatque pedes.
 Multos cæcus Amor cogit secreta fateri,
 Arcanum demens detegit ebrietas.
 Bellum sæpe parit ferus exitiale Cupido,
 Sæpe manus itidem Bacchus ad arma vocat.
 Perdidit horrendo Trojam Venus improba bello,
 Er 1 Lapithas bello perdis, 2 Iacche, gravi.
 Denique cum mentes hominum furiârit uterque,
 Et pudor, & probitas, & metus omnis abest;

Com-

6 *SYNOPSIS Communium Locorum,*
 Compedibus Venerem, vinclis constringe 2 Lyxum;
 Nè te muneribus lædat uterque suis.
 Vina sitim sedent, natis Venus alma creandis
 Serviat, hos fines transiluisse nocet.
 6 Turpis amor, vinumque, nihil tolerabile suadent,
 Nempe pudore vacat 2 Liber, Amorque metu.
 6 Ah pereat, quicumque meracas repperit uvas,
 Corruptique bonas nectare primus aquas.
 3 Icare, 4 Cecropiis merito jugulate colonis,
 Pampineus nōstri quam sit amarus odor.
 Tu quoque, ô Eurytion, vino, Centaure, peristi;
 Nec non Ismario tu, 5 Polypheme, mero.
 Vino forma perit, vino corrumpitur ætas.
 Vino sæpè suum nescit amica virum.
 2 Certa tibi à nobis dabitur mensura bibendi;
 Officium præstent mensque, pedesque, suum.

Authorum Loca.] ^a Epigr. Virgilio
ascriptum. ^b Ov. Am. Lib. 1. Eleg. 6.
^c Prop. Lib. 2. Eleg. 31. v. 27.
^d Ov. Arte Amandi, Lib. 1. ver. 591.

Notæ.] ^e Populum Thessaliae quem
 Pirithoi nuptiis Centauri adorti sunt.

2 Nomen Bacchi, pro vino Metonym.
 3 Qui & Icarus, vini apud Atheni-
 enses inventor à quibus occisus erat.
 4 A Cecrope primo rege, Athenienses
 dicti Cecropii. 5 Cyclopum unus, ab
 Ulysse vino (ex Ismaro Thraciæ monte
 adveſto) sopitus, deinde exoculatus.

C A P. V.

Utendum est ætate.

Tempora labuntur, tacitisque fenescimus annis,
Et fugiunt, fræno non remorante, dies.

^b Utendum est ætate ; cito pede præterit ætas,
Quàm cuperes votis hunc revocare diem.

^c At tu dum primi floret tibi temporis ætas
Utere ; non tardo labitur illa pede.

^d Venturæ memores jam nunc estote senectæ,
Sic nullum vobis tempus abibit iners.

Dum licet, & veros etiam nunc editis annos,
Discite ; eunt anni more fluentis aquæ.

Nec, quæ præteriit, iterum revocabitur unda,
Nec, quæ præteriit, hora redire potest.

^e Ah si tardus eris, errabis ; transiet ætas :
Quàm cito non segnis it remeatque dies!

Quàm cito purpureos deperdit terra colores !
Quàm cito purpureas ⁊ populos ante comas.

^f Vidi jam juvenem, premeret cum senior ætas,
Mærentem stultos præteriisse dies.

^g Dum vires annique sinunt, tolerate laborem,
Jam veniet tacito curva senecta pede.

Aut mare remigiis, aut vomere findite terras,
Aut fera belligeras addite in arma manus.

8 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^a Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,
Utere, ne quis eat absque labore dies.

ⁱ Festinat rapido cursu decurrere velox
Flosculus angustæ, miseræque brevissima vitæ
Portio ; dum bibimus, dum ferta, unguenta, puellas
Poscimus ; ² obrepit non intellecta senectus.

* Tunc ³ crassos transisse dies, lucemque ⁴ palustrem,
Et sibi jam feri vitam ingemuere relictam.

¹ Invigilate viri ; subito nam tempora gressu
Diffugiunt, nulloque sono convertitur annus.

^m Labitur occultè fallitque volatilis ætas,
Et nihil est annis velocius. ———

———— ⁿ Currit mortalibus ævum ;

Nec nasci bis posse datur ; quis ⁵ luce supremâ
Dimisisse bonas fero non ingemit horas ?

Authorum Loca. ^a Ov. Fast. Lib. 6. ^{v. 60.} ¹ Juv. ut citatur in Lillii Gram. ^{v. 60.} ¹ Juv. ut citatur in Lillii Gram.
^{vers. 771.} ^b Ov. Art. Amand. Lib. 3. ^m Ov. Metam. Lib. 10. v. 519. ⁿ Sil.
^{v. 65.} ^c Tibull. Lib. 1. El. 9. v. 47. ^{It. Lib. 15. v. 63. & infra.}
^d Ov. Art. Amand. Lib. 3. ^{vers. 59.} ^e Tib. Lib. 1. Eleg. 4. ^{ver. 23.} ^f Id.
^{ver. 29.} ^g Ovid. Art. Amand. Lib. 2. ^{Notæ.] 1 Populus arbor perdit fo-}
^{vers. 669.} ^h Prop. Lib. 4. El. 5. v. 57. ^{lia. 2 Clam venit. 3 Obscuros & de-}
ⁱ Juv. Sat. 9. v. 129. ^k Pers. Sat. 5. ^{sedia torpentes. 4 Ignavia velut nubi-}
^{lo involutam. 5 Ultimo vitæ die.}

C A P. VI.

Fœlicium multi comites, infœlicium nulli.

^a **D** Onec eris fœlix, multos numerabis amicos ;
Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Aspicias, ut veniant ad candida tecta columbæ ?

Accipiet nullas fordida turris aves.

Horrea formicæ tendunt ad inania nunquàm,

Nullus ad amissas ibit amicus opes.

Utque comes, radios per Solis euntibus umbra est ;

Cum latet hic pressus nubibus, illa fugit ;

Mobile sic sequitur Fortunæ lumina vulgus,

Quæ simul inductâ nube teguntur, abit.

^b Diligitur nemo, nisi cui Fortuna secunda est ;

Quæ simul intonuit, proxima quæque fugat.

En 1 ego non paucis quondam munitus amicis,

Dum flavit velis 2 aura secunda meis ;

Ut fera nimbofo tumuerunt æquora vento ;

In mediis, lacerâ puppe, relinquor aquis.

^c Dum juvat & vultu ridet Fortuna sereno,

3 Indelibatas cuncta sequuntur opes ;

At simul 4 intonuit, fugiunt ; nec noscitur ulli,

Agminibus comitum qui modo cinctus erat.

^d Vix duo tresve mihi de tot superestis amici ;

Cætera Fortunæ, non mea, turba fuit.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. L. 1. El. 8. v. 5. ^b Ov. de Pon. Lib. 2. El. 3. v. 23. ^c Ovid. Trist. Lib. 1. El. 4. v. 27. ^d Ov. Trist. Lib. 1. El. 4. v. 33.

No æ.] 1 Ovidius de se loquitur
Prospera fortuna Metaph. 3 Intactas
& integras Metaph. 4 Fortuna sevir
cepit. Utpote quam sequuntur.

C A P. VII.

Nemo clarus, nisi qui bonus.

- ^a **C**larus, nominibus qui cum generosus avitis,
Exsuperat morum nobilitate genus:
Cujus inest animo patrii candoris imago,
Non scutum Insigni cujus inane micat.
- ^b Nam genus, & proavos, & quæ non fecimus ipsi,
Majorum & titulos, vix ea nostra voco.
- ^c Si modo nec census, nec clarum nomen avorum,
Sed probitas magnos ingeniumque facit:
- ^d Magnus, qui clarum nomen virtutibus implet,
Nec finit ingenium nobilitate 1 premi.
- ^e Sit licet & titulus plenis tibi fructibus ingens,
Ipsa tamen virtus ordine major erit.
- ^f Forma vigorque animi (quamvis de plebe 2 videbar,)
Indicium testæ nobilitatis erant.

^g Tota licet veteres exornant undique 3 ceræ
Atria; Nobilitas sola est atque unica virtus.

^h Non vetera patriæ jura 4 possideo domus
Ignavus hæres: nobiles non sunt mihi
Avi, nec altis inclytum titulis genus:

Sed clara virtus ; qui genus jactat suum,
Aliena laudat. ———

Vide Juven. Satyr. 8. totam.

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. Lib. 4. ^{v. 51.} ^b Juv. Sat. 8. ^{v. 19.} ^c Sen.
El. 4. ^{v. 1.} ^d Ov. Metam. Lib. 13. ^{v. 140.} Herc. Fur. vers. 337.
^e Ov. de Pon. L. 1. Ep. 9. ^{v. 39.} ^f Ov. Notæ.] 1 Obrui superari. 2 Verba Pa-
Pon. L. 2. El. 3. ^{v. 1.} ^g Ov. Pon. ridis de se. 3 Cereæ majorum imagines
L. 4. El. 7. ^{v. 17.} ^h Ov. Ep. Par. Hel. potentiorum atriis dispositæ. 4 Verba
Lyci de se Thebarum tyranni.

C A P. VIII.

Tam deest avaro quod habet, quàm quod non habet.

Quid mihi divitiæ ; quarum si demferis usum,
Quamvis largus opum, semper egenus ero ?
Immo etiam poena est partis incumbere rebus,
Quas cum possideas, est violare nefas.
Non aliter sitiens vicinas Tantalus undas
Captat, & appositis abstinet ora cibis.
Efficior custos rerum magis ipse mearum,
Conservans aliis, quæ perire mihi.
Sicut in auricomis pendentia plurimus i hortis
Pervigil observat non sua poma Draco.
Hinc me sollicitum torquent super omnia curæ,
Hinc requies animo non datur ulla meo :
Queis uti nequeo, semper retinere laboro,
Et retinens, semper nil tenuisse puto.
Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infœlix, quem sua vota premunt :

12 · *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Divitis hæc magni facies erit, omnia cernens

Qui timet, & sicco concoquit ore famem.

^c Quid mihi fortunæ tantum, quid regna sine usu?

Quid nisi possedit dives avarus opes?

Sic aret mediis taciti 2 vulgator in undis,

Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet.

^d Tantalus à labris sitiens fugientia captat

Flumina, quid 3 rides? mutato nomine, de te

Fabula narratur: congestis undique faccis

Indormis inhians; & tanquam parcere facris.

Cogeris; aut pictis tanquam gaudere tabellis.

Nescis quo valeat nummus? quem præbeat usum?

——— ^e Avaros scilicet urit

Defectus miseri metus, & miser ardor habendi,

Atque ita & inter opes inopes, quasi Tantalus ille,

Inter aquas sitiunt, nec habent quod habere videntur.

^f Contemptæ 4 dominus spendidior rei,

Quam si, quicquid arat non piger 5 Appulus,

Occultare meis dicerer horreis;

Magnas inter opes inops.

Authorum Loca. ^a Corn. Gall. *El.* 1. ver. 181. ^b Petron. *Metrum.* 9. ^c Ovid. *Am. Lib.* 2. *Eleg.* 6. vers. 49. ^d Horat. *Lib.* 1. *Sat.* 1. v. 68. ^e Paulinus *Natali* IX. Fel. ^f Hor. *L.* 3. *Od.* 16.

Notæ. 1 Hortis Hesperidum, nemore aurifero pretiosis, a vigili Dracone custoditis. 2 Tantalus qui Deorum arcana vulgavit. 3 O avarus, idem posse quod Tantalus. 4 Horatii de se parvo contenti verba. 5 Pro quovis laborioso. *Synecd.*

C A P. IX.

Mors grata miseris.

^a **N**on mihi mors gravis est, posituro morte dolores,
Mors cita solliciti meta laboris erit.

^b Morte mori melius, quàm vitam ducere mortis;
Et sensus membris sic sepelire suis.

^c Felicem Nioben, quamvis tot funera vidit!
Quæ posuit sensum, faxea facta; mali.

Vivimus, ut sensu nunquam careamus amaro,
Et gravior longâ fit mea pœna morâ.

Sic inconsumptum 1 Tityi, semperque renascens,
Non perit, ut possit sæpe perire, jecur.

Me puta velle mori, & moriendo perdere sensus,
^d Gaudeo finitis tot mihi morte malis.

^e O duram 2 Lachésin! quæ tam grave sydus habenti
Fila dedit vitæ non breviora meæ.

^f Non letum timeo, genus est miserabile leti,
Demite naufragium mors mihi munus erit.

^g Dii, quos 3 experior nimium constanter iniquos,
(Ah præcepisset mors properata fugam!)

Exstimulate precor cessantia fata; meique
Interitûs clausas esse vetate fores.

^h Lux mea 4 tecum abiit; tenebris exanguis obortis
Succiduo dicor procubuisse genu.

Vix focer Iphiclus, vix me grandævus Acastus,
Vix mater gelidâ mœsta refecit aquâ.

14 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Officium fecere pium, sed inutile nobis,

Indignor miseræ non licuisse mori.

ⁱ Una tamen spes est quæ me soletur in istis,

Hæc fore morte meâ non diuturna mala.

^{*} Quam nocet esse Deum? præclusaque janua lethi

Æternum nostros luctus extendit in ævum.

Nec finire licet tantos mihi morte dolores.

Authorum Loca.] ^a Ov. Met. Lib. 3. v. 471. ^b Corn. Gal. Eleg. 1. v. 265. ⁱ Ov. Trist. Lib. 4. El. 6. v. 49. ^k Ov. Metam. Lib. 1. v. 662.
^c Ov. de Pon. Lib. 1. Ep. 2. v. 30. ^{Notæ.}] 1 Cujus jecur assidue consumitur, & renascitur. 2 Una e tri-
& infra. ^d Ov. Trist. Lib. 3. El. 3. bus parcis, quæ vita humana filum nent
ver. 56. ^e Ov. Trist. Lib. 5. El. 10. & secant. 3 Verba Ovidii de se in ex-
v. 45. ^f Ov. Trist. Lib. 1. El. 2.
v. 51. ^g Ov. Trist. Lib. 3. Eleg. 2.
v. 27. ^h Ov. Ep. Laod. Protef. v. 23. ^{Protesilai discessu querentis.}

C A P. X.

Sua cuique est patria dulcis.

^{*} **N**escio quâ natale solum dulcedine captos
Ducit, & immemores non finit esse sui.

Quid melius Româ? Scythico quid frigore pejus?

Huc tamen ex illâ barbarus urbe fugit.

Cum bene sit clausæ caveâ i Pandione natæ,

Nititur in sylvas illa redire suas.

Affuetos tauri saltus, affueta Leones

(Nec feritas illos impedit) arva petunt.

^b Sic omnes patriæ dulci tanguntur amore,

Quâ misere amissâ gaudia nulla placent.

^c En fugiunt ut bruta novos animalia campos,

Et repetunt celeres pascua nota greges.

Sub quâ decubuit requiescens diligit umbram

Taurus, & amissum quærit ovile pecus.

Dulcius in solitis cantat 1 Philomela rubetis,

Estque suum rapidis dulce cubile feris.

^d Non dubia est 2 Ithaci prudentia ; sed tamen optat

Fumum de patriis posse videre focis.

^e Dulcis amor patriæ 3 ratione potentior omni.

^f Est aliquid patriis vicinum finibus esse.

Authorum Loca. ^a Ov. de Pon. L.1. Ep. 3. v. 35. ^b Ov. Fast. L. 5. v. 653. ^c Corn. Gall. El. 2. v. 43. ^d Ov. de Pon. Lib. 1. Ep. 3. v. 35. ^e Ov. de Pon. L. 1. El. 3. v. 29. ^f Ov. Pon. L. 2. El. 7. v. 65. *Notæ.* 1 Luscinia, Philomela enim Pandionis Regis Atheniensium nata, in avem sui nominis mutata est. 2 Ulyssis ab Ithaca patria, à qua diu absuit. 3 Respectu quocumque alio.

C A P. XI.

Nulla potentia longa est.

OMnia sunt hominum tenui pendentia 1 filo,
Et subito casu quæ valere ruunt.

^b Nam dat opes cuicunque libet fortuna, rapitque,

Irus & est subito, qui modo Cræsus erat.

Divitis audita est cui non opulentia Cræsi?

Nempe tamen vitam captus ab 2 hoste tulit.

Ille 3 Syracosîa modo formidatus in urbe,

Vix humili duram reppulit arte famem.

Quid fuerat 4 Magno majus? tamen ipse rogavit

Submissâ fugiens voce clientis opem.

Ille 5 Jugurthino clarus Cimbroque tumultu,

Quo victrix toties Consule Roma fuit ;

16 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

In cœno latuit Marius, cannâque palustri,

Pertulit & tanto multa pudenda viro.

Ludit in humanis divina potentia rebus,

Et certam præsens vix habet hora fidem.

• Qui modo sublimes rerum tractabat habenas

6 Patricius, rursus verbera nota timet;

Culmine dejectum vitæ fortuna priori

Reddidit, infano jam satiata joco.

• Quem dies vidit veniens superbum,

Hunc dies vidit fugiens jacentem;

Nemo confidat nimium secundis,

Nemo desperet meliora lapsis:

Miscet hæc illis, prohibetque Clotho

Stare fortunam: rotat omne fatum.

• Nemo tam Divos habuit faventes,

Craftinum ut possit sibi polliceri.

Res Deus nostras celeri citatas

Turbine versat. ———

Authorum Loca.] ^a Ov. de Pon. Lib. 4. El. 3. v. 35. ^b Ov. Trist. L. 3. El. 7. v. 41. ^c Claud. in Eutrop. Pref. L. 2. v. 1, & 3. ^d Sen. Thyest. v. 613. ^e Notæ.] 1 Tenui retinaculo. 2 A Cyro qua urbs Syracusæ. 4 Pompeio, qui a Casare victus, Ptolomei Aegypti regis & clientis sui opem petiit. 5 Marius septies Romæ Consul, qui de Jugurtha rege & Cimbris triumphavit. 6 Eutropius e servo Senator factus, & inde rursus victus. 3 Dionysius Siciliæ Tyrannus in servus.

C A P. XII.

Vera amicitia adversis probatur.

• CUM Deus intonuit, non se subducere nimbo,
Id demum pietas, id socialis amor.

• Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum,
Tempore sic duro est inspicienda fides.

Prospera si navis vento ferretur amico,
Ignoraretur forsitan i ista fides.

Thesea Pirithoüs non tam sensisset amicum,
Si non infernas vivus adisset aquas.

Ut foret exemplum veri Phocæus amoris,
Fecerunt 2 Furia, tristis Oreste, tuæ.

Si non Euryalus Rutulos cecidisset in hostes;
Hyrtacidæ Niso gloria nulla foret.

Dum juvat, & vultu ridet fortuna sereno,
Indelibatas cuncta sequuntur opes.

At simul intonuit, fugiunt; neque noscitur ulli,
Agminibus comitum qui modo cinctus erat.

• Magnum utique, in magnis rebus, populisq; virisque,
Adversis servare fidem ———

Dum trepidæ res, & medicinam vulnera poscant.

Is locus officio; cum cessant prospera, cumque

Dura ad opem fortuna vocat; nam læta fovere

Haudquaquam magni est animi decus. ———

• Poscant fidem secunda, at adversa exigunt.

[*Authorum Loca.*] • Ov. Trist. Lib. 5. | ^d Sen. Agamem. ver. 924.
El. 14. v. 27. ^b Ov. Trist. L. 1. El. 4. | Notæ.] 1 Ista tua vera amicitia,
v. 18. ^c Sil. Ital. Lib. 11. vers. 163. | 2 Furor tuus, ob matrem necatam.

C A P. XIII.

Magnanimi faciles ad ignoscendum.

^a Quo quisque est major, magis est placabilis iræ,
 Et faciles motus mens generosa capit.
 Corpora magnanimo fatis est prostrâsse leoni,
 Pugna suum finem, cum jacet hostis, habet.
 At lupo, & turpes instant morientibus ursi,
 Et quæcunque minor nobilitate fera est.
 Majus apud Trojam forti quid habemus Achille ?
 1 Dardanii lachrymas non tulit ille senis.
 Quæ 2 ducis Æmathii fuerat clementia, 3 Poros,
 Præclarique docent funeris exequiæ.

Crede mihi, pulchrum vitam donare minori ;
^b Manibus Hectoreis atrox ignovit Achilles.
 Reddidit Alcides Priamo, quas cœperat, arces.
 Pellæum 2 juvenem Regum flexere ruinæ.
 4 Darium famulis manibus doluisse peremptum
 Fertur ; & ingenti solatus fata sepulchro ;
 Tradita captivo spatiosior India 3 Poro.
 Conditor hic patriæ ; sic hostibus ille pepercit.
 ——— ^c Nempe minuti
 Semper & infirmi est animi, exiguique, voluptas
 Ultio ; continuò sic collige, quod vindictâ
 Nemo magis gaudet quam fœmina. ———

Authorum Loca] ^a Ov. Trist. Lib. 3. | *rogantis.* 2 *Alexandri magni.* 3 *Poros*
El. 5. ver. 31. ^b Claud. Ep. ad Hadrian. | *Indiæ rex, ab Alexandro victus, & regno*
ver. 13. ^c Juven. Sat. 13. *ver. 189.* | *donatus.* 4 *Persia regem ab Alexandro*
Notæ.] 1 *Priami Hectoris filii cadaver* | *victum, a suis occisum.*

C A P. XIV.

Mors certa, tempus incertum.

- ^a **O**mnibus est eadem leti via, non tamen unus
 Est vitæ cunctis exitiique modus.
 Hæc pueri, atque senes pariter, juvenesque ferentur,
 Hæc par divitibus pauper egenus erit.
^b At vos incertam mortales funeris horam
 Quæritis, & quâ sit mors aditura viâ.
^c Fata manent omnes; omnes expectat avarus
 1 Portitor, & turbæ vix fatis una ratis.
 Tendimus huc omnes, metam properamus ad unam,
 Omnia sub leges mors vocat atra suas.
^d Quàm rigidum jus est, & inevitabile fati!
 Stant rata non ullâ 2 fila movenda manu.
^e Sed tamen huc omnes, huc primus, & ultimus ordo;
 Est mala sed cunctis ista terenda via.
^f Quis furor est atram bellis arcessere mortem?
 Imminet, & tacito clam venit illa pede.
^g Quod quisque vitet, nunquam homini fatis
 Cantum est in horas: Navita 3 Bosphorum
 4 Pœnus perhorrescit; neque ultra
 Cæca timet aliunde fata.

20 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Miles sagittas, & celerem fugam

5 Parthi, catenas, Parthus, & 6 Italûm

Robur; sed improvisa lethi

Vis rapuit, rapietque gentes.

Authorum Loca.] ^a Cor. Gall. El. 6.
ver. 5. ^b Prop. Lib. 2. El. 26. ver. 1.
^c Eleg. ad Liviam de morte Drusi. v. 357.
^d Eadem Eleg. ver. 443. ^e Prop. Lib. 3.
Eleg. 17. ver. 21. ^f Tibull. Lib. 1.
Eleg. 11. ver. 13. ^g Horat. Lib. 2.
Od. 12. ver. 13.

Notæ.] 1 Charon qui umbras trans
Styga vehit. 2 Humana vite fila, quæ
Parca nent, & secant. 3 Ponti fretum
pro quolibet mari, Synecd. 4 Nauta Car-
thaginensis, pro quolibet nauta, Synecd.
5 Parthi enim fugientes pugnabant.
6 Romanorum potentiam.

C A P. XV.

Mori præstat, quam Gloriæ superesse.

Heu! quantum distant à morte silentia vitæ?

Ipse mori mallet quam sepelire decus.

^b Dura senecta fuit 1 Manli; qui 2 Gallica quondam

A 3 Capitolino reppulit arma Jove.

Quam bene (Dii magni!) pugnâ cecidisset in illâ,

Defensor solii, Jupiter alte, tui.

Vixit, ut occideret damnatus 4 crimine regni;

Hunc illi titulum longa senecta dedit.

^e Nonne fuit melius me tali tempore fungi,

Quo nulli merito despiciendus eram.

Quàm, postquam perit quidquid fuit antè decoris,

Extinctum meritis vivere criminibus.

^d Tunc quæ dispensant mortalia fila 5 sorores,

Debuerant fusos evoluisse meos,

Cum potui Medea mori bene; quidquid ab illo

Produxit vitæ tempore, pœna fuit.

• Exilium, & carcer, 6 Minturnarumque paludes,
Et mendicatus victâ Carthagine panis,
7 Hinc causas habuere; quid illo cive tulisset
Natura in terris, quid Roma beatius unquam;
Si circumducto captivorum agmine, & omni
Bellorum pompâ, animam exhalâset 8 opimam,
Cum de 9 Teutonico vellet descendere curru?

Authorum Loca. 1 Sil. Ital. Lib. 3. ver. 185. 2 Gallorum copias, a--- 3 Capitolio Fo-
vis templo. 4 Accusatione regni affectati.
b. Ov. Fast. Lib. 6. ver. 185. 5 Parca. 6 Quibus Marius latuit, mi-
c. Cor. Gall. Eleg. 2. vers. 19. d. Ovid. litibus Sylle insequentibus. 7 Ex longa
Epist. Med. ad Jason. vers. 5. e. Juven. senecta. 8 Victicem. 9 Curru quo de
Sat. 10. ver. 276. Teutonibus triumphant vehebatur.
Notæ.] 1 Manlii Torquati qui repulit.

C A P. XVI.

Misericordia regibus ornamento.

• **S**it piger ad pœnas Princeps, ad præmia velox;
Quique dolet, quoties cogitur esse ferox.
Qui vincit semper, victis ut parcere possit;
Claudit & æternâ civica bella 1 serâ.
Multa metu pœnæ, pœnâ qui pauca coerces;
Et jacet iugitâ 2 fulmina rara manu.
• Aspice magnanimi mitissima Cæsaris arma,
Quâ vicet, victos protegit ille manu.
• Hæc 3 donavit Priamo præce motus Achilles,
Flectitur iratus voce rogante Deus.
• Est placidus, facilisque 4 Parens, veniæque paratus;
Et qui fulmineo sæpe 5 sine igne tonat.

Qui

Qui cum triste aliquid statuit, fit tristis & ipse ;

Cuique fere, pœnam sumere, pœna sua est.

* Qui quàm 6 Marte ferox, & vinci nescius armis,

Tam nunquam, factâ pace, cruoris amans :

† Scilicet ejusdem est, (quamvis pugnare videtur,)

Supplicibus facilem, fontibus esse trucem.

Authorum Loca.] * Ov. de Pon. L. 1. Ep. 2. v. 55. ^b Ov. Amor. Lib. 1. El. 2. v. 51. ^c Ov. de Ar. Am. Lib. 1. ver. 443. ^d Ovid. de Pon. Lib. 2. Ep. 2. v. 117. ^e Ovid. de Pon. Lib. 2. Ep. 9. ver. 45. ^f Id. Lib. 4. Ep. 6. ver. 31.

Notæ.] 1 Aeterna pace. Metaph. 2 Totam ulciscendi vim. Metaph. 3 Helioris cadaver. 4 Rex bonus, qui patriæ pater. 5 Pœnam intendit, non infligit. 6 Bello, Metonym.

C A P. XVII.

Mimuntur Carmine curæ.

DEtineo studiis animum, falloque labores,
Experior curis & dare verba meis.

Sic animum tempusque traho ; meque ipse reduco,

A contemplatu femoveoque mali.

Carminibus quæro miserarum obliviam rerum,

^b Mens intenta suis ne foret usque malis.

Hoc est cur cantet victus quoque compede fossor,

Indocili numero cùm grave mollit opus.

Cantet & innitens limosæ pronus arenæ,

Adverso tardam qui trahit amne ratem.

Quique refert pariter lentos ad pectora remos,

In numerum pulsâ brachia versat aquâ.

Fessus ut incubuit baculo, saxoque refedit

Pastor ; arundineo carmine mulcet oves.

Cantantis pariter, pariter data pensa trahentis,
Fallitur ancillæ decipiturque labor.

Fertur & 1 abductâ 2 Lyrnesside tristis Achilles

3 Hæmoniâ curas attenuâsse lyrâ:

Cum traheret sylvas Orpheus, & dura canendo

Saxa; bis amissâ 4 conjuge mœstus erat.

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 5. | *patria.* 3 *Thessalica*, ab Æmone rege
El. 7. v. 3. & infra ^b Id. L. 4. El. 1. v. 4. | *Thessaliæ.* 4 *Bis perdita uxore Eurydice;*
Netæ.] 1 *Ab Agamemnone erepta.* | *primo morsu serpentis, deinde cum ab*
2 *Hippodamia amica; ita dicta à Lyrnesso* | *inferis redeunti erepta esset.*

C A P. XVIII.

Ufus promptos facit.

QUod malè fers, assuesce; feres bene: multa vetustas
Lenit, at incipiens omnia dura putat.

* Scilicet est artis strictissima 1 janua cunctis,

Et labor est unus tempora prima pati.

Aspicias, ut prensos urant juga prima juvencos?

Et nova velocem cingula lædat equum?

c Tempore difficiles veniunt ad aratra juvenci,

Tempore lenta pati fræna docentur equi.

Ferreus assiduo consumitur annulus usu,

Interit assiduâ vomer aduncus humo.

Quid magis est durum faxy, quid mollius undâ?

Dura tamen molli faxy cavantur aquâ.

Penelopen ipsam (perstes modo) tempore vinces,

Capta vides ferò Pergama, capta tamen.

Tem-

24 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

- Tempore rutilæ patiens fit taurus aratri,
Præbet & incurvo colla premenda iugo ;
- Tempore parat equus lentis animosus habenis,
Et placido duos accipit ore 2 lupos.
- Tempore Pænorum compescitur ira leonum,
Nec feritas animo, quæ fuit ante, manet.
- Quæque sui monitis obtemperat Inda magistri
3 Bellua ; servitium tempore victa subit.
- Sed neque vector equum, qui nuper sensit habenas,
Comparibus frænis, 4 artificemque reget.
- Ferre novæ nares taurorum terga recusant,
Assiduo domitas tempore fallit odor.

- Per varios usus artem experientia fecit,
Exemplo monstrante viam ; speculataque longè
Deprendit tacitis 5 dominantia legibus astra.

Authorum Loca.] ^a Ov. Ar. Am. L. 2. v. 655. ^g Manil. Lib. 1. ver. 61.
 ver. 647. ^b Ov. Rem. Am. ver. 233. ^h Notæ.] 1 Ingressus seu principium.
^c Ov. Ar. Am. L. 1. v. 473. ^d Ov. 2 Lupata dura fræna, 3 Elephas. 4 E-
 Trist. L. 4. El. 6. v. 1. ^e Ov. Ar. Am. quum longo usu assuefactum. 5 Quæ res
 L. 3. v. 555. ^f Ovid. Ar. Am. L. 2. inferiores ratione nobis ignota regunt.

C A P. XIX.

Mater Artium Necessitas.

^a Ingenium mala sæpe movent; quis crederet unquam
Aërias hominem carpere posse vias?
Dædalus at medio pendebat in aere pennis.
^b O quantum est subitis casibus ingenium!

———— ^c Pater ¹ ipse colendi
Haud facilem esse viam voluit, primusque per artem
Movit agros, curis acuens mortalia corda.
Ut varias usus meditando ² extunderet artes
Paullatim, & fulcis frumenti quæreret herbam,
Et scilicis venis abstrusum excuderet ignem.
Tunc alnos primum fluvii sensere ³ cavatas;
Navita tum stellis numeros, & nomina fecit.
Tum laqueis captare feras, & fallere visco
Inventum, & magnos canibus circumdare saltus.
Tum variæ venere artes: labor omnia vincit
⁴ Improbus, & duris ⁵ urgens in rebus egestas.
^d Provocet ut segnes animos, rerumque remotas
Ingeniosa vias paullatim exploret egestas?
Utque artes pariat sollertia, nutriat usus?
• Sed cum longa dies acuit mortalia corda,
Et labor ingenium miseris dedit; & sua quemque
Advigilare sibi jussit fortuna premendo;

26 SYNOPSIS Communium Locorum,

Et quæcumque sagax tentando repperit usus,
In commune bonum commentum læta dedere,
Omnia conando docilis sollertia vincit.

— f Grande dolori
Ingenium est, miserisque venit sollertia rebus.

* Quis 6 expeditit psittaco 7 suum 8 χῆρες?
Picasque docuit verba nostra 9 conari?
Magister artis, ingeniiue largitor
10 Venter, 11 negatas 12 artifex sequi voces.

Authorum Loca.] ^a Ov. Ar. Am. L. 2.
^{v. 43.} ^b Martial. Lib. de Spectac. Ep. 14.
^c Virg. Georg. Lib. 1. ver. 121. & infra
^d Claud. de rapt. Proserp. Lib. 3. v. 35.
^e Manil. Lib. 1. ver. 79. ^f Ov. Metam.
L. 6. v. 574. ^g Persii Prolog. v. 8.

Notæ.] 1 Jupiter mortales veterino
torpentes, ad agriculturam, & artes per
ege statem excitans. 2 Excogitaret. 3 Ad

navigia facienda. 4 Modum nesciens con-
tinuus, seu importunus. 5 Ingenium ex-
citans. Metaph. 6 Expedit pronuncii-
are docuit. 7 Ita perfectæ ac si esset suum,
sibi naturale. 8 Salve, vel ave: salu-
tandi formulam. 9 Magno conatu imi-
tari. 10 Esuriens. 11 Sibi à natura non
concessas. 12 Qui docet sequi, & imi-
tari, tanquam magister.

C A P. XX.

Otio corpus animusque recreatur.

* **C**onteritur ferrum, scilices tenuantur ab usu,
Sic & continuâ messe senescit ager.
^b Quod caret alternâ requie, durable non est,
Hæc reparat vires, fessaque membra novat.
ⁱ Arcus & arma Dæ tibi sunt imitanda Dianæ,
Si nunquam cesses tendere, mollis erit.
^e Otia corpus alunt, animus quoque pascitur illis;
Immodicus contra carpit utrumque labor.

Cer-

- ^a Cernis ut in duris (& quid bove firmitus?) arvis
 Fortia taurorum corpora frangat opus?
 Quæ nunquam vacuo solita est cessare novali,
 Fructibus assiduis lassâ, fenescit humus.
 Occidet, ad 2 Circi si quis certamina semper,
 Non intermissis cursibus ibit, equus.
 Firma sit illa licet, solvetur in æquore navis,
 Quæ nunquam liquidis sicca carebit aquis.
^e Da requiem, requietus ager bene 3 credita reddit,
 Intermittâ minus sarcina pondus habet.
^f Interpone tuis interdum gaudia curis;
 Ut possis animo quemvis sufferre laborem.
^g Axe 4 sub Hesperio sunt pascua Solis equorum;
 5 Ambrosiam pro gramine habent; ea fessa diurnis
 6 Membra Ministeriis nutrit, reparatque labori;
 Atque ibi quadrupedes cœlestia gramina carpunt.

Authorum Loca.] ^a Ovid. Ar. Am. L. 3. v. 91. ^b Ov. Ep. ad Hippol. v. 89. ^c Ov. de Pont. Lib. 1. Ep. 4. ver. 21. ^d Ovid. de Pont. Lib. 1. El. 4. ver. 11. ^e Ovid. Art. Am. Lib. 2. v. 351. ^f Cat. L. 3. Dist. 5. ^g Ov. Metam. L. 4. v. 214. *Notæ.]* 1 Publii Mim. arcum intentio frangit, animum remissio. 2 Circus erat Rome in quo populus spectabat equestria certamina. 3 Credita terra, id est sata. 4 Cælo Occidentali. 5 Deorum cibum. 6 Equorum etsi immortalium.

C A P. XX.

Avaritia insatiabilis.

- ^a Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit,
 Nec finem voto ponis, avare, tuo.
^b Sed crescunt & opes, & opum furiosa cupido,
 Et, cum possideant plurima, plura volunt.

28 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Sic 1 quibus intumuit suffusa venter ab undâ,

Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.

Quærere ut absument, absumpta requirere, certant;

Atque ipsæ vitiis sunt alimenta vices.

• Utque fretum recipit de totâ flumina terrâ,
Nec satiatur aquis; peregrinosque ebibit amnes;
Utque rapax ignis non unquam alimenta recusat;
Innumerasque trabes cremat; & quo copia major
Est data, plura petit; 2 turbâque voracior ipsa est:
Sic quod sat fuerit populo, non sufficit uni;
Plusque cupit, quo plura suam demittit in arcam.

• Non 3 Tartessiacis cupidum fatiarit arenis
Tempestas pretiosa 4 Tagi; non stagna rubentis
Aurea 5 Pactoli; totumque exhauserit Hermum
Ardebit majore siti. —

• Sed quo divitias hæc per tormenta coactas,
Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis,
Ut locuples moriaris, egenti vivere fato?
Interea pleno cum turget facculus ore;
Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit;
Et minus hanc optat, qui non habet; ergo paratur
Altera villa tibi, cum rus non sufficit unum.

• Ac velut innumeros annes accedere 6 Nereus
7 Nescit, & undantem quamvis hinc hauriat 8 Istrum,
Hinc bibat æstivum septeno gurgite 3 Nilum,
Par semper, similisque manet; sic fluctibus auri

Expleri 9 calor ille nequit ; utrumque licebit
Oceanum teneas ; laxet tibi Lydia 10 fontes ;
Jungantur solium 11 Cræsi, Cyrique tiara :
Nunquam dives eris, nunquam satiabere quæstu :
Semper inops, quicumque cupit. —

* Crescentem sequitur cura pecuniam
Majorumque fames. Scilicet improbæ
Crescunt divitiæ, tamen
Curtæ nescio quid semper abest rei.

h Crescit indulgens sibi dirus hydrops ;
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis ; & aquosus albo
Corpore languor.

Authorum Loca.] * Juven. Sat. 14. ver. 139. ^b Ov. Fast. L. 1. v. 211. ^c Ov. Met. Lib. 8. v. 841. & *supra*. ^e Claud. in Ruf. Lib. 1. v. 101. ^e Juven. Sat. 14. ver. 136. ^f Claud. in Rufin. L. 1. v. 184. & ver. 196. ^g Horat. Lib. 3. Od. 16. ^h Horat. Lib. 2. Od. 2.

Notæ.] 1 Hydope laborantibus. 2 Cy-
pia. 3 Tartessus, urbs Hispaniæ Betice.
4 Fluvii Hispaniæ arenis aureis c. lebris.
5 Flumina Asiæ minoris aurifera. 6 Mare.
7 Non sentit. 8 Fluvios maximos. 9 Avaritia. Metaph. 10 Hermum & Pacto-
lum. 11 Regum potentissimorum.

C A P. XXII.

Fuât inconcessa voluptas.

* CUI peccare licet, peccat minùs : ipsa potestas
1 Semina nequitiae languidiora facit.

Desine (crede mihi) vitia irritare vetando :

Obsequio vincas aptius illa tuo.

Vidi ego nuper equum, contra sua fræna tenacem

Ore reluctanti fulminis ire modo ;

Con-

30 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Constitit, ut primum concessas sensit habenas,

Frænaque in effusâ laxa jacere jubâ.

Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata,

Sic interdictis 2 imminet æger aquis

Quicquid servatur, cupimus magis; ipsaque furem,

Cura 3 vocat; pauci, quod finit alter, amant.

• Quod licet, ingratum est; quod non licet, acrius 4 urit:

5 Ferreus est, si quis, quod finit alter, amat.

Cuilibet eveniat, nocet indulgentia nobis.

Quod sequitur fugio; quod fugit usque sequor,

Quod licet, & facile est, quisquis cupit; arbore frondes

Carpit; & è medio flumine potet aquam.

• Multis peccandi studium permissa potestas

Abstulit, atque ipsum talia 6 velle fugit.

Permissum fit vile nefas, & languidus ardor.

Vicerunt morbum languida corda suum.

Quod refugit, multi cupiunt; odere, quod 7 instat.

• Acrior admonitu est, irritaturque retenta,

Et crescit rabies; 8 moderaminaque ipsa nocebunt.

Sic ego torrentem, quâ nil obstabat eunti,

Leniùs, & modico strepitu decurrete vidi;

At quacunque trabes, obstructaque saxa jacebant,

Spumeus, & fervens, & ab obice sævior ibat.

• Audax omnia perpeti

Gens humana, ruit per vetitum nefas.

illicita

^f Illicita amantur, excidit quidquid licet.

Authorum Loca.] ^a Ov. Amor. Lib. 3. ^b Id. Lib. 2. El. 19. ^c Cor. Gal. El. 3. v. 91. ^d Ov. Met. L. 3. v. 556. ^e Hor. L. 1. Od. 3. ^f Sen. Merc. Oetæus. v. 357. *Notæ.]* 1 Principia. Metaph. 2 Vehementer appetit. 3 Invitat & allicit. 4 Placet. 5 Ferreo & duro corde. 6 Voluntas. Græcism. 7 Quod obvium est & parabile. 8 Ipsa moderantium consilia.

C A P. XXIII.

Alta fuge, alta cadunt.

Vive sine invidiâ, mollesque inglorius annos
Exige; vive tibi, & nomina magna fuge.
Vive tibi, quantumque potes prælustria vita;
Sævum prælustri fulmen ab arcē venit.
Effugit hybernas demissa antenna procellas,
Lataque plus parvis yela timoris habent.
Aspicias, ut summâ cortex lævis innatet undâ,
Cum grave nexa simul retia mergat onus.
Qui cadit in plano, (vix hoc tamen evenit ipsum,) ^a
Sic cadit, ut tactâ surgere possit humo.
At miser 1 Elpenor tectō delapsus ab alto,
Occurrit 2 regi debilis umbra suo.
Quid fuit, ut tutas agitare Dædalus alas?
Icarus immensas nomine signet aquas?
Nempe quod 3 hic alte, demissius 4 ille volabat;
Nam pennas ambo non habuere suas:
Crede mihi; bene qui 5 latuit, bene vixit: & infra
Fortunam debet quisque manere suam.
Non foret 6 Eumedes orbus, si 7 filius ejus
Stultus Achillæos non adamâsset equos.
Nec natum in flammâ vidisset, in arbore 8 natas,
9 Cepisset genitor si Phæthonta Merops.

Tu

32 SYNOPSIS Communium Locorum,

Tu quoque formida nimium sublimia semper,
Propositiue memor contrahe vela tui.

——— ^b Qui nimios optabat honores,
Et nimias poscebat opes ; numerosa parabat
Excelsæ turris tabulata, unde altior esset
Casus, & impulsæ 10 præceptis immane ruinæ.
Quid Crassos, quid Pompeios evertit ? & 11 illum
Ad sua qui domitos deduxit flagra 12 Quirites ?
Summus nempe locus, nullâ non arte petitus.
* Ut lapsu graviore ruant ; tolluntur in altum.

^a Sæpius ventis agitur ingens
Pinus ; & celsæ graviore casu
Decidunt turres ; feriuntque summos
Fulmina montes.

* Sidunt ipso pondere magna,
Ceditque oneri fortuna suo.
Nubibus ipsis 13 inserta caput
Turris, pluvio vapulat Austro.
Feriunt cellos fulmina colles.
Corpora morbis majora patent.
Quicquid in altum fortuna tulit
Ruitura levat.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. Lib. 3.
El. 4. v. 1. & infra. ^b Juv. Sat. 13.
v. 104. ^c Claud. in Rufin. L. 1. v. 22.
^d Hor. Lib. 2. Od. 10. ^e Sen. Agamem.
v. 88. & passim infra.
Notæ. ¹ Elpenor ebrius e scalis lapsus
periit. ² Ulyssi apud inferas. ³ Icarus.
⁴ Dedalus. ⁵ Nec vixit male, qui natus

moriensque fefellit. Hor. 6 Dolone filio
occiso, dum Achillis equos sibi speculatio-
nis premium peteret. 7 Dolon. 8 Filias
in populos mutatas. 9 Merops Phaeton-
tem non cepit, quia solis filius volebat
credi. 10 Sublime præcipitium. 11 Fu-
lium Casarem. 12 Populum Romanum.
13 Alta, habens caput insertum nubibus.

C A P. XXIV.

Vati post funera gloria major.

- Q**Uod vivo vati detraxerit invida turba,
 Post obitum duplici i fœnore reddet honos.
 Omnia post obitum fingit majora vetustas,
 Majus ab exequiis nomen in ora venit.
 Ille gravis Trojæ casûs memorator Homerus
 Posteritate suum crescere sensit opus.
 Meque inter feros laudabit Roma nepotes ;
 Illum post cineres auguror esse diem.
- ^b Scripta placent à morte fere ; quia lædere vivos
 Livor, & injusto carpere dente solet.
- ^c Pascitur in vivis Livor ; post fata quiescit :
 Tum suus ex merito quemque tuetur honos.
 Ergo, etiam cum me supremus adederit ignis,
 Vivam ; parsque mei magna superstes erit.
- ^d Esse quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
 Et sua quod rarus tempora lector amat ?
 Hi sunt invidiæ nimirum, Livide, mores,
 Præferat antiquos semper ut illa novis.
- ² Ennius est lectus, ³ salvo tibi Roma Marone :
 Et sua riserunt tempora ⁴ Mæoniden.
- Rara coronato plaufere theatra ⁵ Menandro :
 Nôrat Nasonem sola ⁶ Corinna suum.
- ^e Carmina plebs, nisi quæ terris ⁷ semota, suisque

34 SYNOPSIS Communium Locorum,

Temporibus defuncta videt, fastidit & odit.

Sic fautor veterum, ut 8 tabulas peccare vetantes,

Pontificum libris, annosa volumina vatum,

Dictitet Albano Musas in monte locutas :

Ceu meliora dies, ut vina, Poëmata reddat.

^f Jam 9 Saliare Numæ carmen qui laudat, & illud

Quod mecum ignorat, solus vult scire videri :

Ingeniis non ille favet, plauditque sepultis ;

Nostra sed impugnat, nos nostraque lividus odit.

^e Virtutem incolumem odimus,

Sublatam ex oculis quærimus invidi.

Authorem Loca.] ^a Prop. Lib. 3. ^b Ov. de Pon. ^c Ov. Am. Lib. I. ^d Mart. L. 5. Ep. 10. ^e Horat. L. 1. Ep. 1. v. 21. ^f Id. v. 86. ^g Id. L. 3. Od. 24. v. 31.

Notæ.] 1. Majore fama. 2. Latinorum

poetarum primus Ennius, ingenio maximus, arte rudis. 3. Dum ipse Virgilius in vivis erat. 4. Homerum. 5. Comædiarum scriptore ingeniosissimo. 6. Ovidii sub ficto nomine amica. 7. Defunctorum poetarum carmina. 8. Reges Romæ veteres. 9. Vetus carmen Saliorum Martis sacerdotum à Numæ institutorum.

C A P. XXV.

— *Opes irritamenta malorum.*

^a **I**mproba sollicitæ tu causa, pecunia, vitæ es,

Per te immaturum mortis adimus iter.

Tu vitiiis hominum crudelia pabula præbes,

Semina curarum de capite orta tuo.

^b Admonui quoties? auro ne pollue mentem,

Sæpe solent auro multa subesse mala.

Ardur

° Ardua nam res est, opibus non tradere mores,
Et cum tot 1 Cræsos viceris, esse 2 Numam.

• Sed rude divitias extollit vulgus inanes :

• Nec meminit, quantis sit caput inde malis.

Divitiæ fera bella viris lethumque tulerunt,

Nam prius æternâ pace vigeat humus.

Divitiis natoque pater, natusque parente

Cæditur, & charo fratre verenda foror.

• Prima peregrinos obscæna pecunia mores

Intulit, & turpi 3 fregerunt sæcula luxu

Divitiæ molles, irritamenta malorum.

° Aurum avidas mentes, & barbarâ corda rapinis

Polluit ; atque armat contemptu pectora Divum.

———— ° Quid non mortalia pectora cogit

Auri 4 sacra fames ? ———

———— ° In mare proximum

Gemmas, & lapides, aurum & inutile,

Summi 5 materiam mali,

Mittamus : scelerum si bene pœnitet,

6 Eradenda Cupidinis

Pravi sunt elementa. ———

Authorum Loca. ° Prop. Lib. 3. El. 6. v. 1. ° Tib. L. 1. El. 10. v. 17. ° Mart. Lib. 11. Ep. 6. ° Sannaz. L. 1. El. 10. v. 11. ° Juv. Sat. 6. v. 297. ° Sil. Ital. L. 13. v. 90. ° Virg. Æn. L. 3. v. 56. ° Hor. L. 3. Od. 24. v. 45.

Notæ. 1 Divites, qualis erat Cræsus rex Lydia ditissimus. 2 Religiosum, qualis erat Numa pius Romanorum rex. 3 Corruerunt. 4 Execrabilis. 5 Fomittem Metaph. 6 Extirpanda sunt avaritiæ primordia. All 3or.

C A P. XXVI.

Florescunt omnia Vere.

DIC age frigoribus quare novus incipit annus,
 Qui melius per ver incipiendus erat ?
 Omnia tum florent, tunc est nova temporis ætas,
 Et nova de gravido palmitæ gemma tumet.
 Et modo formatis operitur frondibus arbos ;
 Prodit, & in summum seminis herba solum.
 Et tepidum volucres concentibus æra mulcent,
 Ludit & in pratis luxuriatque pecus.
 Tum blandi soles, ignotaque prodit hirundo,
 Et luteum celsâ sub trabe fingit opus.
 Tunc patitur cultus ager, & renovatur aratro,
 Hæc anni novitas jure vocanda fuit.
 Quid ? quod hyems adoperta gelu, tum denique cedit ;
 Et pereunt victæ solæ tepente nives.
 Arboribus redeunt detonsæ frigore frondes,
 Vividaque è tenero palmitæ gemma tumet.
 Quæque diu latuit, nunc, quâ se tollat in auras
 Fertilis occultas invenit herba vias.
 Nunc secundus ager ; pecoris nunc hora i creandi ;
 Nunc avis in ramo tectâ 2 laremque parat.
 Nec veneri tempus, quàm ver, erit aptius ullum :
 Vere nitent terræ ; vere 3 remissus ager.
 Nunc herbæ ruptâ tellure cacumina tollunt ;
 Nunc tumido gemmas cortice palmes agit,

^d Diffugère nives, redeunt jam gramina campis,
Arboribusque ⁴ comæ.

Mutat terra vices, & decrefcentia ripas
Flumina ⁵ prætereunt.

^e Solvitur acris hyems gratâ vice veris & ⁶ Favonî ;
⁷ Trahuntque siccas machinæ carinas ;

At neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni :
Nec prata canis albicant pruinis.

Nunc decet, aut viridi nitidum caput impedire myrto ;
Aut flore, terræ quem ferunt soluta.

Authorum Loca.] ^a Ov. Fast. Lib. 1.
v. 149. ^b Id. L. 3. v. 235. ^c Id. L. 4.
v. 125. ^d Hor. L. 3. Od. 7. ^e Id. L. 1.
Od. 4.

Notæ.] 1 Tempus generandi. 2 Nidum.
3 Apertus & solutus frigore. 4 Frondes
5 Præter id est intra ripas fluunt. 6 Venti
Zephyri. 7 E navalibus in mare ducunt.

C A P. XXVII.

Est quædam Virtutum Vitiorumque confinitas.

^a QUAM mala sunt vicina bonis ; errore sub illo
Pro vitio virtus crimina sæpe tulit.

Turgida, si plena est ; si fusca est, nigra vocetur :

In gracili macies crimen habere potest.

Et poterit dici petulans, quæ rustica non est ;

Et poterit dici rustica ; si qua proba est :

At si quem contra species delectat honesti ;

Prætendat culpæ splendida verba suæ.

No-

38 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^b Nominibus mollire licet mala ; fusca vocetur,
Nigrior Illyricâ cui pice sanguis erit.

Si pæta, est Veneri similis ; si flava Minervæ ;
Sit gracilis, macie quæ malè viva suâ est.

Dic habilem, quæcumque brevis ; quæ turgida, plenam :
Et lateat vitium proximitate boni.

^a Vellem in amicitia sic erraremus, & isti
Errori virtus nomen posuisset honestum.

At, pater ut gnati, sic nos debemus, amici,
Si quod sit vitium, non fastidire : 4 strabonem
Appellat pætum pater ; & 1 pullum, malè parvus
Si cui filius est ; ut 2 abortivus fuit olim
3 Sisyphus : hunc 4 varum distortis cruribus, illum
Balbutit 4 scaurum, pravis fultum malè talis.

Parcius hic vivit, frugi dicatur. Ineptus
Et jactantior hic paulo est ; concinnus amicis
Postulat ut videatur : at est truculentior, atque
Plus æquo liber ; simplex fortisque habeatur.
Caldior est ; acres inter numeretur, opinor.

At nos virtutes ipsas 5 invertimus, atque
Sincerum 6 cupimus vas incrustare : probus quis
Nobiscum vivit, multum est dimissus homo : Illi
Tardo cognomen pinguis damus : Hic fugit omnes
Insidias, nullique malo latus 7 obdit opertum ;

———— Pro bene sano,

Ac non incauto, fictum astutumque vocamus.

———— ^d Quid pulchra vocabula pigris

Præendas vitiis? probitatis inertia nomen,
Justitiæ formido subit: ^e plerumque modestus
Occupat obscuri speciem; taciturnus, acerbi.

Authorum Loca. ^a Ov. Rem. Am. ^b Ov. de Ar. Am. Lib. 2. v. 657. ^c Hor. L. 1. Sat. 3. v. 41. ^d Claud. in Eutrop. L. 2. v. 205. ^e Hor. Lib. 1. Ep. 18. v. 94. ^f perfectus, non absolutus. ^g Filius Antonii Triumviri exiguae statura, sed ingenii acutissimi. ^h Romanorum cognomina, à corporum vitiis deducta. ⁱ Male interpretamur. ^k Is similes, qui telorum inducerent impurum vasi puro. ^l Nemi- ni improbo expositum latus præbet.

Notæ.] 1 Pussonem, puellum. 2 Im-

C A P. XXVIII.

Diversis diversa placent.

^a Scinditur incertum studia in contraria vulgus.
^b Mille hominum species; & rerum discolor usus;
1 Velle suum cuique est; nec voto vivitur uno.
Mercibus hic Italus mutat sub sole 2 recenti
Rugosum piper, & pallentis grana cumini.
Hic satur, irriguo mavult turgescere somno.
Hic 3 campo indulget; hunc alea 4 decoquit; ille
In Venerem 5 putret. ———
^c Denique non omnes eadem mirantur, amantque;
Carminibus tu gaudes; hic delectatur 6 Iambis;
Ille 7 Bionæis sermonibus, & sale nigro.
Tres mihi convivæ propè dissentire videntur,
Pascentes vario, multum diversa, palato.
Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod petit alter:
Quod petis? id sane est in visum, acidumque duobus.
^d Sunt quos 8 curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat, metaque fervidis

Evitata

40 SYNOPSIS Communium Locorum,

Evitata rotis : ———

Est, qui nec veteris pœcula 9 Massici,

Nec partem solido 10 demere de die

Spernit : ———

Multos castra juvant ; & lituo tubæ

Permissus sonitus, bellaque matribus

11 Detestata : Manet sub 12 Jove frigido

Venator ; teneræ conjugis immemor.

Seu visa est catulis cerva fidelibus :

Seu rupit teretes 13 Marsus aper plagas.

Authorum Loca.] ^a Virg. Æn. Lib. 2
v. 39. ^b Pers. Sat. 5. v. 52. ^c Hor.
L. 2. Ep. 2. v. 58. ^d Id. L. 1. Od. 1.
v. 3. & infra.

Notæ.] 1 Sua voluntas. 2 Hic mutat
merces surgenti à Sole. 3 Vacat lufibus

in Campo Martio. 4 Inopem reddit. 5 Li-
bidine corrumpitur. 6 Versibus Iambu.
7 Satyricis ; quibus Bion usus est. 8 Cu-
ruli certamine ludis Olympiis. 9 Vini
optimi. 10 Ad genio indulgendum.
11 Ob filiorum necem. 12 Sub aere.
13 Italia gens apris clara.

C A P. XXIX.

Sine Baccho friget Venus.

- **V**ina parant animos, faciuntque caloribus aptos ;
^b Cum Veneris 1 puero non malè, Bacche, facis.
- Sæpe ego tentavi vino depellere curas,
Sed Venus in vinis ignis in igne fuit.
- Qui bibit, inde furit ; procul hînc discedite queis est
Cura bonæ mentis, qui bibit, inde furit.
- Ebrius incinctis 3 philyrâ conviva capillis
Saltat, & imprudens discit amare mero.
- Ebrius ad durum formosæ limen amicæ
Cantat ; habent unctæ mollia fecta comæ.

Nulla

Nulla coronatâ peraguntur seria fronte ;
 Nec liquidæ vinctis flore bibuntur aquæ,
 † Dant Veneri positis aditum convivia mensis ;
 Est aliquid, præter vina, quod inde petas.
 Sæpe illic positi teneris adducta lacertis
 Purpureus Bacchi 4 cornua preffit Amor ;
 Vinaque cum bibulas sparsere Cupidinis alas.
 Permanet, & cæpto stat gravis ille loco.
 Ille quidem pennas velociter excutit udas,
 Sed tamen aspergi pectus amore noet.
 * Sæpe mero volui flaminam compescere, at illa
 Crevit ; & ebrietas ignis in igne fuit.

Authorum Loca.] ^a Ov. de Ar. Am. L. 1. v. 236. ^b Id. L. 3. v. 762. ^c Tib. L. 1. El. 6. v. 1. ^d Ov. Fast. L. 4. v. 365. ^e Id. L. 5. v. 337. ^f Ov. de Art. Am. L. 1. v. 229. & supra. ^g Ov. Ep. Par. ad Hel. v. 229. *Notæ.]* 1 Cupidine. 2 Amore furit. 3 Coronis ex philyra plexis. 4 Baccho tribuuntur cornua vel ab ebriorum trulentia: vel quod priscis prabuerunt poculorum usum.

C A P. XXX.

Virtus optima Nobilitas.

^a **A**Ntiquis quanquam regum bene fulta triumphis
 Stat domus ; & tantis se sibi jactat avis :
 Majorum tua non titulis innixa recumbit
 Gloria, nec priscis gestit imaginibus,
 Sed certat magnos virtus antecire parentes,
 Æternum & verâ laude parare decus.
 † Mens tua sublimis supra genus eminet ipsum,
 Grandius ingenio nec tibi nomen erit.

42 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^c Adde quod est animus semper tibi mitis, & altæ
Indicium mores nobilitatis habet.

^d Nam quanquam antiquæ gentis ¹ superent tibi laudes,
Non tua majorum contenta est gloria famâ ;
Nec quæris quid quâque ² index sub imagine dicat :
Sed generis præcos contendis vincere honores,
Quam tibi majores, majus decus ipse futuris.

^e Hinc tua nos virtus rapit, & miranda per omnes
Vita modos ; quæ, si deesset tibi forte creato
Nobilitas, eadem pro nobilitate fuisset.

Nam quid imaginibus, quid ³ avitis fulta triumphis
Atria, quid pleni numerofo consule ⁴ fasti
Profuerint ; si vita labat ? perit omnis in illo
Gentis honos, cujus laus est in origine solâ.

^f Usque adeo virtute decet, non sanguine ⁵ niti.

Authorum Loca.] ^a Sannaz. *Lib. 3.* | *Notæ.]* ¹ Satis superque tibi erunt.
Eleg. 1. v. 25. ^b Ov. *Pon. L. 3. El. 3.* | ² Titulus clarorum gestorum. ³ Avorum,
v. 103. & Id. L. 3. El. 2. v. 103. ^d Tib. | ⁴ & majorum triumphis. ⁴ Libri quibus
Paneg. v. 28. ^e Luc. *Paneg. ad Pison.* | *Consulum nomina s. lebant inscribi. 5* Se
v. 5. ^f Claud. *de 4 Conf. Honor. v. 220.* | *ad honores attollere.*

C A P. XXXI.

Amor non celandus.

QUa licet, & possum, luctor celare furorem,
Sed tamen apparet dissimulatus amor.

^a Hunc malè dissimulo, quis enim celaverit ignem,
Lumine qui semper proditur ipse suo ?

^b Certe difficile est abscondere pectoris æstus,
Panditur & clauso sapiens ore furor.

Nam

Nam subito inficiens vultum pallorque, ruborque;

Interdum certæ vocis habebat opus.

Nec minùs ipsa meas prodebant somnia curas,

Somnia secreti non bene fida mei.

Nam quum sopitos premerent oblivia sensus,

Confessa est facinus conscia lingua suum.

^a Mœsta neque assiduo tabescere lumina fletu.

Nec tristi cessant imbre madere genæ.

^e Mille modis pateat; quis enim bene celet amorem?

Eminet indicio prodita flamma suo.

Heu quot 1 Phædra dabas concepti signa furoris?

^f Non potuit penitus flamma recepta tegi.

² Torretur 3 æstu tacito, & inclusus quoque

Quamvis tegatur, proditur vultu furor;

Erumpit oculis ignis, & lapsæ genæ

Lucem recusant; nil idem dubiæ placet,

Artusque variè jactat incertus dolor.

Authorum Loca. ^a Ov. Ep. Par. ad Gall. El. 3. v. 24. ^e Sen. Hip. v. 360. Hel. v. 239. ^b Id. v. 7. ^c Corn. Gall. El. 4. ^d Catul. ad Mall. Car. 68. v. 55. ^f Corn. ¹ Phædra infans privigni Hippoliti amore accensa. ² Phædra eadem. ³ Amore ardet. Metaph.

C A P. XXXII.

Amantium iræ amoris redintegratio.

^a **U**T pæne extinctum cinerem si sulphure tangas,
Vivet, & è minimo maximus ignis erit;

Sic, nisi vitâris quicquid renovabit amorem,

Flamma retardescet, quæ modo nulla fuit.

44 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^b Finge iram motam ; quoties Agamemnone 1 natum

Dixisse in 2 Pyladen verba proterva putas ?

Nec procul à vero est, quod vel pulsarit amicum ;

Manfit in officiis non minùs ille suis.

^c Quæ modo pugnârunt, jungunt sua rostra columbæ,

Quarum blanditias verbaque murmur habet.

^d Ut levis absumptis paulatim viribus ignis

Ipse latet, summo canet in igne cinis :

Sed tamen extinctas admoto sulphure flammæ

Invenit : & lumen, quod fuit ante, redit.

• Nulla vis major pietate verâ est :

Jurgia externis inimica durant :

Quos amor verus tenuit, tenebit.

Ira cum magnis agitata causis

Gratiam rupit, cecinitque bellum ;

3 Quod movet crebro furibundus ictu

Sanguinem Mavors cupiens recentem,

Opprimat ferrum, manibusque junctis

Ducit ad pacem pietas 4 negantes.

^f Redire pietas, unde summotâ est, solet :

Reparatque vires justus amissas amor.

Authorum Loca.] ^a Ov. Rem. v. 731. | *Notæ.*] 1 Orestem. 2 Amicum suum charissimum. 3 Quem ens belli strinxit ira ; hunc in vaginam verus amor recondit. 4 Etiam invitos in gratiam reducit.

^b Ov. Trist. L. 5. El. 6. v. 25. ^c Ov. Ar. Am. L. 2. v. 465. ^d Id. v. 439. ^e Sen. Thyest. v. 549. ^f Id. v. 475.

C A P. XXXIII.

Forma amat artificium.

Discite, quæ faciem commendet cura, puellæ ;
Et quo sit vobis forma tuenda modo.

Cultus humum sterilem 1 Cerealiam pendere iussit.

Munera ; mordaces interiùre rubi.

Cultus & in pomis succos emendat acerbos ;

Fissaque 2 adoptivas accipit arbor opes.

Culta placent, auro sublimia tecta linuntur :

Nigra sub imposito marmore terra latet.

Forſitan antiquæ, 3 Tatio ſub rege, puellæ

Maluerint, quam ſe, rura paterna 4 coli.

At veſtræ teneras matres peperere puellas,

Vultis inauratâ corpora veſte tegi.

Vultis odoratos poſitu variare capillos :

Conſpicuam gemmis vultis habere manum.

Induitis collo 5 lapides Oriente paratos :

Munditiæ veſtræ crimina nulla merent.

Non etenim indignum, ſi vobis cura placendi,

Cum comtos habeant ſæcula noſtra viros.

6 Corpora ſi veteres non ſic coluere puellæ ;

Nec veteres cultos ſic habuere viros.

7 Cura dabit faciem ; facies neglecta peribit ;

8 Idaliæ ſimilis ſit licet illa Deæ.

9 Munditiis capimur ; ne ſint ſine 7 lege capilli ;

Admotæ formam dantque, negantque manus.

Cuncta

46 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

- * Cuncta placent cultu ; cultis bene 8 Liber ab uvis
Provenit ; & culto stat seges alta solo.
† Quæ nunc nomen habent operosi signa 9 Myronis,
Pondus iners quondam duraque massa fuit.
Annulus ut fiat, primo colliditur aurum ,
Quas geritis vestes, sordida lana fuit.
Cum fieret, lapis asper erat ; nunc nobile signum
Nuda 10 Venus madidas exprimit imbre comas.
Tu quoque dum coleris, (gratissima fœmina cultu !)
Aptius à 11 suminâ conspiciare manu.
‡ Formosæ minùs, artis opem, præceptaque curant :
Est illis sua dos, forma sine arte potens :
§ Rara tamen facies mendâ caret ; occule mendas ;
Quàque potes, vitium corporis abde tui.
¶ O quantum vestro indulget Natura decori ;
Quarum sunt multis damna 12 pianda modis !

Authorum Loca.] ^a Ovid. de Medicam. fac. v. 1. & passim infra, ad vers. 29. ^b Ov. Art. Am. Lib. 3. v. 107. ^c Id. v. 105. ^d Id. v. 133. ^e Id. v. 101. ^f Id. v. 219. ^g Id. v. 257. ^h Id. v. 261. ⁱ Id. v. 159.

Notæ.] 1 Fecit terram proferre fruges, quarum Ceres est Dea. 2 Fructus copiam per insitionem. Metaph. 3 Prisco Sabi-

norum Rege, Romuli consorte. 4 Cultu curari. 5 Gemmas ab India Orientali regione petitas. 6 Veneri Dearum formosissima ; sic ab Idalo Cypri monte, sibi sacro dictæ. 7 Sine arte ornata Metaph. 8 Vinum cujus Liber seu Bacchus Deus. Metonym. 9 Insignis statuarii. 10 Veneris statua. 11 Post ultimam manum cultui impositam. 12 Supplenda, emendanda, & corrigenda.

C A P. XXXIV.

— *Non omnia possumus omnes.*

- ^a **O**Mnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
 Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo,
 Gloria 1 Lysippo, est animosa effingere signa;
 Exactis 1 Calamis se mihi jactat equis:
 In Veneris tabulâ summam sibi ponit 1 Apelles;
 1 Parrhasius parvâ vindicat arte locum;
 1 Phidias signis se Jupiter ornat eburno;
 1 Praxitelem propriâ vindicat arte lapis.
 Sunt quibus 2 Eleæ concurret palma quadrigæ;
 Sunt quibus in celeres gloria nata pedes:
 Hic fatus ad pacem, hic castrensibus utilis armis;
 Naturæ sequitur semina quisque suæ.
^b Navita de ventis, de tauris narrat arator,
 Enumerat miles vulnera, pastor oves.
^c Non tellus eadem parit omnia: vitibus illa
 Convenit; hæc oleis: hæc bene farra virent.
^d Dux bonus, huic centum commisit jure regendos;
 Huic equites, illi signa tuenda dedit:
 Vos quoque de vobis, 3 quem quisque erit aptus ad usum.
 Inspicite; & certo ponite quemque loco.
^e Quid tibi cum gladio? dubiam rege, navita, puppim;
 Non hæc sunt digitis arma tenenda tuis.
^f Tu nihil invitâ, dices, faciesve, 4 Minervâ.

48 SYNOPSIS Communium Locorum,

* Non equidem terræ ferre omnes omnia possunt ;
 Fluminibus salices, crassisque paludibus alni
 Nascuntur ; steriles saxosis montibus orni ;
 Littora myrtetis lætissima ; denique apertos
 5 Bacchus amat colles ; Aquilonem & frigora taxus.
 * Hic segetes, illic veniunt foeliciùs uvæ ;
 † Nosce soli vires, nemori quæ commoda rupes ;
 Quis foelix oleæ tractus ; quæ gleba faveret
 Frugibus ; aut quales tegetet 6 vindemia colles.

Authorum Loci.] ^a Prop. L. 3. El. 8.
 v. 7. & *infra*, v. 17. ^b Id. L. 2. El. 1.
 v. 43. ^c Ov. Art. Am. Lib. 1. v. 757.
^d Id. Lib. 3. v. 527. ^e Ov. Fast. L. 2.
 v. 101. ^f Hor. Ar. Po. v. 385. ^g Virg.
 Ge. L. 2. v. 109. ^h Id. L. 1. v. 54.
ⁱ Claud. de Mall. Theod. Consul.
 v. 178.

Notæ.] 1 Hi partim pictores partim
 statuarii ; arte & opere singulo cuique
 hic attributis egregii. 2 Nonnulli con-
 tendunt de palma, quadriga ; quæ Pi-
 sam Elidis urbem ad ludos Olympicos
 venit. 3 Vires & ingenii propensiones.
 4 Repugnante natura. 5 Vitis cujus
 primus sator erat Bacchus. 6 Vitis.
 Metonym.

C A P. XXXV.

Pereunt optima sine usu.

* Q Uod latet, ignotum est ; ignoti nulla cupido :
 Fructus abest, facies cum bona 1 teste caret.
 Tu licet & 2 Thamyran superes, & 2 Amœbea cantus ;
 Non erit ignotæ gratia magna lyræ,
 Forma, nisi 3 admittas, nullo exercente, senescit ;
^b Indigna est pigro forma perire situ.
 * Æra nitent usu ; vestis bona quærit haberi,
 Canescunt turpi tecta relicta situ.
 Hinc famæ vigilare juvet ; quis nôsset Homerum,
 Ilias æternum si latuisset opus ?

Tuis

Quis Danaen nôsset, si semper clausa fuisset ;
Inque suâ turri perlatuisset anus.

^d Quo tibi fortunæ tantum ? quo regna sine usu ?
Quid nisi possideas dives avarus opes ?

Sic aret mediis taciti ⁴ vulgator in undis ;
Pomaeque, quæ nullo tempore tangat, habet.

^e Quid juvet, ad furdas si cantet ⁵ Phemius aures ?
Quid cæcum Thamyran picta tabella juvet ?

^f Heu quantum distant à morte silentia vitæ !

^g Major & utilior fato conjuncta potenti,
Vile latens Virtus, quid enim submersa tenebris
Proderit obscuro ? veluti sine remige puppis ;
Vel lyra quæ reticet ; vel qui non tenditur arcus.

^h Abdita quid prodest generosi vena metalli,
Si ⁶ cultore caret ? quid inertī condita portu,
Si ductoris eget, ratis efficit ? omnia quamvis
Armamenta gerat ; teretique fluentia malo
Possit, & excusso dimittere vela rudente ?

ⁱ Paulum sepultæ distat inertix
Celata virtus. ———

Authorum Loca. ^a Ov. Ar. Am. L. 3. v. 367. & infra v. 413. ^b Ov. Am. L. 2. El. 3. v. 14. ^c Id. L. 1. El. 8. v. 50. & supra. ^d Id. L. 3. El. 7. v. 49. ^e Id. v. 61. ^f Stil. It. L. 3. v. 145. ^g Claud. in 4 Conf. Hon. v. 222. ^h Luc. Paneg. ad Pis. v. 213. ⁱ Hor. L. 1. Od. 9. v. 29. Notæ.] 1 Amatore. 2 Eximios citharædos. 3 Amatorem. 4 Tantalus qui Deorum arcana vulgavit. 5 Citharædus, Homeri Præceptor. 6 Ad aurum effodiendum & purgandum.

C A P. XXXVI.

Amor in moribus, melius quàm formâ fundatur.

^a **P**rima sit in vobis morum tutela, puellæ :
Ingenio facies conciliante placet.

Certus amor morum est ; formam populabitur ætas,
Et placitus rugis vultus ¹ aratus erit.

Sufficit, & longum probitas perdurat in ævum ;
Fertque suos annos : hinc bene pendet amor.

^b Sit procul omne nefas ; ut ameris amabilis esto,
Quod tibi non facies, solave forma dabit.

Sed ² molire animum, qui duret, & ³ adstrue formæ ;
Solutus ad extremos pervenit ille rogos.

Cura sit ingenuas pectus coluisse per artes,
Ingenii dotes corporis adde bonis.

Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses ;
Et tamen æquoreas torfit amore ⁴ Deas.

Ergo age fallaci timidè confide figuræ,
Quisquis es ; aut ⁵ aliquid corpore pluris habe.

^c Si tibi difficilis formam natura negavit,
Ingenio formæ damna repende tuæ.

———— Male quæritur ⁶ herbis,
Moribus aut formâ conciliandus amor.

^a Probitas, fidesque conjugis, mores, pudor,
Placeant marito ; sola perpetuò manent

Subiecta nulli, mentis atque animi bona ;
Florem decoris singuli carpunt dies.

Authorum Lota.] ^a Ov. de Med. fa. inter quas erat Calypso, Oceani & The-
v. 43. ^b Ov. Ar. Am. L. 2. v. 107, & tidis filia ; quæ Ulyssis amore Græcorum
119, & 143. ^c Ov. Ep. Sapph. ad facundissimi exarsit. 5 Nempe Virtutes
Pha. v. 31. ^d Sen. Octav. v. 547. & animi bona. 6 Quibus uti veneficæ
Notæ.] 1 Rugosus Metaph. 2 Animi mulieres ad amorem excitandum crede-
mores para. 3 Adde. 4 Nymphas maris bantur.

C A P. XXXVII.

Sors omnia versat.

PAssibus ambiguis fortuna volubilis errat,
Et manet in nullo certa tenaxque loco.
Sed modo læta manet, vultus modo fumit acerbos,
Et tantum constans in levitate suâ est.
Vidi ego ; navifragum qui riserat, æquore mergi :
Et, Nunquam, dixi, justior unda fuit.
Vilia qui quondam miseris alimenta negârat,
Nunc mendicatio pascitur ipse cibo.
^b 1 Amplexu non ulla fovet fortuna perenni.
Versatur celeri tam levis orbe rota.
^c Hæc 2 Dea non stabili, quàm sit levis, orbe fatetur ;
Quem summum dubio sub pede semper habet.
Quolibet est folio, quâvis incertior aurâ :
Par illi levitas, foemina, sola tua est.
Tu quoque fac timeas ; & quæ tibi læta videntur
Dum loqueris, fieri tristia posse puta :
^d Humanæque memor fortis, quæ tollit eosdem,
Et premit ; incertas ipse verere vices.

Sub- ^e Si fortuna volet, fies de 3 rhetore 4 consul ;

52 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Si volet hæc eadem ; fies de consule rhetor.

5 Ventidius quid enim ? quid 5 Tullius ? anne aliud quàm
Sydus, & occulti miranda potentia fati ?

Servis regna dabunt, captivis fata triumphos.

^e Multos ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit, quoties voluit fortuna 6 jocari.

^e Fortuna sævo læta negotio, &
Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.

^h Quos felix 7 Cynthia vidit,
Vidit miseros abitura dies.
Rarum est fœlix, idemque senex.
ⁱ Feriunt celsos fulmina montes ;
Corpora morbis majora patent.

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 5. El. 8. v. 15, & 13. ^b Sil. Ital. L. 7. v. 245. ^c Ov. Pon. L. 4. Ep. 3. v. 31, & 57. ^d Ov. Trist. L. 3. El. 11. v. 67. ^e Juv. Sat. 7. v. 197. ^f Id. Sat. 3. v. 39. ^g Hor. L. 3. Od. 29. v. 49. ^h Sen. Herc. Oet. v. 641. ⁱ Id. Agam. v. 96.

Notæ.] 1 Favore. 2 Fortuna. 3 Eloquentia in Scholis doctore. 4 Summus Romæ Magistratus. 5 Qui e servis facti Romæ Imperatores. 6 Eosdem tollere & deprimere, jocus est ludusque Fortuna. 7 Nox qua Luna, id est Cynthia, oritur, ita dicta à Cyntho Deli insula monte.

C A P. XXXVIII.

Spe vivimus.

Finirent multi letho mala, credula vitam
 Spes alit, & melius cras fore semper ait.
 Spes etiam validâ solatur compede victum;
 Crura sonant ferro; sed canit inter opus.
 Spes alit agricolas; spes fulcis credit aratis
 Semina, quæ magno 1 fœnore reddat ager.
 Hæc laqueo volucres, hæc captat arundine pisces,
 Quum tenues hamos abdidit antè cibus.
 2 Hæc facit, ut vivat victus quoque compede fossor;
 Liberaque à ferro crura futura putet.
 Hæc facit, ut videat cum terras undique nullas
 Naufragus; in mediis brachia jactet aquis.
 Sæpe aliquem solers medicorum cura reliquit;
 Non spes huic, venâ deficiente, cadit.
 Carcere dicuntur clausi sperare salutem;
 Atque aliquis, pendens in cruce, vota facit.
 Hæc Dea, quàm multos laqueo sua colla ligantes,
 Non est propositâ passa perire nece!
 Hæc Dea conantes gladio finire dolores
 Arcuit, injectâ continuitque manu.
 3 Spem retine, spes una hominem nec morte reliquit,
 Vivere spe vidi, qui moriturus erat.
 4 Spes quoque posse morâ mitescere 2 Principis iram,
 Vivere ne 3 nolim, deficiamve, facit.

Authorum Loca. ^a Tib. L. 2. El. 7. v. 1.
^b Ov. Pon. L. 1. Ep. 6. v. 31. ^c Cat. L. 2.
 Dist. 25. ^d Ov. Pon. L. 2. El. 7. v. 79.

Notæ. 1 Magno cum incremento.
 Metaph. 2 Cesaris Augusti in Ovidi-
 um. 3 Verba Ovidii de se.

C A P. XXXIX.

Reddunt misero solatia vitam.

R Eddita confusæ nuper solatia menti
 Auxilium nostris spemque tulere malis.
 Utque ¹ Machaoniis ² Pœantius artibus heros,
 Lenito medicam vulnere sensit opem :
 Sic ³ ego mente jacens, & acerbo saucius ictu,
 Admonitu cœpi fortior esse tuo :
 Et jam deficiens, sic ad tua verba revixi,
 Ut solet infuso vena redire mero.
^b Cujus ab alloquiis anima hæc moribunda revixit,
 Ut vigil, infusâ ⁴ Pallade, flamma solet :
^c Grande voco ⁵ meritum mœstæ solatia mentis,
 Cum pariter nobis illa, tibi que dares.
^d Hoc ubi fortunæ sensi, quod amicus abesses,
 Qui mihi præsidium grande futurus eras :
 Tecum tunc aberant ægræ solatia mentis,
 Magnaque ⁶ pars animæ, consilii que mei.

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 1. ^b Ov. Trist. L. 4. El. 5. ^c Ov. Pon. L. 2. El. 11. v. 11. ^d Id. L. 1. El. 7. v. 13.

Notæ.] ¹ Machaon Æsculapii filius,

² Philoctetes filius Pœantis, vulnere fere immedicabili Herculis sagitta affectus. ³ Ovidii verba de se ⁴ Oleo: inventrice pro invento posita. Metonym. ⁵ Beneficium. ⁶ Sic Horatius vocat amicum animæ dimidium.

C A P. XL.

Regina pecunia rerum.

- H** EU nunc desertis cessant sacraria lucis!
 Aurum omnes, victâ jam pietate, colunt.
 Aurea nunc verè sunt sæcula ; plurimus auro
 Venit honos, auro conciliatur amor.
 Auro pulsa fides ; auro venalia jura ;
 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
^b Munera (crede mihi) capiunt hominesque Deosque ;
 Placatur donis Jupiter ipse datis.
^c Hinc fortè admonitus, nihil esse potentius auro,
 Corruptæ pretium 1 virginis 2 ipse fuit.
^d Vix auro quenquam possis regnante videre,
 Cujus non animo dulcia lucra forent.
 In pretio pretium nunc est ; dat census honores,
 Census amicitias ; pauper ubique jacet.
 Tempore crevit amor, qui nunc est summus, habendi :
 Vix ultra, quò jam progrediatur, habet.
 Pluris opes nunc sunt, quàm prisci temporis annis ;
 Dum populus pauper, parvaque Roma fuit.
^e Cur nemo est 3 Hecalem, nulla est quæ ceperit 4 Irum ?
 Nempe quod alter egens, altera pauper erat.
^f Quisquis habet nummos, securâ naviget aurâ ;
 Fortunamque suo temperet arbitrio.
 Uxorem ducat Danaen ; ipsumque licebit
 Acrisium jubeat credere, quod Danaen.

56 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Carmina componat, declamet, concrepet, omnes

Et peragat causas, sitque 5 Catone prior.

Multa loquor ; quodvis, nummis præsentibus, opta,

Et veniet ; clausum possidet arca Jovem.

———^s Quid non mortalia pectora cogit.

Auri sacra fames ? ———

———^h Inter nos sanctissima divitiarum

Majestas ; etsi, funesta Pecunia, templo

Nondum habitas, nullas nummorum ereximus aras:

ⁱ Aurum per medios ire satellites,

Et perrumpere amat faxa, potentiùs

Ictu fulmineo : concidit 6 auguris

Argivi domus, ob lucrum

Demersa excidio. Diffidit urbium

Portas 7 vir Macedo ; & subruit æmulos

Reges muneribus : munera navium

Sævos illaqueant duces.

Authorum Loca.] ^a Prop. L. 3. El. 12. v. 48. ^b Ov. Ar. Am. L. 3. v. 653. ^c Ov. Am. L. 3. El. 8. v. 29. ^d Ov. Fast. L. 1. v. 193, & 218. ^e Ov. Rem. Am. v. 747. ^f Petron. Metr. 28. ^g Virg. Æn. L. 3. v. 56. ^h Juv. Sat. 1. v. 112. ⁱ Hor. L. 3. Od. 16. v. 9.

Notæ.] 1 Danaes quam corrumpit in aurum mutatus. 2 Jupiter. 3 Anum pauperculum. 4 Pauperem. 5 Romanorum omni virtute absolutissimo. 6 Amphiarai vatis tota familia. 7 Philippus Macedoniae rex ; cui bellicæ machinae instar asinus onustus auro.

C A P. XLI.

Tu nè cede malis.

- T**U nè cede malis, sed contra andentior ito ;
 Fortiter edisce & tristia posse pati ;
 Omnia deficient ; animus tamen omnia vincit ;
 Ille etiam vires corpus habere facit. /
 Sustineas ut onus, nitendum est vertice recto ;
 At flecti nervos si patiare, cadas.
 Posse pati, facile est ; tibi ni sapientia desit,
 Fortiter ille facit, qui miser esse potest.
 Indignata malis mens est succumbere, seque
 Præstitit invictam, viribus usa suis.
 Quo fortuna magis sævit, magis ipse resistis ;
 Utque decet, nè te vicerit illa, caves.

— * Patientia casus

- Exsuperat cunctos ; ^h 1 Serpens, sitis, ardor, arena,
 Dulcia virtuti : gaudet patientia duris ;
 Lætius est quoties magno sibi constat honestum.
 Quicquid adest duri, & rerum ² inclinata feramus.
 Illud decebit roboris magni virum,
 Non esse sub dolore ; nec victum malis
 Dare terga : non est vera nam virtus, ³ pater,
 Timere vitam, sed malis ingentibus
 Obstare, nec se vertere, ac retro dare.

58 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Virtutis est, domare quæ cuncti timent.

—————¹ Quid juvat multo mala
Gravare questu? 4 regium hoc ipsum reor
Adversa capere: quoque sit dubius magis
Status, & cadentis imperii moles ruat:
Hoc stare certo pressius fortem gradu.
Haud est virile, terga fortunæ dare.

Authorum Loca.] ^a Virg. Æn. L. 6. ^b Sen. Theb. v. 188. ¹ Sen. Oedip. v. 81.
v. 96. ^b Ov. Pon. L. 2. El. 7. v. 75. ^c Ov. Notæ.] ¹ Verba Catonis de contemnen-
Rem. Am. v. 521. ^d Mart. L. 11. Ep. 67. ² dis arida & arenosa Libyæ serpentibus.
^e Ov. Trist. L. 4. El. 10. v. 103. ^f Ov. Pon. ² Res inclinatæ, seu miseræ. ³ Verba
L. 2. El. 3. v. 51. ^g Sil. Ital. L. 6. v. 545. ⁴ Antigones ad Oedipum patrem. ⁴ Vir-
^h Luc. L. 9 v. 403. ⁱ Sil. It. L. 6. v. 119. ⁴ tutem maxime regiam.

C A P. XLII.

Ne prospera animos efferant.

Spes heu fallaces, oblitaque corda! caducum
Mortali quodcunque datur! ^b modo i quem ter ovantem
Jupiter horruerat, quem fracto gurgite Pontus,
Et veneratus erat submissâ ² Bosphorus undâ;
Prò pudor! imperii deserto nomine fugit:
Ut fortuna levis Magni quoque terga videret.
^c Nescia mens hominum fati, fortisque futuræ,
Et servare modum, rebus sublata secundis.
^d Desinat elatis quosquam confidere rebus;
Instabilesque Deos, & lubrica numina discat.
^e Adspiciat, quisquis nimium sublata secundis
Colla gerat; triviis calcandus spargitur ecce,

3 Qui sibi 4 Pyramidas, qui non cedentia templis
Ornatura suos exstruxit culmina 5 Manes;
Nudus pascit aves: ^f jacet ingens littore truncus,
Avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus.
Heu vanæ mentes, tumefactaque corda secundis!

— ^e Quo fortuna altiùs
Evexit, & levavit humanas opes;
Hoc se magis suppressere fœlicem decet;
Variosque casus tremere; metuentem deos
Nimiùm faventes: magna momento obrui
Vincendo discis, victor: ^h hinc placidus preces,
Patensque recipe; quoque te celsum altiùs
Superi levârunt, mitiùs lapsos preme:
Misero datur quodcumque; 6 Fortunæ datur.

Authorum Loca. ^a Sil. It. L. 7. v. 57.
^b Petron. de Bell. Civ. v. 240. ^c Virg.
Æn. L. 10. v. 501. ^d Claud. in Ruf. L. 2
v. 440. ^e Id. v. 445. ^f Virg. Æn. L. 2.
v. 557. ^g Sen. Tro. v. 257. ^h Id. v. 692.

Notæ. 1 Pompeium, qui cum ter in
Jovis templo Capitolio triumphasset, Ce-

care victorem fugiebat. 2 Augustum
maris fratum inter Europam & Asiam.
3 Rufinus, Aulicus arcadii imperatoris.
4 Egregia monumenta instar Pyrami-
dum in Agypto. 5 Cadaver. 6 Par-
relatura illi, qui miseris succurrit, lu-
bricæ fortune memor.

C A P. XLIII.

Re fias, quod te simulas.

^a Q Uod non es simula; positosque imitare furores;
Sic facies verè, quod meditatus eris.
Sæpe ego ne biberem, volui dormire videri;
Dum videor, somno lumina victa dedi.
Deceptum risi, qui se simulabat amare;
In 1 laqueos auceps decideratque suos.

60 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Intrat amor mentes usu, dediscitur usu ;

Qui poterit sanum fingere, sanus erit.

^b Sæpe etiam verè cœpit simulator amare ;

Sæpe, quod incipiens finxerat esse, fuit.

Quo magis ô faciles imitantibus este, puellæ :

Fiet amor verus, qui modo fictus erat.

^a Discursus varios, 2 vagumque mane,

Et fastus, & ave potentiorum,

Cum perferre patique jam negaret ;

Cœpit fingere 3 Cælius podagram.

Quam dum vult nimis approbare veram,

Et sanas linit obligatque plantas,

Inceditque gradu 4 laborioso ;

(5 Quantum cura potest, & ars doloris !)

6 Desit fingere Cælius podagram.

Authorum Loca.] ^a Ov. Rem. Am. ^b Ov. Art. Am. L. I. v. 615. ^c caperet) simulatum. Metaph. 2 Marti-
^{v. 497.} ^b Ov. Art. Am. L. I. v. 615. ^c nas clientum discursitationes. 3 Fictiti-
^{• Mart} L. 7. Ep. 38. ^c um clientis nomen. 4 Doloze affectu. 5 Iro-
^{Notæ.]} 1 In amorem à se (ut sœminam) ^c quam diu simulaverat.

C A P. XLIV.

Tuta paupertas periculosâ melior opulentiâ.

Pauperiem modico contentus semper amavi ;
 Et rerum dominus, nil cupiendo, fui.

^b Divitias alius fulvo sibi congerat auro,

Et teneat culti jugera multa soli.

- Me mea paupertas vitæ 1 traducat inerti,
Dum meus assiduo luceat igne focus. ✓
- Induat 2 adversis contraria pectora telis
Miles; & æternum sanguine nomen emat;
- Plaudite tuo, miles Marti; nos odimus arma;
Pax juvat, & mediâ pace reperta quies;
Quærat avarus opes, & quæ 3 lassarit arando
Æquora, perjuro naufragus 4 ore bibat.
Plaudite Neptuno, nimium qui creditis undis,
Nil mihi cum pelago; me mea terra capit.
- Non ego divitias avidus sine fine parandi
Latum mutandis mercibus æquor aro.
- Nec me regna juvant; nec Lydus aurifer 5 amnis,
Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Hæc alii cupiant, liceat mihi paupere cultu
Securo, charâ posse quiete frui.
- Nec nos ambitio, nec amor nos tangit habendi;
Contempto colitur lectus & umbra foro.
- Sensit Alexander, testâ cum vidit in illâ
Magnum 6 habitatorem, quanto felicior hic, qui
Nil cuperet, quàm qui totum sibi posceret orbem;
Passurus gestis æquanda pericula rebus.
- Commoda naturæ nullo tibi tempore deerunt;
Si contentus eo fueris, quod postulat usus.

* Alium multis gloria terris
Tradat, & omnes fama per urbes

Gar-

62 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Garrula laudet, cæloque parem
Tollat & astris : alius 7 curru
Sublimis eat : me mea tellus
Lare secreto tutoque tegat.
Venit ad pigros cana senectus ;
Humilique loco, sed certa sedet
Sordida parvæ fortuna domûs.

Authorum Loca.] ^a Cor. Gal. El. 1. ^b Tib. L. 1. El. 1. v. 1. ^c Ov. Am. L. 2. El. 10. v. 31, & 33. ^d Id. L. 3. El. 2. v. 49, & 47. ^e Ov. Trist. L. 1. El. 2. v. 75. ^f Tib. L. 3. El. 3. v. 29. ^g Ov. Ar. Am. L. 3. v. 541. ^h Juv. Sat. 14. v. 311. ⁱ Cat. L. 4. Dist. 2. ^k Sen. Herc. Fu. v. 192.
Notæ.] 1 Me vitæ transmittat otiose. 2 Incurrat in hostium tela. 3 Per qua toties navigavit. 4 Mox mergendus. 5 Pactolus, aurifer Lydiae fluvius. 6 Diogenem. 7 Triumphali ut victor.

C A P. XLV.

Veterani imbecilli.

FORTIOR in fulvâ novus est luctator i arena,
Quàm cui sunt tardâ brachia fessa morâ.
Nempe est non minimum, vires afferre recentes;
Nec præconsumptum temporis esse malis.
Integer est melior nitidis gladiator in armis,
Quàm cui tela suo sanguine tincta rubent:
Fert bene præcipites navis modo facta procellas;
Quamlibet exiguo solvitur imbre, vetus.
^b Conteritur ferrum, silices tenuantur ab usu,
Sic & continuâ messe senescit ager.
Scilicet & veteres fugiunt juga curva juvenci;
Et domitus fræno sæpe repugnat equis.

Quàm

* Quàm jacet, infirmæ venêre ubi fata senectæ,
Qui prior Elæo est 2 carcere missus equus ?

Loca — ^d 3 Vejanus armis

4 Herculis ad postem fixis, latet abditus agro,
Ne populum extremâ toties 5 exoret arenâ.
Solve senescentem maturè sanus equum, nè
Peccet ad extremum ridendus, & 6 ilia ducat.
* Tandem sollicito cedit vis dura labori,
Belligeramque datur somno 7 componere mentem.
^f Sicut fortis equus, spatio qui sæpe supremo
Vicit 8 Olympia, nunc senio confectus quiescit.

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 4. El. 6. v. 31, & 29, & 23. ^b Ov. Art. Am. L. 3. v. 91. ^c Tib. L. 1. El. 4. v. 27. ^d Hor. L. 1. Ep. 1. v. 4, & 8. ^e Sil. It. L. 3. v. 161. ^f Ennii Versus ex Fragment. Notæ.] 1 Loco in Theatro, quo pugnant Gladiatores, arena sparsa, ne labe-
rentur. 2 Loco unde equi emissi erant certaturi ludis Olympicis, juxta urbem Elidis. 3 Gladiator insignis. 4 In templo Herculis, ejusmodi certaminum Dei. 5 Vitam oret a populo. 6 Agre spiritum ducat. 7 Ad requiem componere. 8 In Olympicis ludis.

C A P. XLVI.

Fit vivax carmine virtus.

FActa ducum vivent, operosaque gloria rerum,
Hæc manet: hæc avidos effugit una rogos.

Pars erit historiæ, totoque legetur in ævo:

Seque opus ingeniis carminibusque dabit.

^b Scripta ferunt annos; 1 scriptis 2 Agamemnona nôssi,

Et quisquis 3 contra, vel simul, arma tulit.

Car-

64 *SYNOPSIS Commutinium Locorum,*

Carminē fit vivax virtus ; experſque ſepulchri,

Notitiā ſeræ poſteritatis habet.

Quis 4 Thebas, ſeptemque duces, ſine carmine

Et quicquid poſthæc, quicquid & ante fuit ?

Carmina magnarum peragunt præconia laudum,

Neve ſit actorum fama caduca cavent.

* Quem referent Muſæ, vivet ; dum robora tellus,

Dum cœlum ſtellas, dum vehet amnis aquas.

† Corpora debentur mœſtis exſanguia buſtis ;

Effugiunt ſtructos nomen honorque rogos :

Occidit & Theſeus, & qui 5 comitavit Oreſten ;

Sed tamen in laudes vivit uterque ſuas.

* Ergo cum ſilices, cum dens patientis aratri

Depereant ævo ; carmina morte carent.

Cedant carminibus Reges, regumque triumphî,

Cedat & auriferi ripa beata Tagi.

† Vixere fortes ante 2 Agamemnona

Multi ; ſed omnes illacrymabiles

Urgentur, ignotique, longâ

6 Nocte, carent quia vate ſacro.

* Non incifa notis 7 marmora publicis

Per quæ ſpiritus, & vita redit bonis

Poſt mortem ducibus, clariùs indicant

Laudes ; quam celebres 8 Pierides : neque

Si chartæ ſileant, quod benefeceris,

9 Mercedem tuleris. ———

Dignum laude virum Musa vetat mori,
10 Cœlo Musa beat. —

Authorum Loca.] ^a Pedon. Eleg. in Obit. Drusi. v. 265. ^b Ov. Pon. L. 4. El. 8. v. 49. ^c Tib. L. 1. El. 4. v. 59. ^d Ov. Pont. L. 3. El. 2. v. 31. ^e Ov. Am. L. 1. El. 15. v. 31. ^f Hor. L. 4. Od. 9. v. 25. ^g Id. L. 4. Od. 8. v. 13. & infra. ^h in obsidio Troja Ducem. ⁱ Contra Agam. vel simul cum eo pugnavit. ^k Bella septem ducum Argivorum contra Thebanos gesta. ^l Pylades. ^m Oblivionis caligine. ⁿ Imagines e marmore, titulis Ducum inscriptæ. ^o Muse. ^p Laudem gestorum premium. ^q Immortalis gloria.

C A P. XLVII.

Vino pelluntur curæ.

• **C**Andide, Liber, ades ; sic sit tibi mystica vitis ;
Sic 1 hederâ semper tempora vincta feras.

Aufer & ipse meum pariter medicando dolorem,
Cura gravis cecidit munere victa tuo.

Chare puer, madeant generoso pocula Baccho,
Et nobis pronâ funde Falerna manu.

Ite procul curæ, durum genus ; ite labores :
Fulserit hic niveis Delius alitibus.

• ^b Vince mero curas, & quicquid fortè, remordet
Comprime ; deque animo 2 nubila pelle meo.

Nox curam si prenda alit ; malè creditur illi
Cura, nisi à multo marcida facta mero.

• ^c Vina parant animos, faciuntque caloribus aptos,
Cura fugit, multo diluiturque mero.

Tunc veniunt risus, tunc pauper 3 cornua sumit,
Tunc dolor, & curæ, rugaque frontis abit.

• ^d Ille liquor, docuit voces inflectere cantu,
Movit & ad certos nescia membra modos.

66 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Bacchus & agricolæ magno confecta labore

Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.

Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert ;

Crura licet durâ compede pulsa sonent.

* Ergo, ô Bacche, tuis humiles advolvimur aris,

Da mihi pacato vela secunda, pater.

Tu potes insanæ Veneris compescere fastus,

Curarumque tuo fit medicina mero.

Per te junguntur, per te solvuntur amantes ;

Tu 4 vitium ex animo dilue, Bacche, meo.

Semper enim vacuos nox sobria torquet amantes ;

Spesque timorque animum versat utroque modo.

f Sæpe Jovem memorant diffusum 5 nectare curas

Seposuisse graves, vacuâque agitasse remissos

Cum Junone jocos. —

g Albus ut obscuro 6 deterget nubila cœlo

Sæpe Notus, neque parturit imbres

Perpetuos, sic tu sapiens finire memento

Tristitiam, vitæque labores,

Molli sæpe mero. —

h Tu lene tormentum ingenio admoves

Plerumque duro, tu sapientium

Curas, & arcanum jocofo

Consilium retegis Lyæo :

Tu spem reducis mentibus anxiiis ;

Viresque, & addis cornua pauperi.

—ⁱ Cadus

Spes donare novas largus, 7 amaraque
Curarum eluere 8 efficax.

Authorum Loca. ^a Tib. L. 3. El. 6. v. 1. ^b Epigr. Petronii Afran. ad calcem Petron. Arb. ^c Ov. Ar. Am. L. 1. v. 237. ^d Tib. L. 1. El. 8. v. 37. ^e Prop. L. 3. El. 16. v. 1. ^f Ov. Metam. L. 3. v. 318. ^g Hor. L. 1. Od. 7. v. 15. ^h Id. L. 3. Od. 21. v. 13. ⁱ Horat. L. 4. Od. 12. v. 19.

Notæ. 1 Hedera Baccho sacra. 2 Curas quæ animum obnubilant. Metaph. 3 Animi audaciam. Metaph. 4 Omnem mentis purga sollicitudinem. 5 Deorum potu. 6 Discutit. Metaph. 7 Curas amaras Grecism. 8 Qui satis valet ad curas eluendas.

C A P. XLVIII.

Principia rerum parva.

DUM novus errat amor, vires sibi colligat usu :
Si bene nutrieris, tempore firmus erit.

Quem taurum metuis, vitulum mulcere solebas ;

Sub quâ nunc recubas arbore, virga fuit.

Nascitur exiguus, sed i^o opes acquirit eundo,

Quaque venit, multas accipit amnis aquas.

Parva etiam primo quo tempore condita Roma,

Roma, triumphati quæ caput orbis erat.

^b Nam mora dat vires, teneras mora percoquit uvas,

Et validas segetes, quod fuit herba, facit.

Quæ præbet latas arbor spatiantibus umbras,

Quo posita est primum tempore, virga fuit.

Tum poterat manibus summâ tellure revelli ;

Nunc stat in immensum viribus aucta suis,

68 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Flumina pauca vides, de magnis fontibus orta ;

Plurima collectis multiplicantur aquis.

* Dum novus in viridi coalescit cortice ramus.

2 Concutiat tenerum quælibet aura, cadet ;

Mox eadem ventis, spatio durata, resistet ;

Firmaque 3 adoptivas arbor habebit 4 opes.

* Quæ tenera cæso virga de trunco stetit,

Par ipsa 5 matri tempore exiguo subit ;

Umbrasque terris 6 reddit, & cælo nemus.

Authorum Loca.] ^a Ov. Art. Am. L. 2. v. 338. ^b Ov. Rem. Am. v. 83, & 97. ^c Ov. Art. Am. L. 2. v. 649. ^d Sen. Tro. v. 539. *Notæ.]* 1 *Aquarum copiam.* 2 *Si quatiat.* 3 *Per insitionem. Ut facrum ramus adoptet.* 4 *Vires. Metaph.* 5 *Arbori, è qua planta excisa fuit.* 6 *Fron- doso & ramoso cacumine.*

C A P. XLIX.

Præda quàm cæca Cupido est.

* **F**Errea non 1 Venerem, sed prædam sæcula laudant ;
Præda tamen multis est 2 operata malis.

Præda feras acies cinxit discordibus armis,

Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorque venit.

Præda vago jussit 3 geminare pericula ponto,

Bellica quum dubiis rostra dedit ratibus.

Prædator cupit immensos obsistere campos,

Ut multo innumeram jugere pascat ovem.

* Lucra petens habili tauros adjungit aratro,

Et durum terræ rusticus urget opus.

Lucra

Lucra petituras freta per parentia ventis

Ducunt instabiles sydera certa rates.

^c Nam reditus jam quisque suos amat; & sibi quid sit

Utile, sollicitis computat 4 articulis.

^d Quod si dolosi spes refulserit nummi,

Corvos 5 Poëtas, & Poëtrias picas

Cantare credas 6 Pegaseium melos.

^e Impiger extremos curris, mercator, ad Indos;

Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.

^f Cum sit causa mali tanti, & discriminis hujus,

Concisum 7 argentum in 1 titulos, 9 faciesque minutas.

—— ^g 10 Lucri bonus est odor ex re

Quâlibet; illa tuo sententia semper in ore

Versetur; Diis, atque ipso Jove 11 digna, 12 Poëtar;

Unde habeas quærat nemo, sed oportet habere.

Authorum Loca.] ^a Tib. L. 2. El. 6.

^b Id. L. 1. El. 10. ^c Ov. Pon.

L. 2. El. 3. ^d Pers. Prolog. v. 14.

^e Hor. L. 1. Ep. 1. v. 45. ^f Juv. Sat. 14.

v. 295. ^g Id. Sat. 14. v. 204.

Notæ.] 1 Voluptatem cujus Venus est

Dea. 2 Functâ est. 3 Et navigando &

pugnando. 4 Digitis, quibus olim fieri

solebat computatio. 5 Tanquam Poetas.

6 Carmen Musis dignum quarum equus

Pegasus. 7 Nummus. 8 Regum. &

9 Caesarum. 10 Alludit ad responsum

Flavii Vesp. apud Sueton. cap. 23. 11 Tan-

quam Oraculo verior. 12 Ennii.

C A P. L.

—— *Heu quantum poenæ mens conscia donat.*

CONSCIA mens ut cuique sua est; ita concipit intra
Pectora, pro facto spemve metumve suo.

^b Exemplo quodcumque malo committitur, ipsi
Displicet auctori; prima est hæc ultio, quod se

70 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Judice, nemo nocens absolvitur : improba quamvis
Gratia fallacis 1 Prætoris vicerit 2 urnam.

° Heu ? quam difficile est crimen non prodere vultu !

° Nam scelere admissio, rubet hic, cui conscia mens est
Criminibus, tacitâ sudant præcordia culpâ.

° Nec fugisse putes ; quos diri conscia facti
Mens habet attonitos, & furdo 3 verberare cædit ;
Occultum quatiente animo tortore flagellum.

Pœna autem vehemens ; ac multo sævior illis,

Quas & 4 Cæditius gravis invenit, & 5 Rhadamanthus ;
Nocte, dieque suum gestare in pectore 6 testem.

° Nam metus in vitâ pœnarum pro malefactis
Est insignibus insignis, scelerisque luela.

Quæ tamen etsi absunt, at mens sibi conscia facti
Præmetuens, adhibet stimulos ; torquetque flagellis ;
Nec videt interea, qui terminus esse malorum }
Possit, nec quæ sit pœnarum denique finis ;

Atque eadem metuit, magis hæc nè in morte graveſcant.

° Negata magnis sceleribus semper quies :

Est pœna præſens conſciæ mentis pavor ;

Animusque culpâ plenus, & ſemet timens.

Scelus 7 aliqua 8 tutum, nulla 9 ſecurum tulit.

Authorum Loca.] ° Ov. Fast. L. 1. v. 485. ° Juv. Sat. 13. v. 1. ° Ov. Met. L. 2. v. 447. ° Juv. Sat. 1. v. 166. ° Id. Sat. 13. v. 193. ° Lucr. L. 3. v. 1027. ° Sen. Hip. v. 161.
Notæ.] 1 *Judicij*, 2 *Judicium* Nam | *judices suffragia in urnam conjiciebant.*
3 *Tacitus mala conscientie plagis.* 4 *Se-*
4 *verus Judex.* 5 *Unus ex infernis judi-*
5 *cibus.* 6 *Conscientiam, quæ partes testis,*
6 *judicis, imo & tortoris agit.* 7 *Mulier*
7 *ſive mens.* 8 *A pœna.* 9 *A pœna timore-*

C A P. LI.

Difficilia magnanimis pulchra.

- I**N causâ facili cuivis licet esse deserto ;
 Et minimæ vires frangere quassa valent ;
 Subruere est arces & stantia mœnia virtus ;
 Quamlibet ignavi præcipitata premunt.
^b Ardua molimur ; sed nulla nisi ardua virtus,
 Difficilis pulchrâ poscitur arte labor.
^c Magnum iter ascendo ; sed dat mihi gloria vires,
 Non juvat ex facili lecta 1 corona iugo.
^d Venator sequitur fugientia, capta relinquit ;
 Gloria pugnantes vincere major erit.
^e Quæ venit ex tuto, minùs est accepta voluptas,
 Gloria non minimo parta labore juvat.
^f Difficile est, fateor ; sed tendit in ardua virtus :
 Et talis meriti gratia major erit.

Quod facile est, vile est ; ^g leporem venator ut altâ
 In nive sectatur, positum sic tangere nolit ;
 Cantat, & apponit ; meus est amor 2 huic similis, qui
 Transvolat in 3 medio posita, & fugientia captat.

^a Nolo quid cupio statim tenere,
 Nec victoria mi placet 4 parata :
 Quicquid 5 quæritur, optimum videtur.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. L. 3. ^b Hor. L. 1. Sat. 2. v. 105. ^c Pet. Metr. 12. ^d El. 11. v. 21. ^e Ov. Ar. Am. L. 2. v. 537. ^f Prop. L. 4. El. 11. v. 3. ^g Ov. Ar. Am. L. 3. El. 9. v. 9, & 7. ^h Ov. Ar. Am. L. 3. v. 603. ⁱ Ov. Pon. L. 2. El. 2. v. 113. ^j Hor. L. 1. Sat. 2. v. 105. ^k Pet. Metr. 12. ^l Notæ.] 1 Victoriæ merces facile parabilis. 2 Venatori. 3 Sine labore obvius. 4 Non jam parata, sed meo labore paranda. 5 Non sine difficili labore obtinetur.

C A P. LII.

Fama mendax veloxque.

Fama malum, quo non aliud velocius ullum,
Mobilitate viget, viresque acquirit eundo :
Parva metu primò ; mox sese attollit in auras ;
Ingrediturque solo, & caput inter i nubila condit ;
Tam ficti praviq̃ue tenax, quàm nuncia veri.
• Ipsa quid in cœlo rerum, pelagoque geratur,
Et tellure, videt ; totumque inquit in orbem.
Namque domus Famæ tota est ex ære sonanti,
Tota fremit ; vocesque refert ; iteratque quod audit.
Atria turba tenet ; veniunt leve vulgus, euntque ;
Mistæque cum veris passim commenta vagantur
Millia rumorum ; confusæque verba volutant.
E quibus hi vacuas implent sermonibus aures,
Hi narrata ferunt alio ; mensuraque ficti
Crescit, & auditis aliquod novus adjicit autor.

— • Linguis Fama loquacibus ales
Pervolat Oceanum ; ^d quæ veris addere falsa
Gaudet ; & è minimo sua per mendacia crescit.

• Non Erebi, non diva poli ; terrasque fatigat
Quas datur ; audentem primi spernuntque soventque ;
Mox omnes agit, & motis quatit oppida linguis.

• Fama per Ausoniæ turbatas spargitur urbes,
Et gliscit gressu ; volucrique citatior Euro,

Terrificis quatit attonitas rumoribus arces.

2 Adstruit auditis, 3 docilis per 4 inania rerum

5 Pascere rumorem, vulgi pavor.

Authorum Loca.] * Virg. Æn. L. 4. v. 174. ^b Ov. Metam. L. 12. v. 62, & 46, & 53. * Claud. de Laud. Stil. L. 2. v. 408. ^d Ov. Metam. L. 9. v. 138. * Valer. Flacc. Arg. L. 2. v. 120. ^f Sil. It. L. 4. v. 1, & 6. *Notæ.*] 1 Quia rumorum authores plerumque latent & ignoti sunt. 2 Aliquid novi addit. 3 Natura sua prompta & parata. 4 Per res inanes Gracism. 5 Augere Metonymi.

C A P. LIII.

Dolores levat questus.

CRede mihi, miseris est quædam flere voluptas :

Expletur lacrymis, egeriturque dolor.

^b Est aliquid, fatale malum per verba levare ;

Hoc querulam 1 Progenem, 2 Halcyonenque facit ;

Hoc erat, in gelido quare 3 Pæantius antro

Voce fatigaret 4 Lemnia faxa sua.

Strangulat inclusus dolor, atque exæstuat intus,

Cogitur & vires multiplicare suas.

^c At poteras, inquis, melius mala ferre silendo ;

Et tacitus casus dissimulare tuos.

Exigis, ut nulli gemitus tormenta sequantur :

Acceptoque gravi vulnere, flere vetas :

Ipse 5 Perilléo 6 Phalaris permisit in ære

Edere mugitus, & bovis ore queri.

Cum 7 Priami lacrymis offensus non sit Achilles,

Tu 8 fletus prohibes, durior hoste, meos ?

Cum faceret Nioben orbam 9 Latonia proles ;

Non tamen & siccas jussit habere genas.

Lacrymas lacrymis miscere juvat.
 Magis exurunt, quos secretæ
 Lacerant curæ ; juvat 10 in medium
 Deffere suos. —

• Venit in medias voces gemitus,
 Mœror lachrymas amat affluetas.
 Flendi miseris dira cupido est ;
 Libet infaustos mittere questus.
 Liber & Tyrio 11 saturas ostro
 Rumpere vestes : ululare libet.

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 4. El. 3. v. 37. ^b Ov. Trist. L. 5. El. 1. v. 59. ^c Id. v. 49. ^d Sen. Agamem. v. 654. ^e Sen. Thyest. v. 952.

Notæ.] 1 Pandionis Athenarum regis filiam ; ob immodicum sororis suæ a marito Tereo stupratæ dolorem, in hirundinem conversam. 2 Ceycis uxorem ; quem naufragio amissum, cum immodice lugeret, in avem sui nominis mutatam

erat. 3 Philoctetes Paantis filius, graviter a venenata Herculis sagitta vulneratus. 4 In Lemno insula relictus à Grecis. 5 In bove æreo à Perillo invento. 6 Et si tyrannorum crudelissimus. 7 Filii Hectoris cadaver ad sepulturam rogantis. 8 Ovidii verba de amico fletum ejus prohibente. 9 Apollo & Diana. 10 In commune. 11 Bis vel plene tinctas Tyria purpura.

C A P. LIV.

Fœmineis nec tu lacrymis, nec credito verbis.

• **C**Rede mihi, mulier cupido quod dicit amanti,
 In 1 vento, & rapidâ scribere oportet aquâ.

^b At tu nec voces (quid enim fallacius illis ?)

Crede, nec æternos 2 pondus habere 3 Deos.

Neve puellarum lacrymis moveare caveto ;

Ut flerent, oculos erudiere suos.

• Credidimus lacrymis ; an & hæ simulare docentur ?

Hæ quoque habent 4 artes, quæque jubentur, eunt.

Quin

^a Quin etiam discunt oculi lacrymare coacti,
^c Quoque volunt plorant tempore, quoque modo.
^f Crede ratum ventis, animam ne crede puellis;
 Namque est fœmineâ tutior unda fide;
^e Quæ levior foliis, tunc cum, sine pondere succi,
 Mobilibus ventis arida facta volant.
 Et minus est in quâ, quàm summâ pondus aristâ,
 Quæ levis assiduis solibus usta riget.
^b Verba puellarum, foliis leviora caducis,
 Irrita, quo visum est, ventus & 3 aura ferunt.

ⁱ Amissum non flet, cum sola est 5 Gellia, patrem;
 Siquis adest, 6 jussæ profiliunt lacrymæ.
 Non dolet hic, quisquis laudari, Gellia, quærit,
 Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

Fœmina (crede mihi) varium & mutabile, ^k plorat,
 7 Uberibus semper lacrymis, semperque paratis,
 In 8 statione suâ atque expectantibus 9 illam,
 Quo jubeat plorare modo. ———

Authorum Loca.] ^a Catul. Carm. 71.
^b Ov. Rem. Am. v. 687. ^c Ov. Ep.
 Phyll. ad Demoph. v. 51. ^d Ov. Am.
 L. 1. El. 8. v. 83. ^e Ov. Art. Am. L. 3.
 v. 292. ^f Petron. Arb. Epigr. ^g Ov. Ep.
 Oenon. ad Parid. v. 109. ^h Ov. Am.
 L. 2. El. 16. v. 45. ⁱ Mart. L. 1. Ep. 34.
^k Juv. Sat. 6. v. 271.

Notæ.] 1 Proverbialiter dictum de iis
 quæ cito excidunt animo. 2 Alienus esse
 momenti. 3 Per quos jurat. 4 Fallacias.
 5 Fictitium mulieris nomen. 6 Fictæ &
 ideocoactæ, ut Guttahis ex oculis non nisi
 jussa cadit. 7 Copiosus. 8 Ut milites qui
 in loco suo seu statione parati, duis sig-
 num expectant. 9 Ejus imperium.

CAP. LV.

Desidia corpus animusque corrumpitur.

- 1 **A**RS quæcunque fuit, nullo exercente, refugit;
 Et longo periit 1 arida facta situ.
 2 Scilicet ingenium longâ rubigine læsum
 Torpet, & est multo, quàm fuit ante, minus.
 Fertilis assiduo si non renovetur aratro,
 Nil, nisi cum spinis gramen, habebit ager.
 Tempore qui longo steterit, malè curret; & inter
 2 Carceribus missos ultimus ibit equus.
 Vertitur in teneram cariem, rimisque dehiscit,
 Siqua diu solitis cymba 3 vacavit aquis.
 4 Cernis, ut ignavum corrumpant otio corpus,
 Ut capiant vitium, ni moveantur, aquæ:
 Et 4 mihi, si quis erat 5 ducendi carminis usus,
 Deficit; estque minor factus inerte situ.
 6 Et veluti tellus flores, nec semina profert,
 Ni sit continuo victa labore manûs;
 Sic puer, ingenium si non exercitet; ipsum
 Tempus & amittit; spem simul ingenii.
 7 Plus vigila semper, nec somno deditus esto;
 Nam diuturna quies vitiis alimenta ministrat.
 8 Segnitiam fugito, quæ vitæ ignavia fertur:
 Nam cum animus languet; consumit inertia corpus.

^a Non me, quid valeat naturâ fortior usus
⁶ Præterit, aut quantum neglectæ ⁷ defluat arti.
 Desidis aurigæ non ⁸ audit verbera currus;
 Nec manus agnoscit, quem non exercuit, arcum.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. L. 3. ^b Ov. Trist. L. 5. ^c Ov. Pont. L. 1. ^d Gul. ^e Cato. ^f Claud. ^g Claud. ^h Claud. ⁱ Minor, ut aquæ vena exa-
 El. 15. v. 35. ^b Ov. Trist. L. 5. ^c El. 12. ^d Gul. ^e Cato. ^f Claud. ^g Claud. ^h Claud. ⁱ Minor, ut aquæ vena exa-
 721. ^c Ov. Pont. L. 1. ^d El. 5. v. 5. ^e Gul. ^f Cato. ^g Claud. ^h Claud. ⁱ Minor, ut aquæ vena exa-
 Lili Carm. de Morib. v. 31. ^e Cato. ^f Claud. ^g Claud. ^h Claud. ⁱ Minor, ut aquæ vena exa-
 L. 1. ^d Dist. 2. ^e Cato. L. 3. ^f Dist. 4. ^g Claud. ^h Claud. ⁱ Minor, ut aquæ vena exa-
 de Mallii Theod. Consul. v. 185. ^h Claud. ⁱ Minor, ut aquæ vena exa-
 Notæ.] ⁱ Minor, ut aquæ vena exa-

^a rescens. ^b Metaph. ^c 2 Repagulis, loco unde
^d equi certaturi emissi sunt. ^e 3 Caruerit.
^f 4 Ovidii de se verba. ^g 5 Componendi.
^h 6 Latet, aut ignotum est. ⁱ 7 Evanescat.
^j 8 Obscquitur, ut Virg. nec audit currus
 habenas; & Hor. Equi frenati est au-
 ris in ore.

C A P. LVI.

Garrula lingua nocent.

EXigua est virtus præstare silentia rebus;
 At contra gravis est culpa tacenda loqui.
 O benè; quod, frustra captatis arbore pomis,
¹ Garrulus in mediâ Tantalus aret aquâ!
^b Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat,
 Scilicet hoc illi garrula lingua dedit.
^c Percunctatorem fugito, nam garrulus idem est,
 Et peperit misero garrula lingua malum.
^d Delituit bene pasta inter dealbata columbas,
 Dum novit vaftris pica silere dolis;
 Mox oblita doli, linguæque effusa loquaci;
 Excidit incautâ garrulitate cibus.
^e Est igitur semper lex in sermone ² tenenda;
 Ne nos offendat improba garrulitas.
^f Quid, de quoque viro, & cui dicas, sæpe videto;
^g Quis minor est autem quàm tacuisse labor.

Cum

— ^h Cum candidus ante fuisses
 3 Corve loquax, subito nigrantes versus in alas.
 Lingua fuit damno: linguâ faciente loquaci,
 Qui color albus erat, nunc est contrarius albo.
ⁱ Sic tacitus pasci si posset 4 corvus, haberet
 Plus dapis, & rixæ multo minùs, invidiæque.
^k Virtutem primam esse puta, compescere linguam:
 Proximus ille 5 Deo, qui scit ratione tacere;
^l Rumores fuge, nè incipias novus author haberi:
 Nam nulli tacuisse nocet, nocet esset locutum.

Authorum Loca.] ^a Ov. Ar. Am. L. 2.
 v. 603. ^b Ov. Am. L. 2. El. 2. v. 43.
^c Hor. L. 1. Ep. 18. v. 59. ^d Æsopi Fab.
 Edit. Vulg. p. 117. ^e Gul. Lillii Carm.
 de Morib. v. 35. ^f Hor. L. 1. Ep. 18.
 v. 68. ^g Ov. Am. L. 2. El. 2. v. 28.
^h Ov. Metam. L. 2. v. 534. & 540. ⁱ Hor.
 L. 1. Ep. 17. v. 50. ^k Cato. L. 1. Dist. 3.
^l Cato. L. 1. Dist. 12.

Notæ.] 1 Ad inferos detrusus, quod
 Deorum arcana mortalibus prodiderit.
 2 Observanda. 3 Ales Apollini sacra;
 qui olim candidus, sed in nigrum colo-
 rem à Deo mutatus; quia care sibi Co-
 ronidis adulterium officiose indicaveras.
 4 Alludit ad Æsopi fabulam supra me-
 moratam. 5 Sapientia; Deus enim raro,
 nec nisi necessaria loquitur.

C A P. LVII.

Pax bello potior.

• **Q**uis fuit horrendos primus qui protulit enses?
 Quàm ferus, & verè 1 ferreus, ille fuit?
 Tunc cædes hominum generi, tum prælia nata;
 Tum brevior diræ mortis aperta via est.
^b Quippe ubi non pax est, trepidant formidine belli;
 Nec quisquam pressio vomere fulcat humum.

Aut

Aut videt, aut metuit rus tum, quem non videt, hostem :

Cessat iners rigido terra relicta situ.

⁶ Hostis equo pollens; longèque volante sagittâ,

Vicinam latè depopulatur humum.

Diffugiunt alii ; nullisque tuentibus agros

Incustoditæ diripiuntur opes.

⁴ Sed mollis pax arva colit ; pax candida primum

Duxit araturos sub juga dura boves.

Pax aluit vites, & succos condidit uvæ ;

Funderet ut nato testa 2 paterna merum.

Pace 3 bidens 3 vomerque vigent ; at tristia duri

Militis in tenebris occupat arma situs.

^{*} Cum 4 libuit pacem placidis emittere tectis,

Libera per tutas ambulat illa vias.

Sanguine letifero totus 5 miscebitur orbis ;

Ni teneant rigidæ condita bella 6 feræ.

[†] Bella velint, 7 Martemque ferum rationis egentes ;

^{*} Candida pax homines, trux decet ira feras.

[‡] Nulla, salus bello ; pacem nos poscimus omnes.

[§] Quippe ubi fas verum, atq; nefas : tot bella per orbem :

Tam multæ scelerum facies : non ullas aratro

Dignus honos ; 8 squallent abductis arva colonis ;

Et curvæ rigidum falces conflantur in ensen.

Hinc movet 9 Euphrates, illinc Germania bellum :

Vicinæ ruptis inter se 10 legibus urbes

Arma ferunt : sævit toto Mars impius orbe.

———— ^{*} Pax optima rerum

80 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Quas homini novisse datum est ; pax una triumphis

Innuveris melior ; pax custodire salutem,

Et cives *11* æquare potens.

Authorum Loca. ^a Tib. L. 1. *El.* 11. v. 1. ^b Ov. *Trist.* L. 3. *El.* 9. v. 67. ^c Id. v. 55. ^d Tib. L. 1. *El.* 11. v. 45. ^e Ov. *Fast.* L. 1. v. 121. ^f Mart. L. 6. *Ep.* 25. v. 7. ^g Ov. *Ar. Am.* L. 3. v. 502. ^h Virg. *Æn.* L. 11. v. 362. ⁱ Virg. *Georg.* L. 1. v. 505. ^k Sil. *It.* L. 11. v. 595.

Notæ. ¹ Duri & ferrei ingenii. ² In qua vinum à patre conditum erat. ³ Instrumenta rustica. ⁴ Deo Fano, cujus

templum pace clausum erat, bello apertum. ⁵ Confundetur, ut Fur. Quis cælum terris non misceat, & mare cælo? ⁶ Quibus janua templi fani obserantur. ⁷ *Prælia.* Metonym. ⁸ Inculta jacent. ⁹ *Armenia fluvius,* pro incolis Metonym. ¹⁰ *Federibus.* ¹¹ In equalem cum aliis civibus statum redigere; ne potentiores rempublicam opprimerent, quod fecerunt Marius, Sylla, & Cæsar.

C A P. LVIII.

Post luctam gaudia.

NULLA dies adeo est australibus humida nimbis,
Non intermissis ut fluat imber aquis.

Non sterilis locus ulla ita est ; ut non sit in illo

Mista ferè duris utilis herba rubis.

Nil adeo fortuna gravis miserabile fecit ;

Ut minuant nullâ gaudia parte malum.

^b Durat in extremum, tristisque novissima vitæ

Prosequitur fati, qui fuit ante, *1* tenor ?

^c An miseros tristis fortuna *2* tenaciter urget ?

Nec venit inceptis mollior aura meis ?

^d Nam solet interdum fieri placabile Numen,

Nube solet pulsâ candidus ire dies.

^e Sæpe etenim vidi, cum multis *3* lucibus antè,

Fuderit assiduas nubilus Auster aquas ;

Lumine cœlesti Solem fuisse serenum.

Venit post pluvias, una serena, dies.

* Tandem aliquid, pulsâ curarum nube, serenum

4 Vidi; fortunæ 5 verba dedique meæ.

* Et tibi, vexatæ per mille pericula vitæ

Extremo veniat 6 mollior hora die.

* Nulla fors longa est: dolor ac voluptas

Invicem 7 cedunt; brevior voluptas:

Ima permutat brevis hora summis.

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 1. Thyeft. v. 597.
^b Ov. Ep. Did. ad Æn. Notæ.] 1 Continuum ejusdem fati ordo.
^c Ov. Ep. Brif. ad Achill. 2 Indefinenter. 3 Diebus. 4 Ovidii de se
^d Ov. Trist. L. 2. El. 1. v. 141. verba. 5 Delusi malam fortunam subita
^e Ov. Pon. L. 2. El. 1. v. 25. ^f Id. letitia. 6 Felicior. 7 Se viciffim fequun-
^g Prop. L. 2. El. 27. v. 15. ^h Sen. tur.

C A P. LIX.

Principiis obfta. —

* **Q**uale fit id quod amas, celeri circumfpeice mente;
 Et tua læfuro fubtrahe colla jugo.

Principiis obfta; ferò medicina paratur,

Cum mala per longas convaluere moras.

* Tempore nam tacitæ ferpunt in viscera flammæ,

Et mala radices altiùs arbor agit.

* Quam læsus fuerat partem 1 Pæantius heros,

Debuerat celeri præfecuiſſe manu.

* Si cito fenſiſſes, quantum peccare parares,

Non tegeres vultus cortice, 2 Myrrha, tuos.

Vidi ego, quod fuerat primò fanabile, vulnus

Dilatam longæ damna tuliffe moræ.

M

Dum

82 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

- * Dum novus est, potiùs cœpto pugnemus amorì :
 Flamma recens parvâ sparsa relidit aquâ.
 † Opprime, dum nova sunt, subiti mala 3 semina morbi ;
 Et tuus incipiens ire resistat equus.
 ‡ Dum licet, & 4 modici 5 tangunt præcordia 6 motus,
 Si piget, in primo 7 limine siste pedem.
 ¤ Tu nova, si possis, sedare incendia tentes.
 † Ocyùs ite viri, & 8 nascentem extingue flammam ;
 Ne seræ redeant, post aucta pericula, curæ.
 * 9 Helleborum frustra, cum jam cutis ægra 10 tumebit,
 Poscentes videas ; venienti occurrere morbo.
 † Quod tibi suspectum est confestim 11 discute quid sit :
 Namque solent, primò quæ sunt neglecta, nocere.
 ¤ 12 Nefanda casto pectore turba ocyùs ;
 Extingue 13 flammæ ; neve te diræ spei
 Præbe obsequentem : Quisquis in primo obstitit,
 Repulitque amorem, tutus ac victor fuit.
 Qui blandiendo dulce nutritivum malum,
 Serò recusat ferre, quod subit 3 jugum.

Authorum Loca.] ^d Ov. Rem. Am. v. 89. ^b Id. v. 105. ^c Id. v. 111. ^d Id. v. 99. ^e Ov. Ep. Helen. ad Par. v. 189. ^f Ov. Rev. Am. 81. ^g Id. v. 79. ^h Id. v. 117. ⁱ Sil. It. L. 1. v. 649. ^k Perf. Sat. 3. v. 63. ^l Cato. L. Dist. . ^m Sen. Hippol. v. 597.

Notæ.] 1 Philoctetes Peantis filius lapsu sagittæ Herculis (Hydræ felle tin-

ctæ) in pede vulnere fere immedicabili affectus. 2 Filia Cynaræ Cypriorum regu, ob nefandum cuius amorem in arbusculam sui nominis mutata est. 3 Principia. Metaph. 4 Parvi. 5 Movent. 6 Affectus. 7 In introitu, initio. Metaph. 8 Orientem. 9 Pro omni remedio positum Synech. 10 Hydrope. 11 Examina. 12 Impias cogitationes. 13 Amoris. Metaph.

C A P. LX.

Publica utilitas auctori honores divinos parat.

CRede mihi, utilitas magnos hominesque Deosque
Efficit ; auxiliis 1 quoque favente suis.

^b Numquid erit, quare solito 2 dignemur honore,
Numina ; si demas velle juvare Deos ?

Jupiter oranti surdas si præbeat aures,

Victima 3 pro templo cur cadit icta Jovis ?

Si 4 pacem nullam Portus mihi præstat eunti,

Irrita 5 Neptuno cur ego dona feram ?

Vana laborantis si fallat vota coloni ;

Accipiet gravidæ cur suis exta 6 Ceres ?

Nec dabit intonso jugulum caper hostia 7 Baccho ;

Musta sub adducto si pede nulla fluant.

⁹ Cæsar ut imperii 8 moderetur fræna precamur ;

Tam bene quod patriæ consulit ille suæ.

———— ^d ⁹ Cæsar magnus ad altum

¹⁰ Fulminat ¹¹ Euphratem bello ; victorque volentes

Per populos dat jura ; viamque affectat ¹² Olympo.

^d Pulchrum eminere est inter illustres viros ;

Consulere patriæ ; parcere afflictis ; ferâ

Cæde abstinere ; tempus atque iræ dare,

Orbi quietem, sæculo pacem suo.

Hæc summa virtus, petitur hæc cælum viâ.

84 SYNOPSIS Communium Locorum,

Sic ille patriæ primus Augustus parens

13 Complexus astra est, colitur & templis Deus.

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 2. ^b Id. v. 23. ^c Virg. Georg. L. 4. v. 560. ^d Sen. Oct. v. 473.

Notæ.] 1 *Singulis utilitati suæ prospicientibus.* 2 *Digna existimemus.* 3 *Ad templum.* 4 *Maris tranquillitatem.* Me-

taph. 5 *Deo maris.* 6 *Frugum Dea.* 7 *Vini Deo.* 8 *Tractet & administret rempubl. cam.* 9 *Augustus Cæsar optimus Imperator.* 10 *Fulminis m. re barbaras gentes prosternit.* 11 *Mesopotamiæ fluvium.* 12 *Cælo, ad divinos honores aspirat.* 13 *Deus factus.*

C A P. LXI.

Omnia vincit amor.

^a **O**Mnia vincit amor, & nos cedamus amori.

^b Sanguineus per 1 te Mars quoque mitis erit.

Tu post extinctos, debellatosque Gigantes,

Excutis irato 2 tela trifulca Jovi.

Tu cogis rapidas affectus discere tigres,

Per te blandus amans redditur ipse leo.

Nec memorare pudet tali me 3 vulnere victum,

Subditus his 3 flammis Jupiter ipse fuit.

^c 4 Quem non mille feræ, quem non 5 Stheneleus hostis,

Non potuit Juno vincere, vicit Amor.

^d Inter Iōniacas calathum tenuisse puellas

Diceris, & 6 Dominæ pertinuisse minas.

Non fugis, Alcide, victricem mille laborum

7 Rasilibus calathis imposuisse manum.

^e Plus tibi, quàm Juno, nocuit Venus; illa premendo

Sustulit; hæc humili sub pede colla tenet.

^f Quidquid Amor jussit, non est contemnere tutum;

Regnat, & in dominos jus habet ille Deos.

^g Ille facit molles animos Deus, ille ferocem

Contudit, & dominæ misit in arbitrium.

Armenias tigres, & fulvas ille leænas
Vicit; & indomitis mollia corda dedit.

^b Omne adeò genus in terris hominumque, ferarumque,
Et genus æquoreum, pecudes, pictæque volucres,
In furias ignemque ruunt; amor omnibus idem.
ⁱ Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis?

^k Hic 8 volucer omni regnat in terrâ potens;
Potensque totâ mente dominatur Deus.
Ipsumque flammis torret indomitis Jovem.
9 Gradivus istas belliger sensit 3 faces:
10 Opifex trifulci fulminis sensit Deus,
Et, qui furentes semper 11 Ætnæis jugis
Versat caminos, igne tam parvo calet.
Ipsumque 12 Phœbum, tela qui nervo regit,
Figit sagittâ certior missâ 13 Puer;
Volitatque cœlo pariter, & terrâ gravis.

Authorum Loca. ^a Virg. Buc. Ecl. 10. ^b Corn. Gall. *El.* 5. v. 142, & 45. ^c Ov. Ep. Deian. ad Herc. v. 25. ^d Id. v. 73. ^e Id. v. 11. ^f Ov. Ep. Phæd. ad Hippol. v. 11. ^g Tib. L. 3. *El.* 6. v. 13. ^h Virg. Georg. L. 3. v. 242. ⁱ Virg. *Æn.* L. 4. v. 412. ^k Sen. Hip. v. 185.
Notæ.] 1 O Cupido amoris Deus. 2 Fulmina. 3 Amoris. Metaph. 4 Herculem. 5 Eurystheus Scheneli filius. 6 Omphales amice tue. 7 Politis. 8 Cupido alatus. 9 Mars. 10 Vulcanus fulminum fabricator. 11 Atna mons est Sicilia semper ardens, Vulcani officina. 12 Phœbum, sagittandi peritissimum: qui de se ait apud Ovid. *Metam.* Certa quidem nostra est, nostra tamen una sagitta Certior, in vacuo quæ pectore vulnera fecit. 13 Cupido.

C A P. LXII.

Obsequium molliendo vincit.

- D** Extera præcipuè capit indulgentia mentes :
 Asperitas odium, sævaque verba movent.
 Odimus accipitrem, quia semper vivit in armis,
 Et pavidum solitos in pecus ire lupos.
 At caret insidiis hominum, quia mitis, hirundo ;
 Quasque colit, turrets 1 Chaonis ales habet.
 Este procul lites, & amaræ prælia linguæ :
 Dulcibus est verbis mollis alendus amor.
 2 Flectitur obsequio curvatus ab arbore ramus ;
 Frangis ; si vires experire tuas.
 Obsequio tranantur aquæ ; nec vincere possis
 Flumina ; si contra, quàm rapit unda, nates.
 Obsequium tigresque domat, Numidasque leones ;
 Rustica paulatim taurus aratra subit.
 3 Cum furor in cursu est, currenti cede furori :
 Difficiles aditus impetus omnis habet.
 Stultus, ab obliquo qui cum descendere possit,
 Pugnat in adversas ire natator aquas.
 4 Ergo nè dubita blandas adhibere querelas ;
 Vincuntur molli pectora dura prece.
 5 Quod violenta nequit, peragit tranquilla potestas,
 6 Acrior admonitu est, irritaturque retenta,
 Et crescit rabies, 3 remoraminaque ipsa nocebunt.
 Sic ego torrentem, quàm nil obstabat eunti,

Leniùs, & modico strepitu, decurrere vidi :

At, quacunque trabes, 4 obstructaque faxa tenebant ;

Spumeus, & fervens, & ab 5 objice favior ibat.

^s Cede repugnantī, cedendo victor abibis.

^h Quem superare potes, interdum vince ferendo :

Maxima enim morum semper Patientia virtus.

ⁱ Vincere cum possis, interdum cede fodali:

Obsequio quoniam dulces vincuntur amici.

^k Cede locum læsus fortunæ, cede potenti :

Lædere 6 qui potuit, prodesse aliquando valebit.

Authorum Loca.] ^a Ov. Ar. Am. L. 2. v. 145. ^b Id. v. 179. ^c Ov. Rem. Am. v. 119. ^d Tib. L. 3. El. 4. v. 75. ^e E. Claud. (si memini) ^f Ov. Met. L. 3. v. 566. ^g Ov. Ar. Am. L. 2. v. 197. ^h Cato. L. 1. Diff. 38. ⁱ Id. Diff. 34. ^k Id. L. 4. Diff. 39. Notæ.] 1 *Columba* è regione *Chaonia*. 2 *In primo impetu*. 3 *Ipsa moderantium consilia*. 4 *Moles lapidum congeste*. 5 *Impedimento*. 6 *Aliquis ex potentioribus*.

C A P. LXIII.

Omnia divitibus linguenda.

HAud ullas portabis opes 1 Acherontis ad undas ;
Nudus ab infernâ, stulte, vehêre 2 rate.

Nudus ab infernâ, stulte, vehêre 2 rate.

Victor cum victis pariter miscebitur umbris :

Confule cum 3 Mario, capte 4 Jugurtha, fedes.

Lydus Dulichio non distat 5 Crœsus ab 6 Iro:

^b Nil feret ad manes divitis umbra fuos.

^c At cum permenso defunctus tempore lucis,

Nudus 2 Letheâ cogeris ire rate.

^d Hinc & perpetuus nulli datur usus, & hæres

Hæredem alterius, velut unda supervenit undam.

Quid vici profunt, aut horrea? quidve 7 Calabris

Saltibus adjecti 7 Lucani? si metit 8 Orcus

Gran-

88 SYNOPSIS Communium Locorum,

Grandia cum parvis, non exorabilis auro.

* Cum post emeritam mortalia sæcula vitam

Descendunt; ibi nulla manent discrimina fati,

Nullus honos; vanoque exutum nomine regem

Proturbat plebeius egens. — 5 Fugit hora, rapitque

Tartareus torrens, & tecum ferre sub umbras,

Si qua animo placuere, negat. * Quid regia quondam

Præfulgens ebore, & possessa mapalia soli

Jam profunt? quid rapta juvant? quid gentibus auri

Nunquam extincta sitis? modo quem fortuna fovendo

Congestis opibus, donisque referfit opimis,

Nudum 2 Tartareâ portavit navita cymbâ.

———— h Cræsi mox advolat umbra

Dives apud superos, sed mors æquârat egenis.

* Cedes coëmptis saltibus, & domo,

Villâque, 9 flavus quam Tiberis lavat,

Cedes: & extructis in altum

Divitiis potietur hæres.

* Linquenda tellus, & domus, & placens

Uxor; neque harum, quas colis, arborum

Te, præter invisas 10 cupressos,

Ulla 11 brevem dominum sequetur.

Authorum Loca.] * Prop. L. 3. El. 4. v. 13. b Ov. Trist. L. 5. El. 14. v. 12. c Tib. L. 3. El. 3. v. 9. d Hor. L. 2. Ep. 2. v. 175. e E Claud. (si memini.) f Sil. It. L. 15. v. 64. g Id. L. 6. v. 263. h Id. L. 13. v. 775. i Hor. L. 2. Od. 3. v. 17. h Id. Od. 14. v. 21.

Notæ.] 1 Fluvii apud inferos. 2 Cha-

rontis Cymba, qua defunctorum animas trans Styga vehit. 3 Nobili Romanorum Duci qui Jugurtham prædio victum cepit. 4 Rex Numidiæ. 5 Rex Lydiæ ditissimus. 6 Paupere. 7 Calabria & Lucania sunt Italiæ provinciæ saltibus celeberrimæ. 8 Mors. 9 Arenis flavus. 10 Cupressus enim Diti sacra, & ideo funebri signo ad domos posita. 11 Brevis ævi.

C A P. LXIV.

Opes non reddunt beatum.

NE tibi tu cupias totum quæcunque per orbem
 Fortis arat valido rusticus arva bove.
 Nec tibi gemmarum quicquid sælicibus undis
 Nascitur : Eoi quæ maris unda rubet.
 Nam grave quid prodest pondus mihi divitis auri ?
 Arvaque si findant pingua mille greges ?
 Quidve domus prodest 1 Phrygiis innixa columnis,
 2 Tænare, si ve tuis ; si ve, 3 Caryste, tuis ?
 Et nemora in domibus, sacros imitantia lucos ?
 Auratæque trabes, marmoreumque 4 solum ?
 Quidve in 5 Erythræo legitur quæ littore concha ?
 Tinctaque Sidonio 6 murice lana juvat ?
 Et quæ præterea populus miratur ? in illis
 Invidia est ; falso plurima vulgus amat.
 Non opibus mentes hominum curæque levantur,
 Nam fortuna suâ tempora lege regit.
 Non ergo invisio pectus mihi carpitur auro ;
 Nec bibit è 7 gemmâ divite nostra sitis.
 Nec mihi mille jugis 8 Campania pinguis aratur ;
 Nec miser æra paro clade, 9 Corinthe, tuâ.
 Quod satis est, cui contingit, nihil amplius optet ;
 Non domus, aut fundus, non æris acervus & auri,

Ægroto domini deduxit corpore febres,

Non animo curas. ———

• *Non possidentem multa vocaveris*

Rectè beatum ; rectiùs occupat

Nomen beati, qui Deorum

Muneribus sapienter uti ;

Duramque callet pauperiem pati.

† *Non enim gazæ, neque consularis*

Summovet 10 lictor miseros tumultus

Mentis ; & curas laqueata circum

Tecta volantes.

Vivitur parvo benè, cui paternum

Splendet in mensâ tenui salinum ;

Nec leves somnos timor aut cupido

Sordidus aufert.

Authorum Loca.] ^a Tib. L. 2. El. 2. v. 13. ^b Tib. L. 3. El. 3. v. 11. ^c Prop. L. 3. El. 4. v. 2. ^d Hor. L. 1. Ep. 2. v. 46. ^e Hor. L. 4. Od. 9. v. 45. ^f Id. L. 2. Od. 16. v. 9.

Notæ.] 1 *E marmore Phrygiæ.* 2 *Laconiæ promontorium marmore præclarum.* 3 *Oppidum Eubææ Insule marmore maculoso celebre.* 4 *Pavimentum.* 5 *Ru-*

bri maris littore in quo conchæ gemmas generantes nascuntur. 6 *Purpura, murex enim piscis, è cuius succo purpura tingebatur, apud Sidoniam Phœnicie civitatem.* 7 *E gemmeo poculo.* 8 *Italia regio feracissima.* 9 *Æs Corinthiacum pretiosissimum.* 10 *Publicus minister qui turbam Consuli obstantem summovere solebat.*

C A P. LXV.

Nil manet æternum.

• **C**unctis stare diu Parcarum lege negatur,
Magna repente ruunt : summa cadunt subito.

• Omnia tempus edax depascitur, omnia carpit ;
Omnia sede movet, nil finit esse diu.

Flumina deficiunt ; profugum mare littora siccant :
Subsidunt montes ; & juga celsa ruunt.

Quid tam parva loquor ? moles pulcherrima cœli
Ardebit flammis tota repente suis.

Omnia mors poscit : lex est, non pœna perire.
Hic aliquo mundus tempore nullus erit.

• Et querimur, cito si nostræ data tempora vitæ
Diffugiunt ? urbes mors violenta rapit.

Fata trahunt homines, fatis urgentibus, urbes,
Et quodcunque vides auferet 1 una dies.

• Nil equidem durare diu sub imagine eadem
Crediderim ; sic ad 2 ferrum venistis ab 2 auro
Sæcula ; sic toties versa es, fortuna locorum.

Vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus,
Esse fretum : vidi factas ex æquore terras.

———— • Sic tempore verti

Cernimus, atque illas assumere robora gentes ;
Concidere has : sic magna fuit 3 censuque, virisque,
Perque 4 decem potuit tantum dare 5 sanguinis annos ;

N 2

Nunc

92 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Nunc 6 humilis veteres tantummodo Troja ruinas,
Et pro divitiis, tumulos ostendit avorum.

^f Et querimur, 7 genus infelix, humana labare

Membra ævo; cum regna 8 palam moriuntur, & urbes?

Authorum Loca.] ^a Claud. Epigr. *ferreum seculum ab aureo.* 3 *Opibus*
^b Sen. Ep. de Qualit. Temp. ^c Sannaza. *& incolis.* 4 *In quibus Troja a Græcis*
L. 2. El. 9. v. 23, & 31. ^d Ov. Met. *oppugnata & expugnata fuit.* 5 *Praeliis*
L. 15. v. 259. ^e Id. v. 420. ^f Sannaz. de *exhausti.* 6 *Sic Ovid. Jam seges est ubi*
Part. Virg. L. 2. v. 220. *Troja fuit &c.* 7 *Nos homunciones.* 8 *In*
Notæ.] 1 *Suprema Mundi dies.* 2 *Ad exitium ruunt.* *Metaph.*

C A P. LXVI.

Constat parva fames, magno fastidium.

• **O**Mnia quæ miseras possunt finire querelas,
In 1 promptu voluit 2 candidus esse Deus.

Vile olus, & duris hærentia mora rubetis

3 Pugnantis stomachi componere famem.

Flumine vicino stultus sitit, & riget Euro:

Cum calidus tepido consonat igne focus.

Quod fatiare potest, dives natura ministrat;

Quod docet infrænis gloria, fine caret.

• Messis erant primis virides mortalibus herbæ;

Quas tellus, nullo 4 sollicitante, dabat.

Et modo carpebant vivâci cespite gramen;

Nunc epulæ tenerâ fronde cacumen erant.

Post modo glans nata est; bene erat jam glande repertâ:

Duraque magnificas quercus habebat opes.

• Pro domibus frondes nôrant, pro frugibus herbas:

Nectar erat, palmis hausta duabus aqua.

Prima Ceres, homini ad meliora alimenta vocato,
Mutavit glandes utiliore cibo.

Sylva fuit domus his, cibus herba, cubilia frondes:

^d Contentique cibus; nullo ⁴ cogente, creatis,

Arbuteos fœtus, montanaque fraga legebant.

^e Pocula non nōrant succis mulcere ⁵ Lyæi,

Fonte sitim, & purâ soliti defendere lymphâ.

———— ^f O prodiga rerum

Luxuries, nunquam parvo contenta paratu!

Et quæditorum terrâ, pelagoque ciborum

Ambitiosa fames; & lautæ gloria mensæ;

Discite, quam parvo liceat producere vitam;

Et quantum natura petat. Non erigit ægros

Nobilis ignoto diffusus ⁶ Consule ⁶ Bacchus,

Non ⁷ auro ⁷ myrrhâque bibunt, sed gurgite puro

Vita redit; satis est populis fluviusque ⁸ Ceresque.

^g Vivitur exiguo meliùs; Natura beatis

Omnibus esse dedit, siquis cognoverit uti.

Hæc si nota forent; frueremur simplice cultu:

Classica non fremerent: non stridula fraxinus iret:

Non ventus quateret puppes; non machina muros.

Authorum Loca. ^a Petron. Fragmen. ^b Ov. Fast. L. 4. v. 395. ^c Ov. Fast. L. 2. v. 293. ^d Ov. Met. L. 1. v. 103. ^e Sil. It. L. 7. v. 170. ^f Lucan. L. 4. v. 374. ^g Claud. in Ruf. L. 1. v. 215. ^h Notæ.] 1 Præsto. 2 Benignus. 3 Je-
juni. 4 Agros colente. 5 Vino, succo uvæ temperare; nam Lyæus sive Bacchus Deus vini. 6 Vinum vetus; nam ut annis Consulii nomine, sic vini ævum, anno, quo in dolium reconditum erat, signabant veteres. 7 Poculis ex auro & myrrhâ. Synecd. 8 Frumentum, cujus Ceres Dea. Metonym.

C A P. LXVII.

Nil nisi nomen amicitia.

Illud amicitiae sanctum ac venerabile nomen,
Re jam pro vili sub pedibusque jacet.

^b Tuta frequensque via est, per amici fallere nomen ;
Tuta frequensque licet sit via, crimen habet.

^c Turpe quidem dictu, sed (si modo vera fatemur)
Vulgus amicitias utilitate probat.

Cura ¹ quid expediat prius est, quam quid sit honestum :
Et cum fortunâ ² statque caditque fides.

Nil nisi quod prodest charum esse ; ⁱ, detrahe menti
Spem fructus avidæ, nemo petendus erit.

Respicit antiquum quis lapsis rebus amicum ?
¹ Fomentisque juvat ³ vulnera cruda suis ?

^d Quis vult ingenti prostratum mole sodalem
Visere, & alloquii parte levare sui ?

^e Quis largitur opes veteri fidoque sodali ?
Heu colit ⁴ ingratas pauper amicitias !

^f Illud amicitiae quondam venerabile nomen
⁵ Prostat, & in questu pro meretrice sedet.

^g Cum fortuna manet, vultum servatis amici ;
Cum cecidit, turpi vertitis ora fugâ.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. L. 1. El. 7. v. 15. ^b Ov. Ar. Am. L. 1. v. 585.
^c Ov. Pon. L. 2. El. 2. v. 7, & 15, & 93.
^d Ov. Trist. L. 1. El. 7. v. 17. ^e Mart. L. 5. Ep. 19. ^f Ov. Pon. L. 2. El. 3. v. 19. ^g Petron. Metr. 8.

Notæ ¹ Quid utile est. ² Mutatur cum mutata fortuna. ³ Quis mihi serias alloquio, consilio, & auxilio subleuat. Alleg. ⁴ Nihil fructus allaturas. ⁵ Quasi vile scortum esset.

C A P. LXVIII.

Nummi apud amicos reponendi.

HOc habeo, quodcunque dedi ; sunt cætera fortis,
Cætera prætereunt more fluentis aquæ.

^b Callidus effractâ nummos fur auferet arcâ ;

Prosternet ¹ patrios impia flamma ¹ lares.

Debitor usuram pariter, ² fortemque negabit ;

Non reddet sterilis femina jacta seges ;

Dispensatorem fallax spoliabit amica :

Mercibus extractas obruet unda rates.

Extra ³ fortunam est, quicquid donatur amicis ;

Quas dederis, solas semper habebis, opes.

^c Non leviora datis grati nam dona remittunt,

Fœnore cum duplici hæc femina reddet ager.

^d Cuncta manus avidi fugient hæredis, ⁴ amico

Quæ dederis animo.

^e ⁵ Hic non divitias nigrantibus abdidit antris,

Nec tenebris damnavit opes ; sed largior imbre

Sueverat innumeras hominum ditare catervas.

Quippe velut densos currentia munera nimbos

Cernere semper erat ; populis undare ⁶ Penates ;

Affiduos intrare inopes, remeare beatos.

⁷ Præcepta illa manus ⁸ fluvios superabat Iberos,

Aurea dona vomens. —

Authorum Loca.] ^a Senec. de Benef.

L. 6. cap. 3. ^b Mart. L. 5. Ep. 47. ^c Ov.

Met. L. 13. v. 703. ^d Hor. L. 4. Od. 7.

v. 19. ^e Claud. in Cons. Prob. v. 43.

Primam pecuniam quæ fœnore ponitur.

³ Extra casum, omnemque fortunæ ale-

am. ⁴ Benigno, liberali. ⁵ Probis.

⁶ Probi domum. ⁷ Prona & prompta

ad dona effundenda. ⁸ Tagum aliasque

Notæ.] ¹ Domos à paure relictas. *arenis aurcis celeberrimos.*

C A P.

C A P. LXIX.

Amarum sit salubre.

Perfer, & obdura; dolor hic tibi proderit olim,
 Sæpe tulit lassus succus amarus opem.

^b Dura aliquis præcepta vocet bona; dura fatemur
 Esse: sed ut valeas, multa dolenda feres.

Sæpe bibi succos, quamvis invitus, amaros
 Æger; & oranti mensa negata mihi.

^c Cogimur à gratis animum suspendere rebus:
 Atque, ut vivamus, 1 vivere desinimus.

^d Ut corpus redimas ferrum patiaras & ignes;
 Arida nec sitiens ora levabis aquâ:

Ut valeas animo, quicquam tolerare negabis?
 At pretium pars 2 hæc corpore majus habet.

^e Dulcia non ferimus, succo 3 renovemur amaro;
 Quædam ferre juvat, nè mala plura feras.

^f Vulnere dum sanes, dolor est medicina doloris;

^g Corpora vix ferro quædam sanantur acuto.

^b Cuncta prius tentanda; sed immedicabile vulnus
 Ense recidendum est; ne pars 4 sincera 5 trahatur.

ⁱ Ulcera possessis altè suffusa medullis

Non 6 leviori manu, ferro sanantur & igni;

Ne 7 coëat frustra, mox eruptura cicatrix.

Ad vivum penetrant flammæ, quo funditus humor

Defluat.

Defluat, & vacuis corrupto sanguine venis
Exundet 8 fons ille mali; truncantur & artus;
Ut liceat reliquis securum degere membris:

Authorum Loca.] ^a Ov. Amo. L. 3.
El. II. v. 7. ^b Ov. Rem. Am. v. 225.
^c Cor. Gal. El. I. v. 155. ^d Ov. Rem.
Am. v. 299. ^e Ov. Ar. Am. L. 3.
v. 583. ^f Cato. L. 4. Dist. 40. ^g Ov.
Rem. Am. v. 527. ^h Ov. Met. L. I.
v. 190. ⁱ Claud. in Eutr. L. 2. v. 13.

Notæ.] 1 Amara multa morte gra-
viora passi: nam Non est vivere, sed
valere, vita. Mart. 2 Animus. 3 Refi-
cimur. 4 Sana & integra. 5 In corrup-
tionem ducatur. 6 Tactu parcente. 7 Ex-
ternis labris vulnere supremisque jun-
ctis. 8 Scaturigo subjiciens sese semper.
Metaph.

C A P. LXX.

Solamen miseris socios habuisse doloris.

NAufragus ejectâ nudus rate, quærit eodem
Percussum 1 telo; qua sua fata legat.
Grandine qui segetes, & totum perdidit 2 annum;
In 3 simili deflet tristitia fata sinu.
Funera conciliant miseros; orbique parentes
Conjungunt gemitus: & facit hora pares.
Nos quoque confusis feriemus sydera verbis:
Et fama est junctas fortiùs ire preces.

——— ^b Flenti Theseus heros

Siste modum dixit! neque enim fortuna querenda
Sola tua est, similes aliorum respice casus:
Mitiùs ista feres. ^c Luctus aliena levare
Damna valent nostros. ———

^d Everso juvat orbe mori, solatia letho
Exitium commune dabit. ———

O

Dulc

e

98 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

• Dulce mœrenti populus dolentûm.
 Dulce, lamentis resonare gentes.
 Leniùs luctus lacrymæque mordent,
 Turba quas fletu simili frequentat.
 Semper, ah, semper dolor ipse magnus
 Gaudet in multos sua fata 4 mitti :
 Seque non solum 5 patuisse pœnæ.
 Ferre, quam fortem patiuntur omnes,
 Nemo recusat.

Dulce in immensis posito ruinis,
 Neminem lætos habuisse vultus.
 Ille deplorat, queriturque fatum ;
 Qui secans fluctum rate singulari,
 Nudus in portus cecidit petitos.
 Æquior casum tulit, & procellas ;
 Mille qui ponto pariter carinas
 Obrui vidit : tabulâque littus
 Naufragâ spargi ; mare cum coactis
 Fluctibus 6 Corus prohibet reverti.
 Questus est Hellen cecidisse 7 Phryxus,
 Cum gregis 8 ductor radiante villo
 Aureo fratrem simul & sororem
 Sustulit tergo, medioque 9 jactum
 Fecit in ponto. Tenuit querelas
 Et 10 vir, & Pyrrhæ ; mare cum viderent
 Et nihil præter mare cum viderent,

Unici terris homines relictī:

———^f Abeant questus ;

Discede timor : vitæ est avidus

Quisquis non vult, mundo secum

Pereunte mori. ———

Authorum Loca.] ^a Petronii Fragm. | 2 *Messem, cui totius anni laborem im-*
^b Ov. Met. L. 15. v. 493. ^c Id. v. 547. | *pendit. 3 Simile damnum lugentis.*
^d Claud. in Ruf. L. 2. v. 19. ^e Sen. | 4 *Communicari. 5 Obnoxium fuisse.*
Troad. v. 1012, & 1027. ^f Sen. Thyest. | 6 *Ventus. 7 Qui mare tergo arietis*
v. 882. | *transfretavit, unde Helle soror cadens*
| *mersa erat. 8 Aries. 9 Helles jactu-*
| *ram. 10 Maritus Deucalion.*

Notæ.] 1 *Eodem casu, Metaph.*

C A P. LXXI.

Cessandum emeritis.

FEffus in acceptos miles deducitur agros ;
Tutaque deposito poscitur ense 1 rudis.
Longaque subductam celant navalia 2 pinum ;
Mittitur in saltus carcere liber equus.
^b Miles depositis annosus secubat armis ;
Grandævique negant ducere aratra boves.
Putris & in vacuâ requiescit navis arenâ,
Et vetus in templo bellica parma vacat.
^c In cava ducuntur quassæ navalia puppes,
Ne temerè in mediis dissoluantur aquis.
Ne cadat, & multas palmas inhonestet adeptas,
Languidus in pratis gramina carpit equus.
Miles, ut 3 emeritis non est fatis utilis armis,
Ponit ad antiquos, quæ tulit arma, 4 Lares.

100 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Sic igitur, tardâ vires minuente senectâ.

Me quoque donari jam rude, tempus erat.

^a Post multa virtus opera 5 laxari solet.

^a Vixi 6 puellis 7 nuper idoneus ;

Et 8 militavi non sine gloriâ ;

9 Nunc 10 arma, 11 defunctumque bello

Barbiton hic 12 paries habebit.

Authorum Loca ^a Ov. Am. L. 2. El. 9. v. 19. ^b Prop. L. 2. El. 25. v. 5. ^c Ov. Trist. L. 4. El. 8. v. 17. ^d Sen. Herc. F. v. 476. ^e Hor. L. 3. Od. 26. v. 1.

Notæ. 1 *Missio à militia; rudis enim virga erat qua gladiatores, missio- ne impetrata, donabantur.* 2 *Navem à pinu factam. Metonym.* 3 *Milites eme- riti dicuntur, qui militarem etatem*

compleverunt. 4 *Milites militia defun- cti, solebant arma in deorum Domestico- rum templis suspendere, qui Lares appel- lantur.* 5 *Recreari.* 6 *Musis, quæ Poeti- cæ Deæ sunt, & puellæ.* 7 *Cum juvenis essem.* 8 *Castris Musarum merui. Me- taph.* 9 *Cum senex emeritus sum.* 10 *Li- bros, lyram, supellectilem Poeticam. Me- taph.* 11 *Lyram militia hac defunctam.* 12 *Cui suspenderat.*

C A P. LXXII.

Conjunctio firmat.

Hortor ego, ut pariter binos habeatis amicos,
Fortior est, plures siquis habere potest.

Secta bipartito cum mens 1 discurret utroque ;

Alterius vires subtrahit alter amor.

Grandia per multos tenuantur 2 flumina rivos ;

Cassaque seducto stipite, flamma perit.

Non satis una tenet ceratas anchora puppes :

Non satis est liquidis unicus hamus aquis.

Qui sibi jampridem solatia bina paravit,

Jampridem summâ victor in arce fuit.

- Sic meliùs duo defendunt retinacula navem;
 • Et quæ non profunt singula, juncta juvant.
 Tu tantum numero pugna; dispersaque in unum
 Contrahæ; de multis grandis acervus erit.
 • Sic igitur nunquam 3 defunt consulta duobus.
 • Nec caret effectu, quod voluere duo.

• Sive res bellis 4 agitanda; sive
 Pace; collatas fociate vires;
 Alta centenis meliùs recumbunt
 Templâ columnis.

Inter errantem scopulos carinam,
 Certiùs plures 5 docuere stellæ:
 Fortiùs proram gemino revincit
 Anchora morfu.

6 Gliscit æterno sociale 7 nexu
 Robur. —————

Authorum Loca.] • Ov. Rem. Am.
 v. 441. ^b Prop. L. 2. El. 22. v. 41.
^c Ov. Rem. Am. v. 420. & infra.
 v. 423. ^d Sil. It. (si memini.) ^e Ov.
 Amo. L. 2. El. 3. v. 16. ^f Casim.
 Sarbiev. Lyric. L. 4. Od. 35. v. 21.

Notæ.] 1 In utramque partem vaga-
 tur, non adherens rei uni. 2 Quod de
 Gynde fluvio, (a Cyro in multos alveos
 diviso.) testatur Sen. L. 3. de Ira.
 3 Deficiunt. 4 Molienda. 5 Duxere.
 6 Crescit. 7 Conjunctione quam nil
 valet dissolvere.

C A P.

C A P. LXXIII.

Excitat ignavos spes fama.

- F**ulgida non parvas animo dat gloria vires ;
 Et fecunda facit pectora laudis amor.
- Tum bene fortis equus reſerato 1 carcere currit ;
 Cum quos prætereat, quoſve ſequatur, habet.
 - Plauſibus ex iſſis populi, lætoque favore,
 Ingenium 2 quodvis incaluiſſe poteſt.
 - Tamque ego ſumpſiſſem tali clamore vigorem,
 Quàm rudis auditâ miles ad arma tubâ.
 - Excitat auditor ſtudium ; laudataque virtus
 Creſcit, & immenſum gloria 3 calcar habet.
 - Scribentem juvat ipſe favor, minuitque laborem,
 Cumque ſuo creſcens 4 pectore fervet opus.
 - Utque iſtus ruit acer equus calcaribus armos ;
^f Ingenio 5 ſtimulos ſubdere fama ſolet.
 - Gloria vos acuat ; vos, ut recitata probentur
 Carmina, 6 Piæriis invigilate choris.
 - Laudatas oſtendit 7 avis Junonia pennas,
 Si tacitus ſpectes, illa recondit 8 opes.
 - 9 Quadrupedes, inter rapidi 10 certamina curſus,
 Depexæque jubæ plauſaque colla juvant:
 - Delectant etiam 11 caſtas præconia formæ.
 Virginibus curæ grataque fama ſua eſt.

* Laudatas homini volucris Junonia pennas
Explicat ; & formâ muta superbit avis.

Authorum Loca.] * Ov. Trist. L. 5.
El. 12. v. 37. ^b Ov. Ar. Am. L. 3.
v. 595. ^c Ov. Pon. L. 3. El. 4. v. 29.
^d Ov. Pon. L. 4. El. 2. v. 35. ^e Ov.
Pon. L. 3. El. 9. v. 21. ^f Ov. Trist.
L. 5. El. 1. v. 76. ^g Ov. Pon. L. 1.
Ep. 5. v. 57. ^h Ov. Ar. Am. L. 1.
v. 629. ⁱ Id. v. 623. ^k Ov. Med.
Fac. v. 33.

Notæ.] 1 Loco unde equi cursum in-
cipiunt. 2 Utcumque tardum & stupi-
dum. 3 Incitamentum. Metaph. 4 Cum
componendi calore. 5 Tanquam stimulis
excitare. 6 Curam carminibus componen-
dis impendite, Pierides enim Musæ.
7 Pavo, Junoni sacer. 8 Pulchras pen-
nas. 9 Equos. 10 In ludis Olympicis.
11 Fæminas.

C A P. LXXIV.

Heroes cito maturi.

Ingenium cœleste suis velocius annis
Surgit ; & ignavæ fert malè damna moræ.
Parvus erat, manibusque duos 1 Tiryntius angues
Pressit : & in cunis jam Jove dignus erat.
Nunc quoque qui puer es, quantus tum, Bacche, fuisti,
Cum timuit 2 thyrsos India victa tuos ?
Parcite natales, timidi, numerare Deorum :
Cæsaribus virtus contigit ante diem.
^b Cæsar & ipse ducem primis profitetur in armis ;
Bellaque non puero tractat agenda puer.
^c Quid numeras annos ? vixi maturior annis :
Acta senem faciunt : hæc numeranda tibi.
His ævum fuit implendum, non segnibus annis.
Mors palmas numerans me putet esse senem.
^d Præterit ipse suos animis 3 Germanicus annos ;
Ante annos, animumque gerens, mentemque virilem.

Scili-

104 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^f Scilicet ingenium, & rerum prudentia velox

Ante 4 pilos venit his ; dicenda tacendaque callent :

^g Queis promptum teneris immania bella lacertis

Moliri, regimenque rudi deposcere in ævo.

^h Si titulos annosque leves, numerare velimus ;

Facta 5 premunt annos : ⁱ Annos transcendere factis

Molitur ; longumque putat pubescere bello.

Authorum Loca. ^a Ov. Ar. Am. L. 1. v. 185. & *supra.* ^b Id. v. 181. ^c Pedon. El. in obitum Drusi. v. 447. ^d Ov. Pon. L. 2. El. 2. v. 73. ^e Virg. Æn. L. 9. v. 311. ^f Perf. Sat. 4. v. 4. ^g Sil. It. L. 15. v. 16. ^h Ov. Metam. L. 7. v. 448. ⁱ Sil. Ital. L. 4. v. 428.

Notæ. ¹ Hercules, à Tyrintha urbe Argis vicina, in qua nutritus erat. ² Potentiam tuam & vires, nam Thyrsus Bacchi hasta frondibus vestita. ³ Caesar à victa Germania ita dictus. ⁴ Antebarbam. ⁵ Preponderant, id est facta annis sunt plura.

C A P. LXXV.

Forma bonum fragile est.

O Formosè puer, nimiùm ne crede colori,

^b Formæ non ullam fata dedere m̃oram.

^c Forma bonum fragile est ; quantumq; accedit ad annos,

Fit minor ; & spatio carpitur ipsa suo.

Nec violæ semper, nec hiantia lilia florent ;

Et riget amissâ spina relicta rosâ.

Et tibi jam cani venient, formosè, capilli :

Jam venient rugæ, quæ tibi corpus arent.

^d Certus amor morum est : formam populabitur ætas ;

Et placitus rugis vultus aratus erit.

Tempus erit, quo vos speculum vidisse pigebit :

Et veniet rugis altera causa dolor.

* *Ista decens facies longis vitiabitur annis :*

Rugaeque in antiquâ fronte senilis erit.

Injicietque manum formæ damnosa senectus :

Quæ, strepitum passu non faciente, venit.

Cumque aliquis dicet ; Fuit hæc formosa, dolebis ;

Et speculum i mendax esse querere tuum.

† *Flebat ut in speculo rugas conspexit aniles*

2 Tyndaris, & secum cur sit bis 3 rapta requirit.

‡ *Ergo age, fallaci timidè confide figuræ.*

§ *Anceps forma bonum mortalibus,*

Exigui donum breve temporis,

Ut velox celeri pede laberis !

Non sic prata novo vere decentia

Æstatis calidæ despoliat vapor :

Sævit 4 solstitio cum medius dies,

Et noctem brevibus præcipitat rotis,

Languescunt folio lilia pallido ;

Et gratæ capiti deficiunt rosæ :

Ut 5 fulgor teneris qui radiat genis

Momento rapitur : nullaque non dies

Formosi spoliū corporis abstulit.

Res est forma fugax ; quis sapiens bono

Confidat fragili ? ———

¶ *Ut alta sylvas forma vernantes alit,*

Quas nemore nudo primus investit tepor ;

At cum solutos expulit Boreas Notos,

P

Et

Ista

Et sæva totas bruma decussit comas,
 Deforme solis aspicias truncis nemus :
 Sic nostra longum forma pecurrens iter,
 Deperdit aliquid semper, & fulget minus ;
 Malisque minus est ; quicquid in vultu fuit,
 Olim petitum. ———

Authorum Loca.] ^a Virg. Bucol. Ecl. 2. ^b Tib. L. 1. El. 4. v. 32. ^c Ov. Ar. Am. L. 2. v. 113. ^d Ov. Medic. faciei. v. 45. ^e Ov. Trist. L. 3. El. 7. v. 35. ^f Ov. Met. L. 15. v. 232. ^g Ov. Art. Am. L. 2. v. 143. ^h Sen. Hip. v. 758. ⁱ Sen. Hercul. Oet. v. 380. *Notæ.]* 1 Utpote faciem tuam male referens. 2 Helena Tyndari filia. 3 A Theseo, & à Paride. 4 Cum solstitio æstivo meridies est ferventissimus, & contrahuntur noctes. 5 Forma. Periphras.

C A P. LXXVI.

— *Vicinia damno est.*

SI quis amas, nec vis ; facito contagia vites ;
 Hæc etiam pecori sæpe nocere solent.
 Dum spectant oculi læsos, læduntur & ipsi :
 Multaque corporibus i transitione nocent.
 Proximus à tectis ignis defenditur ægrè ;
 Utile finitimis abstinuisse locis.
 Manat amor tectus ; si non ab amante recedas :
 Spectandoque avido lumine, crescit amor.
 In loca nonnunquam, ficcis arentia glebis,
 De propè currenti flumine, manat aqua.
 Non facilè esuriens positâ retinere mensâ ;
 Et multam saliens incitat unda sitim.
 Non facile est visâ taurum retinere juvençâ :
 Fortis equus visæ semper adhinnit equæ.

Dedit

— ^b Dedit contagio labem,

Et dabit in plures ; sicut grex totus in agris

Unius scabie cadit & porrigine porci :

Uvaeque ² conspectâ livorem ducit ab uvâ.

^c Sic pars ægra hominis trahit ad contagia sanum

Corpus : & exigui quamvis discrimine membri,

Tota per innumeros artus compago vacillat.

^d Sicque malum latè solet immedicabile ³ cancer

⁴ Serpere ; & ⁵ illæfas ⁶ vitiatas ⁷ addere partes.

^e Et mala vicini pecoris contagia lædent.

Authorum Loca. ^a Ov. Rem. Am. ² Ut est in Proverbio, uva uvam videndo varia fit. ³ Morbus paulatim corpus rodens. ⁴ Paulatim se per totum corpus diffundere. ⁵ Sana membra. ⁶ Cancro corruptis. ⁷ Eodem malo inficere.

C A P. LXXVII.

Intempestiva nocent consilia.

Impatiens animus nec adhuc tractabilis arte

Respuit, atque odio verba monentis habet.

Aggrediar meliùs tunc, cum sua vulnera tangi

Jam sinet ; & veris vocibus aptus erit.

Quis matrem, nisi mentis inops, in funere nati

Flere vetat : non hoc illa monenda ¹ loco est.

Cum dederit lachrymas, animumq; ² expleverit ægrum ;

Ille dolor verbis emoderandus erit.

^b Curando fieri quædam majora videmus

Vulnera ; quæ meliùs non tetigisse fuit.

108 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^c Vulneris id genus est, quod cum tractabile non sit,
Non contrectari tutius esse puto.

^d Quin etiam accendas vitia, irritesque vetando :
Temporibus si non aggrediare suis.

^e Neve retrahendo nondum coeuntia rumpe
Vulnera ; vix illis proderit ipsa quies.

Ast ubi visus erit morbus medicabilis arte ;
Tunc adhibe, & prosit cura, medentis opem.

^f Temporis officium solatia dicere certi est ;
Dum dolor in 3 cursu est ; dum petit æger opem :

At cum longa dies sedavit 4 vulnera mentis ;
Intempestivè qui 5 fovet illa, 6 novat.

Authoris Loca.] ^a Ov. Rem. Am. v. 123. ^b Ov. Pon. L. 3. El. 7. v. 25. ^c Ov. Pon. L. 2. El. 2. v. 29. ^d Ov. Rem. Am. v. 133. ^e Ov. Trist. L. 4. El. 4. v. 41. ^f Ov. Pon. L. 4. El. 11. v. 17. *Notæ]* 1 Tempore. 2 Satiaverit fletu, 3 Pleno fertur & primo impetu. 4 Animi curas. Metaph. 5 Rem diu conatur afferre. 6 Dolorem magis refricat, quam lenit.

C A P. LXXVIII.

Amorem nutrit solitudo.

Quisquis amas, loca sola nocent : loca sola caveto.
Quò fugis ? In populo tutior esse potes.

Non tibi secretis (augent secreta furores)

Est opus : auxilio turba futura tibi est.

Tristis eris, si solus eris ; dominæque relictæ

Ante oculos facies stabit, ut ipsa, tuos.

Tristior idcirco nox est, quàm 1 tempora Phœbi ;

Quæ relevet luctus, turba sodalis abest.

Nec fuge colloquium : nec sit tua janua clausa :

Nec tenebris vultus flebilis abde tuos.

Semper habe 2 Pyladen, qui te soletur Orestem.

Hic quoque amicitiae non levis usus erit.

Quid nisi secretæ læserunt 3 Phyllida sylvæ?

Certa necis causa est : incommitata fuit.

4 Sithoni, tunc certè vellem non solà fuisses ;

Non fleres positis Phyllida, 5 sylva, 6 comis.

Phyllidis exemplo, nimium secreta timete,

Læse vir à 7 dominâ ; læsa puella viro.

Authoris Loca.] ^a Ov. Rem. Amo. v. 579. & infra v. 605.

Notæ.] 1 Dies. 2 Amicum charissimum, qualis erat Pylades erga Orestem. 3 Filiam Lycurgi regis Thracum ; quem promissum Demophoontis reditum

diu & frustra expectasset, laqueo vitam finivit. 4 O Phyllis ; ex Thracia, quæ olim Sithonia dicebatur. 5 Arbor amygdalus in quam Phyllis mutabatur. 6 Frondibus amissis. Metaph. 7 Ab amica.

C A P. LXXIX.

Amorem fugant negotia.

^a Qui, ni desieris, misero periturus amore es,

^b Fac monitis fugias otia prima meis.

Hæc ut ames, faciunt : hæc, ut fecere, tuentur ;

Hæc sunt jucundi causa cibique mali.

Otia si tollas, periere Cupidinis arcus ;

Contemptæque jacent, & sine luce, faces.

Quàm platanus vino gaudet, quàm populus undâ ;

Et quàm limosâ canna palustris humo ;

Tam Venus otia amat : qui finem quæris amoris,

(Cedit amor rebus) res age : tutus eris.

110 SYNOPSIS Communium Locorum,

- * Desidiam 1 puer ille sequi solet, odit agentes;
 Da vacuæ menti, quo teneatur, opus.
 Sunt fora; sunt leges; sunt quos tuearis, amici;
 Vade per urbanæ 2 candida castra togæ.
 Vel tu sanguinei 3 juvenilia 4 munera Martis
 Suscipe; deliciæ jam tibi terga dabunt.
 * Rura quoque oblectent animos; studiumque 5 colendi;
 Quælibet huic curæ cedere cura potest.
 * Vel tu venandi studium cole: sæpe recessit
 Turpiter à Phœbi vieta 6 sorore Venus;
 * Cum semel hæc animum cœpit mulcere voluptas,
 Debilibus pennis 7 irritus exit Amor.
 * Aut his, aut aliis, donec 8 dediscis amare,
 Ipse tibi furtim 9 decipiendus eris.

Authoris Loca.] ^a Ov. Rem. Am. ^b Id. v. 136. ^c Id. v. 149. ^d Id. v. 169. ^e Id. v. 199. ^f Id. v. 197. ^g Id. v. 221.
 Notæ.] 1 Cupido amoris Deus. 2 Am- ^h bula in toga candida ut qui petebant Ma-
 gi/stratum. 3 Robusto juvene digna. 4 Of-
 ficia militiæ. 5 Colendi humum. 6 Ve-
 natione, cujus Diana Phœbi soror Dea est.
 7 Frustratus, non propositi compos. 8 De-
 suescis. 9 Amore clam decepto.

C A P. LXXX.

— *Sua sint meditata incommoda cuique.*

- * **A**D mala quisque animum referat sua; mente revolvat:
 Omnibus illa Deus plùsve minùsve dedit,
 * Credita non semper fulci cum 1 fœnore reddunt,
 Nec semper dubias adjuvat aura rates.
 Quod juvat exiguum est, plus est quod lædit amantes.
 Proponant animo multa ferenda suo.

Quot

Quot lepores in 2 Atho, quot apes pascuntur in 3 Hyblâ:
 Cærule quot baccas 4 Pallados arbor habet;
 Littore quot conchæ; tot sunt in amore dolores:
 Quæ patimur multo 5 spicula 6 felle madent.
 Qui 7 Puteal, 8 Janumque timet, celeresque 9 calendas;
 Torqueat hunc 10 æris mutua summa fui.
 Cui pater est durus, votis ut cætera cedant,
 Huic pater ante oculos durus habendus erit.
 Hic malè dotatâ pauper cum conjuge vivit:
 Uxorem fato credat obesse suo.
 Est tibi rure bono generosæ fertilis uvæ
 Vineæ; ne nascens uva sit usta, time.
 Ille habet in reditu navem; mare semper 11 iniquum
 Cogitet; & damno littora fœda suo.
 Filius hunc miles, hunc filia nubilus angant:
 Et quis non causas mille doloris habet?

Authoris Loca.] ^a Ov. Rem. Amo. 7. 559. ^b Ov. Ar. Am. L. 2. v. 113

^c Ov. Rem. Am. v. 561.

Notæ.] 1 Cum incremento 2 Macedo-
 niæ monte. 3 Urbe Sicilia mellificio in-
 dyta. 4 Oliva Palladi sacra. 5 Cupidi-

nis tela. 6 Dolo multo. 7 Locum ubi
 Prætor jus dicebat. 8 Feneratores, qui in
 Jani templo conveniebant. 9 Tempora
 quibus pecunia mutuo accepta creditori-
 bus persolvenda erat. 10 Pecuniæ quæ
 olim ex ære facta. 11 Procellosum.

C A P. LXXXI.

Nil constans in Amore.

Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ,
 Nec dubio nubes vertitur atra Noto ;
 Quàm facilè irati verbo mutantur amantes,
 Dum licet, injusto subtrahe colla iugo.
 * Vobis nam facile est verba, & componere fraudes.
 Hoc unum didicit fœmina semper 1 opus.
 Non sic incerto mutantur flamine 2 Syrtes ;
 Nec folia hyberno tam tremefacta Noto :
 Quàm cito fœmineâ non constat fœdus in irâ ;
 Sive ea causa gravis ; sive ea causa levis.
 * Ah noli nimium confidere ; sæpe Cupido
 Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.
 * Non frustra 3 huic pictor ventosas addidit alas,
 Fecit & humano corde volare Deum.
 Scilicet alternâ quoniam jactamur in undâ ;
 Nostraque non ullis permanet aura locis.
 * Hic levis est, multoque suis ventosior alis ;
 Gaudiaque ambiguâ datque negatque fide.
 * Omnia vertuntur ; certè vertuntur amores.
 Vinceris, aut vincis : hæc in amore 4 rota est.
 Iste 5 quod est, ego sæpe fui ; sed forsit in horâ,
 Hoc ipso ejecto, carior alter erit.
 * Tu quoque, qui plena fastus assumis amore
 Credule, nulla diu fœmina pondus habet.

— ^h O here, quæ res
Nec modum habet, neque consilium, ratione modoque
Tractari non vult. In amore hæc sunt mala; bellum,
Pax rursus. Hæc si quis, tempestatis propè ritu
Mobilia, & cæcâ fluitantia sorte, labore
Reddere certa: sibi 7 nihilo plus explicet, ac si
Insanire paret, certâ ratione modoque:

Authorum Loca. ^a Prop. L. 2. El. 5. ^b Prop. L. 2. El. 9. v. 29. ^c Prop. L. 2. El. 18. v. 21. ^d Prop. L. 2. El. 11. v. 4. ^e Ov. Am. L. 2. El. 9. v. 49. ^f Prop. L. 2. El. 8. v. 31. ^g Prop. L. 2. El. 24. v. 25. ^h Hor. L. 2. Sat. 3. v. 255. ⁱ Nempe dolos struere. 2 Lo-
ci in mare vadosi prope Africæ littus, arenæ cumulos huc illuc relientes. 3 Cupidini. 4 Mutationis Embl. ma. 5 Amoræ felix. 6 Oratio Parmenionis servi, herum Phædræ ab amore dissuadentis. Locus iste ex Terentii Eunucho desumptus, Act. 1. Scen. 1. cui comparare operæ pretium foret. 7 Non magis proficiat.

C A P. LXXXII.

Graves augentur tempore curæ.

Mens usque ægra manet, nec tempore robora sumit;
Affectusque animi, qui fuit antè, manet.
Quæque morâ spatioque suo, cœtura putavi
Vulnera; non aliter quam modò facta, dolent.
Scilicet exiguis prodest annosa vetustas,
Grandibus accedunt tempore damna malis.
Pene decem totis aluit 1 Pærantius annis
Pestiferum tumido vulnus ab angue datum;
2 Telephus æternâ consumptus tabe perisset;
Si non, quæ nocuit, dextra tulisset opem.

Q

Tem

114 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^b Tempus quod sævas paulatim mitigat iras,
 Non minuit luctus, mæstave corda levat.
 Cuncta potest igitur tacito pede lapsa vetustas
 Præterquam curas attenuare graves.
 Tristior est etenim præsens ærumna priore :
 Ut sit enim sibi par , crevit, & aucta morâ est.
 Scilicet ut veteres fugiunt juga curva juvenci ;
 Et domitus fræno sæpe repugnat equus:
 Nos quoque quæ ferimus, tulimus patientiùs antè :
 Et mala sunt longâ multiplicata morâ.
 Ægrefcit magis aucta gravis nam tempore cura ;
 • Ut vigilare leve est, pervigilare grave.

^a Illinc egestas tristis, hinc durus labor,
 Quamvis rigentem tot malis subigunt virum ;
 Non tempus illi fecit ærumnas leves.
 Longo dolorum sensus accrescit die :
 Leve est misérias ferre, perferre est grave.

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 5. EL. 2. v. 7. ^b Ov. Trist. L. 4. EL. 6. v. 15, & v. 25, & v. 23, & v. 37. ^c Mart. L. 9. Ep. 69. ^d Sen. Thyet. v. 303.

Notæ.] 1 Philoctetes Peantis filius Herculis sagitta vulneratus. 2 Mysiorum Rex ab Achillis hasta vulneratus ; & quodam ex ejusdem haste rubigine malignitate confecto sanatus.

C A P. LXXXIII.

Felices Philosophi.

NOS juvet immensi causas exquirere mundi,
 Primaque constanti corpora juncta fide.
 An magnum æterno volvatur Numine cælum :
 An propriâ hoc ingens mole laboret onus.
 Unde nitor stellis ; cur nox 1 majorve, 2 minorve ;
 Cur non ipsa 3 suo lumine Luna micet.
 Felices queis fas cœli jam scandere sedes ;
 In queis, post obitum, fata manere sinant.
 Felices animos, quibus hæc cognoscere primis ;
 Inque domos superas scandere cura fuit !
 Credibile est illos pariter vitisq; jocisq;
 Altiùs humanis exseruisse caput.
 Non 4 Venus & vinum sublimia pectora fregit,
 5 Officiumve fori, militiæve labor.
 Nec levis ambitio, 6 perfusaque gloria fuco ;
 Magnarumque fames sollicitavit opum.
 Admovêre oculis distantia sidera nostris,
 7 Ætheraque ingenio supposuere suo.
 Sic petitur cælum : non ut ferat Ossan 8 Olympus ;
 Summaque Peliacus sidera tangat apex.
 Adde, quod ingenuas didicisse fideliter artes
 Emollit mores ; nec finit esse feros.
 Felix, qui potuit rerum cognoscere causas ;

116 SYNOPSIS Communium Locorum,

Quique metus omnes & inexorabile fatum,

Subjecit pedibus, strepitumque 9 Acherontis 10 avari.

• Discite, ô 11 miseri, & causas cognoscite 12 rerum.

• Disce bonas artes, moneo, studiosa juvenus.

Authorum Loca.] ^a Sannaza. L. 1. El. 2. v. 3. & *infra.* ^b Ov. Fast. L. 1. v. 297. ^c Ov. Pon. L. 2. El. 3. v. 47. ^d Virg. Geor. L. 2. v. 490. ^e Pers. Sat. 3. v. 66. ^f Ov. Ar. Am. L. 1. v. 459.

Notæ.] 1 Longior hyeme. 2 Brevis æstate. 3 Sed à sole mutuo. 4 Libido. 5 Causarum actio in foro. 6 Fictio co-

lore splendida. 7 Nempe stellarum notitia. 8 Olympus mons Ossæ Thessaliæ monti impositus à Gigantibus cælum scandentibus. 9 Mortis metum, Acheron enim inferni fluvius. 10 Quia infernum rapit omnia. 11 O juvenes voluptatibus dediti. 12 Naturalium, quarum cognitio est Philosophia.

C A P. LXXXIV.

Ars stupet malis.

• **C**Rede mihi ; miseros prudentia prima relinquit ;
Et sensus cum re, consiliumque fugit.

• ^b Fracta cadit magnæ sapientia mole ruinæ ;
Plus valet ingenii viribus ira Dei.

• ^c Non aliter 1 stupui, quàm qui Jovis 2 ignibus ictus
Vixit, & est vitæ nescius ipse suæ.

• ^d Nam pavor attonito rationis ademerat usum :
Cesserat omne meis consiliumque malis.

• ^e Sic cum immane fremunt insani murmure venti ;
Nescit, 3 cui domino pareat, unda maris.

Rector in incerto est ; nec quid fugiatve, petatve
Invenit : ambiguis ars stupet icta malis.

• ^f Navita confessus gelido pallore timorem,

Jam sequitur victam, non regit arte ratem.

Utque

Utque parum validus non 4 proficientia rector
 Cervicis rigida fræna remittit equo:
 Sic non quo voluit, sed quo rapit impetus undæ,
 5 Aurigam videas vela dedisse rati.
 Ipse gubernator tollens ad sidera palmas,
 Exposcit votis, 6 immemor artis, 7 opem:

Authoris Læa.] ^a Ov. Pon. L. 4. El. 12. v. 47. ^b Ov. Trist. L. 5. El. 12. v. 13. ^c Ov. Trist. L. 1. El. 3. v. 11. ^d Ov. Pon. L. 3. El. 6. v. 47. ^e Ov. Trist. L. 1. El. 2. v. 25. & v. 31. ^f Ov. Trist. L. 1. El. 3. v. 113. ^g Ov. Trist. L. 1. El. 10. v. 21.

Notæ] 1 Ovidii de se verba mox in exilium ituro. 2 Fulmine. 3 Cui vento; scilicet Horatius vocat ventum maris Tyranum & Arbitrum. 4 Nilil profutura, 5 Navis gubernatorem. Metaph. 6 Oblitus nautica peritiæ. 7 Deorum auxilium.

C A P. LXXXV.

Vive hodie: cras incertum.

NON bene 1 distuleris, videas quæ posse negari;
 Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
 Vive velut raptò, fugitivaque gaudia carpe,
 Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.
 Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam:
 Sera nimis vita est crastina, vive hodie.
^b Frange 2 toros; pete vina; 3 rosas cape; tingere nardo;
 Ipse jubet mortis te meminisse Deus.
^c Si sapis, utaris totis, 5 Coline, diebus:
 Extremumque diem semper adesse putes.
^d Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis,
 Da veniam; properat vivere nemo satis.
 Differat hoc, patrios optat qui vincere census:
 Atriaque immodicis arctat 4 imaginibus.

Cras

118 SYNOPSIS Communium Locorum,

• Cras (inquis) vives, hodie jam vivere serum est :

Ille sapit, quisquis, 5 Posthume, vixit heri.

• Gaudia tu differs, at non & 6 stamina differet

7 Atropos ; atque omnis scribitur hora tibi.

• Quid sit futurum cras, fuge quærere ; &

Quem fors dierum cumque dabit, lucro

8 Appone ; nec dulces amores

Sperne puer, neque tu choreas ;

Donec virenti canities abest

Morosa. ———

———— h Rapiamus amicĩ

Occasionem de die :

Dumque virent genua,

Et decet ; 9 obductâ solvatur fronte senectus,

Nunc & 10 Achæmeniâ

Perfundi nardo juvat ; & 11 fide Cyllenæâ

Levare diris pectora

Sollicitudinibus.

———— i Novit paucos

Secura quies ; qui velocis

Memores ævi, tempora nunquam

Reditura tenent. Dum fata sinunt

Vivite lati ; properat cursu

Vita citato ; volucrique die

Rota præcipitis vertitur anni.

Indulgè

Indulge Genio ; carpamus dulcia, nostrum est
Quod vivis ; cinis & manes, & fabula fies.
Vive memor leti ; fugit hora.

Anchorum Loca.] * Mart. L. 1. Ep. 16. ^b Mart. L. 2. Ep. 59. ^c Mart. L. 4. Ep. 54. ^d Mart. L. 2. Ep. 90. ^e Mart. L. 5. Ep. 59. ^f Mart. L. 10. Ep. 44. ^g Hor. L. 1. Od. 9. v. 13. ^h Hor. L. Ep. 13. ⁱ Sen. Herc. Fur. v. 174. ^k Pers. Sat. 5. v. 151.

quarum usus in conviviiis, ut & nardi. ⁴ Majorum, quas in primis adium partibus disponebant nobiles. ⁵ Nomen fictitium cui inscripsit Martiales Epigramma. ⁶ Vitæ tuæ stamen, quod sectura est. ⁷ Parcarum ultima. ⁸ Eum tibi in lucro deputato. ⁹ Senilis severitas fronte exporrecta pellatur, quæ nunc rugis obducta & contracta. ¹⁰ Assyria, cujus olim rex Achæmenes. ¹¹ Lyra à Mercurio in monte Cyllene nutrita inventa.

Notæ.] ¹ Male facis differendo. ² Assiduus incumbere toris, quibus in conviviiis utebantur. ³ Corollas roseas ;

C A P. LXXXVI.

Vincenti dabitur Laurea.

Gloria non veniet tenues delapsa per auras ;
Vincentis cinget sola corona caput.
Nil tam difficile est, quod non solertia vincat ;
Invigila, & parta est gloria militiæ.
Haud unquam sese virtus pigra extulit astris.
Non est è terris mollis ad astra via.
Hinc tulit ¹ Hippomenes ² Schoenæida præmia cursûs,
Quæ propero cursu vicerat ante procos.
Qui studet optatam cursu contingere ³ metam ;
Multa tulit, fecitque puer ; sudavit, & alsit.
Dulcia non meruit, qui non gustavit amara.
Omnia quippe deus posuit sudoris in arce.
Invia virtuti nulla est via ; ^h nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus. ———

Non

120 *SYNOPSIS Communiū Locorum,*

ⁱ Non quisquam fruitur veris odoribus,

4 Hyblæos latebris nec spoliat favos,

Si fronti caveat, si timeat rubos.

Armat spina rosas, mella 5 tegunt apes:

^k Abstiste somnis: Nos medio procul

Campo coronam figimus ardua

In rupe: Rex esto, priore

Quisquis emet sibi regna cursu.

Authorum Loca. ^a Ov. Ar. Am. L. 1. ^b Carm. Lili de Morib. v. 29. ^c Herc. Fur. v. 437. ^d Ov. Ep. Par. ad Hel. v. 263. ^e Hor. Art. Poet. v. 412. ^f Versus satis notus, ^g Ov. Met. L. 14 v. 118. ^h Hor. L. 1. Sat. 9. v. 59. ⁱ Claud. in Nupt. Honor. & Mar. v. 105. ^k Casim. Sarb. L. 4. Od. 37. ^l Notæ. 1 Qui pomorum aureorum jam etu impeditam cursu vicit Atalantam, & uxorem duxit. 2 Atalantam Schænei filiam. 3 Laboris metam. Metaph. 4 Ab Hybla Sicilia monte thymi copia & apibus abundante. 5 Tuentur.

C A P. LXXXVII.

Miserum amicum turpe deferere.

Turpe erit in miseris veteri tibi rebus amico
Auxilium nullâ parte tulisse tuum.

Turpe referre pedem; nec passu stare tenaci;

Turpe laborantem deferuisse ratem.

Turpe sequi casum, & fortunæ cedere; amicum

Et, nisi sit sælix, esse negare tuum.

Non ita vixerunt 1 Strophio atque 2 Agamemnone nati:

Non hæc 3 Ægidæ 4 Pirithoique fides.

Quos prior est mirata, sequens mirabitur ætas;

In quorum plausus tota theatra sonant.

^b Cur tu suscepti curam dimittis amici?

Officii que pium tam cito ponis opus?

Sarcina

Sarcina fum fateor ; quam si nunc tempore duro
 Depositurus eras ; non subeunda fuit.
 Fluctibus in mediis navem, 5 Palinure, relinquis?
 Ne fuge ; neve tuâ sit minor arte fides.
 Nunquid Achillêos, dura inter prælia, fidi
 Deferuit levitas 6 Automedontis equos?
 Quem semel accepit, nunquid 7 Podalirius ægro
 Promissam medicæ non tulit artis opem.
 Turpius ejicitur, quàm non admittitur hospes :
 Quæ patuit, dextræ firma sit 8 ara 9 mex.

Authoris Loca.] ^a Ov. Pon. L. 2. ^b Ov. Trist. L. 5. El. 6. v. 3. 4 Quem amicus Theseus ad inferos comi-
 El. 6. v. 19. ^b Ov. Trist. L. 5. El. 6. v. 3. tatus est. 5 Navis Aneæ Gubernator.
 Notæ] 1 Pylades Strophii filius : 6 Achillis currus auriga. 7 Esculapii
 & 2 Grestes Agamemnonis ; nobile filius arte medica insignis. 8 Asylum,
 amicorum par. 3 Theseus Agei filius. tutela. Metaph. 9 Ovidii verba amico.

C A P. LXXXVIII.

Optima brevis ævi.

I Minodicis brevis est ætas, & rara senectus :
 Quicquid ames, cupias non placuisse nimis.
^b Optima prima ferè manibus rapiuntur avaris :
 1 Implentur numeris deteriora suis.
 Vivit edax vultur : ducensque per aëra gyros,
 Milius, & pluvix graculus 2 augur aquæ.
 Vivit & armiferæ cornix invisa Minervæ ;
 Ista quidem sæclis vix moritura novem.
 Occidit ille loquax, humanæ vocis imago
 Psittacus ; heu vitæ quàm citò meta venit !
 Tristia 3 Phyllacidæ 4 Therfites funera vidit ;
 Jamque cinis, vivis fratribus, 5 Hector erat.

R

Occi-

122 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

- ^c Occidit exemplum 6 juvenis venerabile morum ;
 Maximus ille armis, maximus ille 7 togâ ;
^d Occidit ; & misero steterat vigesimus annus.
 Tot bona tam parvo clausit in orbe Deus.
^e Crudeles Divi ; serpens novus exiit annos :
 Formæ non ullam fata dedere morant.

^f O favæ nimium gravesque Parcæ !
 O nunquam data vita longa summis !
 Cur plus ardua casibus patetis ?
 Cur favâ vice magna non senescunt ?

^g Dum cervi volucres, & cornix garrula vivunt ;
 Tot sæculis vigentque ;
 Uni porro homini post septima protinus, idque
 Vix dum peracta sæcula,
 Corporeum robur cariota senecta fatigat.

^h Eheu, quàm brevibus pereunt ingentia fatis !
ⁱ Ostendent terris 8 te tantum fata, nec ultra
 Esse sinent. ———

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 6. Ep. 29. ² Predictor. Sic Hor. L. 3. Od. 17. -- *Aqua*
^b Ov. Amo. L. 2. El. 6. v. 39. & *supra*. *nisi fallit augur Annosa cornix.* -- 3 Pro-
^c Ped. El. in obitum Drusi. v. 13. ^d Prop. *testitai Græcorum Ducum fortissimi à*
L. 3. El. 17. v. 15. ^e Tib. L. 1. El. 4. v. 31. *Phylace Thessaliæ oppido oriundi. 4 Gre-*
^f Stat. Sylv. L. 2. Genethliac. Lucani *corum tum corpore tum moribus turpissi-*
v. 89. ^g Erasim. de Senect. incommodis. *mus. 5 Fratrum fortissimus. 6 Drusus*
v. 41. ^h Claud. in Ruf. L. 2. v. 49. *Liviæ Augustæ filius, Germanorum do-*
ⁱ Virg. Æn. L. 6. v. 869. *mitor. 7 Pace. 8 O Marcelle, Octa-*
 Notæ.] 1 *Quam diutissime vivunt. vie Augusti sororis fili.*

C A P. LXXXIX.

Virtus per se expetenda.

JUdice me, mercede caret, per seque petenda est
Externis virtus incommutata bonis.

^b Ipsa quidem virtus pretium sibi, solaque latè
Fortunæ secunda nitet : nec in fascibus ullis
Erigitur, plausuque petit clarescere vulgi :
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis,
Divitiis animosa suis ; immotaque cunctis
Casibus ; ex altâ mortalia despicit arce.
Attamen invitam blandè vestigat, & ultro
Ambit honos ; ^c sed virtutem non præmia tantum,
Quàm labor ipse juvat : strepitus fastidit inanes,
Inque animis hominum pompâ meliore triumphat.

^d Ipsa quidem virtus sibi met pulcherrima merces.

^e Virtus repulsæ nescia fordida
Intaminatis fulget honoribus ;
Nec sumit aut ponit 2 secures
Arbitrio popularis 3 auræ.
Virtus, 4 recludens immeritis mori
Cælum, 5 negatâ tentat iter viâ :
Cæterisque vulgares, & udam
Spernit humum, fugiente pennâ.

^f Virtus agresti dives in otio,
 Sese ipsa claudit finibus in suis
 Plerumque ; & infonti quietum
 In paleâ solum reclinat.

Authorem Loca.] ^a Ov. Pon. L. 2. ^b Notæ.] ¹ *Villis honoribus. Fasces*
Ep. 3. v. 35. ^c Claud. Conf. Mallii *enim apud Romanos summi magistra-*
Theod. v. 1. ^e Claud. de Laud. Stil. *tus insigne. 2 Consulatum. Meronym.*
L. 2. v. 27. ^d Sil. It. L. 13 v. 663. ³ *Favoris, æque incerti ac aura. 4 Ape-*
^e Hor. L. 3. Od. 2. v. 17. ^f Casim. *riens. 5 Propter difficultatem.*
 Sarb. L. 4. Od. 15. v. 25.

C A P. XC.

Virtus malis innotescit.

Exposuit miserum populo fortuna videndum ;
 Et plus notitiæ, quàm fuit ante dedit.
 Notior est factus ¹ Capaneus de fulminis ictu :
 Notus humo merfis ² Amphiaræus equis.
 Si minùs errâsset, notus minùs esset Ulysses ;
 Magna ³ Philoctetæ vulnere fama suo est.
 Si locus est aliquis magna inter nomina parvis ;
 Nes quoque conspicuos nostra ruina facit.
^b Cernis ut ⁴ Admeti cantetur, ut ⁵ Hectoris uxor,
 Ausaque in accensos ⁶ Iphias ire rogos ?
^c Non potuit pietas flammâ cessante probari,
 Emptum est ingenti clade perenne decus.
^d Explorant adversa viros, perque aspera duro
 Nititur ad laudem virtus interrita clivo.
^e Roma haud succubuit damnis, at territa nullo
 Vulnere, post ⁷ Cannas major ⁷ Trebiamque fremebat.

Pone igitur lachrymas, & adora vulnera, laudes
Perpetuas paritura tibi: Nam tempore Roma
Nulla major eris: mox sic labère secundis;
Ut solâ cladum tuearis nomina famâ.

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 3. El. 1. v. 49. ^b Ov. Trist. L. 5. El. 15. v. 37. ^c Claud. Epig. de piis fratr. v. 47. ^d Sil. It. L. 4. v. 605. ^e Claud. in Stil. L. 3. v. 144. ^f Sil. It. L. 9. v. 350. *Notæ.*] 1 Unus è septem Argivorum ducibus, qui contra Thebas pugnans, Jovis ictus fulmine interiit. 2 Dux qui

Thebarum oppugnatione terra hiatu absorptus est. 3 Herculis sagitta vulnerati. 4 Alcestis quæ pro marito mortem oppetiit. 5 Andromache Hæctori suo in malis charissima. 6 Quæ in mariti sui Capanei rogam se injectit. 7 In quibus locis Romani cladem ab Hannibale accipere maximam.

C A P. XCI.

Gravia graviolem curam exigunt pericula.

Firma valent per se, nullumq; 1 Machaona quærunt:
Ad medicam dubius confugit æger opem.
Nempe graves poscunt graviora pericula curas:
Parvaque non summo credita bella duci.

^b Cautiùs ingentes morbos, & proxima cordi
Vulnera, 2 Pæoniæ tractat sollertia curæ;
Parcendoque fecat; ferro nè largiùs actò,
Irrevocandus eat sectis vitalibus error.
^c Curentur dubii medicis majoribus ægri;
Tu 3 venam vel discipulo committe 4 Philippi.
^d Italiam quoties belli circumstet it atrox
Tempestas, ipsumque caput læsura pependit;
Non illis vani ratio ventosa favoris,
Sed graviter spectata salus; ductorque placebat;
Non qui præcipiti traheret simul omnia casu,

Sed

Sed qui maturo vel 5 læta vel 5 aspera rerum
 Consilio regeret. ^a Sic venti flamine molli
 Tranquillisque fretis, clavum sibi quisque regendum
 Vindicat ; incumbat si turbidus Auster, & unda
 Pulsat utrumque 6 latus : 7 posito certamine nautæ
 Contenti 8 meliore manu, seseque ratemque
 Unius imperiis tradunt ; artemque pavore
 Confessi, finem studiis fecere procellæ.

Haud aliter 9 Stilicho fremuit cum 10 Thracia belli
 Tempestas, cunctis pariter cedentibus, unus
 Eligitur ductor : suffragia quippe peregit
 Judex vera timor. Victus ratione salutis
 Ambitus, & pulsus tacuit 11 formidine 12 livor.

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 3. ^b Claud. de Bell. Get. Ep. 4. v. 7. ^c Claud. de Bell. Get. v. 120. ^d Claud. de Bell. Get. v. 111. ^e Claud. de laud. Serenæ Reg. v. 201. ^f co peritissimo. 3 Aperiendam. 4 Rudis medici. 5 Res lætas vel asperas, Græcism. 6 Navis. 7 Deposito. 8 Peritior. 9 Dux Romanus qui sub Imperatoribus Arcadio & Honorio multa præclare bello & pace gessit. 10 E Thracia erumpens. 11 Meru hostium. 12 Competitorum invidia.

Notæ.] 1 Medicum insignem Æsculapii filium. 2 Medicæ, a Pæone medicæ.

C A P. XCII.

Malorum usu indurescimus.

TU mala multa feras, etenim pejora tulisti.

Jam tibi sentiri sarcina nulla potest.

Ductus ab armento taurus detrectat aratrum :

Subtrahit & duro colla novella iugo.

Nos quibus affluevit fatum crudeliter 1 uti,

Ad mala jam pridem non sumus ulla 2 rudes.

Ac veluti primò taurus detrectat aratra ;
 Mox venit adfucto mollis ad arva iugo.
 Sic primò juvenes trepidant in amore feroces,
 Dehinc domiti, posthæc 3 æqua & iniqua ferunt.
 Inventâ secuit qui primus nave profundum,
 Et rudibus remis sollicitavit aquas :
 Tranquillis primum trepidus se credidit undis,
 Littora securo tramite summa legens :
 Mox longos tentare sinus, & linquere terras,
 Et leni cœpit pandere vela Noto.
 At ubi paullatim præceps audacia crevit,
 Cordaque languentem 4 dedidicere metum ;
 Jam vagus exultat pelago ; 5 cœlumque secutus
 Egæas 6 hyemes Joniasque 7 domat.

Authorum Loca. ^a Ov. Pon. L. 3. Ep. 7. v. 13. ^b Prop. L. 2. El. 3. v. 11. ^c Claud. Præfa. ad L. 1. de Raptu Proserp.

Notæ.] 1 *Traslare.* 2 *Inexpert.*

3 *Omnia, & toleranda & non toleranda.* 4 *Paulatim deposuere.* 5 *Nauta cœlum sequi dicitur, quia cursus ejus ab observatione astrorum dependet.* 6 *Tempestates maris Egæi & Jonii.* 7 *Navigazione superat.*

C A P. XCIII.

— *Non Numen Amor, sed fœda Libido est.*

* **Q**Uicumque ille fuit, puerum qui pinxit amorem,
Nonne putas stultas hunc habuisse manus?

Cur etenim hamatis manus est armata sagittis?

Cur pharetra ex humero 1 Gnosia utroque jacet?

Cur idem frustra ventosas addidit alas?

Fecit & humano corde volare Deum?

^b Non Deus humanis ardorem mentibus addit;

Sed fit cuique Deus dira libido sua.

* Deum esse Amorem turpis & vitio favens

Finxit libido: quoque liberior foret.

Titulum furori Numinis falsi addidit.

2 Natum per omnes scilicet terras vagum

3 Erycina mittit; ille per cœlum volans

Proterva tenerâ tela molitur manu:

Vana ista demens animus ascivit sibi,

Venerisque numen finxit, atque arcus Dei.

Quisquis secundis rebus exultat nimis,

Fluitque luxu, semper insolita appetit.

Tunc illa magnæ dira fortunæ comes

Subit libido. —

^a Volucrem esse Amorem fingit immitem Deum

Mortalis error; armat & telis manus;

Arcusque sacros miscuit fœvâ face;

Genitumque credit Venere, 4 Vulcano fatum.

Vis magna mentis, blandus atque animi calor
 Amor est; juventâ gignitur; luxu, otio,
 Nutritur; 5 inter lata fortunæ bona;
 Quem si fovere, atque alere desistas, cadit;
 Brevisque vires perdit extinctus suas.

Autherum Loca.] ^a Prop. L. 2. | *Notæ.*] 1 *A Gnoſo urbe Cretæ Inſu-*
El. II. v. 1. & infra. ^b E Virg. Æn. | *la, arcuum uſu celeberrima. 2 Cupidi-*
L. 9. v. 184. parce detorta. ^c Sen. | *nem. 3 Venus ab Eryce Sicilia monte.*
Hippol. ver. 195. ^d Sen. Octav. | *4 Ignis Deo, Veneris marito. 5 In mag-*
b. 558. | *na fortune affluentia.*

C A P. XCIV.

Regum eſt miſereri.

Regia (crede mihi) res eſt ſuccurrere lapſis;
 Atque brevis magno convenit ira viro.
 Conſpicitur nunquam meliore potentia cauſâ,
 Quàm quoties vânas non ſinit eſſe preces.
 Hoc nitor excelfi generis deſiderat, hoc eſt
 A ſuperis orta nobilitatis opus.
 Hoc tecum commune Deo; quod uterque rogati
 Supplicibus veſtris ferre ſoletis opem.

Sola Deos æquat, reges, clementia vobis;
^b Sola quidem magni cuſtos clementia mundi;
 Hæc docet ut pœnis hominum vel ſanguine paſci
 Turpe ferumque putes; ut 1 ferrum, 2 Marte cruentum;
 Siccum pace, 3 premias; deponas ocyùs iram
 Quàm moveas; precibus nunquam implacabilis obſtes:
 Obvia proſternas, proſtrataque more leonum

130 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Despicias, alacres ardent qui frangere tauros,
 Transiliunt prædas humiles ; ^c mortisque facultas
 Emollit rabiem prædæ ; torvique leones
 Quæ stravisse calent ; eadem prostrata ⁴ relinquunt.
 Nec nisi bellantis gaudet cervice juvencti
 Nobiliore fames. ———

———— ^d Rex mitis non insultare jacenti
 Malebat, mitis precibus ; pietatis abundans,
 Pœnæ parcus erat ; paci non intulit iram.
 Post acies odiis idem, qui terminus armis.
 * Quin etiam fontes, expulsâ corrigit irâ,
 Et placidus delicta domat ; nec dentibus unquam
 Instreptit horrendum ; fremitu nec verbera poscit.
 Qui fruitur pœnâ, ferus est ; legumque videtur
⁵ Vindictam præstare sibi ; Dīs proximus ille
 Quem ratio, non ira movet : qui ⁶ facta rependens
⁷ Consilio punire potest. ———

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 2. ^b Claud. de Laud. Stilicon. L. 2. v. 14. ^c Claud. Epist. ad Hadrian. v. 27. ^d Claud. de 4. Conf. Honor. v. 112. ^e Claud. de Consul. Mallii Theod. v. 221.

Notæ.] 1 Ensem. 2 Bello. 3 In vagina recondas. 4 Prætereunt. 5 Ultionem violatæ legi debitam, private ire præstare. 6 Admissa facinora. 7 Ira moderata.

C A P. XCV.

Pares cum paribus facillime congregantur.

CUM pare quæque suo coeunt, volucresque feræque,
Atque aliquam, de quâ procreet, anguis habet.

Scilicet ingeniis aliqua est concordia 1 junctis,
Et servat studii fœdera quisque sui.

Rusticus agricolam, miles fera bella gerentem,
Rectorem 2 dubiæ navita puppis amat.

Tu quoque 3 Pieridam studio, studiose, teneris;
Ingenioque faves, ingeniose, meo.

Nam nequit officium vatis contemnere vates,
Sed 4 commilitii sacra tuenda putat.

Prosit, opemque ferat communia sacra tueri;
Atque iisdem studiis imposuisse manum.

— 5 Serpentum magna est concordia, parcit
Cognatis maculis 5 similis fera; quando leoni
Fortior eripuit vitam leo? Quo nemore unquam
Expiravit aper majoris dentibus apri.

Indica tigris, agit rabidâ cum tigride pacem
Perpetuam; sævis inter se convenit urfis.

At nunquam placidis coeunt immitia, nunquam
Serpentes avibus 6 geminantur, tigribus agni.

Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosum,
Sedatum celeres; agilem, gnavumque remissi;

132 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Potores bibuli mediâ de nocte 7 Falerni

Oderunt porrecta negantem pocula. —

¶ Neque 8 hic lupis mos, nec fuit leonibus

Unquam; nisi in dispar 9 genus.

Authorum Loca.] ^a Ov. Fast. L. 3. v. 193. ^b Ov. Pon. L. 2. Ep. 5. v. 99. ^c Ov. Pon. L. 4. Ep. 8. v. 67. & v. 81. ^d Juv. Sat. 15. v. 159. ^e Hor. de Poet. v. 12. ^f Hor. L. 1. Ep. 18. v. 89. ^g Hor. Epod. 7. v. 11.

tis jactatae. 3 Musarum, quæ à Picris Theffaliæ monte ita dictæ. 4 Fura quibus quasi commilitones se invicem tuentur. 5 Feris ejusdem speciei, maculas easdem habentibus. 6 Copulantur. 7 Optimi vini à Falerno Campaniæ monte ita dicti. 8 Ferus mos invicem contendendi. 9 Feram alterius naturæ.

Notæ.] 1 Quæ idem amant. 2 Ven-

C A P. XCVI.

Industria res parvæ crescunt.

Quàm de tenui Romanus origine crevit !
Turba vetus quàm non 1 invidiosa fuit !

¶ Parva fuit, si prima velis 2 elementa referre,
Roma, sed in parvâ spes tamen 3 hujus erat.

Mœnia jam stabant populis angusta futuris:

Credita sed turbæ tunc nimis ampla suæ.

¶ Hic ubi Roma potens opibus jam sæcula quinque
Crevit, & edomito sustulit orbe caput ;

¶ Hic ubi nunc Roma est, orbis caput, arbor & herbæ,
Et paucæ pecudes, & casa rara fuit.

¶ Et quem nunc gentes Tyberim nôruntque timentque,
Tunc etiam pecori despiciendus erat.

¶ Ergo nisi immensum vires 4 promôssset in orbem,
5 Stramineis esset nunc quoque tecta casis.

Gentibus est aliis tellus data limite certo;
 Romanæ spatium est Urbis & orbis idem.
 Omnia Romanæ cedunt miracula terræ;
 Natura hic posuit quicquid ubique fuit.

Authorum Loca.] ^a Ov. Fast. L. 3. ^b Ov. Fast. L. 3. v. 179. ^c Ov. Fast. L. 4. v. 255. ^d Ov. Fast. L. 5. v. 93. ^e Ov. Fast. L. 5. v. 64. ^f Ov. Amo. L. 2. El. 9. v. 17. ^g Ov. Fast. L. 2. v. 683. ^h Prop. L. 3. El. 21. v. 17. *Notæ.]* 1 Parva que non invidia obnoxia. 2 Principia. 3 Quam nunc vides maximam. 4 Protulisset. 5 Qualis olim fuit, Romuleoque recens hærebatur regia culmo. Virg.

C A P. XCVII.

Dulcis damnosa voluptas.

Perne voluptates: nocet empta dolore voluptas.

Læta venire Venus, tristis abire solet.

Semper ut inducas, blandos offers mihi vultus;
 Post tamen es misero tristis & asper, Amor.

Luxuries prædulce malum, quæ dedita semper

Corporis arbitriis, hebetat caligine sensus;

Membraque 1 Circæis effœminat acriùs herbis;

Blanda quidem vultus, sed quâ non tetrius ulla

Ultrices 2 fucata genas, & amicta dolosis

Illecebris, torvos auro circumfinit hydros.

Ulla voluptatum multos innexuit hamis.

Quippe nec ira Deum tantum, nec tela, nec hostes;

Quantum sola nocet animis immissa voluptas.

Ebrietas tibi fida comes, tibi luxus, & atris

Circa te semper volitans infamia pennis.

Tu luxus populator opum; tibi semper adhærens

134 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Infelix humili gressu comitatur egestas.

^f Luxuriâ cecidere malâ, quæ plurima regna

Dira Venus vitiis, odiisque superbia vertit.

Sic malè sublimes fregit 3 Spartanus Athenas;

Luxu 3 idem Thebis cecidit. Sic Medus ademit

Affyrio; & Medo rapuit moderamina 4 Perfes.

Subjecit Persen Macedo; cessurus & ipse

Romanis. ^a Ea 5 gens ita læta domare labores

Antiquo patrum luxu desuevit honori.

Atque ille haud olim parcus pro laude cruoris,

Et quondam famæ sitiens; obscura sedendo

Tempora agit, mutum volvens inglorius ævum

6 Sanguine de Superûm populus; blandoque veneno

Desidiæ, virtus paulatim evicta fenescit.

^b Nunc patitur longæ pacis mala; sævior armis

Luxuria incubuit, victumque 7 ulciscitur orbem.

Authorum Loca.] ^a Hor. L. 1. Ep. 2. v. 55. ^b Tib. L. 1. El. 7. v. 1. ^c Claud. de Laud. Stil. L. 2. v. 132. ^d Sil. It. L. 15. v. 94. ^e Claud. in Ruf. L. 1. v. 35. ^f Claud. de Laud. Stil. L. 3. v. 161. ^g Sil. It. L. 3. v. 575. ^h Juv. Sat. 6. v. 291.

Notæ.] 1 Circes venefica poculis ve-

nenoso herbarum succo infectis. 2 Fuco inficiens. 3 Sparta populus. 4 Persarum populus. 5 Romani. 6 Gens Diis exorta. Aeneas enim Veneris filius erat, Romulusque Martis, qui populi Romani authores. 7 Romanos Orbis tum notè victores vincendo. Sic Horat. Gracia capta suum victorem cepit.

CAP.

C A P. XCVIII.

— *Nullos virtus oppressa fateri
Esse Deos suadet.* —

Vive pius, moriere pius; cole sacra; colentem
Mors gravis à templis, in cava faxa trahet.
Cum rapiant mala fata bonos, (ignoscite fasso)
Sollicitor nullos esse putare deos.
• Et sine re nomen Deus est, frustra que timetur;
Et stultâ populos credulitate movet.
• Marmoreo 1 Licinus tumulo jacet; at 2 Cato parvo,
3 Pompejus 4 nullo: quis putet esse deos?
• Sæpe mihi dubiam traxit sententia mentem,
Curarent Superi terras; an nullus inesset
Rector; & incerto fluerent mortalia casu:
Nam cum dispositi quæsissem fœdera mundi,
Præscriptosque mari fines, annique meatus,
Et lucis noctisque vices; tunc omnia rebar
Consilio firmata dei: qui lege moveri
Sidera, qui fruges diverso tempore nasci,
Qui variam Phœben alieno jusserit igne
Compleri, Solemque suo: porrexerit undis
Littora: tellurem medio libraverit axe.
Sed cum res hominum tantâ 5 caligine volvi
Adspicerem; lætosque diu florere nocentes,

Vexari-

136 SYNOPSIS Communium Locorum,

Vexarique pios ; rursus labefacta cadebat
 Religio ; causæque viam non sponte sequebar
 6 Alterius, vacuo quæ currere 7 semina motu
 Affirmat, magnumque novas per 8 inane figuras
 9 Fortunâ non 10 arte regi ; quæ Numina sensu
 Ambiguo, vel nulla putat ; vel 11 nescia nostri.

* O magna parens Natura deum ;
 Tuque, igniferi rector Olympi,
 Cur tibi tanta est cura perennes
 12 Agitare vias ætheris alti ?

——— Sed cur idem

Qui tanta regis ; (sub quo vasti
 Pondera mundi librata, suos
 Ducunt orbés,) hominum nimium
 Securus abes ; non sollicitus
 Prodesse bonis ; nocuisse malis ?

† Nullos esse deos, 13 inane cælum
 Affirmat 14 Seliùs, probatque ; quod se
 Factum, dum negat hoc, videt beatum,

Authorum Loca.] ^a Ov. Am. L. 3. ^b Id. El. 3. v. 23. ^c E.
 Delectu Epigram. Pag. 2. 6. ^d Claud.
 in Ruf. L. 1. v. 1. ^e Sen. Hippol. v. 959
^f Mart. L. 4. Ep. 21.

Notæ.] 1 *Cæsaris libertus. Gallia (cui
 ab Augusto prepositus) spoliata ditissi-
 mus. 2 Vita morumque integritate cele-
 berrimus. 3 Ducum Romanorum claris-*

*simus. 4 Interfecti enim cadaver mari
 injectum. 5 Confusa pœnarum premio-
 rumque distributione. 6 Ab Epicuro vel
 Democrito asserta. 7 Rerum principia
 seu Atomos. 8 Vacuum spatium. 9 Cato
 casu. 10 Dei providentia. 11 Otiose
 res humanas spectantia. 12 Cæli orbés
 circumvolvère. 13 Rem commentitiam.
 14 Athenus.*

C A P. XCIX.

1 *Tutum scelus quis, nemo* 2 *securum tulit.*

NE tibi celandi spes fit, peccare paranti;
Et Deus, occultos qui vetat esse dolos.

Ipse Deus tacito 3 permisit vela ministro;

Ederet ut multo libera verba mero.

Ipse Deus somno domitos emittere vocem

Iussit, & invitos facta regenda loqui.

Et quum sopitos premerent oblivia sensus,

Confessa est facinus conscia lingua suum.

* Non mala magna latent; nam lux altissima fati

Occultum nihil esse sinit; latebrasque per omnes

Intrat, & abstrusos explorat 4 fama recessus.

Etsi occulta tegas; ^d secretum divitis ullum

Esse putas? Servi ut taceant; jumenta loquentur,

Et canis, & postes, & marmora: claude fenestras,

Vela tegant rimas; jungite ostia, tollite lumen

Et 5 medio, taceant omnes; propè nemo recumbat:

Quod tamen ad 6 cantum galli facit ille secundi,

Proximus ante diem caupo sciet. —

* Nec facile est placidam & pacatam ducere vitam,

Qui violat factis communia fœdera pacis.

Etsi fallat enim Divum genus humanumque;

Perpetuò tamen id fore clam, diffidere debet:

— ^f Multa trepidus solet

Detegere vultus: magna nolentem quoque
Consilia produunt. —

Authorum Loca.] ^a Tib. L. 1. El. 10.
v. 23. ^b Corn. Gall. El. 4. v. 31.
^c Claud. de 4 Conf. Honor. v. 273
^d Juv. Sat. 9. v. 102. ^e Lucr. L. 5.
v. 1153. ^f Sen. Thyest. v. 331.

Notæ.] 1 *A periculis.* 2 *A periculi metu.* 3 *Concessit potestatem arcano famulo.* 4 *Rumor.* 5 *Ne videant alii.* 6 *Ad secundum galli cantum, id est sub mediam noctem.*

C A P. C.

Potenter Regum trahunt exempla.

Vivitur exemplo melius quam legibus ullis;
Et magis ex 1 oculo ducimur, 2 aure minus.
^a Sic agitur 3 censura, & sic exempla parantur;
Cum princeps, alios quod monet, ipse facit.
^b Nemo suos (hæc est 4 aulae natura potentis)
Sed domini mores 5 Cæsarianus habet.
^c Non eadem vulgusque decent & lumina rerum.
Est quod præcipium debeat ista domus.
Imposuit te 6 alto fortuna, locumque tueri
Iussit honoratum; 7 Livia, prefer 8 onus.
Ad te oculos, auresque trahis; tua facta notamus:
Nec vox missa potest principis ore regi.
^d Pugnat ad exemplum 9 Primi minor ordine Pili:
Multaque fert miles vulnera, multa feret.

^e Tu, Princeps, rerum cui committuntur habenæ;
In commune jubes si quid, censesve tenendum;

Primus

Primus iussa subi; tunc observantior æqui
Fit populus, nec ferre negat; cum viderit ipsum
Authorem parere sibi; componitur orbis
Regis ad exemplum: nec sic inflectere 10 sensus
Humanos edicta valent, ut vita regentis.

Mobile mutatur semper cum principe vulgus.

^f Quippe in regem oculos populus defigit, & unum
Admirantur, amant, imitantur; seque suosque
Ex hoc, seu speculo, tentat effingere mores.

^g Res haud mira igitur 11 citharædo Principe, 12 mimus
Nobilis. ———

^h Quicquid ages igitur, 13 scenâ spectabere magnâ;

ⁱ Et te totius mediò telluris in ore

Vivere cognoscas; cunctis tua gentibus esse

Facta palam; nec posse dari regalibus unquam

Secretum vitiis. ———

^k Rex velit honesta; nemo non eadem volet.

Authorum Loca. ^a Ov. Fast. L. 6. ^b Mart. L. 9. Ep. 80. ^c Pedon. El. in obit. Drusi. v. 347. ^d Ov. Pon. L. 4. El. 7. v. 49. ^e Claud. de 4 Conf. Honor. v. 296. ^f Buchan. Geneth. Jac. Scot. Reg. v. 36. ^g Juv. Sat. 8. v. 198. ^h Ov. Pon. L. 3. El. 1. v. 59. ⁱ Claud. de 4 Conf. Hon. v. 270. ^k Sen. Thyest. v. 213.

2 Præcepta audiendo. 3 Morum inspectio exercetur. 4 Palatii Regis. 5 Ab-
licus, qui in Imperatoris aula versatur.
6 Excelso solio. 7 Augusti uxor. 8 Onus
doloris ob Drusum filium tuum morte
ereptum. 9 Centurionis. 10 Animos.
11 Qui in scena citharam pulsat ut
Nero. 12 Qui mimum agit. 13 In
magna hominum frequentia, tanquam
in theatro.

Notæ.] 1 Exemplo oculis proposito.

C A P. CI.

Bellorum fœmina causa est.

Fœmina bellorum causa est; * nisi rapta fuisset
 1 Tyndaris, Europæ pax Asiæque foret.

2 Fœmina sylvestres Lapithas, populumque 3 bimembrem
 Turpiter apposito vertit in arma mero.

4 Fœmina Trojanos iterum nova bella movere
 Impulit in regno, iuste Latine, tuo.

5 Fœmina Romanis, etiam nunc urbe recenti,
 Immisit 6 foceros; armaque sæva dedit.

7 Septem 7 urbs alta jugis, toti quæ præsidet orbi,
 8 Fœmineas timuit territa Marte minas.

Vidi ego pro nivæ pugnantes 9 conjuge tauros:
 Spectatrix animos ipsa juvenca dabat.

c Quid moror exemplis, quorum me turba fatigat?
 Quo non est Marti tempore juncta Venus.

d Et nunc mirabor, quod tanti ad Pergama belli
 10 Europæ, atque 11 Asiæ causa 12 puella fuit?

e Fœmina causa fuit, quondam consurgere in arma
 10 Europamque 11 Asiamque, & fœdera solvere 13 furto.
 Hac duce 14 Dardanius Spartam expugnavit adulter:
 Hæc & tela dedit, fovitque cupidine bella.

f Causa mali tanti conjux iterum hospita Teucris,
 Externique iterum thalami. ———

Ne dux malorum foemina, & scelerum artifex
Obsideat animos ; cuius incestæ stupris
Fumant tot urbes, bella tot gentes gerunt,
Et versa ab imo regna tot populos premunt.
Sileantur aliæ ; sola conjux Ægei
Medea, reddit foeminas dirum genus.

Authorum Loca. ^a Ov. Am. L. 2. ^b Prop. L. 3. ^c El. 11. ^d Prop. L. 2. ^e Virg. Æn. L. 10. ^f Id. L. 6. ^g Sen. Hip. pol. v. 557.

¹ Pirithoi. ² Centauros, ex homine & equo compositos. ³ Lavinia Latini Latii Regis filia, cujus causa inter Aeneam Turnumque bella excitata. ⁴ Sabinorum filia à Romulo raptæ. ⁵ Sabinos. ⁶ Roma Urbs septicolis. ⁷ Cleopatra Aegypti reginæ. ⁸ Vacca. ⁹ In qua Græcia. ¹⁰ In qua Troas. ¹¹ Helena. ¹² Helena rapina. ¹³ Paris.

Notæ.] ¹ Helena, quæ existimata Tyndari filia. ² Hippodamia uxor

C A P. CII.

Educatio aspera optima.

EST duris melius studiis fingenda juvenus,
Et pueri discant aspera multa pati.

^a Dum nova lanugo est, pavidos formidine cervos
Terret ; & est illi præda benigna lepus.

At postquam virtus annis adolevit ; in apros
Audet, & hirsutas cominus ire leas.

^b In nemus ire juvet : pressisque in retia cervis,
Hortari celeres per juga summa canes.

Aut tremulum excusso jaculum torquere lacerto,
Aut in gramineâ ponere corpus humo.

Sæpe juvet versare leves in pulvere currus,
Torquentem frænis ora ferocis equi.

^c Durum à stirpe genus ; natos ad flumina primum
^d Deferimus, sævosque gelu duramus & undis.

Ve-

Venatu invigilant pueri, sylvasque fatigant ;
 Flectere ludus equos, & spicula tendere cornu.
 At patiens operum, parvoque assueta juvenus,
 Aut rastris terram domat ; aut quatit oppida bello.
 2 Tuque ubi firmâsti recto vestigia gressu,
 Non tibi desidiâ mollem, nec marcida luxu
 Otia, nec somnos 3 genitor permisit inertes.
 Sed nova per duros instruxit membra labores,
 Et crudâ teneras exercuit indole vires.
 Frigora sæva pati ; gravibus non cedere nimbis,
 Æstivum tolerare jubar ; tranare sonoras
 Torrentum furias ; ascensu vincere montes,
 Planitiem cursu ; valles, & concava saltu.
 Nec non in clypeo, vigiles producere noctes,
 In galeâ potare nives, nunc spicula cornu
 Tendere, nunc glandes 4 Baleari spargere fundâ.

• Angustam amicè pauperiem pati
 Robustus acri militiâ puer
 Condiscat, & 5 Parthos feroces
 Vexet eques metuendus hasta :
 Vitamque sub 6 dio, & trepidis agat
 In rebus. —

7 Eradenda Cupidinis
 Pravi sunt 7 elementa, & teneræ nimis
 Mentis asperioribus
 Firmandæ studiis : nescit equo rudis

Hærrere

Authorum Loca.] ^a Ov. Fast. L. 5.
^b Ov. Ep. Phæd. ad Hippol.
^c Virg. Æn. L. 9. v. 603.
^d Claud. in 3. Conf. Hon. v. 39.
^e Hor. L. 3. Od. 2. v. 1. ^f Hor. L. 3.
 Od. 24. v. 51.
Notæ.] 1 *Prisci Latini.* 2 *O Ho-*

nori Imperator. 3 Theodosius Imperator
pater tuus. 4 Ita dicta ab insulis Ba-
learium, quarum incolae funde peritissi-
mi. 5 Ferocem Asiae gentem Romanis
infensam & equitandi peritissimam.
6 In aperto aere. 7 Extirpanda prin-
cipia. Metaph.

Rustica vita optima.

1990

144 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^c O fortunatos nimium, bona si sua nôrint,
Agrícolas! quibus ipsa procul discordibus armis,
Fundit humo facilem victum iustissima tellus, &c.

^d O bona pastoris; si quis non pauperis usum
Mente prius doctâ fastidiat; & probet illis
Omnia luxuriæ pretiis incognita curis;
Quæ lacerant avidas inimico pectore mentes.

Si non Assyrio fuerint bis lauta colore

4 Attalicis opibus data 5 vellera; si nitor auri
Sub làqueare domûs, animum non angat avarum.

Quis magis optato queat esse beatior ævo,
Quàm qui mente procul purâ, sensuq; probando
Non avidas agnovit opes, non tristia bella:
Nec funesta timet validæ certamina classis?

Illi dulcis adest requies, & pura voluptas;
Securam & placido traducit pectore vitam.

^e Beatus ille, qui procul negotiis,

6 Ut prisca gens mortalium,

Paterna rura bobus exercet 7 suis:

Solutus omni fœnore:

Nec excitatur classico miles truci;

Nec horret iratum mare:

9 Forumque vitat, & superba civium

Potentiorum limina, &c.

^f Non alia magis est libera & vitio 10 carens,
Ritusque meliùs vita quæ 11 priscos colat,

Quàm

Quàm quæ relictis mœnibus sylvas amat.
 Non illum avaræ mentis inflamat furor,
 Qui se 12 dicavit montium infontem jugis :
 Non aura populi, & vulgus infidum bonis ;
 Non pestilens invidia, non fragilis favor.
 Non ille regno servit, aut regno 14 imminens
 Vanos honores sequitur, aut fluxas opes,
 Spei metûsque liber : haud illum 15 niger
 16 Edaxque livor dente degeneri petit.
 Sed rure vacuo potitur, & aperto æthere
 Innocuus errat. ——— &c.

Authorum Loca.] ^a Tib. L. 1. El. 11. ^b Marc. L. 1. Ep. 56. ^c Virg. Geor. L. 2. v. 458. ^d Virg. Cul. v. 57. ^e Hor. Epod. 2. v. 1. ^f Sen. Hippol. v. 482.

Notæ.] 1 Per Metaleps. pro frigora picti marmoris è Laconia advecti, quo divites auria ornabant, in quibus mane ambulabant clientes, intromitti salutatum expectantes. 2 Nempe cui pesterius impar, Testa parem fecit. Ov. Metam. L. 8. 3 Toga alba indutus ut Candidati, qui officium petebant. 4 Max-

imis, quales Attalus Rex Pergami ditissimus mariens populo Romano reliquit. 5 vestimenta è lana confecta. Meton. 6 A patr. relicta, non suo labore parata. 7 Non conductis. 8 Tubæ sonitu. 9 Locustæ strepitum in quo causæ agi solent. 10 Non inserviens curis avaritiæ, ambitionis, &c. 11 Sanctos primorum hominum mores. 12 Dedit & addixit. 13 Non meritis præmiis remunerans bonos. 14 Regnum affectans, & appetens. 15 Malus. 16 Qui carpitque & carpitur una, Ovid. Met. L. 2.

C A P. CIV.

Infelix conjugium inæquale.

1 **P**ronuba 2 Tisiphone thalamis ululabit in illis,
 Si quos non æquo fœdere junxit 3 Hymen.
 Quàm malè inæquales veniunt ad aratra juvenci ;
 Tam 4 premitur magno conjugè nupta minor.
 Non honor est sed onus 5 species læsura ferentem :
 Si qua voles aptè nubere, nube pari.

146 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

* Tum magis, ô nuptæ, semper concordia vestras
Semper amor sedes incolat assiduus.

^d Tam bene rara suo miscentur cinnama rardo :

6 Massica 7 Theseis tam bene vina favis.

Non meliùs teneris junguntur vitibus ulni :

Non plus 8 lotos aquas ; littora myrtus amat.

Candida perpetuo reside, concordia, lecto :

Tamque pari semper sit Venus æqua jugo.

* Uxorem quare locupletem ducere nolim

Quæritis ? Uxori 9 nubere nolo meæ.

10 Inferior matrona suo sit quæque marito :

Haud aliter fuerint fœmina virque pares.

^f Conjux modico nupta marito,

Non disposito clara monili

Gestat pelagi dona rubentis ;

Nec gemmiferas detrahit aures,

Lapis Eoâ lectus in undâ :

Sed non dubios fovet illa toros.

Authorum Loca. ^a Ov. Ep. Phyl. ad Demoph. v. 117. ^b Ov. Ep. Dejan. ad Herc. v. 31. ^c Catul. de coma Beren. v. 87. ^d Mart. L. 4. Ep. 13. ^e Mart. L. 8. Ep. 12. ^f Sen. Here. Oet. v. 68.

Notæ. 1 *Funonis loco; quæ Dea nuptiis præfuit.* 2 *Furiarum una.* 3 *Nup-*

tiarum Deus. 4 *Obruitur aut premitur.* 5 *Matrimonii dignitas.* 6 *Optima è Massico Campaniæ monte.* 7 *Attici, Theseus enim Atheniensium rex.* 8 *Arbor.* 9 *Subjici, nam proprie viro nubit fœmina.* 10 *Authoritate sola, sed par quoad omnia cetera.*

C A P. CV.

Ex humili loco eveſti ferociunt.

Sæpe rogare ſoles, ſim qualis, amice, futurus ;
Si ſiam locuples, ſimque repente potens.

Quemquam poſſe putas mores narrare futuros ?

Dic mihi, ſi ſias tu 1 leo, qualis eris ?

———— 2 Regnabit ſanguine multo,

Ad regnum quiſquis venit ab 2 exilio.

3 Aſperius nihil eſt humili, cùm ſurgat in altum :

Cuncta ſerit, dum cuncta timet ; deſcendit in omnes,

Ut ſe poſſe putent : nec bellua tetrior ulla,

Quàm ſervi rabies, in 3 libera terga furentis.

Agnoscit gemitus ; & poenæ parcere nescit

Quam ſubiit ; dominique memor, quem verberat odit.

4 Qualis & humani ſimulator ſimius oris,

Quem puer arridens pretioſo ſtamine 4 Serum

Velavit ; nudasque nates ac terga reliquit ;

Ludibrium menſis, erecto pectore, dives

Ambulat ; & claro ſeſe deformat amictu.

5 Mente ferox, 5 laribus parvis, & paupere terrâ,

Miſſus in imperium magnum. ———

6 Ibericis 7 peruſte ſunibus latus,

Et crura durâ compede ;

148 SYNOPSIS Communium Locorum,

Licet superbus ambules pecuniâ ;

Fortuna non mutat genus.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 12. ^b Tiberius Cæsar, de quo scriptum erat *verissime.* ³ In ingenui terga. ⁴ Serico, quod ita dictum quia Seres Indię populi conficiebant. ⁵ Domo. ⁶ Ex Iberia adveclis. ⁷ O Mena qui habes latius perustum. Menas enim erat primo libertus Pompeii : mox ab Augusto Tribunus factus.

Notæ.] ¹ Potens, nam potentes pauperes lacrant, ut imbelles pecus leo. ² Ut

C A P. CVI.

Fortes creantur fortibus.

EST, mihi crede, ^a boni soboles sincera parentis ;
Et patris mores natus, ut ora, refert.

^b Acris equi soboles sic magno ¹ pulvere gaudet :
Et vitulus molli ² prælia fronte cupit.

^c Invalidi patrum referent ³ jejunia ⁴ nati :

^d Continuo at pecoris generosi pullus in arvis

Altiùs ingreditur, & mollia crura ⁵ reponit.

Primus & ire viam, & fluvios tentare minaces

Audet, & ignoto sese committere ponto ;

Nec vanos horret strepitus. ———

^e Cui genus à proavis ingens, clarumque paternæ

Nomen inest virtutis, & ipse acerrimus armis.

^f Fortes creantur fortibus : & bonis

Est in juvenis, est in equis patrum

Virtus : nec inbellem feroces

Progenerant aquilæ columbam

Gene

* Generosa in ortus femina 6 exurgunt suos:
 Sic ille magni parvus armenti comes,
 Primisque nondum cornibus findens cutem,
 Cervice subitò celsus, & fronte arduus,
 Gregem 7 paternum ducit, ac pecori imperat.
 Quæ tenera casu virga de trunco stetit,
 Par ipsa 8 matri tempore exiguo subit;
 Umbrasque terris reddit, & cœlo nemus.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 6. Ep. 25. ^b Id. Ep. 38. ^c Virg. Georg. L. 3. v. 128. ^d Id. v. 75. ^e Virg. Æn. L. 12. v. 225. ^f Hor. L. 4. Od. 4. v. 29. ^g Sen. Troad. v. 536. *Notæ.]* 1 *Equis in Circo certantibus excitato.* 2 *In pugnam prurit.* Mart. 3 *Pulli equini.* 4 *Paterna maciei notus.* 5 *Reducit alterno crurum explicatu.* 6 *Cre- scunt, ut parentes suos referant.* 7 *Quem taurus pater duxerat.* 8 *Arbori.*

C A P. CVII.

Honos alit artes.

* SÆpe mihi dicis (Luci clarissime Juli)
 Scribe aliquid magnum, desidiosus homo es.
 Ocia da nobis: sed 1 qualia fecerat olim
 2 Mæcenas 3 Flacco, Virgilioque suo.
 Condere victuras tentem per sæcula chartas,
 Et nomen flammis eripuisse meum.
 * Ingenium sacri miraris abesse Maronis?
 Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ?
 Sint Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones:
 Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
 * 4 Ipse per Ausonias Æneia 5 carminaa gentes

Qui

150 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Qui sonat, ingenti qui nomine pulsat Olympum;
 6 Mæoniumque senem 7 Romano provocat ore;
 Forsitan illius nemoris 8 latuisset in umbrâ
 Quod canit; & 9 sterili tantùm cantâisset avenâ,
 Ignotus populis; si Mœcenate careret.
 10 Qui tamen haud uni patefecit limina vati,
 Nec sua Virgilio permisit Numina soli.
 Mœcenas tragico quatientem pulpita gestu
 Erexit 11 Varium; Mœcenas alta Tonantis
 Eruit, & populis ostendit nomina Graiis.
 Carmina Romanis etiam resonantia chordis,
 Ausoniamque 12 chelyn gracilis 13 patefecit Horati.
 * Crescite virtutes; sæcundaque floreat ætas:
 Ingeniis patuit campus: certusque merenti
 Stat favor: ornatur propriis industria donis.
 Surgite sopitæ, quas obruit ambitus, artes.
 ——— * Nam inunera vobis
 Certa manent, pueri; & 14 palmam movet ordine nemo.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 1. Ep. 108. ^b Id. L. 8. Ep. 56. ^c Luc. Paneg. ad Pison. v. 218. ^d Claud. de Consul. Mallii Theod. v. 261. ^e Virg. Æn. L. 5. v. 348.

Notæ.] 1 *Agris & pecuniis locupletata, quo melius Musis vacaret.* 2 *Eques Romanus Augusto charus, & doctum Patronus celeberrimus.* 3 *Horatio.* 4 *Vir-*

gilius. 5 *A neida, carmen de gestis Æneæ.* 6 *Homerum ita dictum à patria Mæonia.* 7 *Eloquentia Romana.* 8 *Incognitus mansisset.* 9 *Nil lucri allatura.* 10 *Mæcenas.* 11 *Eximium Tragœdiarum scriptorem.* 12 *Carmina Lyrica Horatio primum Latine scripta: Ausonia enim vetus Italia nomen.* 13 *Publice notam facit.* 14 *Victoriæ premium, cujus insignis erat corona e palmæ frondibus.*

C A P. CVIII.

Sine Venere ruit mundus.

Alma Venus totum dignissima temperat orbem:
 Illa tenet nullo regna minora Deo.
 Juraque dat cælo, terræ, & 1 natalibus undis:
 Perque suos 2 initus continet omne genus.
 Illa Deos omnes (longum est numerare) creavit;
 Illa satis causas arboribusque dedit:
 Illa rudes animos hominum contraxit in unum;
 Et docuit jungi cum pare quemque suâ.
 Quid genus omne creat volucrum, nisi blanda Voluptas?
 Nec pariunt pecudes, si levis absit amor.
 Cum mare trux aries cornu decertat: & idem
 Frontem dilectæ lædere parcit ovis.
 Depositâ sequitur taurus feritate juvencam,
 Quem toti saltus, quem nemus omne tremit.
 Vis eadem, lato quodcumque sub æquore vivit,
 Servat; & innumeris piscibus implet aquas.
 3 Æneadum genitrix, hominum divûmque voluptas,
 Alma Venus, per te quoniam genus omne animantûm
 Concipitur; visitque exortum lumina solis:
 Aëriæ primum volucres te, Diva, tuumque
 Significant initum, percussæ corda tuâ vi.
 Inde feræ pecudes perfultant pabula læta;
 Et rapidos tranant amnes; ita capta lepore

Illecebrisque tuis omnis natura animantùm,
 Te sequitur cupidè, quò quamque inducere pergis.
 Denique per maria & montes, fluviosque rapaces,
 Frondiferasque domos avium, camposque virentes,
 Omnibus incutiens blandum per pectora amorem,
 Efficis, ut cupidè generatim sæcla propagent.

- Excedat agetum rebus humanis Venus,
 Quæ supplet ac restituit exhaustum genus,
 Orbis jacebit squalido turpis situ.
 Vacuum sine ullis piscibus stabit mare :
 Aleque cœlo deerit, & sylvis fera :
 Solis & aër pervius ventis erit.
- Venerem esse vitæ maximam causam reor
 Per quam voluptas oritur ; interitu caret,
 Cum procreetur semper humanum genus
 Amore blando ; cælibem at vitam probet
 Sterilis juvenus : hoc erit, quicquid vides,
 4 Unius ævi turba ; & in 5 semet ruet.

Authorum Loca.] ^a Ov. Fast. L. 4. ^b ma ipsa Venus orta. ² Accessus. ³ Ro-
^{v. 92.} ^b Lucret. L. I. ^{v. 1.} ^c Sen. mancrum ab Aenea Veneris filio orto-
^{Hippol. v. 468.} ^c *infra.* ^d Sen. rum. ⁴ Per unius solummodo avi
^{Octav. v. 567.} ^d *spatium manebit sine fœminis.* ⁵ In
Notæ.] ¹ Undis maris, quarum spu- ^{primum ortum relabatur.}

C A P. CIX.

Splendida regum miseria.

Quisquam ne regno gaudet? ô fallax bonum,
Quantum malorum fronte quàm blandâ tegis?

Ut alta ventos semper excipiunt juga;

Rupemque saxi vasta dirimentem freta

Quamvis quieti verberant fluctus maris:

Imperia sic excelsa fortunæ i objacent.

¹ Fulgore primo captus, & fragili bono

Fallacis aulæ, quisquis attonitus stupet,

Subito labantis ecce Fortunæ impetu

Modò præpotentem cernat everfam domum;

Stirpemque ² Claudii, cujus imperio fuit

Subjectus orbis; paruit liber diu

Oceanus, & recepit invitus rates.

³ Quicumque regno fidit, & magnâ potens

Dominatur aulâ; nec leves metuit Deos;

Animumque rebus credulum lætis dedit;

³ Me videat, & te, Troja: non unquam tulit

Documenta fors majora, quàm fragili loco

Starent superbi: columen eversum occidit

Pollentis Asiæ, cœlitum egregius labor.

¹ O regnorum magnis fallax

Fortuna bonis! in præcipiti,

Dubioque nimis excelsa locas.

Nunquam placidam sceptrâ quietem;

Certumve sui tenuère diem. &c.

* Cespes Tyrio mollior ostro

Solet impavidos ducere somnos :

Aurea rumpunt tecta quietem ;

Vigileque trahit purpura noctes.

O si 4 pateant pectora ditum !

Quantos intus sublimis agit

Fortuna metus ? Brutia 5 Coro

Pulsante fretum mitior unda est.

Pectora pauper secura gerit ;

Tenet è patulâ pocula sago ;

Sed non trepidâ tenet illa manu.

Carpit faciles vilesque cibos.

Sed non strictos respicit enses.

Aurea miscet pocula sanguis.

Authoris Loca.] ^a Sen. Oedip. v. 6.] *Notæ.*] 1 *Exposita sunt.* 2 *Imperato-*
^b Id. Octav. v. 35. ^c Id. Troad. v. 1.] *ris Romani.* 3 *Hecuba de se verba post*
^d Id. Agam. v. 57. ^e Id. Herc. Oet.] *Troja excidium.* 4 *Si potentiorum corda*
v. 644.] *oculis inspicenda paterent.* 5 *Vento.*

C A P. CX.

Amor fugat negotium.

1 **M**uneris ipse sui curam, studiumque relinquit,
 Deditus imperiis, sæve Cupido, tuis.

2 Captus amore tuo demens, 2 Aquilina, ferebar,
 Pallidus & tristis, captus amore tuo.

Carmina pulsa procul, quondam dilecta, jacebant :

Solus amor cordi, curaque semper erat.

• Hauserat 3 insolitos promissæ virginis ignes
Augustus, pronoque rudis flagraverat æstu;
Nec novus unde calor, nec quid suspiria vellent,
Noverat incipiens, & adhuc ignarus amandi.
Non illi venator equus, non spicula cordi,
Non jâculum torquere libet; mens omnis oberrat
In vultus, quos finxit amor. ———

• 4 Uritur infelix Dido totâque vagatur
Urbe furens: ———

Non cœptæ assurgunt 5 turres; non arma juvenus
Exercet, portusve aut propugnacula bello
Tuta parant: pendent opera interrupta, 6 minæque
Murorum ingentes, æquataque machina cœlo.

• Ah Corydon, Corydon, quæ te dementia cepit?
Semiputata tibi frondosâ vitis in ulmo est.

• 7 Lydia dic, per omnes

Te Deos oro, Sybarin cur properas amando
Perdere? cur apricum

Oderit 8 campum; patiens pulveris atque solis?
Cur neque militaris

Inter æquales equitet, 9 Gallica nec lupatis
Temperat ora frânis. &c.

Authorum Loca. • Corn. Gal. *El.* 5. v. 43. ^b Id. *El.* 3. v. 5. & v. 11. • Claud. de Nupr. Hon. & Mar. v. 1. ^d Virg. *Æn.* L. 4. v. 62. & 85. • Virg. *Eclog.* 2. v. 69. ^f Hor. *L.* 1. *Od.* 8.

4 Amore *Aeneæ* ardet. 5 Turres Carthagini modo à Didone inceptæ. 6 Murorum pinne, unde hostibus minantur propugnatores: vel moles imperfectæ, quæ ruinam suo minantur casu. 7 Mulier quam deperit Sybaris. 8 Campum Martium in quo Romani juvenes se exercabant. 9 Equos Gallicos. Seneca.

Notæ. 1 Officii. 2 Corn. Galli amica. 3 Amorem sibi inassuetum. Metaph.

C A P. CXI.

Invidia ferit optima.

- **S**umma petit livor; perflant altissima venti;
 Summa petunt dextrâ fulmina missa Jovis.
 Ingenium magni detrectat Livor Homeri:
 Quisquis es, ex illo, 1 Zoile, nomen habes.
 Et tua sacrilegæ laniârunt carmina linguæ
 Pertulit huc victos, 2 quo duce, Troja Deos.
 • 3 Orphæos alii libros impune laceffunt:
 Nec tua securum te, 4 Maro, fama vehat.
 Ipse parens vatum, princeps Heliconis, Homerus
 Judicis exceptit 5 tela severa notæ.
 • Rumpitur invidiâ quidam, charissime Juli,
 Quod me Roma legit, rumpitur invidiâ.
 Rumpitur invidiâ quod turbâ semper in omni
 6 Monstramur digito; rumpitur invidiâ.
 Dummodo sic placeam, dum toto canter in orbe,
 Quod volet, impugnent unus & alter opus.
 • Laudat, amat, cantat nostros 7 mea Roma libellos:
 8 Meque sinus omnis, me manus omnis habet.
 Ecce rubet 9 quidam, pallet, stupet, oscitat, odit.
 Hoc volo; 10 nunc nobis carmina nostra placent.
 • Invidiæ domus est imis in vallibus antri;
 Sed quoquò ingreditur, florentia proterit arva,

Exurit-

Exuritque herbas, & summa 11 papavera carpit.
Quò non livor adit. —

Authorum Loca.] ^a Ov. Rem. Amo. 7. 369. & supra. ^b Claud. Deprec. ad Aleth. v. 11. ^c Mart. L. 9. Ep. 98. ^d Mart. L. 6. Ep. 61. ^e Ov. Met. L. 2. v. 761. & v. 791.

Notæ.] 1 Qui Homeri carmine carpsisti unde dictus Homeromastix. 2 Vir-

gilium intelligit, qui Anea in Italiam adventum, cum Deu Troja victis, cecinit. 3 Orphei Græcorum Poetarum primi carmina. 4 Virgili. 5 Censuram telo acutior. 6 Ut egregius Poeta. 7 Mibi amica. 8 Librum meum. 9 Invidus. 10 Quia optima quæ invido displicent. 11 Eminentissima carpit ingenia.

C A P. CXII.

Pietas & in hoste probanda.

Sæpe fidem adversis etiam laudavit in armis;
Inque suis amat hanc Cæsar, in hoste probat.

Scilicet in duris remanentem rebus amicum

Quamlibet in viso Cæsar in hoste probat.

Nec solet irasci (nec enim moderatior alter)

Cum quis in adversis, si quid amavit, amat.

De 1 comite Argolici postquam cognovit Orestæ,

Narratur Pyladen ipse probasse 2 Thoas.

Quæ fuit 3 Actoridæ cum magno semper Achille,

Laudari solita est 4 Hectoris ore fides.

Quòd pius ad manes Theseus comes isset 5 amico,

6 Tartareum dicunt indoluisse Deum.

7 Euryali Nisique fide tibi, 8 Turne, relatâ;

Credibile est lachrymis immauisse 9 genas.

Est etiam miseris pietas, & in hoste probatur.

Et laudem invito abs exprimet ore fides.

Authoris Loca.] ^a Ov. Trist. L. 1. El. 4. v. 39. ^b Id. El. 8. v. 25.

Notæ.] 1 Pylade. 2 Utrumque hostis illi crudelissimus. 3 Patroclo Actoris filio Achilli charissimo. 4 Trojanorum Ducis

Achilli insensissimi. 5 Pirithoo. 6 Plutonem Inferorum regem. 7 Qui juvenes Trojanæ pâr amicorum nobilissimum. 8 Rutilorum rex, utrique in ira. 9 Fidam sed calamitosam lugentes amicitiam.

C A P. CXIII.

Aurea mediocritas tuta.

• **O** Mne nocet nimium, mediocriter omne gerendum.
 • Major enim mediis gratia rebus inest.

• Inter utrumque tene: medio tutissimus ibis.

• Est virtus medium quæ tenuisse juvat.

Hoc caute audacem monuisti, Dædale, 1 natum:

Inter 2 utrumque vola: me duce tutus eris.

• Nam siue ætherias vicino sole per auras

Ibimus; impatiens cera calor is erit.

Sive humiles propiore freto jactabimus alas;

Mobilis æquoreis penna madescet aquas.

Sed puer, incautis nimium temerarius annis

Altiùs egit iter: deseruitque patrem.

Vincla labant: & cera Deo propiore liquefcit:

Nec tenues ventos brachia mota tenent.

Dum petit infirmis nimium sublimia pennis

Icarus; Icariis nomina fecit aquis.

• Est modus in rebus, sunt certi denique fines;

Quos ultra, citraque nequit consistere rectum.

• Virtus est medium vitiorum: & utrinque reductum.

• Illud, quod medium est, atque inter utrumq; probamus.

• Rectiùs vivet sapiens, nec 3 altum

Semper urgendo: neque, dum procellas

Cantus horrescit, nimium 4 premendo

Littus 5 iniquum.

Auream quisquis mediocritatem

Diligit; tutus caret 6 obsoleti

Sordibus tecti; caret 7 invidenda

Sobrius aula.

Quisquis medium defugit iter,

Stabili nunquam tramite curret.

Dum petit unum præbere diem,

8 Patrioque 9 puer constitit 10 axe,

Nec per solitum decurrit iter.

Sed Phœbeis ignota fecat

Sydera flammis errante rotâ,

Secum pariter perdidit orbem.

Medium cœli dum fulcat iter

Tenuit placitas Dædalus oras;

Nullique dedit nomina ponto.

Sed dum volucres vincere veras

Icarus audet, Phœboque volat

Proximus ipsi; dedit ignoto

Nomina ponto.

Modicis rebus longius ævum est.

Fœlix, mediæ quisquis turbæ

Sorte quietus, —

Aurâ stringit littora tutâ;

Timidusque mari credere cymbam,

Remo terras propiore legit.

160 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

• Tuta me mediâ vebat
Vita decurrens viâ.
• Quicquid excessit modum,
Pendet instabili loco.

Authorum Loca.] • Versus satis notus. Her. Oet. v. 675. ¹ Sen. Agam. v. 103.
• Corn. Gall. El. 1. v. 82. ^c Ov. Met. L. 2. ^m Sen. Oed. v. 890. ⁿ Id. v. 909.
v. 140. & *supra.* ^d Carm. Guil. Lillii Notæ.] 1 Icarum. 2 Medius inter so-
de Morib. v. 46. ^e Ov. Ar. Am. L. 2. v. 59. lem & mare. 3 Sublime appetendo,
& v. 83. ^f Hor. L. 1. Sat. 1. v. 105. 4 Tangendo. 5 Periculosum. 6 Caste hu-
• Hor. L. 1. Ep. 18. v. 9. ^h Mart. L. 1. milis & antiquæ. 7 Invidia obnoxia.
Ep. 58. ⁱ Hor. L. 2. Od. 10. v. 1. ^k Sen. 8 Phæbi patris. 9 Phaethon. 10 Curru.

C A P. CXIV.

Deus, quippe qui omnipotens, non negligendus.

• **N**IL adeo validum est, adamas licet alliget illud:
Ut maneat rapido firmitus igne Jovis.
Nil ita sublime est, supraque pericula tendit,
Non sit ut inferius, suppositumque Deo.
Quodd si negligitur, magnis injuria pœnis
Solvitur, (ut facile est omnia posse Deo.)
Sæpe Deos aliquis peccando fecit 1 iniquos;
Vix pro delictis hostia blanda fuit.
Sæpe Jovem vidi, cum jam sua mittere vellet
Fulmina; thure dato, sustinuisse manum.
Respice 2 Thestiaden: flammis absentibus arsit;
Causa est, quod Thœbes ara sine igne fuit.
Respice 3 Tantaliden: eadem 4 Dea 5 vela tenebat:
Virgo est: est spretos bis tamen ulta 6 focos.
Hippolyte infelix, velles coluisse 7 Dionen;
Cum consternatis diriperis equis.

Longa

Longa referre mora est correcta oblivia damnis.
Neglecti usque adeò Numinis ira furit.

^c Scilicet immensa est, finemque potentia cœli
Non habet; & superi quicquid voluere, peractum est.

^d Delicta majorum immeritus lues,

⁸ Romane, donec templa reseceris,

Ædesque labentes deorum, &

Fœda nigro ⁹ simulachra fumo,

Dis te minorem quod geris, imperas:

¹⁰ Hinc omne principium, huc refer exitum!

Dî multa neglecti dederunt

¹¹ Hesperix mala luctuosæ.

———— ^e Sæpe ¹² Diespiter

Neglectus ¹³ incesto addidit integrum:

Raro antecedentem scelestum

Deseruit pede ¹⁴ pœna claudio.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. L. 4. El. 8. v. 45. ^b Ov. Fast. L. 5. v. 303. & supra. ^c Ov. Met. L. 8. v. 618. ^d Hor. L. 3. Od. 6. ^e Id. Od. 2. v. 29.

Notæ. ¹ Iratos ² Meleagrum Thestii ex Althæa nepotem, quæ stipitem in quo servato ejus posita erat salus, igni iniecit. ³ Agamemnonem Tantali pro-

nepotem. ⁴ Phæbe seu Diana. ⁵ Agamemnonis Trojam profecturi. ⁶ Aras sine thure. ⁷ Venerem. ⁸ O gens Romana. ⁹ Deorum imagines. ¹⁰ A pietate erga Deos. ¹¹ Italiæ incolis. ¹² Jupiter dei Pater. ¹³ Impio pœna eadem pium conjunxit. ¹⁴ Nam Culpam pœna premit comes.

C A P. CXV.

Invitum servare difficillimum.

• **C**onjugis audisset fatum cum 1 Porcia 2 Bruti,
 Et subtracta sibi quæreret arma 3 dolor:
 Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
 Credideram satis hoc vos docuisse 4 patrem.
 Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
 I nunc, & ferrum, turba 5 molesta, nega.

^b Leti voluntas nulla continget mihi?
 Mori volenti deesse nunquam mors potest.
 • Prohibere ratio nulla perituum potest,
 Ubi quis mori constituit, & debet mori.
 ——— ^d Morte prohibere haud queo,
 Ferrum negabis? noxias lapsa vias
 Cludes? & arctis colla laqueis inferi
 Prohibebis? herbas, quæ ferunt letum auferes?
 Quid ista tandem cura proficient tua?
 Ubique mors est: optimè hoc cavit Deus;
 Eripere vitam 6 nemo non homini potest,
 At nemo mortem; mille ad hanc aditus patent.
 • Frustra tenetur ille, qui statuit mori.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 1. Ep. 43. ^b Sen. Hippol. v. 877. ^c Sen. Hippol. v. 265. ^d Sen. Theb. v. 146. ^e Sen. Her. Oet. v. 922.

Notæ.] 1 Catonis filia, Bruti uxor.

2 Pugna Philippica contra Cæsarem & Antonium occisi. 3 Amissi viri. 4 Catonem, qui sibi mortem conscivit, vulnere a medicis ligato, suæque manu rescisso. 5 Famulorum gladium de trahentium. 6. Quivis unus.

C A P. CXVI.

Fœlices sequeris, mors; miseros fugis.

D Ulce mori miseris, sed mors optata recedit :
At quum tristis erit, præcipitata venit.

¹ Non letum ¹ timeo, genus est miserabile letis
Demite naufragium; mors mihi munus erit.

² Integer hanc potui nuper bene reddere lucem;
Exul ut occiderem, nunc mihi vita data est.

³ Hei mihi quod nostri toties ² pulsata sepulchri
Janua; sed nullo tempore ² aperta fuit.

⁴ Hic ego sollicitæ jaceo novus incola sedis.
Heu nimium fati tempora longa mei!

⁵ Leuconicis agedum tumeat tibi culcita lanis;
Constringatque tuos purpura texta toros:

⁶ Candida ⁵ Setini rumpant ⁶ crystallæ trientes:
Dormiat in plumâ nec meliore ⁷ Venus:

⁸ O quàm tu cupies ter vivere ⁸ Nestoris annos!
Et nihil ex ⁹ illâ perdere luce voles!

Rebus in angustis facile est contemnere vitam,
Fœlici nunquam ¹⁰ stamina longa nimis.

O vita misero longa: fœlici brevis!

¹ Fœlices sequeris, mors; miseros fugis.

Authorum Loca.] ^a Corn. Gall. jactato, & in exilium misso. ² Toties
Æl. 1. v. 115. ^b Ov. Trist. L. 1. E. 2. mortis periculo adito, ipsa morte nun-
v. 11. ^c Id. L. 3. El. 3. v. 35. ^d Ov. quam. ³ Inter gentes Scythiæ. ⁴ Opti-
Trist. L. 3. El. 2. v. 23. ^e Id. L. 4. El. mis ita dictis a candore. ⁵ Vina optima
L. 1. v. 85. ^f Mart. L. 11. Ep. 57. ^g Mart. e Setia. ⁶ Pocula crystallina. ⁷ Quæ
L. 10. Ep. 13. ^h Mart. L. 11. Ep. 57. in elorina cubat. ⁸ Qui ad tertiam æ-
ⁱ Sen. Herc. Oet. v. 122. tatem hominum vivbat. ⁹ Ita fœlici
Notæ.] ¹ Verba Ovidii de se, mari ¹⁰ vite spacium.

C A P. CXVII.

Impatiens rivalis amor.

TU mihi vel ferro pectus, vel perde veneno :
A dominâ tantûm te modô tolle meâ.

Te focium vitæ, te corporis esse licebit :

Te dominum admitto rebus, amice, meis :

Lecto te solum, lecto te deprecor uno.

Rivalem possum non ego ferre Jovem.

Ipse meas solus, quod nil est, æmulor umbras ;

Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.

¶ Eripitur nobis jam pridem cara puella.

Et tu me lacrymas fundere, amice, vetas ?

Nullæ sunt inimicitæ, nisi amoris, acerbæ.

Ipsam me jugula ; 1 lenior hostis ero.

Possam ego in alterius positam spectare lacerto ?

Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est ?

Hic olim ignaros 2 luctus populavit Achivos :

Atridæ magno cum stetit alter amor.

His olim (ut fama est) vitiis ad prælia ventum est ;

His Trojana vides funera principiis.

Aspera Centauros eadem dementia jussit

Frangere in adversum pocula Pirithoum.

¶ Ille etiam abreptâ desertus conjuge Achilles

3 Cessare in tectis pertulit arma sua :

Omnia formosam propter 4 Briseida passus.

Tantus in erepto sevit amore dolor !

Impatiens consortis erit sic summa potestas:

^a Non bene cum sociis regna Venusque manent.

Nec regna socium ferre, nec 5 tædæ sciunt.

^f Venere instincti, quam magna gerunt

Grege pro toto bella juvenci?

Si 6 conjugio timuere suo;

Pescunt 7 timidi prælia cervi.

Et mugitu dant concepti

Signa 8 furoris. ———

Authorum Loca. ^a Prop. E. 2. El. ^{amicam ab Agamemnone ereptam do-}
^{32.} v. 13 ^b Prop. L. 2. El. 8 v. 1. ^{lor.} 3 Otiosa jacere. 4 Sibi ereptam.
^c Id. L. 2. El. 8. v. 17. ^d Ov. Ar. Am. 5 Nuptiæ quibus tædæ solebant gestari.
L. 3. v. 5 4. ^e Sen. Agamem. v. 259. 6 Ceryæ consorti sœminæ. 7 Natura sua
^f Sen. Hippol. v. 339. timidi, amore audaces. 8 Rabiei amoris
Notæ. 1 Placabilior. 2 Achillis ob rivali excitatæ.

C A P. CXVIII.

Sibi imperare, imperium maximum.

Fortior est qui se, quam qui fortissima vincit
 Castra: ducum victor, victor & ipse sui.

^b Hæc mihi devictis potior victoria 1 Parthis:

Hæc spolia, hæc reges, hæc mihi currus erit.

^c Vis fieri liber? mentiris, ineptule, non vis.

Sed fieri si vis; hæc ratione potes.

Si ridere potes miseri 2 chrysendeta 3 Cinna:

Contentus iritâ si potes esse togâ.

166 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Hæc tibi si vis est: si mentis tanta 4 potestas;

Liberior 5 Partho vivere rege potes.

6 Libertas vero nulli jam restat amanti.

Nullus liber erit; si quis amare volet.

7 Hæc est præcipuo victoria digna triumpho,

8 Non servum vitii pectus habere tuum.

9 Quisnam igitur liber? sapiens, sibi que imperiosus:

Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula terrent:

Respondere cupidinibus, contemnere honores

Fortis, & in seipso totus teres atque rotundus.

10 Tu licet extremos latè dominere per 6 Indos,

Te 6 Medus, te mollis 6 Arabs, te 6 Seres adorent:

Si metuis, si prava cupis, si duceris irâ;

Servitii patiære jugum: tolerabis iniquas

11 Interiùs leges: tunc omnia jure tenebis,

Cum poteris rex esse tui. ———

12 Latius regnes avidum domando;

13 Spiritum, quam si Libyam remotis

14 Gadibus jungas; & uterque 10 Pænus

Serviat uni.

15 Regem non faciunt opes,

Non vestis Tyriæ color,

Non frontis 11 nota regiæ,

Non auro nitidæ fores.

Rex est qui posuit metus,

Et diri mala pectoris.

Quem

Quem non ambitio impotens,
Et nunquam stabilis favor
Vulgi præcipitis movet.
Mens regnum bona possidet.
Rex est qui metuit nihil.
Rex est qui cupiet nihil.
Hoc regnum sibi quisque dat.

Immane regnum est, posse sine regno 12 pati.

Authorum Loca.] ^a Ex Aufon. (si memini.) ^b Prop. L. 2. El. 13. v. 23. ^c Mart. L. 2. Ep. 53. ^d Prop. L. 2. El. 1. v. 29. ^e Ov. Am. L. 2. El. 12. v. 5. ^f Ov. Rem. Am. v. 54. ^g Hor. L. 2. Sat. 7. v. 83. ^h Claud. de 4. Conf. Honor. v. 257. ⁱ Hor. L. 2. Od. 2. ^k Sen. Thyest. v. 345. & v. 388. ^l Id v. 470.

Notæ.] 1 Pluris facienda, quam vi-

Floris de Parthis bellicoso Asiae populo, Romanis infensissimo. 2 Vasa aurea gemmis ornata. 3 Divitis qui chrysendeta admiratus est. 4 Tantum in te imperium 5 Qui libertatem acerrime propugnabat. 6 Asia gentes. 7 In animo tuo. 8 Animi affectum. 9 Insula Hispania. 10 Utraque Carthago cum in Africa tum in Hispania. 11 Corona, seu diadema. 12 Facile posse carere regno.

C A P. CXIX.

Desine lugendi: non fas revocare sepultos.

Desine defuncti lachrymis urgere sepulchrum:
Panditur ad nullas 1 janua nigra preces.

Cum semel infernas intrarunt funera leges,

Non exorato stant 2 adamante viæ:

Te licet orantem fuscæ Deus audiat aulæ;

Nempe tuas lachrymas littora furda bibent.

Vota movent superos: ubi 3 Portitor 4 æra recepit,

Obferat herbosos lurida porta rogos.

^bSupprime jam lachrymas: non est revocabilis illis,

Quem semel umbriferâ navita lintre tulit.

Hectora

168 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Hectora tot fratres, tot deflevire sorores ;

Et pater, & conjux, Aſtynaxque puer ;

Et longæva parens ; tamen ille 5 redemptus ad ignes.

Nullaque per Stygias umbra renavit aquas.

Contigit hoc etiam 6 Thetidi : populator Achilles

Iliaca ambuſtis offibus arva premit.

Huic 7 Panope crinem ſolvit : longævaque magnæ

Oceani 8 conjux ſletibus auxit aquas ;

Et Thetis ante omnes : ſed nec Thetis ipſa, nec omnes

Mutârunt avidi triſtia jura 9 Dei.

Tam rigidum jus eſt & inevitabile mortis !

ſtant rata non ullâ fila tenenda manu.

• Soles occidere & redire poſſunt :

Nobis quum ſemel occidit brevis lux,

Nox eſt perpetuò una dormienda.

• Cum ſemel occideris, & de te ſplendida 9 Minos

Fecerit arbitria :

Non illuſtre genus, nec te facundia, nec te

Reſtituet pietas,

Infernis nec enim tenebris 10 Diana pudicum

Liberat Hippolytum.

Nec 11 Lethæa valet 12 Theſeus abrumpere charo

Vincula 13 Pirithoo.

• Non vanæ redeat ſanguis imagini ;

Quam virgâ ſemel horridâ

Non

14 Non lenis precibus 15 fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.

Authorum Loca. ^a Prop. L. 4. El. 11. v. 11. ^b Pedon. El. in obit. Drusi, v. 427. ^c Catul. carm. 5. ^d Hor. L. 4. Od. 7. v. 21. ^e Hor. L. 1. Od. 24. v. 15. *Notæ.* 1 Inferni ostium, 2 Via clausæ adamante, quæ ut patiant nullis precibus exores. 3 Charon qui animas trans Styga vehit. 4 Naulum transvehitionis pretium. 5 Cadaver ab Achille

redemptum a patre Priamo ad sepulturam. 6 Achillis matri 7 Marina Nympha. 8 Tethys. 9 Plutonis Inferorum Dei. 10 Quamvis dea & virgo. 11 Inferna, nam Lethe fluvius apud inferos. 12 Esi ad infera ea causa descendebat. 13 Amicos. 4 Non ea lenitate ut fati n. x. r. solvat. 15 Nempe ut mortui reviviscant.

C A P. CXX.

Nemo se fugit.

Q Uò fugis ah demens? nulla est fuga: tu licet usque
Ad 1 Tanaim fugias, usque sequetur amor.

Non, si 2 Pegaseo vècteris in aëra dorso:

Nec, tibi si 3 Persei moverit ala pedes:

Vel, si te sectæ moveant talaribus auræ:

Nil tibi 4 Mercurii proderit alta via.

^b Per mare, per terras, peregrinaque flumina curris:

Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.

Quæ tibi causa fugæ? quid 5 Io freta longa pererras?

Non poteris 6 vultus effugere ipsa tuos.

7 Inachi, quo properas? eadem sequeris que fugisque:

Tu tibi dux comiti: tu comes ipsa duci.

^c Cur alio patriam quærunt sub 8 sole jacentem?

Exilioque domos, & dulcia limina mutant?

^d 9 Cælum, non animum mutant, qui trans mare còrrunt.

In culpâ est animus, qui se non effugit unquam.

Z

Exit

170 SYNOPSIS Communium Locorum,

ⁱ Exit sæpe foras magnis ex ædibus ille,
Esse domi quem pertæsum est: subitoque revertit:
Quippe foris nihilo melius quia sentiat esse.
Mox etiam properans urbem petit, atque revisit.
Hoc se quisque modo fugit: at quem scilicet, ut fit,
Effugere had potis est: ingratis hæret, & angit.

——— ⁱ Quid terras & alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?

Authorum Loca. ⁱ Prop. L. 2. El.
30. v. 33. ⁱ Ov. Ep. Hypermnest. ad
Lin. v. 101. ⁱ Virg. Geor. L. 2. v. 511.
ⁱ Hor. L. 1. Ep. 11. v. 27. ⁱ Hor. L. 1.
Ep. 14. v. 13. ⁱ Lucret. L. 3. v. 1073.
ⁱ Hor. L. 2. Od. 16. v. 18.

Notæ. ⁱ *Ultimas Europe partes*
quas fluvius Tanais ab Asia determi-

nat. 2 Alato Persei equo. 3 Si Persei
talaria te volare fecerint. 4 Dei alati.
5 Jovi amata, eoque a Junone in vac-
cam mutata totum pererravit orbem,
6 Bovis. 7 O Io filia Inachi. 8 Eodem
Sole, sed qui videtur ibi alius, sic Hor.
Carm. Sac. aliisque & idem Nasceris
semper. 9 Aera.

C A P. CXXI.

Memor esto brevis ævi.

CRede mihi ⁱ vitæ non est fiducia nostræ
Certa fatis; licet at de brevitate queri.
ⁱ Rebus in humanis nulla est constantia certa;
Veridico vates ⁱ Cœus ut ore canit.
Non minùs est foliis hominum gens fluxa caducis;
Pauci, ubi ceperunt auribus ista, suis
Pectoribus fixere: animis namque indita quondam
Spes teneris blandè credula corda fovet.

Et dum læta viret jucundo flore juvena,

Percursant animos irrita multa leves.

Nec senium mortemve pavet; neque, corpore sano

Provida venturi cura doloris adest.

O malè stultorum mens credula; qui brevis ævi

Tempora non nōrint quàm fugitiva volant.

At tu præmonitus, nigræ ad confinia volant.

Lætus age; & 2 Genio gratificare tuo.

• An scimus miseri, quid 3 lux ventura minatur?

Vivamus; mortem fallere nemo potest.

• Heu vanum mortale genus, quid gaudia differs?

4 Falle diem; mediis mors venit atra jocis.

• Tempora longa tibi noli promittere vitæ:

Quocumque ingrederis, sequitur mors, corpus ut umbra.

Gaudia carpe brevis vitæ: 5 terrestria quando

Mortales animas vivunt fortita, neque ulla est

Aut magno aut parvo lethi fuga: 6 quo, bone, circa,

Dum licet, in rebus jucundis vive beatus:

Vive memor, quam sis ævi brevis. —

• Tu, quamcumque Deus tibi 7 fortunaverit horam,

Gratâ fume manu; nec dulcia differ in annum.

• Omnem crede diem tibi diluxisse 8 supremam:

Grata superveniet, quæ non sperabitur hora.

— • Sapias, vina 9 liques, & spatio brevi

172 *SYNOPSIS Communium Locorum,*
 Spem longam referes: dum loquimur, fugerit invida
 Ætas, 10 carpe diem, quàm minimum credula postero.

Authorum Loca.] ^a Ov. Met. L. I. v. 356. ^b Bichan. Lib. Miscellan. e Græco Stobæi carm. ultim. ^c Sannaza. L. I. Ep. 61. ^d Id. Ep. 3. ^e Cato de morib. L. 4. diff. 37. ^f Hor. L. 2. Sat. 6. v. 93. ^g Hor. L. I. Ep. 11. v. 22. ^h Hor. L. I. Ep. 4. v. 13. ⁱ Idem Lib. I. Od. 11. v. 6. *Notæ.]* 1 Simonides. 2 Indulge Genio, id est vive letus. 3 Dies crastina. 4 Letitia fruendo effice, ne dies qui abiit abiisse sentiat. 5 E terra orta. 6 Quo circa. 7 Quodcumque tempus letum Deus dederit. 8 Ultimam. 9 Fundas. 10 Utere presenti tempore.

C A P. CXXII.

Vere omnia gaudent.

• **P**ost longas hyemes & pigræ frigora brumæ,
 Rura novat veris floridioris honos.
 Utque novus, posito veteris squalore senectæ,
 Pandit odoriferas fertilis annus opes.
 Purior auratis 1 Phœbus splendescit habenis;
 Mollior arboreis sibilat aura 2 comis.
 Herba comis, tellus nitet herbis, frondibus arbor:
 Luxuriat lætum læta per arva pecus.
 Tondet ovis pratum, petulans salit agnus in herbâ:
 Pro niveâ taurus conjuge bella gerit.
 Rupis inaccessæ scandunt dumeta capellæ;
 Hædus & infirmâ prælia fronte movet.
 Interea pastor 3 geniali stratus in umbrâ
 Discutit 4 inçomptis tædia lenta modis.
 Nunc & odoratâ somnos invitat in herbâ;
 Nunc audit strepitum prætereuntis aquæ.
 Hic sedet intentus liquidas piscator ad undas,
 Dum tremulum fallax linea sentit onus.

Forſan & eluſos quærit quibus inſtruat hamos;

Explicat aut cautâ retia longa manu.

Garrula per virides ludunt examina ramos:

Et tenui ſylvas gutture mulcet avis.

5 Sydera jam Tyrius 6 Phryxæi reſpiciit 7 agni

8 Taurus, & 9 alternum Caſtore fugit hiems.

Ridet ager, veſtitur humus, veſtitur & arbor:

O nemus, ô ſoles, ô 10 tunicata quies. ——— &c.

Authorum Loca.] ^a Buchan. Eleg. Majæ Calendæ. v. 88. & paſſim infra & ſupra. ^b Mart. L. 10. Ep. 51.

Notæ.] 1 Sol, cui a Poetis attribuuntur curruſ, equi, & habena. 2 Frontibus, Metaph. 3 Leta. 4 Rudibus, non doctis. 5 Signa caeleſtia 6 Qui per Helleſpontum Phryxum vexit. 7

Arietis aureo vellere inſignis. Quem ſignum cœleſte factum Sol vix ingreditur. 8 Signum vernum, nam Jupiter ſub tauri ſpecie Europam Agenoris Tyri regis filiam abduxit. 9 Alternis orientem, nam Caſtor & Pollux nunquam ſimul videantur. 10 Qua in rore ſuimur, nam in rure tunica, in urbe toga Romani utebantur.

C A P. CXXIII.

Miſera eſt magni cuſtodia cenſus.

Dives opum, pauperque animi, plus poſſidet auri,
In fulvâ rutilus quàm vehit 1 Hermus aquâ.

Poſſidet incluſum ſic cæci carceris umbris;

Nec procul infernis, (ut reor) à tenebris.

Et decies unâ vel ſæpius inſpiciit horâ:

Et numerans miſeras uſque fatigat opes.

Nec ſatis hoc: centum ferratis limina portis

Addita, centenſis ferrea clauſtra ſeris.

Cuſtodeſque canes, atque horridus ære fatelles

Excubat, ad clauſas pervigilatque fores.

Non miſer uxori, non audet credere natiſ:

Frigida non pictis quos habet arca deis.

For-

174 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Formidat, si vermis humo, mus exeat antro :

Si luteum 2 Frogne sub trabe figat opus.

Si trabibus laxum suspendit aranea cassem ;

Esse putat nummis retia tensa suis.

Nec minùs obscuras formidat luce tenebras,

Et latebras promptas ad scelus omne duces :

Ipsè suam veluti furem luctatur in umbram ;

3 Gypfatas metunt credula corda manus.

Huc labor, huc miseri spectat vesania voti,

Et trepidi semper corde micante metus :

Post inopis curas, & inania tœdia vitæ,

Dives ut ad Stygias îsse feratur aquas.

Atque opibus mortem seu placaturus avaram,

Semper inops vivit, nè moriatur inops.

^b Tantis parta malis, curâ majore metuque
Servantur ; misera est magni custodia census.

^c Num vigilare metu exanimem, noctesque, diesque ;

Formidare malos fures, incendia, servos,

Ne te 4 compilent fugientes ; hoc juvat ? horum

Semper ego optârîm pauperrimus esse 5 bonorum.

Authorum Loca.] ^a Buchan. L. 2.

Ep. 62. ^b Juv. Sat. 14. v. 303. ^c Hor.

L. 1. Sat. 1. v. 76.

Notæ.] 1 Fluvius Lydia aurifer. 2

Hirundo in quam Progne Pandionis fi-
lia mutata erat. 3 Furaces, quibus quic-
quid tangitur adheret. 4 Furto defra-
dent. 5 Quæ revera mala sunt.

C A P. CXXIV.

Fœlix vita domi est, non extremo orbe petenda.

Fœlix qui patriis ævum transegit in agris;
 1 Ipsa domus puerum quem videt, 1 ipsa senem,

Qui baculo nitens, in quâ reptavit arenâ,

Unius numeret sæcula longa casæ.

Illum non vario traxit fortuna tumultu,

Nec bibit ignotas 2 mobilis 3 hospes aquas.

Non freta mercator tremuit, non classica miles;

Non rauci lites pertulit ille fori.

4 Indocilis rerum, vicinæ nescius urbis,

Aspectu fruitur liberiore poli.

Frugibus alternis, non 5 Consule computat annum:

Autumnū pomis, ver sibi flore notat.

Idem condit ager Soles, idemque reducit:

Metiturque suo rusticus orbe diem.

Ingentem meminit parvo qui germine quercum,

Æquævumque videt consensuisse nemus.

Proxima cui nigris urbs visa remotior 6 Indis;

Vicinumque putat littora 7 rubra lacum.

Sed tamen indomitæ vires, firmisque lacertis

Ætas robustum tertia cernit ævum.

Erret, & extremos alter scrutetur 8 Iberos:

Plus habet 9 hic vitæ; plus habet 10 ille viæ.

11 Strenua nos exercet inertia; 12 navibus atque

Quad-

176 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Quadrigris petimus bene vivere; quod petis hic est:

Est 13. Ulubris; animus si te non deficit æquus.

• Stet quicumque volet potens

Aulæ culmine lubrico:

Me dulcis saturet quies.

Obscuro posites loco

Leni perfruar otio:

Nullis nota 14 Quiritibus,

Ætas per tacitum fluat.

Sic cum transferint mei

Nullo cum str. pitu dies;

Ignotus moriar senex.

Illi fers gravis incubat,

Qui notus nimis omnibus,

Ignotus moritur sibi.

Authorum Leca.] ^a Claud. Epigr. 2. de sene Veron. ^b Hor. L. 1. Ep. 11. v. 28. ^c Sen. Thyest. v. 392.

Notæ.] 1 Eadem. 2 Vagabundus, & incerti laris. 3 Peregrinus. 4 Inexp. r. tus. 5 Summo Romæ magistratu, an- n. atim electo; unde ab iis mori erat annos computare. 6 Populus Asia remo-

tissimis. 7 Rubri maris. 8 Remotos Hispania populos. 9 Qui domi sue ma- net. 10 Qui p. regre proficiscitur. 11 Magno conatu magnas nugas agimus. 12 Terra merique. 13 Vico Campanie ignobili. 14 civibus meis, nam Romæ cives Quirites dicti a Romulo, cui & nomen Quirino.

C A P. CXXV.

Senectus ipsa morbus est.

^a Jam veniunt anni fragiles, & inertior ætas :

Inficit & nigras alba senecta comas.

^b Jam subeunt morbi, subeunt discrimina mille ;

Jam dulces epulæ delitiæque nocent.

Jam minor auditus, gustus minor, ipsa minora

Lumina : vix tactus noscere certa queat.

Nullus dulcis odor, nulla est jam grata voluptas.

Sensibus expertem quis superesse putet ?

Quondam ridentes oculi, nunc 1 fonte perenni

Deplorant pœnas nocte dieque suas.

Mox miserum scabies, mox tussis anhela fatigat ;

Continuos gemitus ægra senecta tulit.

Hæ sunt 2 primitiæ mortis, his partibus ætas

Defluit : & pigris gressibus 3 ima petit.

Fitque 4 tripes prorsus 5 quadrupesque, ut parvulus infans :

Et per sordentem flebile serpit humum.

Nec cœlum spectare licet, sed prona senectus

Terram, è quâ genita, & quò reditura, videt.

^c Multa senem circumveniunt incommoda : quippe

^d Optima quæque dies miseris mortalibus ævi

Prima fugit : 6 subeunt morbi, tristisque senectus,

178 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Et labor, & duræ rapit inclementia mortis.

• Heu quàm continuus, & quantis longa senectus
Plena malis? ^f quam sic circumfilit agmine facto
Morborum omne genus.

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 4.
El. 8. v. 3. ^b Cor. Gall. El. 1. v. 153.
& v. 119. & passim per totam Eleg.
^c Hor. de Ar. Poet. v. 169. ^d Virg.
Geor. L. 3. v. 66. ^e Juv. Sat. 10. v. 190.
^f Id. v. 218.

Notæ.] 1 *Lachrymarum. Metaph.*
2 *Primi gradus.* 3 *Non descendit, sed*
cadit. Sen. Ep. 4 *Innixus baculo.* 5 *Pro-*
nus in terram cadens: & alludere vi-
detur ad Sphingis enigma Oedipo propo-
situm & solutum. 6 *Succedunt.*

C A P. CXXVI.

Cura facit canos.

• **H**Eu 1 me debilitat series immensa laborum,
Ante meum tempus cogit & esse senem.
Confiteor facere hoc annos: sed & altera causa est,
Anxietas animi, continuusque dolor.
^b Seu vitiant artus ægræ contagia mentis:
Sive animum comitem corpora lassa 2 trahunt.
^c Nil igitur mirum est, si mens mihi tabida facta,
De niye manantis more liquefcit aquæ.
Estur ut occultâ vitiata teredine navis:
Æquorei scopulos ut cavat unda falis:
Roditur ut scabrâ positum rubigine ferrum:
Conditus ut tineæ 3 carpitur ore liber:
Sic quoque perpetuos curarum pectora morsus
Fine quibus nullo conficiantur, habent.
Nec priùs hi mentem stimuli, quàm vita, relinquent.
Quique dolet citiùs, quam dolor ipse cadet.

Sic

- Sic mea perpetuis liquefiunt pectora curis ;
 Ignibus admotis ut nova cera solet.
 • Parvus in exiles succus mihi pervenit artus,
 Membraque sunt cerâ pallidiora novâ.
 • Is quoque, 4 qui gracili cibus est in corpore, somnus
 Non alit officio corpus 5 inane suo.
 Sed vigilo, vigilantque mei sine fine dolores ;
 Materiam quorum cura dat usque nova.
 • Longus enim curis vitiatum corpus amaris,
 Non patitur vires languor habere 6 suas.

• Populatur artus cura. —

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 1. ^b Ov. Trist. L. 3. ^c Ov. Pon. L. 1. ^d Id. El. 1. v. 67. ^e Ov. Pon. L. 1. ^f Id. v. 21. ^g Id. v. 3. ^h Sen. Hippol. v. 377.
Notæ.] 1 Ovidius de se exule & agro-
 to loquitur. 2 Inficiunt, ut ne pars sin-
 ceratrahatur. Ov. 3 Consumitur. 4 Som-
 nus alit ut cibus. 5 Jejenum, & tenue.
 6 Sibi a natura concessas.

C A P. CXXVII.

Dulcis erit mercede labor.

- N**on facile invenias multis è millibus unum,
 Virtutem pretium qui putet esse sui.
 Ipse decor recti, facti si præmia desint,
 Non movet: & gratis prænitet esse probum.
 • Sed puto fructus adest, justissima causa laborum :
 Et sata cum multo 1 fœnore reddit ager.
 • In steriles campos nolunt juga ferre juvenci ;
 Pingue solum lassat ; sed juvat ipse labor.

180 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^d Finge 2 legi, quodque est mirabile, finge placere;
Auctorem certè res juvat 3 ista nihil.

^e Gloria quantalibet quid erit, si gloria tantum est?
Nil vatem studiis præmia digna manent.

^f Invitat pretiis animos, qui præmia ponit.

^g Ni par ingenio pretium, non utile vati

⁴ Pallere, & vinum toto ⁵ nescire Decembri.

^h Quid nam inopi ⁶ Ladæ velocis gloria plantæ
Præstat, & ⁷ esuriens Pisæ ⁸ ramus olivæ?

ⁱ Scilicet ingeniis meliùs sub teste benigno

Vivitur: egregios invitant præmia mores.

Hinc priscae redeunt artes; felicibus inde

Ingeniis aperitur iter; despectaque Musæ

Colla levant; opibusque fluens, & pauper eodem

Nititur ad fructum studio; cum cernat uterque,

Quod nec inops jaceat probitas, nec inertia surgat

Divitiis: ^k Quis enim virtutem amplectitur ipsam

Præmia si tollas? ———

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 2. El. 3. v. 11. ^b Id. L. 1. El. 5. v. 25. ^c Mart. L. 1. Ep. 108. ^d Ov. Pon. L. 1. El. 5. v. 77. ^e Juv. Sat. 7. v. 81. ^f Vir. Æn. L. 5. v. 292. ^g Juv. Sat. 7. v. 96. ^h Juv. Sat. 13. v. 98. ⁱ Claud. de laud. Stil. L. 2. v. 124. ^k Juv. Sat. 10. v. 141.

Notæ.] 1 Cum incremento. 2 Supple libros tuos. 3 Nempe quod libri tui placent. 4 Continuis studiis. 5 Non portare. 6 Cursori velocissimo. 7 Esuriendi datus. 8 Corona ex ramo oleæ cursori victori data, in ludis celebratis juxta urbem Pisam.

C A P. CXXVIII.

Forma non amat artificem.

UT Natura dedit, sic omnis recta figura.
 Turpis Romano 1 Belgicus ore color.
 Illi sub terris fiant mala multa puellæ,
 Quæ mentita suas vertit inepta comas.
 Quid juvat ornato procedere, stulta, capillo?
 Et tenues 2 Coâ veste movere sinus?
 Aut quid 3 Orontea crines perfundere myrrha?
 Teque peregrinis 4 vendere muneribus?
 Naturæque decus 5 mercato perdere cultu,
 Nec sinere in 6 propriis membra nitere bonis?
 Crede mihi non ulla bonæ medicina figuræ est.
 Nudus 7 Amor formæ non amat 8 artificem.
 Aspice quos 9 summittit humus formosa colores,
 Et veniant hederæ sponte sua melius:
 Surgat & in solis formosius arbutus antris,
 Et sciat 10 indociles currere lympa vias.
 Littora nativos per se dant picta lapillos:
 Et volucres nullâ dulcius arte canunt.
 Quid molles igitur prodest coluisse capillos?
 Sæpeque mutatas disposuisse comas?
 Quid fuco splendente comas ornare, quid ungues
 Artificis doctâ subsecuisse manu?
 Frustra jam vestes, frustra mutantur amictus;
 Anæque compressos colligat arte pedes.

Forma placet, quamvis inculto venerit ore.

Nec nitidum tardâ compferit arte caput.

Cur studium formæ est? coma cur mutatur, ut annos

Diffimulet viridi cortice tincta 11 nucis?

Ne sit tanta tibi quærendi cura decoris:

^a Heu quantum per se candida forma placet.

^{*} Parce supervacuo cultu componere membra:

Augeri studio tam bona forma nequit.

Authorum Loca.] ^a Prop. L. 2. El. 18. v. 29. ^b Id. L. 1. El. 2. v. 3. ^c Tibul. L. 1. El. 9. v. 9. & v. 43. ^d Prop. L. 2. El. 28. v. 30. ^e Errones Ven. ad calcem Petronii.

Notæ.] 1 *Flavus*; qualem Batavi Belgii populus vel gelidi cæli beneficio, vel usu smegmatis & lixivii habebant. 2 *Molli*, qualis ex bombyce Coa confici

solebat. Cos autem sive Coos, insula maris Aegæi. 3 *Ex Assyriæ urbe Oronte advecta*. 4 *Commendare*, ut in res solent mercatores. 5 *Ornato mercibus externis*; scilicet auro fuco, purpura. 6 *Nativis*. 7 *Cupido*. 8 *Ornatricem*. 9 *Producit*. 10 *Nulla arte doctas*, scilicet amnis doctus iter melius apud Horat. 11 *Nucum juglandium cortice inficiuntur capilli*.

C A P. CXXIX.

— *Forsan miseros meliora sequentur.*

Flebile principium melior fortuna secuta est,
Nec mala tam sequitur quàm mala prima fuit.

^a Si numeres anno 1 soles & nubila toto;

Invenies nitidum sæpius ipse diem.

^c Ac veluti, ventis agitantibus æquora, non est

Æqualis rabies, continuusque furor.

Sed modò subsidunt, 2 intermissique silescunt:

Vimque putes illos deposuisse suam.

Sic solet interdum fieri placabile numen:

Nube solet pulsâ candidus ire dies.

^a Exemplum est animi nimium patientis Ulysses,

Jaetatus dubio per 3 duo lustra mari.

Tempora solliciti sed non tamen omnia fati
Pertulit; & placidæ sæpe fuere moræ.

• An gravis 4 inceptum peragit fortuna tenorem,
Et manet in cursu semper acerba suo?

• Crede mihi, miseris cœlestia Numina parcent,
Nec semper læsos & sine fine premunt.

• Multa dies variusque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius; multos alterna revivens
Lusit, & in solido rursus fortuna locavit.

——^b Tanta est rerum discordia in ævo,
Et subtexta bonis mala sunt; lachrymasque sequuntur
Vota; nec in cunctis servat Fortuna tenorem.

• Non semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut mare 5 Caspium

Vexant 6 inæquales procellæ

Usque; nec Armeniis in oris

7 Amice Valgi, stat glacies iners

Menses per omnes; aut Aquilonibus

Querceta 8 Gargani 9 laborant,

Et foliis 10 viduantur orni

Authorum Loca. ^a Ov. Met. L. 7. v. 518. ^b Ov. Trist. L. 5. El. 8. v. 31. ^c Ov. Trist. L. 2. v. 149. & v. 141. ^d Ov. Pont. L. 4. El. 10. v. 9. ^e Ov. Ep. Sapph. ad Pha. v. 59. ^f Ov. Pon. L. 3. El. 6. v. 21. ^g Virg. Æn. L. 11. v. 425. ^h Manil. L. 3. v. 521. ⁱ Hor. L. 2. Od. 9. Notæ.] 1 Dies Sole lucidos. 2 Per

vices. 3 Per decennium, Poetica licentia, lustrum enim quatuor annorum spatium continet. 4 Ut mihi olim inimica, ita post hac. 5 Pro quovis mari. Synecd. 6 Quæ mare faciunt ineguale. Metonym. 7 Horatio qui hæc ei scripsit. 8 Apulia montis. 9 Agitantur. 10 Spoliantur, nudantur. Metaph.

C A P. CXXX.

Gratum securis periclitantes aspicere.

CRede mihi tutis aliena pericula gratum
Vidisse; immunes se quoque nosse mali.

• Quàm juvat immites ventos audire cubantem,
Et sese tenero continuisse toro?

Aut, gelidas hibernus aquas quum fuderit 1 Auster,
Securum somnos imbre 2 juvante sequi?

• Suave, mari magno turbantibus æquora ventis,
E terrâ magnum alterius spectare 3 laborem:
Non quia vexari quendam est jucunda voluptas,
Sed, quibus ipse malis careas, quia cernere suave est.
Suave etiam belli certamina magna tueri
Per campos 3 instructa; tuâ sine parte pericli.
Sed nil dulcius est, bene quàm munita tueri
Edita doctrinâ sapientum templa serena;
Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam 5 palantes quærere vitæ.

Authorum Loca.] ^a Tibul. L. 1. El. | ² Somnos conciliante. ³ Periculum.
¹ v. 41. ^b Lucr. L. 2. v. 1. ^c | ⁴ Ordine militari composita. ⁵ Huc ibi.
Notæ.] 1 Ventus pluvias inducens. luc vagantes, ut via ignari solent.

C A P. CXXXI.

Miseri ad metum proni.

CUm dolor in morem venit; timor ipse malorum
Sæpe supervacuos cogit habere metus.

Membra reformidant mollem quoque faucia tactum;

Vanaque sollicitis incutit umbra metum.

Sic ego fortunæ telis confixus iniquis

Pectore 1 concipio nil nisi triste meo.

Aut quia res timida est omnis miser; aut quia longo

Tempore lætitiæ 2 janua clausa meæ est.

Utque reformidant insuetum lumina Solem:

Sic ad lætitiâ mens mea segnis erit.

— * Quæ nimis miseri timent

Futura credunt; quippe quod metuant nimis,

Nunquam amoveri posse, nec tolli putant.

3 Prona est timori semper in pejus fides.

* Pectora longis hebetata malis

Non sollicitas ponunt curas.

Proprium hoc miseros sequitur vitium,

Nunquam rebus credere lætis.

Redeat foelix fortuna licet,

Tamen afflictos gaudere piget.

Nullâ surgens dolor ex causâ

Hos flere jubet; sed vagus intro

Terror oberrat; subitos fundunt

Oculi fletus, nec causa subest;

4 Imber vultu nolente cadit.

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 2. *El.* 7. v. 5. & v. 13. & v. 37. ^b Ov. Pon. L. 3. *El.* 4. v. 49. ^c Sen. Herc. Fur. v. 313. ^d Sen. Thyest. v. 921. & v. 939. & v. 956.

Notæ.] 1 *Auguror, cogito.* 2 *Nul-*
lam sensi letitiam, proverbialiter di-
ctum. 3 *Quia peiora facilius credi-*
mus, quam meliora. 4 *Lachrymarum,*
Metaph.

C A P. CXXXII.

Quæ rara chara.

R Ara juvant; primis sic major gratia ponis :
Hybernæ pretium sic meruere rosæ.

^b Quod facile est, vile est; mihi copia tollit amorem;
Et fastiditâ non libet esse domo.

^c Semper in absentes fœlicior æstus amantes.

1 Elevat 2 assiduos 3 copia longa viros.

^d Pinguis amor, nimiumque 4 potens in tædiâ nobis
Vertitur, & stomacho (dulcis ut esca) nocet.

Si nunquam 5 Danaën habuisset ænea turris;

Non esset Danaë, de Jove, facta parens.

Dum servat Juno mutatam cornibus 6 Io:

Facta est, quàm fuerat, gratior inde 7 Jovi.

^e Non plebeia Venus gratissima; frigore soles,

Sole juvant umbræ; grata fit unda siti.

—— ^f Voluptates commendat rarior usus.

^g 8 Ales Phasiacis petita Colehis,

Aque

Atque 9 Afræ volucres placent palato,
Quodd non sunt faciles; at albus anser
Plebeium sapit : ultimis ab oris
Sed tractus 10 scarus, atque 11 arata 12 Syrtis
Si quid naufragio dedit, probatur.
Nullus iam gravis est; amica vincit
Uxorem, rosa Cinnamum 13 veretur;
Quicquid 14 quæritur, optimum videtur.

^a Nostro palato desipit,
Vulgare quicquid atque plebeium sapit.
Nivesque, 15 pœnas montium,
Laboriosas 16 facere delicias gulæ
Studemus, per artes novas.
Nil esurimus obvium & parabile;
Et vile quod pronum est nimis.

Authorum Loca. ^a Mart. L. 4. Ep. 29. ^b Ov. Rem. Am. v. 541. ^c Prop. L. 2. El. 31. v. 43. ^d Ov. Am. L. 2. El. 19. v. 25. ^e Ov. Rem. Am. v. 405. ^f Juv. Sat. 11. v. 208. ^g Petron. metr. 12. ^h Rapin. (ni fallar.)

Notæ. 1 *Viliores facit.* 2 *Qui jugiter adsunt.* 3 *Potiundi facultas.* 4 *Fœlix & voti sui compos.* 5 *Acrissi Arvirorum regis filiam, a Jove aureo im-*

bre corruptam. 6 *Inachi filiam a Zelo-typha Junone in bovem mutatam.* 7 *Scilicet ob custodiam.* 8 *Phasianus, avis petita & dicta a Phaside Colchorum fluvio.* 9 *Galli Africani.* 10 *Piscium genus in delitiis habitum apud veteres.* 11 *Piscatorum navigiis.* 12 *Locus in mari Libyco vadosus & periculosus.* 13 *Ne ei odere cedat.* 14 *Summo labore.* 15 *Quibus montes onerantur.* 16 *Multo conatu placere palato.*

C A P. CXXXIII.

Ars manet, opes fluxæ.

Nil homini tutum est; nil non mortale tenemus,
Pectoris exceptis ingeniique ¹ bonis.

En ² ego cum patriâ caream, natisque domoque;

Raptaque sint, adimi quæ potuere mihi:

Ingenio tamen ipse meo comitorque fruorque:

Cæsar in hoc potuit ³ juris habere nihil.

^b Me mea Musa levat, Ponti ⁴ loca ⁵ iussa petentem.

Sola comes longæ perstitit illa fugæ.

Sola nec insidias, ⁶ Threci nec militis ensen,

Nec mare, nec ventos, ⁷ Barbariemque timet.

^c Disce aliquid; nam cum subito fortuna recedit,

Ars remanet; vitamque hominis non deferit unquam.

^d Si tibi sint nati, nec opes; tunc artibus illos

Instrue; quò possint inopem ⁸ defendere vitam.

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 3. El. 7. v. 25. ^b Ov. Trist. L. 4. El. 1. v. 19. ^c Cato. L. 4. Dist. 19. ^d Cat. L. 1. Dist. 28.

Notæ.] ¹ Dotibus animi. ² Ovidii de se verba. ³ Potestatis, vel authoritatis. ⁴ Tomos. ⁵ Imperio Augusti Caesaris. ⁶ Threicii. ⁷ Populos Barbaros. ⁸ Victis alere.

C A P. CXXXIV.

Affectus vix sunt ratione domandi.

O Di, nec possum cupiens non esse, quod odi.
 Heu quàm quod studeas ponere, ferre grave est!
 Nam desunt vires ad me mihi 1 jusque regendum.

Auferor, ut rapidâ concita puppis aquâ.

2 Nam malè res junctæ calor & reverentia pugnant:

Quod sequor in dubio est: hæc decet: ille juvat.

3 Vive, deus, posito, si quis mihi dicat, amore:

Deprecer; usque adeò dulce Cupido malum est.

Cum bene pertæsum est, animoque relanguit ardor,

Nescio quò miseri 2 turbine mentis agor.

Ut rapit in præceps dominum, spumantia frustra

Fræna 3 retentantem, durior oris equus:

Ut subitus, prope jam pressâ tellure, carinam

Tangentem portus ventus in alta rapit.

Sic me sæpe refert incerta Cupidinis aura:

4 Notaque 5 purpureus tela resumit Amor.

6 Luctantur pectusque leve in contraria ducunt

Hinc Amor, hinc ratio; sed puto vincet Amor.

7 Heu trahit invitum nova vis, aliudque cupido,

Mens aliud suadet: video meliora, proboque;

Deteriora sequor. Ratio affectusque rebelles

8 Non bene conveniunt, nec in unâ sede morantur.

Varium

190 *SYNOPSIS Communiū Læcorum,*

• Varium ecce nunc huc ira, nunc illuc amor
 Diducit ; anceps æstus incertum rapit.
 Ut sæva rapidi bella cum venti gerunt ;
 Utrimque fluctus maria discordes agunt,
 Dubiumque pelagus fervet : haud aliter meum
 Cor fluctuatur : ira pietatem fugat,
 Iramque pietas : ^b at furor cogit sequi
 Pejora, vadit animus in præceps ⁶ sciens,
 Remeatque, frustra sana consilia appetens.
 Sic cum gravatam navita adversâ ratem
 Propellit undâ ; cedit in vanum labor,
 Et victa prono puppis aufertur vado.
 Quid ratio possit ? vincit ac regnat ⁷ furor.

Authorum Loca.] ^a Ov. Am. L. 2. ^b Ov. Ep. Her. ad Leand.
 El. 4. v. 5. ^c Ov. Am. L. 2. El. 9 v. 25.
^d Id. L. 3. El. 10. v. 33. ^e Ov. Met.
 L. 7. v. 19. ^f Id. L. 2. v. 846. ^g Sen.
 Med. v. 936. ^h Sen. Hipp. v. 177.

Notæ.] 1 *Potestas.* 2 *Rapido affectu,*
Metaph. 3 *Retinere tentantem.* 4 *Sol-*
lita. 5 *Formosus.* 6 *Prudens, sciens, vi-*
rus, vidensque perit : ut Phædra Te-
rentii. 7 *Cupido Amoris deus.*

C A P. CXXXV.

Amor non sanandus.

• **O**Mnes humanos sanat medicina dolores,
 Solus amor morbi non habet ¹ artificem.
 Non hîc herba valet ; non hîc nocturna ² Cytæis ;
 Non per ³ Medææ gramina cocta manus.
 Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
 Unde tamen veniant tot mala, cæca via est.

4 Quæ sævos pepulit doctis medicatibus 5 ignes,
Non valui flammæ effugere ipsa 6 suas.

Hanc ipsi cantus, herbæque artesque relinquunt:

Nil Dea, nil Hecates sacra potentis agunt.

7 Pavit ubi Admeti tauros formosus Apollo;

Non cithara intonsæ profueruntve comæ.

Nec potuit curas sanare salubribus herbis:

Quicquid erat medicæ vicerat artis amor.

Delos ubi nunc Phœbe tua est? ubi Delphica Pytho?

Nempe Amor in parvâ te jubet esse casâ.

8 Non intellecti nulla est curatio morbi,

Ut magis inclusis ignibus antra fremunt.

9 Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger,

Huic nullum 8 cœli tempus, & aura nocet.

Ambulat, & subitò mirantur funus amici:

Sic est 9 incautum quicquid habetur Amor.

10 Inventum medicina meum est: opiferque per orbem

Dicor; & herbarum subjecta potentia nobis:

Hei mihi quod nullis amor est medicabilis herbis,

Nec profunt domino, quæ profunt omnibus artes.

— Ah miser,

Quantâ laboras in 11 Charybdi!

Digne puer inliore 12 flammâ.

Quæ 13 saga, quis te solvere 14 Theſſalis

15 Magus venenis, quis poterit Deus?

192 SYNOPSIS Communium Laborum,

Vix illigatum te triformi

16 Pegasus 17 expedit 18 Chimææ.

Authorum Loca. ^a Prop. L. 2. El. 1. v. 59. ^b Ov. Ep. Med. ad Jason. v. 165. ^c Tib. L. 2. El. 3. v. 11. ^d Cor. Gall. El. 3. v. 55. ^e Prop. L. 2. El. 1. v. 77. ^f Ov. Met. L. 1. v. 521. ^g Hor. L. 1. Od. 27. v. 18.

Notæ ¹ Medicum. ² Saga, nocturna peragens sacra. ³ Veneficii & artis magica peritissima. ⁴ Medea. ⁵ Taurus ignem spirantes. ⁶ Sui pectoris amorem.

⁷ Thessalia regis, cujus greges pavis Apollini caelo expulsus. ⁸ Aeris. ⁹ Quod cavere nequit. ¹⁰ Apollinis verba, de sterili suo Daphnes amore querens. ¹¹ In amore non minus periculoso quam Charybdæ, qua maris Siculi vorago est. ¹² Amore. Metaph. ¹³ Mulier venefica. ¹⁴ In Thessalia herba sunt venenosa. ¹⁵ Incantator. ¹⁶ Equus alatus. ¹⁷ Extricabit. ¹⁸ Mulieri pejori monstro Chimæa.

C A P. CXXXVI.

Adversa virtutem illustrant.

R Ara quidem est virtus, quam non fortuna gubernet;

Quæ maneat stabili, cum fugit illa, pede,

^b Scilicet adversis probitas exercita rebus

Tristi ⁱ materiam tempore laudis habet.

Si nihil infesti durus vidisset Ulysses:

² Penelope foelix, sed sine laude, foret.

Victor ³ Echionias si ⁴ vir ⁵ penetrasset in arces;

Forfitan ⁶ Evadnen vix sua nosset humus.

Cum Peliâ tot sint genitæ; cur nobilis ⁷ una est?

Nupta fuit misero nempe quod una viro.

Et tua fortassis pietas ignota maneret,

Implerent venti si tua vela ⁸ sui.

⁹ Materiam ergo tuis tristam virtutibus imple:

Ardua per præceps gloria vadit iter.

Hectora quis nosset, si non & ¹⁰ Troja fuisset?

Publica virtutis per mala facta via est.

Ars tua, 11 Tiphys, 12 jacet; si non sit in æquore fluctus

Si valeant homines; ars tua, 13 Phœbe, 12 jacet.

Quæ latet, inque bonis cessat non cognita rebus,

Apparet virtus, arguiturque malis.

Dat tibi sæva locum tituli Fortuna, caputque

Conspicuum pietas quæ tua tollat habet.

Utere temporibus, quorum es nunc munere fretus:

En patet in laudes area lata tuas.

———^d Juvat ire periclis

Ad decus; & dextrâ memorandum condere nomen;

Quale dedit nunquam rebus fortuna secundis.

^e Latius est, magno quoties sibi constat honestum.

^f Haud excussa gravi virtus terrore pericli,

Utitur ad laudem casu.———

———^g 14 Superat, & crescit malis;

Iræque nostrâ fruitur: in laudes suas

Mea vertit odia; dum nimis sæva impero,

15 Patrem probavit. Monstra jam desunt mihi;

Minorque labor est Herculi iussa exequi;

Quàm mihi jubere.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. L. 5. El. 15. v. 29. ^b Ov. Trist. L. 5. El. 5. v. 49. ^c Ov. Trist. L. 4. El. 3. v. 73. ^d Sil. L. 4. v. 35. ^e Lucan L. 9 v. 404. ^f Sil. It. L. 9. v. 596. ^g Sen. Her. Fur. v. 33.

Notæ. 1 Causam & occasionem laudis. 2 Ulyssis uxor fida. 3 Thebanas; nam Thebæ ab Echione & Cadmo conditæ. 4 Capaneus. 5 Victor ingressus tibat. 6 Capanei uxor quæ se in arden-

tem mariti rogam projecit. 7 Alceste, quæ pro viro Admeto mori non dubitavit. 8 Prosperi; id est si res essent secundæ. Metaph. 9 Argumentum historiae tuæ luctuosum. 10 Urbs calamitosa. 11 Navis Argo gubernator. 12 Later. 13 Artis medicæ inventor. 14 Hercules: verba sunt Junonis querentis, virtutem Hercules omnes devicisse labores, ab Eurystheo rege illi impositos, 15 Jovem.

C A P. CXXXVII.

Sero sapiunt Phryges.

• **C** Rede mihi, sero clypeum post vulnera fumis;
 • ^b Cur tremor haud artus occupat ante 1 tubam?

• Serò respicitur tellus, ubi fune soluto,

• Currit in immensum panda carina salum.

Navita sollicitus quàm ventos horret iniquos:

Et propè tam lethum, quàm propè cernit aquam.

Silicet in mediis fera est sapientia damnis.

Rebus adhuc validis qui cavet, ille sapit.

• Providus à longè 2 Fabius surgentia bella

Pectore præmeditans cavit: • tecum ergo voluta

Damna animo, ante 1 tubas: galeatum serò duelli

Pœnitet: è celsâ grandævus puppe magister

Prospiciens signis venturum in carbasa 3 Corum,

Summo jamdudum substringit lintea malo.

• Cautior antè vigil violentum navita 3 Corum

Prospicit; & tumidæ subducit vela procellæ.

Quid juvat errorem, mersâ jam puppe, fateri?

Quid lachrymæ commissa levant delicta secutæ?

Ante nefas decuit sentire, ac ire 4 recentes

Detersum maculas: veteri post obruta morbo

Corpora, 5 Poconias nequicquam adinoveris herbas.

• Hi 6 longè ventura vident, dubiisque parati

Casibus occurrunt; 7 hi non revocabile damnum
 Eventu rerum stolido didicere magistro.
 Nam, pecudum ritu, non impendentia vitant,
 Nec res ante vident; acceptâ clade, queruntur,
 Et feri transacta gemunt. —

—^h Decipi captus times?

Serum est cavendi tempus in mediis malis.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. L. 2. El. 3. v. 35. ^b Verba Virg. Æn. L. 11. v. 424. ^c Ov. Am. L. 2. El. 11. v. 23. ^d Sil. It. L. 1. v. 683. & v. 684. ^e Juv. Sat. 1. v. 168. ^f Claud. in Eutrop. L. 2. v. 494. & v. 488. ^h Sen. Thyest. v. 487.

Notæ. 1 Ante classicum, ante periculum. 2 Dux Romanorum providus. 3 Ventum ab occasu flantem. 4 Nuper admissa scelera. 5 Medicas, Pœn enim peritus medicus. 6 Providi. 7 Sentiri, vel sero sapientes.

C A P. CXXXVIII.

—*Modicis humescere poclis*

Carmen alit. —

Ingenium potis irritat Musa poetis.

Bacche, foles 1 Phœbo fertilis esse tuo.

^b Vina parant animos Musis, nisi plurima sumas;

At stupeant multo corda sepulta mero.

Nutritur vento, vento restinguitur ignis:

Lenis alit flammam, grandior aura necat.

^c Fœcundi calices quem non fecere disertum?

^d Proposuit 2 siccis omnia dura Deus.

^e Vos mihi 3 fumosum veteris proferte 3 Falernum

4 Consulis; & 5 Chio solvite vincla cado.

Nulla placere diu, nec 6 vivere carmina possunt,

196 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Quæ scribuntur aquæ potoribus : 7 ut bene potos
 Ascripsit 8 Liber 9 Satyris 9 Faunisque poetas.
 Vina ferè dulces oluerunt mane 10 Camœnæ :
 Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.
 11 Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad 12 arma
 Prosiluit dicenda : 13 forum, 14 Puteasque Libonis
 Mandabo siccis : adimam 15 cantare severis.
 * Quis locus ingenio ; nisi cum se carmine solo
 Vexant, & 16 dominis Cyrrhæ Nysæque feruntur
 Pectora vestra, 17 duas non admittentia curas ?

Authorum Loca.] ^a Prop. L. 4. *El.* 6. v. 75. ^b Ov. Rem. Am. v. 805. ^c Hor. L. 1. *Ep.* 5. v. 19. ^d Verba Hor. L. 1. *Od.* 18. v. 3. ^e Tib. L. 2. *El.* 1. v. 27. ^f Hor. L. 1. *Ep.* 19. v. 2. ^g Juv. Sat. 7. v. 6.

Notæ.] 1 Poetarum Deo. 2 Sobrius. 3 Optimum vinum. 4 Vini etatem Romani notabant, cado inscriptis Consulum nominibus, cum essent recondita.

5 Vini optimi pleno ; ex insula Chio advecti. 6 Durare. 7 Postquam. 8 Bacchus. 9 Ebriis Bacchi comitibus. 10 Musa. 11 Primus Poeta Latinus. 12 Ad scribenda carmina de bellis Romanorum. 13 Causas forenses. 14 Sedem Prætoris a Libone foro positam. 15 Facultatem componendi carmina. 16 Apolline, cui urbs Cyrrha, & Baccho cui urbs Nysa sacra erant. 17 Id est unicam componendi carmina.

C A P. CXXXIX.

Senes ob sapientiam veneratione digni.

* **F**irmior est juvenum, fera at sapientior ætas :
^b 1 Hæc melior specie, moribus 2 illa placet.
 * Nempe quod est 3 illis operum prudentia major ;
 Solus & artifices qui facit, usus adest.
 * 4 Appius exemplo est : 5 Pyrrho qui pace negatâ,
 Multum animo vidit : lumine captus erat.
 * Quid gravis 6 Antenor, Priamus quid suadeat ipse
 Consule ; quis ætas longa magistra fuit.

Vix

Vix mihi credetis, sed credite; Troja maneret,
 Præceptis 7 Priami si foret usa senis.
 Sic Romæ quondam populum digessit ab annis
 8 Romulus; in partes distribuitque duas:
 1 Hæc dare consilium, pugnare paratior 2 illa est:
 1 Hæc ætas bellum suadet; & 2 illa gerit.
 Magna fuit quondam capitis reverentia cani:
 Inque suo pretio ruga senilis erat.
 Martis opus juvenes, animosæque bella gerebant,
 Et pro Dīs aderant in 9 statione suis.
 Viribus illa minor, nec habendis utilis armis,
 Consilio patriæ sæpe ferebat opem.
 Nec nisi post annos patuit tunc 10 Curia seros;
 11 Nomen & ætatis mite Senatus habet.
 Verba quis auderet coram sene digna rubore
 Dicere? censuram longa senectæ dabat.

— i Non omnia grandior ætas.

Quæ fugiamus, habet; seris venit usus ab annis.

Rara datur longo prudentia temporis usu.

Authorum Loca.] ^a Ov. Ar. Am. L. 1. v. 65. ^b Ov. Amo. L. 2. El. 4. v. 46. ^c Ov. Ar. Am. L. 2. 675. ^d Ov. Fast. L. 6. v. 203. ^e Ov. Ep. Oeno. ad Par. v. 95. ^f Ov. Ar. Am. L. 3. v. 439. ^g Ov. Fast. L. 6. v. 83. ^h Ov. Fast. L. 5. v. 57. ⁱ Ov. Met. L. 6. v. 28. ^k Car. L. 4. Diss. 27. ^l Notæ.] 1 *Ætas juvenum.* 2 *Ætas senum.* 3 *Senibus.* 4 *Cæcus Romæ Senator.* 5 *Epiri Regi cui petenti pacem Romani authore Appio negabant.* 6 *Trojanorum princeps, senex & sapiens, qui Helenam Græcis reddendam suavit.* 7 *Trojæ regis.* 8 *Primus Romanorum rex.* 9 *In statione militari, seu excubis.* 10 *Gradus Senatorius.* 11 *Nempe a senectute.*

C A P. CXL.

Ætas aurea fœlix & innocua.

^a **Q**Uàm bene ¹ Saturno vivebant rege, priùs quàm
Tellus in longas est patefacta vias.

Nondum cœruleas ² pinus contempserat undas :

Effusum ventis præbueratque ³ sinum.

Nec vagus, ignotis repetens ⁴ compendia terris,

Prefferat externâ navita merce ratem.

Illo non validus subiit juga tempore taurus :

Non domitus frânos ore momordit equus.

Non domus ulla fores habuit ; non fixus in agris

Qui regeret certis finibus arva, lapis.

Ipsæ mella dabant quercus ; ultroque ferebant

Obvia securis ubera lactis oves.

Non acies, non ira fuit, non bella ; nec enses

Immiti fœvus duxerat arte faber.

Nunc Jove sub domino cædes, & vulnera semper,

Nunc mare, nunc leti mille repente viæ.

^b At cum regna senex cœli Saturnus haberet ;

Omne lucrum tenebris alta premebat humus.

Æraque & argentum, cumque auro pondera ferri

Manibus admôrat : nullaque massa fuit.

At meliora dabat ; curvo sine vomere fruges,

^c Pomaque, & in quercu mella reperta cavâ.

Nec valido quisquam terram scindebat aratro :

^d Signabat nullo limite mensor humum.

Non freta dimissi verrebant eruta remi;
 Ultima mortali tum via littus erat.
 Nunc terrâ eruimus solidum pro frugibus aurum.
 Possidet inventas sanguine miles opes.

Ante Jovem, nulli subigebant arva coloni:
 Nec signare quidem, aut partiri limite campum
 Fas erat; in 5 medium quærebant; ipsaque tellus
 Omnia liberiùs, nullo poscente, ferebat.

Aurea prima fata est ætas; quæ, 6 vindice nullo,
 Sponte suâ, sine lege fidem rectumque colebat.
 Non galeæ non ensis erat, sine militis usu
 M. lia securæ peragebant otia gentes.

Authorum Loca.] ^a Tib. L. 1. *El.*
³ v. 35. ^b Ov. Am. L. 3. *El.* 8. v. 35.
^c Virg. Georg. L. 1. v. 125. ^d Ov. Met.
 L. 1. v. 89. & *infra*.

Notæ.] 1 Deo Cæli antiquissimo Jovis
 patre. 2 Navis e pinu Metonym. 3 Ve-
 lum. 4 Lucra. 5 Cibus in commune
 querebant. 6 Ultore qui pœnam peccan-
 tibus irrogaret.

C A P. CXLI.

Nemo fœlix ante mortem.

^a **Q**uis scit, an adjiciant hodiernæ craftina 1 summæ
 Tempora Dî superi.

^b 2 Ventorum est quodcunque paras; haud ulla carina

3 Confenuit: fallit portus & ipse fidem.

^c Nam subitus, propè jam pressâ tellure, carinam
 Tangentem portus ventus in alta rapit.

^d An quisquam in mediis persolvit vota procellis,

Cum sæpe in portu fracta carina natet?

Aut

100 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Aut priùs infecto deposcit præmia cursu,

4 Septima quàm metam triverit ante 4 rota?

• Non procul à metis, quas pœnè tenere videbar,
Corriculo gravis est facta ruina meo.

• Mendaces ludunt flatus re quâque secundi.

Siqua venit serò, magna ruina venit.

—— • Scilicet ultima semper

Expectanda dies homini est; dicique beatus

Ante obitum nemo, supremaque funera debet.

• Et 5 Cræsum vox hinc iusti facunda 6 Solonis

Respicere ad longæ iussit spatia ultima vitæ.

—— • Nemo se tutò diu

Periculis 7 offerre tam crebris potest.

Quem sæpe casus transit, aliquando 8 invenit.

• Et ipse casus sæpe jam expertos time.

Authorum Loca.] • Hor. L. 4. Od. 7.
v. 17. ^b Prop. L. 3. El. 6. v. 49. ^c Ov.
Amo. L. 2. El. 9. v. 31. ^d Prop. L. 2.
El. 24. v. 27. ^e Ov. Trist. L. 4. El. 8.
v. 35. ^f Prop. L. 2. El. 24. v. 31. ^g Ov.
Met. L. 3. v. 135. ^h Juv. Sat. 10. v. 274.
ⁱ Sen. Herc. Fur. v. 326. ^k Sen. Med.
v. 519.

Notæ.] 1 Numero dierum, quos ad
diem hodiernum viximus. 2 Penes ven-
tos. 3 Diu duravit. 4 Currus in Circo
septem spatia decurrerit. 5 Opulentum
Lydia regem. 6 Unius e septem Græco-
rum, sapientibus. 7 Objicere. 8 Depre-
hendit.

C A P. CXLII.

— *Perjurā ridet amantūm Jupiter.* —

'Esse Deos, i, crede : fidem jurata fefellit :
 Et facies illi, quæ fuit ante, manet.
 Quam longos habuit nondum perjura capillos,
 Tam longos, postquam numina læsit, habet.
 Sibi et æternò falsum jurare puellis
 Dī quoque concedunt ; formaque numen habet.
 'Etī perque suos fallax juravit ocellos,
 Junonemque suam, perque suam Venerem ;
 Nulla fides inerit : perjuria ridet amantūm
 Jupiter, & ventos 1 irrita ferre jubet.
 'Nec jurare time : 2 Veneris perjuria ventī
 Irrita per terras, & freta summa ferunt.
 Gratia magna Jovi : vetuit 3 pater ipse valere,
 Jurāset cupidè quicquid ineptus amor.
 'Nè, si quem fallas, tu perjurare timeto.
 Commodat illulis numina 4 surda Venus.
 'Tu Dea, tu jubeas animi perjuria nostri
 5 Carpathium tepidos per mare ferre Notos.
 'Jupiter ex alto perjuria ridet amantūm :
 Et jubet 6 Æolios irrita ferre Notos.
 Per Styga Junoni falsum jurare solebat
 Jupiter : exemplo nunc favet ille suo,
 'Ulla si 7 juris tibi pejerati

202 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Pœna perjuræ nocuisset unquam :

8 Dente si nigro fieres, vel uno

Turpior ungui,

Crederem : sed tu, simul 9 obligâsti

Perfidum votis caput, enitescis

Pulchrior multo ; juvenumque prodis

Publica cura.

Ridet hoc (inquit) Venus ipsa ; rident

10 Simples Nymphæ, ferus & Cupido.

Authorum Loca.] ^a Ov. Amo. L. 3. *El.* 3. v. 1. ^b Tib. L. 3. *El.* 6. v. 47. ^c Tib. L. 1. *El.* 4. v. 17. ^d Ov. Amo. L. 1. *El.* 8. v. 85. ^e Ov. Amo. L. 2. *El.* 8. v. 19. ^f Ov. Ar. Am. L. 1. v. 635. ^g Hor. L. 2. *Od.* 8. v. 1.

& nubibus spargi & auferri dicebantur. 2 Per Venerem jurata. 3 Pater Deorum Jupiter. 4 Quæ non audiunt at negligunt. 5 Pro quovis mari Synecd. 6 Quibus imperat Aolus rex ventorum. 7 Jurisjurandi abs te violati. 8 Minima corporis parte. 9 Per caput tuum jurasti. 10 Ad ignoscendum faciles.

Notæ.] 1 Sine effectu, quæ a ventis

C A P. CXLII.

Nulla metu castæ quidquam custodia prodest.

* Cui natura dedit leges à sanguine ductas,
Non possit melior judicis esse metu.

^b Sed nihil invitæ triftis custodia prodest ;

Quam peccare pudet, fœmina tuta fat est :

^c Si qua metu dempto casta est ; ea denique casta est :

Quæ, quia non liceat, non facit ; illa facit.

Ut jam servâris bene corpus ; adultera mens est :

Nec custodiri, ni velit, illa potest.

Nec mentem servare potes, licet omnia claudas,

Omnibus oclusis intus adulter erit.

^d Quid

^a Quid faciat custos? vel quis custodiat ipsos
 Custodes? pretio muneribusque patent.
^b Nam pretium si grande feras, custodia victa est,
 Nec prohibent claves, & canis ipse tacet.
^c Adfuit 1 Acrisio servandæ cura 2 puellæ;
 Hunc tamen illa suo 3 crimine fecit avum:
^d Nam licet ærato Danaë circumdata muro,
 Non potuit magno victa negare Jovi.
^e Non possit cupidus vigilans deprehendere custos,
 Fallendique vias mille ministret Amor.
^f Ne sævo sis casta metu, sed mente fideli;
 Quæ mulier casta est moribus, una proba est.
^g Quamvis 4 ingenium castum, vultumque modesto
 Sanguine ferventem tribuat natura, benignâ
 Larga manu; (& quid plus possit conferre puellis
 Custode & 5 curâ natura potentior omni?)
 Vix licet esse probas; nam prodiga corruptoris
 Improbilas, ipsos audet tentare parentes;
 Tanta in muneribus fiducia. ———

Authorum Loca. ^a Prop. L. 4. El. 12. v. 47. ^b Prop. L. 2. El. 6. v. 31. ^c Ov. Am. L. 3. El. 4. v. 3. ^d Verba Juv. Sat. 10. v. 346. ^e Tib. L. 2. El. 4. v. 33. ^f Ov. Ar. Am. L. 3. v. 631. ^g Prop. L. 2. El. 30. v. 95. ^h Tib. L. 4. El. 6. v. 11. ⁱ Tib. L. 1. El. 7. v. 81. ^k Juv. Sat. 10. v. 300.

Notæ. 1 Argivorum Regi. 2 Filie sue Danaes. 3 Adulterio cum Jove commissi. 4 Naturam, in res. 5 Institutione & doctrina, quæ licet multum valet, plus tamen natura

C A P. CXLIV.

—*Mulier sævissima pellice prensâ.*

Quis ferat, indomitas quoties ardescit in iras
 Fœmina, cum prensâ pellice læsa dolet?
 * Nam neque fulvus aper mediâ tam sævus in irâ;
 Fulmineo rabidos cum rotat ore canes:
 Nec lea, cum catulis lactentibus ubera præbet;
 Nec brevis ignaro vipera læsa pede.
 Fœmina quàm; focii deprensâ pellice lecti,
 Ardet; & in vultu 1 pignora mentis habet.
 In ferrum flammæque ruit; positoque pudore
 Fertur; ut 2 Aonii cornibus 3 iæta Dei.
 Conjugis admissum violataque jura maritæ
 Barbara per 4 natos 5 Phasias ulta suos.
 6 Altera dira parens nati maculata cruore,
 Aspice, signatum sanguine pectus habet.
 * Tingeret ut ferrum natorum sanguine mater,
 Concitus à læso fecit amore dolor.
 Fecit amor subitas volucres cum pellice regem,
 Quæque suum luget nunc quoque mater Ityn.

Pellice deprensâ, * quoties facit ira nocentem
 Hunc 7 sexum; rabie jecur incendente, feruntur
 Præcipites; ut faxa jugis abrupta, quibus 8 mons
 Subtrahitur, clivoque latus pendente recedit.

—— * Duri magno sed amore dolores

Polluto,

Polluto, notumque, furens quid 9 fœmina possit.

• Nulla vis flammæ, tumidique venti,
Tanta; nec teli metuenda torti;
Quanta, cum conjux viduata tedis
Ardet & odit.

Cæcus est ignis stimulatus irâ,
Non regi curat, patiturve frænos.
Non timet mortem: cupit ire in ipsos
Obvius enses.

Authorum Loca.] ^a Ov. Ar. Am. L. 2. v. 373. ^b Ov. Trist. L. 2. v. 387.
^c Juv. Sat. 6. v. 648. ^d Virg. Æn. L. 5. v. 5. ^e Sen. Med. v. 579.

interfectos. 5 Medea, ita dicta a Phasæ Colchorum fluvio, ab Jafone repudiata, ut Creusam Creontis Corinthi regis filiam uxorem duceret. 6 Progne quæ dolore sororis suæ Philomela a marito Tereo stuprum passæ, Ilyn filium suæ manu necuit. 7 Fœmininum. 8 Inferior cui incumbēbant saxa. 9 Dido ab Ænea derelicta.

Notæ.] 1 Furoris indicia. 2 Bacchi, cujus patria Thebæ, quas olim tenuerunt Aones. 3 Furore correpta. 4 Sua manu

C A P. CXLV.

Dux præit exemplo.

• **G**Audeat in magno præcedens agmine ductor
Imperium perferre suum: tum jussa cohortes
Acriùs, exemplo ducis extimulante, capeissent.

^b Scilicet in vulgus manant exempla regentùm,
Utque ducum lituos, sic mores, i castra sequuntur.

^c Neu renuas ductor, primus sumsisse laborem;
Primus iter carpsisse pedes; partemve subire;
Idem expugnati ita primus in aggere muri.
Exerceque sitim, & spectato à fonte recede.

206 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^d 2 Inventis utere cibis; solabere partes
 Æquali sudore tuas; si collis iniquus,
 Primus ini; sylvam si cedere 3 provocat usus,
 Sumtâ ne pudeat quercum stravisse bipenni.
 Calcatur si pigra palus, tuus ante profundum
 Prætentet sonipes; fluvios tu protere cursu
 Hærentes glacie; liquidos tu scinde natatu.
 Nunc eques in medias equitum te consere turmas;
 Nunc pedes assistas pediti; tum promptiùs ibunt
 Te socio; tum conspicuus gratusque feretur
 Sub te 4 teste labor.——

* Idem correptis sternacem ad prælia frænis
 Frangere equum, & famam lethalis amare lacerti;
 Ignotique amnis tranare sonantia faxa
 Gaude, ac adversâ populos arcessere ripâ;
 † Primus inire manu, postremus ponere Martem.
 * Implicitas magno Cæsar torpore cohortes
 Cum vidit, raptam primus vibrare bipennem
 Ausus, & aëriam ferro præcidere quercum.

Authorum Loca.] ^a Stil. Ital. L. 1. v. 249. ^b Claud. de Laud. Still. L. 1. v. 167. ^c Sil. Ital. L. 1. v. 243. & *infra.* ^d Claud. de 4. Conf. Honor. v. 342. | ^e Sil. It. L. 1. v. 261. ^f Id. v. 160. ^g Lucan. L. 3. v. 432. *Notæ.*] 1 *Milites in castris. Metonym.* 2 *Casu obviis.* 3 *Postulat.* 4 *Inspiciente.*

C A P. CXLVI.

Indigent honesti, ditescunt improbi.

MUltis casta licet mens, & sine crimine constet
 Vita; tamen probitas cum paupertate jacebit.
 Aude aliquid brevibus 1 Gyris, & carcere dignum,
 Si vis esse aliquid: probitas laudatur, & alget.
 Criminibus debent hortos, 2 Prætoria, mensas,
 Argentum vetus, & stantem extra pocula 3 caprum,
 Qui pelago credit, magno se fœnore tollit.
 Qui pugnas & castra petit, præcingitur âuro:
 Vilis adulator picto jacet ebrius 4 ostro:
 Et qui sollicitas nuptas, ad præmia peccat.
 Sola 5 pruinosis horret facundia pannis;
 Atque inopi linguâ 6 desertas invocat artes;

4 Res humanas 7 ordine nullo
 Fortuna regit; spargitque manu
 Munera 8 cæcâ, pejora fovens.
 Vincit sanctos dira libido.
 Fraus sublimi regnat in aulâ.
 Tristis virtus perversa tulit
 Præmia recti: castos sequitur
 Mala paupertas: vitioque potens
 Regnat adulter, —

5 O Fortuna viris invida fortibus,

108 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Quàm non æqua bonis præmia dividis!

9 Eurystheus facili regnat in otio ;

Alcmenâ 10 genitus bella per omnia

11 Mönstris exagitat 12 cœliferam manum.

^f Iniqua raro maximis virtutibus
Fortuna parcit. ———

Authorum Loca.] ^a Lucan. Paneg. ad Pison. v. 109. ^b Juv. Sat. i. v. 73. ^c Petron. Metr. 10. ^d Sen. Hippol. v. 974. ^e Sen. Herc. Fur. v. 524. ^f Idem. v. 325.

Notæ.] 1 Exilio Gyarus enim insula in Aegeo mari quo exules deportabantur. 2 Magnificas cœcium divitum vil-

Las. 3 Signum capri in exteriori poculi parte exsculptum. 4 Toro purpureo. 5 Non frigus arcentibus. 6 Neglectas, 7 Consilio. 8 Incerta, ignara, quippe quæ nec fas nec nefas pensi habet. 9 Mycenarum Tyrannus, Herculi inimicus. 10 Hercules Heroum celeberrimus. 11 Demandis. 12 Illam Herculis manum quæ tulit cœlum & Deos.

C A P. CXLVII.

Sapiens est omnibus aptus.

^a Pectoribus mores tot sunt, quot in orbe figuræ ;

Qui sapit innumeris moribus aptus erit.

Utque levis 1 Proteus modo se tenuabat in undas ;

Nunc leo, nunc arbor, nunc erat hirtus aper,

Cautum, quicquid agit, quoquo vestigia movit,

Componit furtim subsequiturque decor.

Talis in æterno fœlix 2 Vertumnus Olympo

Mille habet ornatus, mille decenter habet,

^e Opportuna ejus cunctis natura figuris.

In quacumque voles verte, decorus erit.

^a Non tibi conveniet cunctis modus unus agendis.

Pro vento velum flectere disce tuum.

Hi jaculo pisces, illi capiuntur ab hamis;

Hos cava contento retia fune trahunt.

* Nec levitas culpanda tua est; non semper eodem

Impositos vento panda carina tulit.

Sed modo 3 Threicio Boreâ, modo currimus Euro:

Sæpe tument Zephyro lintea; sæpe Noto.

Aspice ut in curru modò det fluitantia rector

Lora; modò admissos arte retentet equos.

^f Insipiens esto, cum tempus postulat aut res:

Stultitiam simulare loco, prudentia summa est.

* Constans & levis, ut res quæque expostulat esto:

Temporibus mores sapiens sine crimine mutat.

^b Omnis 4 Aristippum decuit status, & color, & res:

ⁱ Et quoniam variant animi, variatus & artes.

^k Temporibus servire decet, qui tempora certis

Ponderibus pensavit, eum si bella vocabunt,

Miles erit; si pax, positus toga vestiet armis;

Hunc fora pacatum, bellantem castra decebunt.

Authorum Loca] ^a Ov. Ar. Am. L. 1. v. 759. ^b Tib. L. 4. El. 2. v. 7. & v. 13. ^c Prop. L. 4. El. 2. v. 21. ^d Ov. Ar. Am. L. 1. v. 765. & v. 763. ^e Ov. Ar. Am. L. 2. v. 429. ^f Cat. L. 2. Diff. 18. ^g Cat. L. 1. Diff. 7. ^h Hor. L. 1. Ep. 18. v. 23. ⁱ Ov. Rem. Am. v. 525. ^k Lucan. Paneg. ad Pis. v. 143. Notæ.] 1 Deus marinus in varias se formas vertens. 2 Deus inter veteres Latinos in omnes se mutans species. 3 A Thracia spirante. 4 Philosophum qui voluptatem summum bonum statuit, seque rebus cunctis dextere accomodabat.

C A P. CXLVIII.

Multis divitiæ reatûs causa.

UT timet insidias, qui scit se ferre viator
 1 Cui timeat: tutum carpit inanis iter.
 Sic reus ille ferè est, de quo victoria lucro
 Esse potest; inopis 2 vindice facta carent.
 Dum rubus & sentes tantummodo lædere natæ,
 Spinaque vindictâ cætera tuta suâ est:
 Te, nux, saxa petunt; soli quia causa 3 petendi est:
 Frondibus intactis cætera turba viret.
 Fructus obest: peperisse nocet: nocet esse feracem.
 Quæque fuit multis, & tibi præda malo est.
 Præda malo, 4 Polydore, fuit tibi: præda nefandæ
 5 Conjugis 6 Aonium misit in arma virum.
 Hesperii 7 regis pomaria tuta fuissent:
 Una sed immensas arbor habebat opes.
 Sic, ubi detracta est à te tibi 8 causa pericli;
 Quod superest, tutum, 9 Pontice castor, habes.
 Etsi nudus opum es, nudum tamen expedit esse;
 Non spolium de te, quod petat, hostis habet.
 * Si qua foret tellus, quæ fulvum mitteret aurum,
 Hostis erat Romæ; * sic & cuicumque monile
 Contextum geminis, aut prædia culta fuissent;
 10 Rufino populandus erat. Dominoque parabat
 Exitium. Secundus ager: metuenda colonis

Fertilitas. Magnos 11 Senecæ prædivitis hortos
 Clausit, & egregias 12 Lateranorum obsidet ædes
 Tota cohors: rarus venit in coenacula miles.
 Pauca licet portes argenti vascula puri,
 Nocte iter ingressus, gladium contumque timebis.
 Cantabit vacuus coram latrone viator.

Authorum Loca.] ^a Ov. El. de Nuce.
^{v. 43.} & ^{v. 113.} & ^{v. 117.} & ^{v. 165.}
^{v. 129.} ^b Petron. de bello Civ. ^{v. 5.}
^c Claud. in Ruf. L. 1. ^{v. 188.} ^d Juv.
^{Sat. 10. v. 15.} & infra.

Notæ.] 1 Aurum gemmas & hujus-
 modi alia, quæ latrones petunt. 2 Qui
 penas irrogaret. 3 Passivè cur petaris.
⁴ Fili regis Priami, a Polymæstore
 Thraciæ rege auri (simul tecum commis-
 si) cupidis necatè. 5 Eryphyles, quæ au-

reo monili corrupta latentem maritum
 Amphiaræum prodidit, & ad bellum
 Thebanum misit, unde ipsa sciret eum
 nunquam rediturum. 6 Amphiaræum
 regem illius Beotiæ partis quæ dicta fuit
 Aonia. 7 Atlantis in cujus horto creve-
 runt aurea poma. 8 Testes. 9 Animal
 quod in Ponto nascitur. 10 Rapaci au-
 lico sub impera ore Arcadio. 11 Optimo
 viri a Nerone occisi. 12 Nobilium Ro-
 manorum.

C A P. CXLIX.

Malè parta malè dilabuntur.

NON malè quæsitis succedit tertius hæres;
 Sæpe citò pejùs, res malè parta perit.
 In prolem dilata ruunt perjuria patris,
 Et pœnam merito filius ore luit.
 Vendidit 2 ille leves circum Pallatia fumos;
 Fudit 3 hic in Reges impia verba suos.
 Et quas fallacis collegit lingua parentis,
 Has eadem nati lingua refundit opes.
 Nulli longa manent scelerati gaudia lucri.
 Quas malè quæsiuit, tam malè perdit opès.

Tu nova prædari cupiens, jam parta reponas;

212 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Pastorique lupus scelerum delicta priorum
 Intra 4 septa luat. ^a Nebulo quodcumque profundâ
 Traxit avaritiâ, luxu pejore refundit.
^f Impius immensi revolutus culmine fati
 Turpe retexit iter : qualis piratica puppis,
 Quæ, cunctis infensa fretis, scelerumque referta
 Divitiis, multasque diu populata carinas,
 Incidit in magnum bellatricemque 5 triremem ;
 Dum prædam de more parat ; 6 viduataque casis
 Remigibus, scillis velorum debilis 7 aliis,
 Orba gubernaculis, antennis faucia fractis,
 Ludibrium pelagi vento jactatur & undâ ;
 8 Vastato tandem pœnas luitura profundo.

Authorum Loca.] ^a Versus satis notus
^b Claud. Epigr. 17. in Curetium. ^c Sen.
 Oedip. v. 236. ^d Claud. de Bell. Geti-
 co. v. 163. ^e Claud. de Bell. Gild. v.
 163. ^f Claud. de c. Conf. Honor. v. 131.
 Notæ.] 1 *Spem adipiscendæ principis* *benevolentia pretio vendidit.* 2 *Pater.*
 3 *Filius verbo tenus læsæ majestatis reus.*
 4 *Intra ovile deprehensus.* 5 *Navem*
bellicam. 6 *Orbata.* 7 *Metaph. navis*
enim velis fertur, ut avis alis. 8 *Ra-*
pinis toties a se populato.

C A P. CL.

Legendis veteribus proficis.

Nunc ego vel studiis animum emendare 1 Platonis
 Incipiam ; aut 2 hortis, docte 3 Epicure, tuis :
 Persequar aut studium 4 linguæ, 5 Demosthenis 6 arma ;
 Librorumque tuos, docte 7 Menandre, 8 sales.
^b Scilicet ingenium placidâ mollitur ab arte,
 Et studio mores convenienter eunt.
 Lectio crebra docet ; ^c fœlix, quicumque dolore
 Alterius, discēs posse carere tuo.

Desin

Desine nec Latios, nec Graios volvere libros.

Si quis multa leget, multa legendo sciat.

4 Tu juvenis, Musis, animus dum mollior, infles,
Et quæ mox initerere, legas; nec desinat unquam
Tecum Graia loqui, tecum Romana vetustas.
Antiquos evolve duces, assuesce futuræ
Militiæ. Latium retro te confer in ævum.
Libertas quæsitæ placet? mirabere 9 Brutum.
Perfidiam damnas? 10 Meti satiabere pœnis.
Triste rigor nimius? 11 Torquati despue mores.
Mors impensa bonum? 12 Decios venerare ruentes, — &c.
Qui rectè sciret, 13 det primos versibus annos;
13 Mæoniumque bibat foelici pectore 13 fontem.
Mox & 14 Socratico plenus grege, mittat habenas
Liber, & ingentis quatiat 5 Demosthenis 6 arma;
Grandiaque indomiti 15 Ciceronis verba minetur.
His animum succinge bonis; sic flumine largo
Plenus, Pierio defundet pectore verba.

——— f Vos 16 exemplaria Græca
Nocturnâ versate manu, versate diurnâ.

Authorum Loca. a Prop. L. 3. El. 20. b Ov. Ar. Am. L. 3. v. 545. c 9 Romanorum libertatis vindicem acerrimum. 10 Alba regis, qui medius inter pugnantes Romanos & Fidenates stetit, ut belli fortunam expectaret. 11 Qui filium contra iussa pugnantis, etsi victorem securi percussit. 12 Se pro patria Diis Inferis devotentes. 13 Homeri opera 14 Doctrina Socratis Philosophorum principis. 15 Romanorum Oratorum eloquentissimi. 16 Scripta ad imitationem proposita.

Notæ. 1 Philosophorum principis. 2 Philosophia quam in hortis docuisti. 3 Philosophia insignis. 6 Eloquentiæ. 9 Oratorum Græcorum eloquentissimi. 6 Eloquentiam, qua Oratores velut armis muniuntur. 7 Poetarum Comico-

C A P. CLI.

Læsus pudor irreparabilis.

Fœmina, contempti cum rupit frœna pudoris,
 Heu nescit 1 captæ mentis 2 habere modum!
 Flamma per incensas citiùs sedetur aristas,
 Fluminaque ad fontis sint reditura caput:
 Et placidum 3 Syrtes portum, & bona littora nautis.
 Præbeat hospitio sæva 4 Malea suo:
 Quàm quis fœmineos possit reprehendere cursus;
 Et rapidæ stimulos frangere nequitiae.
 Nam quid Medæ referam, quo tempore matris
 Iram natorum cæde piavit amor?
 Quidve Clytemnestre, propter quam tota Mycenis
 Infamis stupro stat Pelopea domus?
 Tuque ô Mineâ venundata, Scylla, figurâ;
 Tondens purpureâ regna paterna comâ.
 Hanc igitur dotem virgo desponderat hosti.
 Nise, tuas portas fraude reclusit amor.
 Huic, quæ jam vellet fines transire pudoris,
 Finis, quâ possit sistere, nullus adest.
 ——— Nullâ reparabilis arte
 Læsa pudicitia est; deperit illa semel.

a Cum scelus admittunt, superest constantia: nam quis
 Peccandi finem posuit sibi? quando recepit

Ejectum

Ejectum semel 5 attritâ de fronte ruborem ?

Quisnam hominum est, quem tu contentum videris uno
Flagitio ? —

* Læsus redire, cum perit, nescit pudor.

Authorum Loca. * Prop. L. 3. El.
18. v. 2. ^b Ov. Ep. Hel. ad Par. v. 67.
^c Ov. Ep. Oenon. ad Par. v. 105. ^d
Juv. Sat. 13. v. 237. & v. 240. * Sen.
Agam. v. 113.

Notæ. 1 Libidine insane. 2 Adhi-
bere moderationem. 3 Sinus in mari Li-
byco navibus periculossimi. 4 Laconia
promontorium navigantibus inhospitum.
5 Perfricta, ut, nam qui perfricit
frontem, posuitque pudorem. Mart.

C A P. CLII.

—*Vicisse minorem Dedecori est.*—

DEdecori est, si quis certaverit hoste minori.

* Non vacat exiguis rebus adesse Jovi.

^b Quid tu sæva fugis magni, lepus, ora leonis ?

Frangere tam parvus non didicere feras.

Servantur magnis isti cervicibus ungues.

Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.

^c Scilicet à magnis ad te descendere tauris ;

Et quæ vix 1 cernant, frangere colla velint ?

^d Quod ruet in tergum ? vel quos procumbet in armos ?

Alta juvencorum 2 vulnera figet ubi ?

Præda canum lepus est ; vastos non implet hiatus :

Non timeat 3 Dacus Cæsaris arma puer.

Desperanda tibi est ingentis gloria fati :

Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

^e Turpe 4 Deo pelagi, 5 juvenem terrere natantem :

Gloriaque est stagno quolibet ista minor.

Hunc

216 SYNOPSIS Communium Locorum,

Hunc decet aut magnas magnūm jactare carinas;

Aut etiam totis classibus esse trucem.

⁶ In brevibus nunquam sese probat ⁶ Æolus antris :

Nec capit angustus Boreæ certamina collis :

⁷ Alpes ille quatit, ⁸ Rhodopæia culmina lassat.

Incubuit nunquam cœlestis flamma salictis :

Nec parvi frutices iram metuere ⁹ Tonantis :

Ingentis quercus, annosas fulminat ornos.

² In tauros Libyci ruunt Leones;

Non sunt pāpilionibus molesti.

¹ Placet in vulnus maxima cervix.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. l. 2. v. 216. ^b Mart. L. 1. Ep. 23. & infra. ^c Mart. L. 1. Ep. 52. & infra. ^d Id. Ep. 16. ^e Ov. Ep. Her. ad Leand. v. 245. ^f Claud. Ep. ad Hadrian. v. 35. ^g Mart. L. 12. Ep. 62. ^h Sen. Agam. v. 99.

Notæ. ¹ Ob tenuitatem. ² Juvencis inflicta vel infligenda; quibus nullus est locus in lepore. ³ Imbellis hostis, qualis erat populus Dacus. ⁴ Neptuno. ⁵ Leandrum. ⁶ Ventorum Deus. ⁷ Montes altos inter Galliam & Italiam. ⁸ Altos Thraciæ montes. ⁹ Jovis.

C A P. CLIII.

Imperia violenta non diuturna.

Non sic excubiæ, non circumstantia pila,
Quàm tutatur amor, non extorquebis amari :

Hoc alterna fides, hoc simplex gratia donat.

Qui terret, plus ipse timet : fors ista tyrannis

Convenit : invideant claris, fortesque trucidant,

Muniti vivant gladiis; septique venenis

Anci-

Ancipites habeant arces, trepidique minentur ;

Tu civem patremque geras. —

————^b Nec polluis unquam

ⁱ Laurum sævitia ; cives nec fronte superbâ
Despicias, aut trepidam vexas legionibus urbem.

Sed verus patriæ ⁱ Consul, cessantibus armis,

Contentus liçtore venis : nec inutile quaris

Ferri præsidium, solo munitus amore.

^a Amor suorum multa dominantem vetat :

Qui vult amari ³ languidâ regnet manu :

Invisa nunquam imperia retinentur diu.

^d Ferrum tuetur principem ; at meliùs fides.

Decet timeri Cæsarem : at plus diligi.

^e Violenta nemo regna continuit diu.

Moderata durant ; ^f quisquis est placidè potens,

Dominusque vitæ, servet innocuas manus,

Et incruentum mitis imperium regat,

Animæque parcat civium : ^g hoc reges habent

Magnificum & ingens, nulla quod rapiat dies ;

Prodesse miseris ; supplices fido ⁴ lare

Protegere. Nunquam regna custodit metus,

^h Qui sceptrâ duro sævus imperio regit,

Timet timentes : metus in auctorem redit.

ⁱ Iniqua nunquam regna, perpetuo manent.

Authorum Loca. ^a Claud. de 4. Conf. Honor. v. 281. & v. 290. ^b Id. de laud. Stil. L. 3. v. 217. ^c Sen. Theb. v. 657. ^d Sen. Oct. v. 456. ^e Sen. Tro. v. 258. ^f Sen. Herc. Fur. v. 739. ^g Sen. Med. v. 222. ^h Sen. Oedip. v.

705. ⁱ Sen. Med. v. 196.

Notæ. ¹ Victoriâ, cujus insigne erat corona ex lauro. ² Summus Romæ Magistratus, sic dictus, qui civibus consulere debebat. ³ Miti. ⁴ Fido domus præsidio.

C A P. CLIV.

Mors omnibus communis.

VIta data est utenda, data est sine fœnore nobis
Mutua, nec certâ persolvenda die.

Fortuna arbitriis tempus dispensat iniquis :

Illâ rapit juvenes ; sustinent illâ senes.

Quaque ruit, furibunda ruit : totumque per orbem

Fulminat, & cæcis cæca triumphat equis.

¹ Lanificas nulli tres exorare sorores

Contigit : observant, quem statuere, diem.

Divitior ² Crasso, ³ Thraseâ constantior ipso,

Major & eloquio sis Cicerone licet :

Nil adicit penso ⁴ Lachesis, fusosque sororum

Explicat, & semper de tribus una secat.

⁵ Ergo licet ferro cautus se condât & ære,

Mors tamen inclusum protrahat inde caput.

⁶ Nirea non facies, non vis exemit Achillem;

⁷ Cræsum aut ⁸ Pactoli quas parit humor opes.

Exoranda ⁹ canis tria sunt latrantia colla :

Scandenda est torvi publica cymba ¹⁰ senis.

¹¹ Nullo fata loco possis excludere ; cum mors

Venerit, in medio ¹² Tibure ¹³ Sardinia est.

— • Omnes una manet ¹⁴ nox

Et calcanda semel via lethi.

Dant alios 13 Furia torvo spectacula Marti:

Exitio est avidis mare nautis.

Mista senum & juvenum densantur funera : nullum

Sæva caput 14 Proserpina fugit.

Pallida mors æquo pulsat pede, pauperum tabernas

Regumque turres. —

Omnia debemur 15 vobis ; paulumque morati,

Seriùs aut citiùs 16 sedem properamus ad unam.

Tendimus 16 huc omnes : hæc est domus ultima.

Authorum Loca. ^a Pedon. Eleg. in obit. Drusi. v. 369. ^b Mart. L. 4. Ep. 54. ^c Prop. L. 3. El. 16. v. 25. ^d Mart. L. 4. Ep. 60. ^e Hor. L. 1. Od. 28. v. 15. ^f Id. Od. 4. v. 13. ^g Ovid. Met. L. 10. v. 32.

Notæ. 1 Tres Parcas, quæ hominum metiuntur vitam e staminibus quæ ex sua deducunt colu. 2 Romanorum opulentissimo. 3 Viro summa virtute animique constantia prædito. 4 Una e Parcis. 5 Ducum Græcorum ad obsidium

Troja formosissimum. 6 Lydia regem ditissimum. 7 Fluvii auriferi. 8 Cerberi tricipitis Inferorum canis. 9 Charontis, qui animas trans Styga portat. 10 Oppido Italiae aere salubri. 11 Insula cælo pestilenti. 12 Mors. 13 Bellona, Enyo, aliæque a quibus constantur bella, quæ sunt Martis ludi. 14 Mors : cujus erat arbitra Proserpina, quæ morientium crines tondebat. 15 O Parca. 16 Ad sepulchrum.

C A P. CLV.

Proprium est stultitiæ aliorum vitia cernere, oblivisci suorum.

CUr aliena magis quam crimina nostra videmus?

An quia nostra procul sint, aliena propè ;

Crimina qui cernunt aliorum, nec sua cernunt ;

Hi sapiunt aliis, desipiuntque sibi.

Ut nemo in sese tentat descendere, nemo !

Sed præcedenti spectatur 1 mantica tergo.

F f 2

Stul-

220 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

^d Stultus, & improbus hic amor est, dignusque notari,
Cum tua pervideas oculis mala lippus ² inunctis;
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum
Quàm aut ³ aquila, aut ⁴ serpens Epidaurius? at tibi contra
Evenit, inquirant vitia ut tua rursus & illi.
^e Loripedem rectus derideat, ⁵ Æthiopem albus.
Quis tulerit ⁶ Gracchos de seditione querentes?
Quis cœlum terris non ⁷ misceat, & mare cœlo,
Si fur displiceat ⁸ Verri? homicida ⁹ Miloni?
¹⁰ Clodius accusat mœchos; ¹¹ Catalina ¹² Cethegum?
In tabulam ¹³ Syllæ si dicant discipuli ¹⁴ tres.
^f Tecum habita; ut nôris quàm sit tibi ¹⁵ curta supellex.
^g Vir bonus & prudens, (qualem vix repperit unum,
Millibus è multis hominum consultus ¹⁶ Apollo)
Judex ipse sui, se totum explorat ad ¹⁷ unguem.
Quid procures, vanique ferat quid opinio vulgi
Securus.

———— ^h Suus cuique attributus est error:
Sed non videmus ⁱ manticæ quid in tergo est.

Authorum Loca.] ^a Audoen. L. 11. Ep. 26. ^b Audoen. L. 3. Ep. 79. ^c Perf. Sat. 4. v. 23. ^d Hor. L. 1. Sat. 3. v. 24. ^e Juv. Sat. 2. v. 23. ^f Perf. Sat. 4. v. 42. ^g Aufonii Eydull. 16. ^h Catull. Car. 22. v. 20.

Notæ.] ⁱ *Æsopi fabula quædam tradit homines duos gestare manticas, unam ante alteram retrò; in priorem autem aliena crimina mitti, in posteriorem sua: unde fit ut ipsi nostra nunguam, aliena semper vitia cernamus.* ² *Collyrio oblitis, & inde male videntibus.* ³ *Cujus visus acutissimus.* ⁴ *Draco in urbe Epidauro. Pro quovis ser-*

pente. Synecd. 5 Colore nigro. 6 Fra-
tres Romanos admodum seditiosos. 6
Præ indignatione exclamet ut ille apud
Terent. Oculum, o terra, o maria Nep-
tuni. 8 Qui a Cicerone accusatus quod
universum Siciliam expilaverit. 9 Qui
Clodium interfecit. 10 Adulterius in-
famis. 11 Qui in Romanam Repub-
licam conjuravit. 12 Conjuracionis so-
cium. 13 Qui primus tabulam pro-
scriptionis proposuit, qua multos sibi
inimicos iussit occidi. 14 Augustus,
Antonius, & Lepidus proscriptionis
Syllane imitatores. 15 Augusta res sa-
miliaris pro virtutum defectu. 16 Ora-
culum Apollinis. 17 Exacte.

C A P.

C A P. CLVI.

Summa primò navigantium audacia.

Contra te sollers hominum natura fuisti;
Et nimium damnis ingeniosa tuis.

Quid tibi cum pelago? terris contenta fuisses.

Cur non & cœlum tertia regna petis?

^b Terra parum fuerat: fatis adjecimus undas.

Naturæ miseras auximus arte vias.

^c Quis rude, & abscissum miseris animantibus æquor

Fecit iter? ¹ solidæque pios telluris ² alumnos

Expulit in fluctus; pelagoque immisit hiantes?

Audax ingenii; nec enim temeraria virtus

³ Illa magis, summæ gelidum quæ ⁴ Pelion ⁴ Ossæ

Junxit, ⁵ anhelantemque jugis bis preffit ⁴ Olympum.

Ufque adeone parum lentas transire paludes?

Stagnaue, & angustos summittere pontibus amnes?

Imus in ⁶ abruptum, ⁷ gentilesque undique terras

Fugimus, exiguâ clausi trabe, & aëre nudo.

^d I nunc, & ventis animam committe, ⁸ dolato

Confusus ligno, digitis à ⁹ morte remotus

Quatuor, aut septem, si sit latissima tæda.

^e Illi robur, & æs triplex

Circa pectus erat, qui fragilem truci

222 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Commisit pelago ratem

Primus; nec timuit præcipitem Africum

Decertamen Aquilonibus,

Nec 10 tristes Hyadas, nec rabiem Noti!

Quem mortis timuit gradum,

Qui 11 siccis oculis monstra natantia,

Qui videt mare turgidum, &

Infames scopulos 12 Acrocerania?

Audax nimium, qui freta primus

Rate tam fragili perfida rupit;

Terrasque suas post terga videns,

13 Animam levibus credidit auris;

Dubioque secans æquora cursu,

Potuit tenui fidere 8 ligno,

Inter vitæ mortisque vias

Nimum 9 gracili limite ducto?

Authorum Loca.] Ov. Am. L. 3. El. 8. v. 45. ^b Prop. L. 3. El. 6. v. 43. ^c Stat. L. 3. Sylv. 2. v. 61. ^d Juv. Sat. 12. v. 57. ^e Hor. L. 1. Od. 3. v. 9. ^f Sen. Med. v. 301.

Noræ.] 1 Firmæ. 2 Homines terra enutritos. 3 Gigantum audacia. 4 Montes Thessaliæ, quibus quasi gradibus usi sunt Gigantes cælum ascensuri. 5 Onere

laborantem. 6 In more præcipientes. 7 Patrias, unde sumus oriundi. 8 Navi ex ligno dolabra levigato factæ. Metonym. 9 Allusum ad Anacharsis dictum qui, cum didicisset navis latus esse quatuor digitos crassum; tantum (ait) a morte distant, qui navigant. 10 Pluviosæ. 11 Lachrymis non madidis. 12 Epiri montes sæpe fulminè percussi, crebrisque naufragiis infames. 13 Vitam,

C A P. CLVII.

Dolores levant studia.

D Ecrescunt curæ, • studio minuente laborem,
Carminibusque animi sollicitudo fugit.

^b Forsitan hoc studium possit furor esse videri ;

Sed quiddam furor hic utilitatis habet.

Semper in 1 obtutu mentem vetat esse malorum,

Præsentis casûs immemoremque facit.

Utque suum 2 Bacche non sentit faucia vulnus,

Dum stupet 3 Idæis exululata jugis :

Sic ubi mota calent sacro mea pectora 4 thyrsô,

Altior humano spiritus ille malo est.

Utque soporiferæ biberem si pocula 5 Lethes,

Temporis adversi sic mihi sensus abest.

• Quot mala pertulimus ; quorum medicina, quiesque

Nulla ; nisi in studio, 6 Pieridumque 7 morâ ?

Nolumus assiduis animum tabescere curis,

Quæ tamen irrumpunt, quoque vetantur eunt.

^d Seu stupor huic studio, sive est insania nomen ;

Omnis ab hac curâ mens relevata mea est.

^e Consequor ex illâ casûs obliviam nostri ;

Hanc 8 messem satis est si 9 mihi reddat humus.

Authorum Loca.] ^a Ov. Met. L. 4. v. 295. ^b Ov. Trist. L. 4. El. 1. v. 37. ^c Id. L. 5. El. 1. v. 33. & v. 67. ^d Ov. Trist. L. 1. El. 9. v. 11. ^e Ov. Pont. L. 1. El. 5. v. 55.

Notæ.] 1 *Contemplatus.* 2 *Mulier Bac-*

chi Orgia celebrans. 3 *Ululans monte Idæ.* 4 *Sacro carminum furore : thyrsus enim erat Bacchantium hasta frondibus involuta.* 5 *Fluvii apud Inferos oblivionem inducentis.* 6 *Musarum.* 7 *Orio studiis vacandi.* 8 *Fructum, nempe curarum requiem.* 9 *Ovidii de se verba.*

C A P. CLVIII.

Tutus ubique pius.

H Aud timet incoctum generoso pectus honesto
 Aut strictos enses, militis aut rabiem;
 Spicula nec Mauri lethali tincta veneno,
 Quæ geminam subito tela tulere necem.
 Me lupus in sylvis furibundus vidit inermem;
 Quique aliis timor est, territus ipse fugit.
 Me pone extremis ignoti partibus orbis,
 In quibus æternâ sub nive terra latet;
 Aut remove, medios ubi sol accenderit æstus,
 Et siccam nimis ignibus urit humum;
 Securus vivam, modo sim sine fraude doloque;
 Fata in me poterint juris habere nihil.
 Cum foret Æneæ cervix subjecta ¹ parenti,
 Dicitur ipsa viro flamma dedisse viam.
 Quisquis honestus erit, Scythicis licet ambulet oris,
 Nemo adeo ut noceat ² barbarus esse volet.

Tutus ubique bonus, ^d hic murus athenus esto
 Nil ³ conscire sibi, nullâ pallefcere culpâ.

^e Integer vitæ, scelerisque purus,
 Non eget ⁴ Mauri jaculis nec arcu,
 Nec venenatis ⁵ gravidâ sagittis,
⁶ Fusce, pharetrâ.

Sive per 7 Syrtes iter æstuosas,
Sive facturus per inhospitalem
8 Caucasum, vel quæ loca 9 fabulosus
Lambit 10 Hydaspes.

f Justum & tenacem propositi virum
Non civium ardor prava jubentium,
Non vultus instantis tyranni
Mente quætit 11 solidâ ; nec Auster
12 Dux inquieti turbidus 13 Adriæ,
Nec fulminantis magna Jovis manus,
Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ.

Authorum Loca.] ^a E Libr. Angl. cui titulus, *The Improvement of teaching the Latin Tongue*, p. 116. ^b Ov. Pon. L. 1. El. 1. v. 33. ^c Prop. L. 3. El. 15. v. 13. ^d Hor. L. 1. Ep. 1. v. 60. ^e Hor. L. 1. Od. 22. v. 1. ^f Hor. L. 3. Od. 3. v. 1.

Notæ.] 1 *Anchisa* quem incensa Troja humeris eripuit. 2 *Crudelis*. 3 *Nullus*

sceleris conscium esse. 4 *Mauri* erant jaculatores optimi. 5 *Plena*, Metaph. 6 *Viri* nomen cui hæc inscripsit Horatius. 7 *Loca Africa periculosa.* 8 *Scythiæ* montem altum & inhabitabilem. 9 *De quo multe extant fabulæ.* 10 *Auriferæ* Indiæ fluvius. 11 *Mentis Constantia.* 12 *Dominator*, quem alibi simili Metaph. vocat maris Arbitrum & Tyrannum. 13 *Maris Adriatici.*

C A P. CLIX.

Juventus læta, Senectus tristis.

Diversos diversa decent ; non omnibus annis
Omnia conveniunt : res prius apta nocet.
Exultat levitate puer, gravitate senectus ;
Inter utrumque manens stat juvenile decus.
Hunc tacitum tristemque decet ; fit clarior ille
Lætitiâ, & linguæ garrulitate suæ.
Turpe seni vultus nitidi ; vestesque decoræ ;
Atque etiam est ipsum ludere turpe seni.

226 *SYNOPSIS Communiū Locorum,*

Crimen amare jocos, crimen convivia, cantus,

O miseri, quorum gaudia crimen habent !

* Cum vigor, & quassio languent in corpore vires ;

Non lusus, juveni qui placuere, juvant.

* Tum subrepat iners ætas ; nec amare decebit,

Dicere nec cano blanditias capite.

* At puer es ; nec te quicquam nisi ludere oportet :

Lude : decent annos mollia regna tuos.

* Imberbis Juvenis, jam nunc custode remoto,

Gaudet equis, canibusque, & aprici gramine campi.

Multa ferunt anni 1 venientes commoda secum ;

Multa 2 recedentes adimunt. ———

* Jura senes nōrint, & quid liceatque, nefasque,

Fasque sit inquirant ; & legum 3 examina servant ;

Conveniēns teneris annis & grata voluptas. ;

* Cum facile pectus, grata tunc juveni 4 Venus,

Exultat animus ; optimos vitæ dies

5 Effluere prohibe ? potius annorum memor

Mentem 6 relaxa ; propria descripsit deus

Officia, & ævum per suos ducit gradus :

Lætitia juvenem, frons decet tristis senem.

Amare juveni fructus est, crimen seni.

Authorum Loca. * Corn. Gall. *El.* 1. v. 233. & v. 177. ^b Ov. *Pon. L.* 1. *El.* 4. v. 3. ^c Tibul. *L. 1. El.* 1. v. 85. ^d Ov. *Rem. Am.* v. 23. ^e Hor. *de Ar. Poet.* v. 161. & v. 175. ^f Ov. *Met. L.* 9. v. 550. ^g Sen. *Hippol.* v. 446.

Notæ. 1 *Accrescentes priori parte vitæ.* 2 *Decrescentes in senectute.* 3 *Decreta.* 4 *Voluptas, cujus Venus Dea.* 5 *Sine fruitione transire.* 6 *Lusus recrea.*

C A P. CLX.

Mala assueta relinquere difficile est.

- D**ifficile est longum subito deponere amorem,
 Linquere sueta diu, quæ nocuere, grave est.
- ^b Non facile incipient turres vitare columbæ,
 Antra feræ, pecudes gramina, mergus aquas.
- ^c Scilicet est cupidus studiorum quisque suorum,
 Tempus & assuetâ ponere in arte juvat.
- Saucius ¹ ejurat pugnam gladiator; & idem
 Immemor antiqui vulneris arma capit.
- Nil sibi cum pelagi dicit fore naufragus undis;
 Et ducit remos, quâ modo ² navit aquâ.
- ^d Sentit amans sua damna ferè; tamen hæret in illis:
 Materiam culpæ persequiturque suæ.
- Sic nova ³ Dulichio lotos gustata palato,
 Illo quo nocuit grata sapore fuit.
- ^e Si saperem; ⁴ doctas odissem jure ⁴ sorores;
 Numina cultori perniciofa suo.
- ^f Neve equidem vellem (quoniam nocitura fuerunt)
⁵ Pieridum ⁶ sacris imposuisse manum.
- ^g At nunc (tanta meo comes est infania morbo)
 Saxa meum refero rursus ad icta pedem.
- Scilicet ut victus repetit gladiator ⁷ arenam,
 Et redit in tumidas naufraga puppis aquas.
- Sic nos delectant, quamvis nocuere, libelli:
 Et demens carmen, carmine læsus, amo,

^h Quamvis interdum, quæ me læsisse recordor,
 Carmina devoveo, Pieridesque meas :
 Cum bene devovi, nequeo tamen esse sine illis :
 Vulneribusque meis tela cruenta sequor.
 Quæque modo 8 Euboicis lacerata est fluctibus, audet
 Graia Caphaream currere puppis aquam.
 Sic, nè perdiderit, non cessat perdere lufor ;
 Et revocat cupidas alea blanda manus.

* Dediscit animus serò, quod didicit diu.

Authorum Loca.] ^a Catul. Carm. 76. v. 13. ^b Ov. Pon. L. 1. El. 6. v. 51. ^c Id. El. 5. v. 35. ^d Ov. Trist. L. 4. El. 1. v. 33. & *supra.* ^e Ov. Trist. L. 2. v. 13. ^f Ov. Trist. L. 4. El. 1. v. 27. ^g Ov. Trist. L. 2. v. 15. ^h Ov. Trist. L. 5. El. 8. v. 30. ⁱ Ov. Ar. Am. L. 1. v. 453. ^k Sen. Tro. v. 631.

negat. 2 Naufragus. 3 Ulyssis palato, qui princeps erat Dulichi. 4 Studium Poetica, cujus deæ sunt novem sorores Musæ. 5 Musarum. 6 Carminibus. 7 Aream Amphitheatri in quo pugnabant gladiatores; arena sparsam, ne caderent. 8 Eubæe insula scopulis cincta, inter quos plurimæ Græcorum naves fulsis Nauplii facibus eo appellentes, naufragio perierunt, prope montem Caphareum.

Notæ.] 1 fure jurando seropetiturum

C A P. CLXI.

Miserrimi extra periculum.

* **T**uta petant alii, fortuna miserrima 1 tuta est:
 Nam timor eventus deterioris abest.
 Qui rapitur fatis, quid præter 2 fata requirat ?
 Sæpe creat molles aspera spina rosas.
 Qui rapitur spumante salo, sua brachia cauti
 Porrigit : & spinas, duraque saxa capit.
 Accipitrem metuens pennis trepidantibus aies
 Audet ad humanas fessa venire sinus.

Nec

Nec se vicino dubitat committere tecto
 Quæ fugit insectos territa cerva canes.
 Confugit interdum templi violator ad aram:
 Nec petere offensi Numinis horret opem.
 Dixerit 3 hoc aliquis tutum non esse, fatemur:
 Sed non per placidas it mea puppis aquas.

^b Miserrimo non dira quæ veniunt habent.
^c Solent 4 suprema facere securos mala;
 Cuique ultima est fortuna, quid dubiam timet?
^d Tuto movetur, quicquid extremo loco est.
^e Hunc ego malorum maximum 5 fructum puto;
 Nihil timere. ^f Cujus haud ultra mala
 Exire possunt, in loco tuto est situs.
^g Qui nil potest sperare, desperet nihil.
^h Vicere nostra jam metus omnes mala.
 Equidem nec ullâ cælites placo prece:
 Nec, si velint sævire, quò noceant, habent.
 Fortuna vires ipsa consumpsit suas.

Authorum Loca] ^a Ov. Pon. L. 2.
 El. 2. v. 31. & *supra*. ^b Sen. Tro. v.
 423. ^c Sen. Oedip. v. 386. ^d Id. v. 834.
^e Sen. Tro. v. 422. ^f Sen. Theb. v. 198.
^g Sen. Med. v. 163. ^h Sen. Agam. v. 695.

Notæ.] 1 Quia nil peius accidat. 2
 Quid præter adversorum extrema petat?
 3 Nempe ad aram confugere. 4 Extra-
 ma. 5 Commodum.

C A P. CLXII.

Soli insunt maculae suae.

Unicuique dedit vitium natura creato.
^b Omne bonum multis miscuit illa malis.
 Crede mihi, ^c nihil est ex omni parte beatum.
^d Egregio Veneris corpore nāvus erat.

^e Nam vitiis nemo sine nascitur. Optimus ille
 Qui minimis urgetur. ^f Et hinc mortalibus, ¹ ex quo
 Tellus cœpta coli, nunquam sincera bonorum
 Sors ulli concessa viro : quem vultus honestat,
 Dedecorant mores : animus quem pulchrior ornat,
 Corpus destituit; bellis insignior ² ille,
 Sed pacem fœdat vitiis : ³ hic publica fœlix,
 Sed privata miser; partitum singula quemque
 Nobilitant: hunc forma decens, hunc robur in armis;
 Hunc rigor, hunc pietas, illum solertia juris,
 Hunc foboles castique tori. ⁴ Duætoribus ipsis
 Præterea divisus erat favor; æquior ille
⁴ Patribus, invisus plebi: popularibus illi
 Munto studiis, languebat gratia Patrum.

Authorum Loca. ^a Prop. L. 2. El. ^b Id. 3. v. 44.
^{21.} v. 17. ^b Tib. L. 2. El. 4. v. 36. ^c
 Hor. L. 2. Od. 16. ^d Ov. Trist. L. 5. ^e Notæ.] ¹ Ab orbe condito. ² Ut Syl-
 El. 1^a. v. 16. ^c Hor. L. 1. Sat. 3. v. ³ la & Marius. ³ Ut Augustus Caesar.
^{63.} ^f Claud. de laud. Stil. L. 1. v. 25. ⁴ Senatoribus.

C A P. CLXIII.

Moræ incommoda.

- T**olle moras, rebus nocuit differre paratis.
 Consultanda diu sunt peragenda citò.
 Sed propera ; nec te venturas differ in horas ;
 Qui non est hodie, cras minùs aptus erit.
 Dum modo caufidicum, dum te modo rhetora fingis,
 Et non 1 decernis, stulte, quid esse velis:
 2 Peleos, & Priami transit, vel Nestoris ætas;
 Et fuerat ferum jam tibi desinere.
 Eja age, rumpe moras ; 3 quo te spectabimus usque?
 Dum, quid sis dubitas, jam potes esse nihil.
 4 Cum mora non tuta est ; totis incumbere remis
 Utile, & admissio subdere calcar equo.
 5 Rem tibi quam nosces aptam, dimittere noli :
 Fronte 4 capillatâ, post est 5 occasio calva.
 6 Quam primum rapienda tibi est occasio prima ;
 Ne rursus quæras quæ jam neglexeris ante.
 7 Cur lentè differs curandi tempus in annum?
 Dimidium facti, qui cœpit, habet ; sapere aude :
 Incipe ; qui rectè vivendi prorogat 6 horam ;
 Rusticus expectat dum defluat amnis : at ille
 Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.
 8 Cras hoc fiet ; idem cras fiet : quid ? quasi magnum
 Nempe diem donas ; sed cum 7 lux altera venit,
 Jam cras hesternum consumpsimus ; ecce aliud cras

232 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

8 Egerit hos annos ; & 9 semper paulum erit ultra.

—— i Turpis lenti follertia Martis ;

Audendo bella expedias : pigra extulit astris

Haud unquam sese virtus : tu magna gerendi

Præcipita tempus : mors atra impendit agenti.

Authorum Loca.] ^a Lucan L. 1. v. ¹ grandævi, ut erant & Priamus rex
281. ^b Ov. Rem. Am. v. 93. ^c Mart. Trojæ, & Nestor Pyli princeps. 3 Quo-
L. 2. Ep. 64. ^d Ov. Ar. Am. L. 2. v. usque expectabimus. 4 Unde teneatur,
731. ^e Cat. L. 2. Dist. 26. ^f Cat. L. cum veniat. 5 Temporis opportuni dea.
4 Dist. 45. ^g Hor. L. 1. Ep. 2. v. 39. 6 Tempus. 7 Dies. 8 Egerere est de to-
^h Pers. Sat. 5. v. 66. ⁱ Sil. It. L. 13. tius vitæ summa paulum absumere. 9
v. 772. Et sic per hoc cras, paulum tuæ vitæ
ultra & præteritum, quod nunquam

Notæ.] 1 Statuæ. 2 Patris Achillis rursus adsequaris.

C A P. CLXIV.

Fronti nulla fides.

^a **A** H nunquam vitæ te fallat i ruga severæ.

^b Nequitia classes candida vela ferunt.

^c Ah quoties texit culpam, quotiesque severo

Infantis speciem præbuit ore nocens ?

^d Certissima est regnare cupienti via,

Laudare modica : & otium & somnum 2 loqui.

Ab inquieto sæpe simulatur quies.

^e O vita fallax ! abditos sensus geris,

Animisque pulchram turpibus faciem induis.

Pudor impudentem celat ; audacem quies ;

Pietas nefandum ; vera fallaces probant ;

Simulantque molles dura. —

Fronti

Fronti nulla fides; quis enim non vicus abundat
 Tristibus obscœnis? castigant turpia, verbis
 Herculis invadunt; & de virtute locuti,
 Dum Curios simulent, hi Bacchanalia vivunt.
 Fallit enim vitium specie virtutis, & umbrâ;
 Cum sit triste habitu, vultuque & veste severum.
 Quid? si quis vultu torvo ferus, & pede nudo
 Exiguæque togæ simulct 7 textore 8 Catonem?
 Virtutemne repræsentet, moresque Catonis?

Nos fascinat præposteræ
 Severitatis cultus; austeri passim
 Volumus videri, nec sumus.
 Loquimur severa, & delicatè vivimus:
 Sic indoles est sæculi.
 Crepare mores inverecundi bonos
 Audemus & nostri jacent.

Authorum Loca.] ^a Prop. L. 2. El. 32. v. 23. ^b E fragmentis Perron. ^c Ov. Amo. L. 2. El. 19. v. 13. ^d Sen. Oed. v. 682. ^e Sen. Hippol. v. 917. ^f Juv. Sat. 2. v. 8. ibique passim. ^g Juv. Sat. 14. v. 109. ^h Hor. L. 1. Ep. 19. v. 12. ⁱ Rapin. alicubi in libr. Carm. Notæ.] 1 F. Et severitas rugosa & ca-

prata fronte. 2 Verbis præ se ferre. 3 Severis specie. 4 Quibus Hercules vitiorum profligator usus est. 5 Sobrios, qualis erat Marcus Curius homo optimus & continentissimus. 6 Scelerate, ut qui Bacchanalia, id est festa Bacchi celebrant. 7 Texta toga, vel textura toga. 8 Moribus & vita sanctissimum.

C A P. CLXV.

In autores scelera redierunt sua.

Fallite fallentes; ex magnâ parte profanum
 Sunt genus; in laqueos, quos posuere, cadant.
 Dicitur Ægyptus caruisse juvantibus arva
 Imbribus; atque annos sicca fuisse novem.
 Cum 1 Thrasius 2 Busirin adit, monstratque 3 piarî
 Hospitis effuso sanguine posse Jovem.
 Illi Busiris; fies Jovis hostia primus,
 Inquit; & Ægypto tu dabis, hospes, aquam.
 Et 4 Phalaris tauro violenti membra 5 Perilli
 Torruit: infelix imbuit autor opus.
 Justus uterque fuit: neque enim lex æquior ulla,
 Quàm necis artifices arte perire suâ.
 Sic & perjuros meritò perjuria fallant;
 Exemplo doleat fraus mala læsa suo.
 * Quid fodis immeritis, 6 Phineu, sua lumina natis?
 Pœna reversura est in caput ista tuum.
 * Quàm bene dispositum terris, ut dignus iniqui
 Fructus consilii primis auctoribus instet?
 Sic multos fluvio 7 vates arente per annos,
 Hospite qui cæso monuit placare Tonantem,
 Inventas primus Busiridis imbuit aras;

Et cecidit sævi, quod dixerat, hostia sacri.
 Sic 5 opifex tauri, tormentorumque repertor,
 Qui funesta novo fabricaverat 8 æra dolori;
 Primus 9 inexpertum, Siculo cogente tyranno;
 Sensit opus; docuitque suum mugire juvencum.
 6 Finem 10 animæ, quæ res humanas 11 miscuit olim,
 Non gladii, non faxes dabant, nec tela; sed ille
 12 Cannarum vindex, & tanti sanguinis ultor
 13 Annulus.'—

7 Quod quisque fecit patitur; autorem scelus
 Repetit; suoque premitur exemplo nocens:
 Quid stabula memorem dira Bistonii gregis,
 Suisque regem pabulum armentis datum?
 8 Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.

Authorum Loca.] ^a Ov. Ar. Am. L. 1. v. 647. ^b Id. v. 339. ^c Claud. in Eutrop. L. 1. v. 157. ^d Juv. Sat. 10. v. 163. ^e Sen. Herc. Fur. v. 735. & v. 226. ^f Sen. Thyest. v. 312.

Notæ] 1 Advena quidam. 2 Aegypti regem Neptuni & Libyes filium. 3 Placari. 4 Crudelissimus Agrigentorum in Sicilia Tyrannus. 5 Qui æreum taurum invenit. 6 Qui rex Thraciæ fuit; vel, (ut alii volunt) Paphlagonia, qui

quod noverca suâ filios suos excæcaverit, ipse pariter a Diis excæcatus fuerit. 7 Thrasius ille de quo supra. 8 Taurum ex ære. 9 Intentatum. 10 Vite Hannibalis Pænorum Ducis. 11 Bellis perturbavit. 12 Tot Romanorum ab Hannibale Cannis Caesorum; ut aliquot mensuras annulorum, ab equitum occisorum digitis detractorum in signum victoriæ Carthaginem miserit. 13 Exigua veneni portio sub annuli palea gestata; ut, cum libuerit, eo hausto mortem sibi inferret.

C A P. CLXVI.

*Luxus in vestibus tum viris tum foeminis
evitandus.*

- * **M** Atrona incedit census induta 1 nepotum ;
 Et spolia opprobrii 2 nostra per ora trahit.
 ° 3 Auferimur cultu ; gemmis auroque teguntur
 Omnia. Pars minima est ipsa puella sui
 ° Quid juvat ornato procedere, stulta, capillo ?
 Et tennes 4 Coâ veste movere sinus ?
 Aut quid 5 Orenteâ crines perfundere myrrhâ ?
 Teque peregrinis vendere 6 muneribus ?
 ° Sint procul à nobis juvenes, ut foemina, comiti.
 Fine coli modico forma virilis amat.
 ° Sed vitate viros cultum formamque professos ;
 Quique suas ponunt in 7 statione comas.
 ° Quid de veste loquor ? non jam 8 segmenta requiro,
 Nec quæ bis Tyrio murice lana rubet.
 Cum tot prodierint pretio leviores colores ;
 Quis furor est census corpore ferre suos ?
 ° Pectere te nolim, sed nec turbare capillos.
 Splendida sit nolo, fordida nolo cutis.
 Nec tibi 9 mitrarum, nec sit tibi barba 10 reorum ;
 Nolo virum 11 nimium, 12 Pontice nolo, 13 parum.
 ° Forma viros neglecta decet ; 14 Minoida 15 Theseus
 Abstulit ; a nulla 16 tempora comitus acu.

17 Hippolytum 18 Phædra, nec erat bene comtus, amavit.
19 Cura 20 Deæ silvis aptus 21 Adonis erat.

1 Luxuriam nimio cultu vitare memento ;
Quæ, si non lædit, tamen hanc suffere molestum est.

Authorum Loca. ^a Prop. L. 3. *El.* 12. v. 11. ^b Ov. Rem. Amo. v. 343. ^c Prop. L. 1. *El.* 2. v. 1. ^d Ov. Ep. Phæd. ad Hippol. v. 75. ^e Ov. Ar. Am. L. 3. v. 433. ^f Ov. Ar. Am. L. 3. v. 169. ^g Mart. L. 2. Ep. 36. ^h Ov. Art. Am. L. 1. v. 511. ⁱ Cato. L. 2. *Dist.* 13.

Notæ. 1 *Hominum perditorum.* 2 *In conspectu nostro qui amamus.* 3 *Capimur.* 4 *Bombycina.* Nam Cos insula *Ægei maris*, in qua hæ vestes erant *inventæ.* 5 *Syrio malabathro*, nam *Oron-*tes est *Syria fluvius.* 6 *Mercibus.* 7 *In lege & ordine.* 8 *Peniculamenta*, fasciolas extremis vestium oris affutas. 9 *Fæminarum quæ mitras gerebant.* 10 *Inculca & horrida.* 11 *Hirtum & horridum.* 12 *Nomen viri cui hoc inscripsit Poeta.* 13 *Mollem.* 14 *Ariadnen filiam Minos Creta regis.* 15 *Athenienstum princeps.* 16 *Capitis.* 17 *Thesei filium.* 18 *Noverca ejus, Thesei uxor.* 19 *Delicia.* 20 *Veneris.* 21 *Formosus puer, filius Cynara Cypriorum regis Veneris amasus, ab apro cæsus.*

C A P. CLXVII.

Ingenii aciem contundit continuus dolor.

Contudit ingenium patientia longa laborum ;
Et pars antiqui magna vigoris abest.

Scilicet ut limus venas 1 excæcat in undis,
Læsaque suppresso fonte 2 resistit aqua.

Pectora sic mea sunt limo vitiata malorum :
Et carmen venâ 3 pauperiore fluit.

In 4 Geticâ siquis terrâ posuisset 5 Homerum ;
Esset, crede mihi, factus & ille 6 Getes.

Non mihi respondent veteres in carmina vires ;
Plectra dolore tacent ; muta dolore lyra est.

238 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Mens curis hebet assiduus. ^d Dolor artibus obstat.

Ingeniumque meis substitit omne malis.

* Ipse ego nam miror, tantis animique marisque
Fluctibus, ingenium non cecidisse meum.

† 7 Tristia Nasonis si quis leget; æstimet ante,
Composita in quo sint tempore, quoque loco.

Æquus erit scriptis; quorum cognoverit esse
Exilium tempus; 8 barbariemque locum.

Inque tot adversis carmen mirabitur ullum
Ducere me tristi sustinuisse manu.

* Si quid & in nobis vivi fuit ante vigoris,
Extinctum longis excidit omne malis.

† Scilicet ingenium longi minuere dolores.

ⁱ Omnis & ambiguis ars stupet ipsa malis.

* Obtundunt siquidem curarum pondera sensus;

9 Intermissa minus farcina pondus habet.

Authorum Loca.] Ov. Trist. L. 6. El. 12. v. 31. ^b Ov. Pon. L. 4. El. 2. v. 17. & infra. ^c Ov. Ep. Sapph. ad Pha. v. 197. ^d Id. v. 195. ^e Ov. Trist. L. 1. El. 10. v. 9. ^f Ov. Trist. L. 3. El. 14. v. 27. ^g Ov. Trist. L. 1. El. 5. v. 31. ^h Ov. Pon. L. 3. El. 4. v. 11. ⁱ Ov. Trist. L. 1. El. 2. v. 32. ^k Corn Gall. El. 5. v. 69.

Notæ.] 1 Meatus aquarum claudit. 2 Sistitur. 3 Tenuiore stylo. 4 Terra Getarum barbari Scythiae Europæa populi. 5 Facile Poetarum optimum. 6 Stupidus & barbarus perinde ac Getes. 7 Libros Ovidii de Tristibus; ut vulgo, sed perperam inscribuntur. 8 Sedem inter barbaras gentes. 9 Subinde deposita.

C A P. CLXVIII.

Juvat intentata voluptas.

NOs nova, non ^a usu plebeio trita voluptas,
Et quæ non populo gaudia nota juvant.

^b Est quoque cunctarum novitas gratissima rerum :
Libatum florem sedula spernit apis.

^c Non minimum refert intacta ¹ rosaria primus,
An serâ carpas pœnè relicta manu.

Quid mirum, lectis exhausto floribus horto,
Si duce non facta est digna ² corona suo.

^d Sic, quanquam sapor est oblatâ dulcis in undâ,
Gratior ex ipso fonte bibuntur aquæ.

Et magis ³ adducto pomum decerpere ramo,
Quàm de cœlatâ fumere lance, juvat.

^e Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur
Qui fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.

^f Est ⁴ aliquid plenis pomaria carpere ramis,
Et tenui primam deligere ungue rosam.

^g Ut rosa delectat, metitur quæ pollice primo ;
Sic nova, non ⁵ mento sordida, charta juvat.

^h Si quis forte dabit, quos prægustaverit ipse,
Rejice libatos illius ore cibos.

ⁱ Nam libet intactis haurire è fontibus undam ;
Et lustrare sacrum, quâ via nulla, nemus.

^k Avia ⁶ Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita solo ; juvat ⁷ integros accedere fontes,

Atque

240 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Atque haurire : juvatque novos decerpere flores,
Insignemque meo capiti petere inde coronam ;
Unde prius nulli velârint 8 tempora Musæ.

Authorum Loca.] ^a Petron. de bel. Civ. v. 7. ^b Ov. Pon. L. 3. El. 4. v. 51. ^c Ov. Pon. L. 3. El. 4. v. 61. ^d Ov. Pon. L. 3. El. 5. v. 17. ^e Mart. L. 9. Ep. 101. ^f Ov. Ep. Phæd. ad Hippol. v. 29. ^g Mart. L. 10. Ep. 93. ^h Ov. Amo. L. 1. El. 4. v. 33. ⁱ Sannazar. L. 3. El. 1. v. 9. ^k Lucret. L. 4. v. 1.

Notæ.] 1 Rosas in rosario crescentes. 2 Carmen compositum tanti ducis gestis rebus dignum. Allegor. 3 Ad se tracto. 4 Aliquid voluptatis. 5 Quæ trita duro non inhorruit mento. Mart. L. 1. Ep. 67. 6 Musarum. 7 Intactos. 8 Capitis tempora.

C A P. CLXIX.

Tempus edax rerum.

^a **T**Abida consumit ferrum lapidesque vetustas ;
Nullaque res majus tempore robur habet.

^b Longa dies homini docuit parere Leones :
Longa dies molli saxa peredit aquâ.

^c Deficiunt validi longævo tempore tauri :
Et quondam pulcher, qui modo turpis, equus.

Fracta diu rabidi compescitur ira leonis :
Lentaque per senium 1 Caspia tigris eat.

Ipsa etiam veniens consumit saxa vetustas ;
Et nullum est quod non tempore cedat opus.

^d Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas ;
Omnia destruitis ; vitiatæque 2 dentibus ævi
Paulatim longâ consumitis omnia morte.

^e Clara fuit 3 Sparte, magnæ viguere 4 Mycenæ ;
Nec non 5 Cecropiæ, nec non 6 Amphionis arces ;

Vile solum Sparta est, magnæ cecidere Mycenæ;
 7 Oedipodionæ quid sunt nisi fabula Thebæ?
 Quid, 8 Pandionæ restant, nisi nomen, Athenæ?
 f Tantum ævi longinqua valet mutare vetustas!

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 4. ^b Tib. L. 1. El. 48. v. 13. ^c Corn. Gal. El. 1. v. 269. ^d Ov. Metam. L. 15. v. 234. ^e Id. v. 426. ^f Virg. Æn. L. 3. v. 415.

regione. 2 Anni sunt dentes ævi, quibus
 rodunt omnia. 3 Peloponnesi urbs cla-
 rissima. 4 Alia Peloponensi civitas Aga-
 memnonis regia. 5 Athenæ a Cecrope
 conditæ. 6 Qui Thebarum mœnia lyre
 sono condidisse fertur. 7 Ab Oedipo rege
 ita dictæ. 8 A rege Pandione ita dictæ.

Notæ.] 1 E Caspiana Armenia majoris

C A P. CLXX.

Nil idem diu placet.

U Sus equis nunc est, levibus nunc luditur armis;
 Nunc pila, nunc celeri vertitur orbe trochus.
 Nunc, ubi perfusa est oleo labente juvenus,
 Defessos artus 1 virgine tingit aqua.
 b Nos, modo venando, modo rus geniale colendo,
 Ponimus in variâ tempora longa morâ.
 Aut fora nos retinent; aut unctæ 2 dona palestræ;
 Flectimus aut fræno colla fugacis equi.
 Nunc volucrem laqueo, nunc piscem ducimus hamo:
 Diluitur posito serior hora mero.

^c Romæ 3 Tibur amo 4 ventosus, Tibure Romam.

^d Sub nutrice, puella velut si luderet infans,

Quod cupidè petiit, maturè 5 plena reliquit;

Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?

^e Dives, cui nitidâ lectus Genialis in aulâ est,

I i

Nil

242 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Nil ait esse prius, melius nil cœlibe vitâ :
 Si non est, jurat bene solis esse maritis.
 Quo teneam vultus mutantem Protea nodo ?
 Quod petiit spernit, repetit quod nuper omisit :
 Æstuat & vitæ disconvenit ordine toto :
 Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis,

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 3. El. 12. v. 19. ^b Ov. Ep. Hero. ad Lean. v. 9. ^c Hor. L. 1. Ep. 8. v. 12. ^d Hor. L. 2. Ep. 1. v. 99. ^e Hor. L. 1. Ep. 1. v. 87. & v. 98.

Notæ.] 1 Pura aqua in campo Martio. 2 Certamina palestræ in qua ungebantur ceromate. 3 Oppidum prope Romam. 4 Inconstans ut ventus. 5 Satiata.

C A P. CLXXI.

Ipsos alacres adhortamur.

* **Q**ui monet ut facias, quod jam facis; ille monendo
 Laudat, & hortatu comprobat acta suo.
 Ne te credideris, quia non facis ista, moneri ;
 1 Vela damus, quamvis remige navis eat.
^b Tu licet hæc præstes, remo tamen utar & aurâ.
 Nil nocet 2 admissio subdere calcar equo.
^c Acer, & ad 3 palmæ per se cursurus honores,
 Si tamen horteris, fortius ibit equus.
^d Fortibus assuevit tubicen prodesse, suoque
 Dux bene pugnantes incitat ore viros.
^e Nec dubitans oro sed flumine sæpe secundo
 Augetur remis cursus euntis aquæ.
 Spontè quidem, per seque, 4 mea est laudabiliis uxor ;
 Admonitu melior sit tamen illa meo.

* Nec mihi succense, toties si carmine nostro
 Quod facias, ut facias, teque imitere, rogo.
 Ergo quod fueras 5 stimulis factura sine ullis,
 Pleniùs, 6 auctorem me quoque nacta, facis.

Authoris Loca.] ^a Ov. Trist. L. ult. El. ult. v. ult. & supra. ^b Ov. Pon. L. 2. El. 6. v. 37. ^c Ov. Pon. L. 2. El. 11. v. 21. & v. 13. & v. 19. ^d Ov. Pon. L. 3. El. 1. v. 91. ^e Ov. Pont. L. 4. El. 15. v. 27. ^f Ov. Pon. L. 3. El. 1. v. 89
 Notæ.] 1 Admonitiones adhibemus, quamvis ex tete officio tuo fungaris. 2 Jam currenti. 3 Victoria, cujus signum corona ex palma. 4 Ovidii verba excusantis se ad uxorem, quod eam satis pronam ad officium suum præstandum ipse hortaretur. 5 Adhortationibus. 6 Admonitorem.

C A P. CLXXII.

Multi suis periere votis.

* **Q**ui nimium sapiunt, atq; inconcessa sequuntur,
 Desipiunt; cohibet qui sua vota, sapit.
 Vitaret cœlum Phaëton, si viveret; & quos
 Optârat stultè, tangere nollet equos.
 * Ab nimium est quod, amice, petis: moderatiùs opta:
 Et voti quæso contrahe vela tui.

* Prò superi! quantum mortalia pectora cæcæ
 Noctis habent? * Quid enim rectâ ratione timemus
 Aut cupimus? quid tam 1 dextro pede concupis, ut te
 Conatûs non pœniteat, votique peracti?
 Evertère domos totas, optantibus ipsis,
 Dî faciles: nocitura 2 togâ, nocitura petuntur
 2 Militiâ. — ^f Sic rex ad prima tumebat
 3 Mæonius; pulchro cum 4 verteret omnia tactu.
 Sed postquam riguisse dapes, fulvamque revinctos

244 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

In 5 glaciem vixit latices; tum munus acerbum
Sensit; & in votum damnabat in auro,

^a Magnaque minibus voto exaudita malignis.

^b Lata malo, nimiumque petens, perituraque 6 amantis

Obsequio 7 Semele; at corpus Mortale tumultus

Non tulit æthereos, 8 donisque jugalibus arsit.

ⁱ Ergo cave, dum resque finit, tua corrige vota.

Authorum Loca.] ^a Vers. citati in Æ-
sop. Fab. ^b Ov. Trist. L. 1. El. 1. v. 79.
^c Ov. Pont. L. 1. El. 8. v. 71. ^d Ov.
Metam. L. 6. v. 472. ^e Juv. Sat. 10
v. 4. ^f Claud. in Ruf. L. 1. v. 165. ^g
Juv. Sat. 10. v. III. ^h Ov. Metam. L.
3. v. 292. ⁱ Ov. Metam. L. 2. v. 89.

Notæ.] 1 *Prospero conatu*: nam dex-
tra cum erant Numina favebant, leva
contra. 2 *Pace & bello*. 3 *Midas Me-
nia rex*. 4 *In aurum mutaret*. 5 *Liquo-
res in solidum aurum concretos*. 6 *Jovis*.
7 *Qua a Jove petiit, ut se eodem modo
quo Junonem amplecteretur, & fulmi-
ne periit*. 8 *Fulmine*.

C A P. CLXXIII.

Non victima, sed mens grata Deo.

^a **H**ic qui quàm potuit dat maxima, gratus abunde est.
Et finem pietas contigit illa suum.

Nec quæ de parvâ pauper dîs 1 libat 2 acerrâ

Thura minùs, grandi quàm data lance, valent.

Agnaque tam lactens, quàm gramine pasta 3 Falisco

Victima, 4 Tarpeios 5 inficit iccta focos.

^b Scilicet ut fuso taurorum sanguine centum,

Sic capitur minimo thuris honore Deus.

^c Ut desint vires; tamen est laudanda voluntas:

Hâc ego contentos auguror esse Deos.

Hâc facit, ut pauper veniat quoque gratus ad aras;

Et placeat cæso non minùs agna bove.

Thura

^a Thuraque mente magis, plenâ quàm lance probantur.

• Munere censendum nil nisi dantis amor.

^f Parvaque cœlestes pacavit ⁶ mica, nec illis

Semper ⁷ inaurato tauris cadit hostia cornu.

⁸ Dicite, Pontifices, in ⁸ sancto quid facit aurum?

Quin damus id superis, de magnâ quod dare lance

Non possit magni Messalæ ⁹ lippa propago;

¹⁰ Compositum jus fasque animo, sanctosque ¹¹ recessus

Mentis, & ¹² incoctum generoso pectus honesto:

Hæc cedo ut admoveam templis: & ¹³ farre ¹⁴ litabo.

———— ^b ¹⁵ Te nihil attinet

¹⁶ Tentare multâ cæde bidentium

¹⁷ Parvos coronantem marino

Rore ¹⁷ deos fragilique myrto.

¹⁸ Immunis aram si tetigit manus,

Non sumptuosâ blandior hostiâ

Mollibit averfos Penates

Farre pio & saliente micâ.

Authorum Loca. ^a Ov. Pon. L. 4. ^b Ov. Trist. L. 2. v. 75. ^c Ov. Pon. L. 3. ^d Ov. Pon. L. 4. ^e Ov. Am. L. 2. ^f Tib. Pan. ad Mef. v. 14. ^g Pers. Sat. 2. v. 69. ^h Hor. L. 3. Od. 23. v. 13.

Notæ. ¹ Offert Deo. ² Vase in quo thus adolebant. ³ In Faliscis agris est fluvius cujus aqua potata boves facit candidos. ⁴ Capitolinos, nam in Tarpeio

monte Romæ, Capitolium Jovis templum conditum. ⁵ Cruore tingit. ⁶ Tenue, thuris vel salis granum. ⁷ Victimarum cornua solebant inaurari. ⁸ Templo. ⁹ Improba cujusvis nobilis Romani proles. ¹⁰ Animum composita justitiâ. ¹¹ Mentis intima. ¹² Non leviter tinctum, sed plene imbutum. *Metaph.* ¹³ Tenui sacrificio. ¹⁴ Rite sacrificabis. ¹⁵ Tuum non est. ¹⁶ Sollicitare. ¹⁷ Lares. ¹⁸ Innocens, vel sine munere. ¹⁹ Mola falso constante ex aqua farre & sale.

C A P. CLXXIV.

Varietas grata est.

- **A** Ugebit meritum dulcis mixtura bonorum ;
Et semper varium plùs micat artis opus.
Nam, quæcumque solent per se perpensa placere,
Alternò potius vincta decore placent.
- Non uno contenta valet natura 1 tenore ;
Sed permutatas gaudet habere vices.
- Nolo ego semper idem capiti suffundere 2 costum ;
Nec noto stomachum conciliare cibo.
Taurus amat gramen mutatâ carpere valle ;
Et fera mutatis sustinet ora cibis.
- Ipsa dies ideo nos grato perluit haustu,
Quòd permutatis hora recurrit equis.
- Volvitur 3 Ixion, & se sequiturque fugitque :
Par pœna est unâ vita voluta rotâ.
- Plerumque gratæ divitibus 4 vices ;
Mundæque parvo sub 5 lare pauperum
Cœnæ, sine 6 aulæis, & ostro,
Sollicitam 7 explicuere frontem.
- Ipsa 4 vices natura subit, variataque cursus
Ordinat ; inversis & frondibus explicat annum.
Non semper fluidis adopertus nubibus æther.
Aurea terrificis obcæcat sydera nimbis.
Cessat hyems, madidos & 8 siccat vere capillos :

Ver fugit æstates, æstatum terga 9 laceffit
Pomifer autumnus; nebulis 10 celsurus & undis.

Authorum Loca] ^a Corn Gall. El. 1. 7. 29. ^b Fragmentis Petron. Arb. ^c Fragmentis Petron. Arb. ^d Ov. Metam. L. 4. v. 461. ^e Hor. L. 3. Od. 29. v. 13. ^f Lucan. in Paneg. in Pison. v. 131.

speciem, unguentum. 3 Qui apud Inferos indefinentur rota circumvolvitur. 4 Vicissitudines. 5 In exigua casa. Metonym. 6 Tapetis. 7 Frontem curis in rugas contractam exportexerunt. 8 Cum plueret desierit. 9 A tergo sequitur. 10 Qui ipse Autumnus mox hyemis procellis cedit.

Notæ.] 1 Eodem statu. 2 Nardi

C A P. CLXXV.

Ielus piscator sapit.

IGnavum cautum fecere pericula crebra,
Ipse viros stultus, qui nocuere, timet.
^a Terretur minimo pennæ stridore columba
Unguibus, accipiter, faucia facta tuis.
Nec procul à stabulis audet secedere, siqua
Excussa est avidi dentibus agna lupi.
Quicumque Argolicâ de classe 1 Capharea fugit,
Semper ab 2 Euboicis vela retorquet aquis.
^b Sæpe canem longè visum fugit agna, lupumque
Credit, & ipsa suam nescia vitat opem.
Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo,
Omnibus unca cibus 3 æra subesse putat.
^c Et mea cymba semel vastâ percussa procellâ
Illum, quo læsa est, horret adire locum:
^d Membra reformidant mollem quoque faucia tactum:
Vanaque sollicitis incutit umbra metum.
Da veniam læso, nimioque ignosce timori;
Tranquillas etiam naufragus horret aquas.

Haud

• Haud repetit victus gladiator cautus 4 arenam :
Nec redit in tumidas naufraga puppis aquas.

Authoris Loca.] • Ov. Trist. L. 1. v. 75. ^b Ov. Pon. L. 2. El. 7. v. 11. & *supra.* ^c Ov. Trist. L. 1. El. 1. v. 85. & *supra.* ^d Ov. Pon. L. 2. El. 7. v. 13. & v. 7. ^e Ov. Trist. L. 2. v. 17.

Notæ.] 1 *Enbæ* promontorium, ex

quo *Nauplius* faces ostentavit *Græcis* a *Troja* redeuntibus, ut portus fidem faceret : unde illi inter scopulos naufragium fecere. 2 *Maris insula Eubæa.* 3 *Hamum ex ære.* Metonym. 4 *Aream Amphitheatri arena sparsam ne laberentur cruore gladiatores.*

C A P. CLXXVI.

Artes quondam honore, nunc contemptu habitæ.

• Ingenium fuerat quondam pretiosius auro :

At nunc barbaria est grandis habere nihil.

• Cura Deum fuerant olim Regumque poetæ :

Præmiaque antiqui magna tulere 1 chori.

Sanctæque majestas, & erat venerabile nomen

Vatibus : & large sæpe dabantur opes.

2 Ennius emeruit, Calabris in montibus ortus,

Contiguus poni, 3 Scipio magne, tibi.

Nunc 4 hederæ sine honore jacent : 5 operataque doctis

Cura vigil musis, nomen inertis habet.

• Ipse licet venias Musis comitatus, 6 Homere :

Si nihil attuleris ; ibis, Homere, foras.

Carmina laudantur, sed dantur munera nulla ;

Hei mihi non multum carmen honoris habet !

• Cum bene laudetur, laudato janua clausa est.

Turpiter huc illuc ingeniosus eat.

• Heu malè nunc miseras artes hæc sæcula tractant.

• Artibus ingenuis nullus in orbe locus.

— Didicit jam dives avarus
Tantum admirari, tantum laudare poëtas,
Ut pueri 7 Junonis avem. —

Authorum Loca. ^a Ov. Am. L. 3. ^b Ov. Ar. Am. L. 3. v. 405. ^c Ov. Ar. Am. L. 2. v. 279. & *supra*. ^d Ov. Am. L. 3. El. 7. v. 7. ^e Versus fati notus. ^f Juv. locus Sat. 3. v. 21. ^g parce detortus. ^h Juv. Sat. 7. v. 30.

Notæ. 1 Multitudo canentium; hic ponitur pro poetis. 3 Latinorum poeta- rum primus, Rudiis Calabriae oppido oriundus. 3 Romanorum dux, Hannibal & Africa victor; unde dictus Africanus. 4 Poeta quibus doctarum hederæ præmia frontium. 5 Addicta. 6 Græcorum poetarum optimus. 7 Pavonem, cujus pictam caudam pueri mirantur; adeo autem nihil ipsi dant, ut plumaslet, quantum possunt, detrahant.

C A P. CLXXVII.

Nè quid supra vires.

R Em tentâsse pudet; quam vires ferre recusant.
^a Quâ pote quisque in eâ conterat arte diem.
^b Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus;
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
^c Ipse 1 Milo robur deducere fissile tentans,
Non potuit captas 2 inde referre manus.
^d Quid me scribendi tam vastum mittis in 3 æquor?
Non sunt apta meæ grandia 4 vela 4 rati.
^e Non ideo debet pelago se credere, siqua
Audet in exiguo ludere cymba lacu,
^f Vitaret cœlum Phaëton si viveret; & quos
Tentârat stultè; tangere nollet equos.
^g Vasto 5 rana bovi exiguo dum corpore certat;
Filius huic sapiens desine, mater, ait;

250 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Dirumpere 6 prius: 7 te nosce, 8 negata relinque;

Namque tumor crepitum mox feret iste tibi.

Fabula quò spectat? si quis nimis ardua tentat,

Hæc æquabit, uti parvula rana bovem.

Ne quid vim supra; ^h non omnia possumus omnes.

ⁱ Qui sua metitur pondera, ferre potest.

^k Quod potes id tentes; operis nè pondere pressus
Succumbat labor; & frustra tentata relinquas.

Quod potes, id tenta; nam littus carpere remis
'Tutius est multò; quàm velum tendere in altum.

^m Quò, moriture, ruis? majoraque viribus audes?
Fallit te incautum tua vis.—

ⁿ Quo ruis, ô vecors? majoraque bella capeffis,
Mortali quàm ferre datur? ———

9 Magna petis Phaëthon; & quæ nec viribus istis
Munera conveniant, nec tam puerilibus annis.
Sors tua mortalis: non est mortale quod optas.

Authorum Loca.] ^a Prop. L. 2. El. 1. v. 46. ^b Prop. L. 3. El. 8. v. 5. ^c Ovid. in Ibin. v. 609. ^d Prop. L. 3. El. 8. v. 3. ^e Ov. Trist. L. 2. v. 329. ^f Ov. Trist. L. 1. El. 1. v. 79. ^g E. Pref. Demosthenis editi per Wolfium. ^h Virg. Eclog. 8. v. 64. ⁱ Mart. L. 12. Ep. 100. ^k Cato. L. 3. Dist. 13. ^l Cato L. 4. Dist. 33. ^m Virg. Æn. L. 10. v. 811. ⁿ Sil. It. L. 12. v. 703. ^o Ov. Met. L. 2. v. 54.

Notæ.] 1 Milo Crotoniates viribus insignis de quo Juv. Sat. 10. — Viribus ille Confusus periit, admirandisque lacertis. 2 E quercu. 3 Argumentum nimis arduum. 4 Argumenta grandia non sunt idonea tenui ingenio. Allegor. 5 Vide Asopi fabulas. 6 Antequam tumenda bovem æquabis. 7 Naturam tuam. 8 Nature tue inconcessa. 9 Nempe veniam currum Solis in diem regendi.

C A P. CLXXVIII.

—*Vacua carmina mentis opus.*

* **C**Arminibus metus omnis abest; ^b quia carmina
lætum

Sunt opus, & ² pacem mentis habere volunt.

* Scilicet assiduo confectum cura dolore

Sevocat à doctis, ³ Ortale, ⁴ virginibus.

Nec potis est dulcis Musarum expromere ⁵ foetus

Mens animi, tantis fluctuat ipsa malis.

^d Carmina proveniunt animo diducta sereno,

Nubila sunt subitis tempora nostra malis.

Carmina secessum scribentis & otia quærunt;

Me mare, me venti, me fera jactat hyems.

Da mihi ⁶ Mæoniden, & ⁷ tot circumspice casus;

Ingenium tantis excidet omne malis.

* Ipse ⁸ senex dictus sapiens ab ⁹ Apolline, nullum

Scribere tot curis sustinisset opus.

Me timor officio fungi vetat ipse quieto,

Cinctus ab innumero me tenet hoste locus.

^f Scriptorum chorus omnis amat ¹⁰ nemus, & fugit urbes,

Ritè ¹¹ cliens Bacchi, somno gaudentis & umbrâ.

Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos

252 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Vis canere? an tu me Romana poëmata censes
Scribere posse, inter tot curas totque labores?

— An hîc ego rerum

12 Fluctibus in mediis, & tempestantibus urbis

13 Verba lyræ motura sonum connectere digner?

Non puræ plateæ; nihil ut meditantibus obftet;

Hâc rabiosa fugit canis, hâc lutulenta ruit sus:

¶ nunc, & versus tecum meditare canoros.

* Musis 14 amicus, tristitiam, & metus,

Tradam protervis in mare 15 Creticum

Portare ventis; quis sub 16 Arcto

Rex gelidæ metuatur oræ,

Quid 17 Tiridatem terreat, 18 unicè

Securus. —

Authorum Loca.] ^a Ov. Trist. L. 1. *El.* 1. v. 43. ^b Ov. Trist. L. 5. *El.* 13. v. 3. ^c Catul. carm. 65. ^d Ov. Trist. L. 1. *El.* 2. v. 39. & 47. ^e Ov. Trist. L. 5. *El.* 12. v. 15 & 19. ^f Hor. L. 2. *Ep.* 2. v. 77. & passim infra & supra. ^g Hor. L. 1. *Od.* 26.

Notæ.] 1 Poetis carminum autoribus. *Metonym.* 2 Ocium. *Metaph.* 3 Nomen viri cui hac scripsit Catullus. 4 Musis. 5 Poemata. 6 Homerum Poe-

tarum optimum. 7 Quot me premunt: verba Ovidii de suis miseriis. 8 Socrates Philosophorum sapientissimus. 9 Apollinis oraculo. 10 Solitudinis secessum. 11 Qui Bacchum vini Deum patronum habet: nam ut ait Prop. Bacche, soles Phœbo fertilis esse tuo. 12 Tumultibus *Metaph.* 13 Carmina Lyrica. 14 Ego Horatius Musis gratus. 15 In quemvis locum remotissimum *Synecd.* 16 In regione septentrionali. 17 Parthiæ regem. 18 Præcipue.

C A P. CLXXIX.

Læti facile corrumpuntur & ignavi.

- N**on adit afflictos Veneris damnosa voluptas,
Nec solet in mœstos 1 illa venire toros.
^b Mens erit apta capi tunc, cum lætissima rerum
Ut seges in pingui luxuriabit humo.
Pectora dum gaudent, nec sunt astricta dolore,
Ipse patent; blandâ tum subit arte Venus.
Tunc cum tristis erat defensa est 2 Ilios armis,
Militibus 3 gravidum læta recepit 4 equum.
^c Luxuriant animi rebus plerumque secundis,
Nec facile est æquâ commoda mente pati.
^d Languor, & immodici sub nullo 5 vindice somni,
Aleaque, & multo 6 tempora quassa mero,
Eripiunt omnes animis sine vulnere 7 nervos.
Adfluit incautis insidiosus amor.
Quæritis 8 Ægythus quare sit factus adulter?
In promptu causa est; desidiosus erat.
^e Heu fumus incauti, luxuque aperimur inertî,
Nudaque per lusus pectora nostra patent.

^f Quisquis secundis rebus exultat nimis,
Fluitque luxu, semper insolita appetens;
Hunc illa magnæ dira fortunæ comes
Subit libido: non placent fueræ dapes,

254 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Non tecta 9 fani moris, aut vilis cibus.

Cur in 10 penates rariùs tenues subit

Hæc delicatas eligens 11 pestis domos?

Cur sancta parvis habitat in tectis 11 Venus?

Mediumque sanos vulgus affectus tenet?

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 1. ^b Plenum mil tibus Sinonis dolo inclusis
El. 10. v. 33. ^c Ov. Ar. Am. L. 1. v. ^d ad Trojæ portas aperiendas. *Vide Virg.*
^e 361. ^f Ov. Ar. Am. L. 2. v. 437. ^g L. 2. v. 162. ^h Ligneum. ⁱ Qui cogat
Rem. Am. v. 145. & 161. ^j Ov. Ar. ^k somnolentum *Virg.* re. 6 Capitis. ^l 7 Vires.
Am. L. 3. v. 371. ^m Sen. Hippol. v. 303. ⁿ 8 Thyestis filius, qui Clytemnestram
Agamemnonis uxorem corrumpit. ^o 9 So-
Notæ.] 1 Venus seu voluptas. 2 Troja. ^p brii. 10 Domos. 11 Voluptas.

C A P. CLXXX.

Minuit patientia curas.

Fert bonus, ut debet, casus, patienter amarus,
 Fræna nec indomiti more recusat equi.

^a Acriùs invitos multoque ferociùs urget,

Quàm qui tristitiam fert bene, cura gravis.

Cedimus? an subitum luctando accendimus ignem?

Cedamus: leve fit, quod bene fertur onus.

Vidi ego jactatas, motâ face, crescere flammæ;

Et vidi, nullo concutiente, mori.

Verbera plura ferunt, quàm quos 1 juvat usus aratri,

Detrectant pressi dum juga 2 prima boves.

Asper equus duris 3 contunditur ora lupatis:

Fræna minùs sensit, quisquis ad 4 arma facit.

⁵ Quod potes extenua forti mala corde ferendo;

Ad quæ jampridem non 5 rude pectus habes.

Fit

Fit levius patiendo jugum ; ^d sic dicimus omnes
 Hos quoque fœlices ; qui ferre incommoda vitæ,
 Nec 6 jactare jugum, 7 vitâ didicere magistrâ.
 Crede mihi, ^e quo fata trahunt retrahuntq; sequamur :
 Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.
^f Sic pia 8 Baucis anus, parilique ætate 9 Philemon
 Consenuere casâ ; paupertatemque ferendo
 Effecere levem, nec iniquâ mente ferendam.

^g Ducunt volentem fata, nolentem trahunt.

^h Durum ; sed levius fit patientiâ,
 Quicquid corrigere est nefas.

ⁱ Fatis agimur, cedit fatis,
 Non sollicitæ possunt curæ
 Mutare rati 10 flamina fusi.

^k Vires pepulit pondusque mali,
 Casus animo qui tulit æquo.

^l Misérias lenit quies.

Authorum Loca. ^a Ov. Trist. L. 5. El. 4. v. 15. ^b Ov. Am. L. 1. El. 2. v. 17. & supra. ^c Ov. Trist. L. 3. El. 3. v. 57. ^d Juv. Sat. 13. v. 20. ^e Virg. Æn. L. 5. v. 707. ^f Ov. Met. L. 8. v. 631. ^g Sen. ni fallor. ^h Hor. L. 1. Od. 24. v. 19. ⁱ Sen. Oed. v. 980. ^k Sen. Herc. Oet. v. 230. ^l Sen. Med. v. 559.
 Notæ.] 1 Non ledit. 2 Primo cervici imposita. 3 Ora habet contusa. Gracism. 4 Bello aptus est, ideoque frenis parer. 5 Inexpertum. 6 Necessitatis jugo non reluctari. 7 Longo rerum usu docente. 8 Anus. 9 Senex Baucidis maritus, qui Deos hospitio excepit. 10 Parcarum decreta, quæ vitæ flamina longiora aut breviora fusi suis devolvunt.

C A P. CLXXXI.

Magnatum consortia fugienda.

- **I**ngentes dominos, & famæ 1 nomina claræ;
 Illustrique graves nobilitate domos
 Devita; & longè cautus fugé: contrahe vela;
 Et te littoribus cymba propinqua vehat.
 In plano tua sit semper fortuna, paresque
 Noveris: ex alto magna ruina venit.
 Non bene cum parvis juguntur grandia rebus;
 Stantia namque premunt, præcipitata 2 ruunt.
 Mitte superba pati fastidia; spemque caducam
 Despice; vive tibi, nam moriêre tibi.
 • Vive sine 3 invidiâ; mollesque inglorius annos
 Exige; amicitias & tibi junge pares.
 4 Usibus edocto si quicquam credis amico,
 Vive tibi; & longè 1 nomina magna fuge.
 • Dulcis inexpertis 5 cultura potentis amici;
 Expertus metuit, ———
 • In cujus facie miseræ magnæque sedebit
 6 Pallor amicitiz.

Authorum Loca.] ^a E libro cui titulus *Delectus Epigr.* pag. 222. ^b Ov. *Trist. L. 3. El. 4. v. 43 & 3.* ^c Hor. *L. 1. Ep. 8. v. 85.* ^d Juv. *Sat. 4. v. 74.* *Notæ.*] 1 *Amicos clari nominis.* 2 *Obruunt.* 3 *E potentiorum sodalitis exorta.* 4 *Experientia.* 5 *Amicitia & observantia.* 6 *Magni amici metus.*

C A P. CLXXXII.

Curae mortalium vanæ.

^a **O** Curas hominum! ô quantum est in rebus 1 inane!

^b Quid tam sollicitis vitam consumimus annis,
Torquémurque metu; cæcâque cupidine rerum
Æternisque senes curis; dum quærimus ævum
Perdimus; & nullo votorum fine beati,
Victuros agimus semper, nec vivimus unquam?
Pauperiorque bonis quisque est, qui plura requirit,
Nec quod habet numerat, tantum quod non habet, optat.
Cumque sui parvos usus natura reposcat,
Materiam struimus magnæ per vota ruinæ.

^c Solvite mortales animos, curamque levate,
Totque supervacuis vitam deflere querelis;
Fata regunt orbem, certâ stant omnia lege:

^d Quid brevi fortes 2 jaculamur ævo
Multa?

—— ^e Quid 3 æternis 4 minorem
Consiliis animum fatigas?

^f Mitte arcana Dei, cælumque inquirere quid sit;
Cum sis mortalis, quæ sunt mortalia cura.

^g Quid Deus intendat, noli perquirere 5 forte:
Quid statuât de te, sine te deliberat ipse.

Authorum Loca. ^a Pers. Sat. I. v. I. ^b Manilius. L. 4. v. I. ^c Manil. L. 4. v. 12. ^d Hor. L. 2. Od. 16. v. 17. ^e Hor. L. 2. Od. 11. v. 11. ^f Cat. L. 2. Dist. 2. ^g Id. Dist. 12.

Notæ. 1 Quanta est in rebus humanis vanitas. Græcism. 2 Intento animo petimus. Metaph. 3 Id est Dei divinæque providentiæ consiliis. 4 Incapacem. 5 Sortilegiis, vanisque artibus & curis.

C A P. CLXXIII.

Vita brevis benefactis extendenda est.

* **A**mpliat ætatis spatium sibi vir bonus, hoc est
Vivere bis ; vitâ posse priore frui.

* Cum gravis extremas 1 Vestinus duceret horas,

Et jam per Stygias esset 2 iturus aquas ;

Ultima volventes orabat pensa 3 sorores,

Ut traherent parvâ flamina pulla morâ.

Tum largas 4 partitus opes, à luce recessit :

Seque mori posthac credidit ille senem.

* Qui sic vel medio finitus vixit in ævo,

Longior huic facta est, quàm data vita fuit.

* Stat sua cuique dies ; breve & irreparabile tempus

Omniibus est vitæ, sed famam extendere factis,

Hoc virtutis opus. ———

* Una quem nobis dederat juvenus,

Una te nobis rapiet senectus :

Sed potes, Publi, geminare magnâ

Sæcula famâ.

Quem satis raptum gemuere cives,

Hic diu vixit ; sibi quisque Famam

Scribat hæredem : rapiunt avaræ

Cætera 5 Lunæ.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 1. Ep. 10. ^b Mart. L. 4. Ep. 73. ^c Mart. L. 8. Ep. 77. ^d Virg. Æn. L. 10. v. 467. ^e Calpurn. L. 2. Od. 2. v. 13.

Notæ.] 1 Romanus liberalitate insignis. 2 Moriturus. 3 Parcas vitæ suæ statumen secturas. 4 Inter amicos circumstantes. 5 Sæcula.

C A P. CLXXXIV.

Parva decent parvos.

DUm parva in parvis tentamus carmina rebus,
 1 Materiæ gracili sufficit ingenium.
 2 Obruit audentem 3 rerum gravitasque nitorque,
 Nec potui cæpti pondera ferre mei.
 4 Nam si me jubeas domitos Jovis igne 4 Gigantes
 Dicere; conantem debilitabit opus.
 Divitis ingenii est immania 5 Cæsaris acta
 Condere, materiâ nè superetur opus.
 6 Quid tibi cum tali demens est 6 flumine? quis te
 7 Carminis heroi tangere jussit opus?
 Non 8 hinc ulla tibi speranda est fama, 9 Properti;
 Mollia sunt parvis prata terenda rotis.
 Cur tua præscriptos 10 evecta est pagina gyros?
 Non est ingenii 11 cymba gravanda tui.
 Alter remus aquas, alter tibi radat arenas,
 Tutus eris: medio maxima turba mari est.
 12 Majores majora sonent; mihi parva locuto
 Sufficit, in populi sæpe redire manus.
 13 Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam
 Viribus; & 12 versate diu, quid ferre recusent;
 Quid valeant 13 humeri. —
 — f Fessa labat mihi pondere cervix,

260 *SYNOPSIS Communium Locorum,*

Et tremefacta cadunt, succiso poplite, membra.

Sic nec olorinos audet 14 Pandionis ales

Parva referre sonos; nec, si velit improba, possit.

Sic & 15 aëdoniâ superantur voce cicada;

Stridula cùm rapido faciunt convicia soli.

Authorum Loca.] ^a Ov. Pon. L. 2. El. 5. v. 25. & 29. ^b Ov. Trist. L. 2. v. 333. ^c Prop. L. 3. El. 6. v. 15. ^d Mart. L. 9. Ep. 1. ^e Hor. de Ar. Poet. v. 38. ^f Panegy. ad Pison. v. 253.

instar fluminis copioso. 7 Poematis Epici. 8 A carmine Heroico. 9 Propertii Elegiaci de se verba. 10 Transgressa est. 11 Ingenium materia difficiliore non onerandum. Alleg. 12 Explore cogitando. 13 Ingenii vestri vires. 14 Luscinia, in quam mutata erat Philomela Pandionis Atheniensium regis filia, a Terea Thracia rege suprum passa. 15 Cantu Philomela.

Notæ.] 1 Argumento. 2 Nimio exsuperat pondere. 3 Tractandarum. 4 Carmen de Gigantibus. 5 Aut alicujus egregii herois. 6 Argumento torrentis

C A P. CLXXXV.

Nec regitur strictus citò nec deponitur ensis.

Heu nimium notum, quid cæde calentibus armis,
Quantum iræ liceat, motusve quid audeat ensis.

^a Nam quis nudatos enses, quis tela 1 lacertis

Excutit, & solvi curvatos imperat arcus?

Quisnam audet leges vibrato imponere ferro?

Inflammata semel nescit mitescere 2 virtus.

Nam simul hostiles sitientia pila cruores

Sponte volant, ultrixque manus mucrone ruente

Ducitur, heu 3 siccum gladium vagina recusat.

Utque feræ tigres nunquam posuere furorem,

Quas nemore 4 Hyrcano, matrum dum lustra sequuntur,

Altus cæforum pavit cruor armentorum:

Sic & 5 Syllanum solito tibi lambere ferrum

Durat,

Durat, 6 Magne, sitis ; nullus semel ore receptus
Pollutas patitur sanguis 7 mansuescere fauces.

—^d Arma non servant modum,
Nec temperari facile, nec reprimi potest
Stricti ensis ira, bella delectat cruor.
• Jus est in armis, ^f & regi frænis nequit
Et ira, & ardens hostis, & 8 victoria
Commissa nocti ; quicquid indignum aut ferum
Cuiquam videri potuit, hoc faciet furor ;
Gladiusque 9 foelix, cujus infecti semel
10 Vecors libido est.——

Authorum Loca.] ^a Sil. It. L. 2. v. 21. ^b Claud. in Ruf. L. 2. v. 228. ^c Lucan. L. 1. v. 327. ^d Sen. Herc. Fur. v. 403. ^e Sen. Herc. Fu. v. 253. ^f Sen. Troad. v. 277. ^g *ebantur.* 2 *Militum ferocia.* 3 *Nulla tinctum sanguine.* 4 *Hyrcana Scythia sylvæ.* 5 *Civium a Sylla proscriptorum cadibus enutrito.* 6 *Pompei.* 7 *Mitescere.* 8 *Licentiosa per mætam quæ pudore caret.* 9 *Victor.* 10 *Insana & reponi nesciens.*

Notæ.] 1 *Pila quæ lacertis excuti-*

C A P. CLXXXVI.

Stat magno violata fides.——

• **F**Oedera, mortales, nè sævo rumpite ferro,
Sed castam servate fidem, fulgentibus ostro
Hæc potior regnis ; 1 dubio qui frangere rerum
Gaudebit pacta, ac 2 tenues spes linquet amici ;
Non illi domus, aut conjux, aut vita manebit
Unquam expers luctûs, lachrymæque ; aget æquore semper
Ac tellure premens, aget ægrum nocte dieque

Despecta ac violata fides. —

^b Queis vero non æqua dedit victoria nomen,
Audite, ô gentes; neu rumpite fœdera pacis;
Nec regnis posserte fidem; 3 vagus exul in orbe
Errabit toto, patriis projectus ab oris,
Tergaque 4 vertentem trepidans Carthago videbit.

—— ^c Citæ 5 Metium in diversa quadrigæ
Distulerant, (at tu dictis, Albane, maneres,)
Raptabatque viri mendacis viscera 6 Tullus
Per sylvam; & sparsi rorabant sanguine vepres.
^a Ergo justitiæ cultor, quæcumque capeffes,
Testes factorum stare arbitrare divos.

—— ^e Ambiguæ si quando citabere testis,
Incertæque rei, 7 Phalaris licet imperet, ut sis
Falsus, & admoto dictet perjuria tauro:
Summum crede nefas animam præferre pudori,
Et propter vitam vivendi 8 perdere causas.

Authorum Loca. ^a Sil. It. L. 13. v. 284. ^b Sil. It. L. 2. v. 698. ^c Virg. Æn. L. 8. v. 642. ^d Sil. It. L. 15. v. 111. ^e Juv. Sat 8. v. 79.

Notæ. 1 Periculoso rerum statu. 2 Amicum in adversis. 3 Annibal Pœnus, fide Punica notus. 4 A Scipione Africano victum. 5 Albanorum regem, qui eum in auxilium Romanorum contra

Fidenates venisset, medius inter duos pugna fortunam expectavit. 6 Hostilius Romanorum rex. 7 Agrigentinorum tyrannus. Minetur te in aneum taurum se conjecturum, nisi falsum pro se testimonium velis dicere. 8 Virtutum & integritatem deserere, quæ sunt vivendi causæ, quippe ad quam, teste Cicero, nati sumus.

C A P. CLXXXVII.

Idem est militiæ sæpe togæque decus.

* **T**U modo bella geris, 1 numeris modo verba coerces;
Quodque aliis opus est, hoc tibi lusus erit.

Utque nec ad citharam, nec ad arcum segnis Apollo;

Sed venit ad sacras nervus 2 uterque manus :

Sic tibi nec docti defunt, nec Principis artes ,

Mista sed est animo cum 3 Jove 4 Musa tuo.

* Utque tibi est animus, cum res ita postulat, arma

Sumere ; & hostili tingere cæde manum ;

Atque ut es excusso jaculum torquere lacerto,

Collaque velocis flectere 5 doctus equi :

Tempora sic studiis data sunt ubi iusta paternis,

Atque tuis humeris forte quievit opus ;

Nè tua marcescant per inertes otia somnos,

Lucida 6 Pieriâ tendis in astra viâ.

* 7 Lælius Italiæ magnum decus ; omnia fœlix

Cui natura dedit, nullo renuente Deorum.

Ille foro auditus, cum dulcia solveret ora,

Æquabat Pylia Nelëia 8 verba senectæ :

Ille ubi 9 suspensi 10 patres, & curia vocem

Posceret, ut 11 cantu ducebat corda Senatûs ?

Idem, cum subitum campo perstrinxerit aures

Murmur triste tubæ, tanto fervore ruebat

In pugnam, atque acies; ut natum ad sola liqueret

Bella; nihil vitæ peragi sine laude placebat.

— ^d Nec enim, si bella quierunt

Occidit & virtus; licet exercere togatæ

11 Munera militiæ; licet & sine sanguinis haustu

Mitia legitimo sub iudice bella movere.

• Insigne mæstis præsidium reis,

Et consulenti 12 Pollio 13 Curia,

Cui Laurus æternos honores

Dalmatico peperit triumpho.

Authorum Loca. ^a Ov. Pon. L. 2. El. 9. v. 55. ^b Ov. Pon. L. 4. El. 8. v. 73. ^c Sil. It. L. 15. v. 456. ^d Lucan. Paneg. in Pison. v. 26. ^e Hor. L. 2. Od. 1. v. 13.

Notæ. 1 Id est versus componis. 2 Quo & cithara movetur, & arcus tenditur. 3 Cum Imperatoris arte Politica. 4 Facultas Poetica. 5 Peritus. 6 Poeti-

ca cujus Dea Musa vocantur Pieria vel Pierides a Piero monte. 7 Dux Romanus belli pacisque artibus præclarus, Scipioni Africano amicus. 8 Eloquentiam senis Nestoris, Nelei filii, Pyli urbis principis. 9 Dubii quid agerent. 10 Senatores qui & dicti patres Conscripti. 11 Dulci Oratione. 12 Agendo causas in foro. 13 Qui Orator, Senator, Imperator egregius. 13 Senatoribus.

C A P. CLXXXVIII.

*Disce homines, moresque hominum ; non somnia
vatum.*

• Qui legis 1 Oedipodem, caligantemque 2 Thyesten,
3 Colchidas, & 4 Scyllas ; quid nisi monstra legas ?
Quid tibi raptus 5 Hylas, quid 6 Parthenopæus, & 7 Atys ?

Quid tibi dormitor proderit 8 Endymion ?
Exutufve 9 puer pennis labentibus ? aut qui
Odit 10 amatrices Hermaphroditus aquas ?
Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ ?

Hoc lege, quod possis dicere jure, 11 meum est.
Non hîc 12 Centauros, non 12 Gorgonas, 12 Harpyiasq;
Invenies ; hominem pagina nostra 13 sapit.
Sed non vis, insulse, tuos cognoscere mores.

Nec te scire ; legas 14 *αἴτια* Callimachi.
• Nescis, crede mihi, quid sint bona carmina, nescis ;
Qui tantum lusus illa jocosque putes.

Ille magis ludit, qui scribit 15 prandia sævi
Tereos ; at cœnam, crude 16 Thyesta, tuam.
Aut 17 puero liquidas aptantem Dædalon alas ;
Pascensem Siculas aut 18 Polyphemon oves.

• At tu Romano lepidos 19 sale tinge libellos ;
Agnoscat mores vita legatque suos.

• Crimina non credam 20 Venusinâ digna 21 lucerna ?
Hæc ego non 22 agitem ? sed quid magis 23 Heracleas,

Aut 23 Diomedæas, aut 24 mugitum Labyrinthi,
 Aut mare percussum 17 puero, 25 fabrumque volentem?
 * 26 Grande locuturi 27 nebulas 28 Helicone legunto,
 Si quibus aut 29 Prognēs, aut si quibus olla 30 Thyestæ
 Fervebit. ^f Sed tu 31 pallentes 32 radere mores
 Doctus, & ingenuo culpam defigere 33 ludo,
 34 Hinc trahere quæ dicas; 35 mensasq; relinq; Mycenis
 Cum capite & pedibus, plebeiaque prandia nôris.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 10. Ep. 15. ^b Mart. L. 4. Ep. 49. ^c Mart. L. 8. Ep. 3. v. 19. ^d Juv. Sat. 1. v. 51. ^e Peri. Sat. 5. v. 7. ^f Id. v. 15.

Notæ.] 1 Tragœdias de Oedipo. 2 Fabulam de Thyeste, quem caligantem dicit, quia filios sibi a fratre Atreo appositos edent. m. sol, ne videret refugit. 3 Tragœdias de Medea, cujus patria erat Colchis. 4 Hanc Nisi, illam Phœrei filiam. 5 A Naidibus nymphis raptus, dum Herculi aquam peteret. 6 Juvēnis bello Trojano occisus. 7 Puer Cybele dilectus. 8 Lunæ amissus, a qua in monte Latmosopitus. 9 Icarus. 10 Salmacidas. Vide Ovid. Metam. L. 4. 11 Ad vitam meam sp. Etar. 12 Monstruosas fabulas, de Centauris, Gorgone, &c. 13 De moribus humanis agit. 14 Obscurum Calli-

machi carmen quod inscripsit τὴν αἴτνᾱ. 15 Fabulam de Tercio Thraciæ rege, cui Progne uxor filium suum edendum apposuit. 16 Vide not. fig. 2. 17 Icaro. 18 Gigantem, unum ex Cyclopibus. 19 Focoso acumine. Metaph. 20 Satyrice; Horatiana; nam Horatii civitas erat Venusium. 21 Satyra, nocte ad lucernam composita. 22 Versu persequar. 23 Fabulas de Hercule & Diomede. 24 Fabulam de Minotauro in labyrintho murgiente. 25 Dædalum. 26 Tumidum poema. 27 Inanina poetarum figmenta. 28 Monte Musis sacro. 29 Vide not. fig. 15. 30 Vide not. fig. 2. 31 Mores hominum scelerum conscientia pallidorum. 32 Carpere. 33 Foco liberali notare. 34 E corruptis hominum meribus. 35 Figmenta Poetica de mensis seu prandio Thyestæ, caput & pedes filiorum edentis.

C A P. CLXXXIX.

Tempus opportunum expectandum.

Tempora qui solis operosa colentibus arva
 Fallitur, & nautis aspicienda putat.
 Nec semper credenda 1 Ceres fallacibus arvis:
 Nec semper viridi concava puppis aquæ.
 Sæpe dies redeat rebus minùs apta gerendis,
 Sæpe dato meliùs tempore fiet idem.

- ^b Eligito tempus captatum sæpe rogandi,
 Exeat adversâ nè tua 2 navis aquâ.
 Non semper sacras reddunt oracula sortes:
 Ipsaque non omni tempore fana patent.
^c Temporibus certis defectas alligat herbas;
 Et tonsam raro pectine verrit humum:
 Temporibus certis maturam rusticus uvam
 Deligit, & nudo sub pede musta fluunt.
^d Differ opus, cum tristis hyems; cum 3 Pleiades instant;
 Cum tener æquoreâ mergitur 4 Hædus aquâ.
 Tunc bene desinitur; tunc, si qui creditur alto,
 5 Vix tenuit laceræ naufraga membra ratis.
^e Et freta mota vides, & debes illa timere.
 Utilior velis postmodo ventus erit.
^f Temporis ars medicina ferè est; data tempore profunt,
 Et data non apto tempore vina nocent.

Authorum Loca. ^a Ov. Ar. Am. L. 1. v. 401. & 417. & 405. ^b Ov. Pon. L. 3. El. 1. v. 129. ^c Ov. Rem. Am. v. 189. ^d Ov. Ar. Am. L. 1. v. 411. ^e Ov. Rem. Am. v. 279. ^f Id. 131.

conym. 2 Nè, ut navis non exeat ab imperitis turbato mari commissa; tu etiam vanas preces effundas. Allegor. 3 Septem stelle quarum occasu hyems ostenditur. 4 Sydus proclivum. 5 Id est vix tabulæ ope se naufragii periculo eripuit.

C A P. CXC.

*Vigilandum est ei qui cupit vincere.** **T**Urpe Duci totam somno consumere noctem^b Invigila, & parta est gloria militiæ.

* Sæpe soporatos invadere profuit hostes,

Cedere & armatâ vulgus inerme manu.

Sic fera Threicii ceciderunt agmina 1 Rhesi,

Et dominum 2 capti deferuistis equi.

^d 3 Invadunt 4 urbem somno vinoque 5 sepultam,

Ceduntur vigiles, sternuntur inertia passim

Corpora, ———

—————* Si longa moretur

Obsidio; tum vota cave secura remittas,

6 Inclusumve putes; multis damnosa fuere

Gaudia; dispersi pereunt, somnove soluti.

Sæpius incautæ nocuit victoria turbæ.

Authorum Loca. * Sil. It. L. 3. v. 172. ^b Guil. Lilius de Morib. v. 30. *Notæ.* 1 Thracia regis, quem ad opem Troje albis equis venientem Ulysses nocte aggressus interemit. 2 Ab Ulysse. 3 Graeci. 4 Trojam. 5 Obrutam, & quietam. Metaph. 6 Obsessum intra mœnia.

* Ov. Am. L. 1. El. 9. v. 21. ^d Virg. Æn. L. 2. v. 265. * Claud. de 4. Conf. Hon. v. 332.

C A P. CXCI.

His labor, illis fructus.

- N**On sibi sed domino venatur 1 vertagus acer,
 Illæsum leporem qui 2 tibi dente feret.
^b Prædo fuit volucrum, 3 famulus nunc aucupis; idem
 Decipit, & captas non 4 sibi mœret aves.
^c 5 Omnia persolvi, fruitur nunc 6 alter amore,
 Et precibus fœlix utitur ille meis.
- ^d Hos ego versiculos feci, tulit alter honores:
 Sic vos non vobis nidificatis aves;
 Sic vos non vobis vellera fertis oves;
 Sic vos non vobis mellificatis apes;
 Sic vos non vobis fertis aratra boves.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 14. Ep. 200. ^b Mart. L. 14. Ep. 216. ^c Tib. L. 1. El. 5. v. 17. ^d Versus Virgilio attributi in vita ejus a Donato scripta. *Notæ.]* 1 Canis venatici species. 2 Domino suo. 3 Cicuratus. 4 Sed aucupi. 5 Sacra deis debita. Verba sunt Tibulli, de se. 6 Rivalis meus.

C A P. CXCII.

Rarus sorte suâ contentus.

Cur sua nemo probat, cur sit nova grata voluptas?
 Cur capiunt animos plus aliena suis?
 Fertior seges est alienis semper in arvis,
 Vicinumque pecus grandius uber habet.

^a Quis sit, ¹ Mæcenas, ut nemo, quam sibi ² sortem
 Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illâ
 Contentus vivat? laudet ³ diversa sequentes?
 O fortunati mercatores, gravis annis
 Miles ait; multo jam ⁴ fractus membra labore:
 Contra mercator, navem jactantibus Austris;
 Militia est ⁶ potior: quid enim? ⁷ concurritur, horæ
 Momento, cita mors venit; aut victoria læta.
 Agricola laudat juris legumque peritus,
 Sub ⁸ galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
 Ille, datis ⁹ vadibus qui rure extractus in urbem est,
 Solos felices viventes clamat in urbe.
^e Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.
^d Et melior vicina seges, majorque videtur;
 Atque aliena capella gerit dissentius uber.
^e Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors.

Authorum Loca. ^a Ov. Ar. Am. L. 1. v. 349. ^b Hor. L. 1. Sat. 1. v. 1. ^c Hor. L. 1. Ep. 14. v. 44. ^d Juv. Sat. 14. v. 143. ^e Hor. L. 1. Sat. 1. v. 110. ^f Hor. L. 1. Ep. 14. v. 11.

Notæ. ¹ Nobilis Romanus cui hæc inscripsit Horatius. ² Vitæ conditionem.

³ Dissimilia vivendi instituta. ⁴ Habens membra fracta. *Græcism.* ⁶ Mercatura. ⁷ Prælium committitur. ⁸ De nocte, ante gallicinium. ⁹ Qui vades & sponsores ledit; hi enim suo promittunt periculo, se aliquem in judicio staturos; seu de capite, seu de pecunia agatur.

C A P.

C A P. CXCIIL.

Vitam quæ faciunt beatiorē.

* **H**Æc vitam faciunt beatiorē;
Res non parta labore, sed relicta :
Non ¹ ingratus ager ; focus perennis ;
Lis nunquam ; toga rara ; mens quieta ;
Vires ingenuæ ; salubre corpus :
Prudens simplicitas ; pares amici ;
Convictus facilis ; sine arte mensa ;
Nox non ebria ; sed soluta curis ;
Non tristis ² torus ; & tamen pudicus :
Somnus qui faciat breves tenebras :
Quod ³ sis, esse velis ; nihilque malis ;
Summum nec ⁴ metuas diem, nec ⁵ optes.
* Non est, (falleris) hæc beata non est,
Quod vos creditis esse, vita non est ;
Fulgentes manibus videre gemmas ;
Aut testudineo jacere lecto ;
Aut plumâ latus abdidiſſe molli ;
Aut ⁶ auro bibere, aut cubare cocco :
Regales dapibus gravare menſas ;
Et quicquid Libyco ſecatur arvo,
Non unâ poſitum tenere cellâ :
Sed nullos trepidum timere caſus ;
Nec vano populi favore ⁷ tangi ;
Et ſtricto nihi æſtuare ferro.

Hoc quisquis poterit, licebit illi

Fortunam moveat loco superbus.

• Si tecum mihi, care Martialis,

Securis liceat frui diebus ;

Si disponere tempus otiosum,

Et veræ pariter vacare vitæ :

Nec nos atria, nec domos potentum,

Nec lites tetricas, forumque triste

Nôſſemus; nec 8 imagines superbas :

Sed geſtatio, fabulæ, libelli,

Campus, porticus, umbra, 9 Virgo, thermæ ;

Hæc eſſent loca ſemper, hi labores.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 10. Ep. 47. ^b E. Fragm. Petron. Arb. ^c Mart. L. 5. Ep. 20. ³ Contentus ſorte tua. ⁴ Ut mali ſolent ⁵ Ut miſeri ſolent. ⁶ Poculo aureo. *Metonym.* ⁷ Moveri. ⁸ In nobilium atriis poſitas. ⁹ Virgo aqua, quæ Romam adduxit Agrippa.

Notæ.] 1 Sterilis. 2 Uxor tori ſocia

C A P. CXCIV.

Ingenia maxima ſe coli patiuntur à minoribus.

• **A**Udet facundo qui carmina mittere 1 Nervæ,
Pallida 2 donabit glaucia, Coſine, tibi.

3 Pæſtano violas, & cana liguſtra colono ;

4 Hyblæis apibus 5 Corſica mella dabit.

Sed tamen & parvæ nonnulla eſt gratia Muſæ :

Appetitur 6 poſito vilis oliva 7 lupo.

^b Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?

8 Alcinoο nullum poma dediffe putas?

• Miraris docto quod carmina mitto Severo,
Ad cœnam quod te, docte Severe, vocem.
Jupiter ambrosiâ satur est, & nectare vivit :
Nos tamen exta Jovi, thura, merumque damus.
Omnia cum tibi sint dono concessa deorum :
Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

• Offendunt nunquam thura, precesque Jovem.

— • Si 9 Cereri sua dona, merumque 10 Lyæo
Reddimus; & dives prædæ, tamen accipit omni
11 Exuvias 12 Diana 13 tholo, captivaque tela
14 Bellipotens: nec tu, quando tibi — majus
Eloquium, fandique 15 opibus sublimis abundas;
Sperne coli tenuiore 16 lyrâ: vaga cingitur 17 astris
Luna; & in oceanum rivi cecidere minores.

— • Forſan tener auſus eſt 18 Catullus
Magno mittere 19 paſſerem 20 Maroni.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 9. Ep. 27. ^b Id. L. 7. Ep. 41. ^c Mart. L. 11. Ep. 58. ^d Id. L. 8. Ep. 24. ^e Stat. Sylv. L. 1. Sylv. 4. v. 31. ^f Mart. L. 4. Ep. 14. v. 13.
Notæ.] 1 Egregio Poetæ, nondum Romæ imperatori. 2 Non minus inepte facit; quam qui Cſmomyropole optimo, mittit vilem pulſantis papaveris ſuccum, qui glaucium vocatur. 3 Alicui e Pæſto Lucania oppido floribus abundante. 4 Optimis, ex Hybla Siciliæ monte. 5

Peſſima, ex inſula Corſica. 6 Ad menſam. 7 Piſce olim in deliciis habito. 8 Phæacum regi, cui ex herbo nobili ſuppetebant poma optima. 9 Frugum dea. 10 Baccho vini Deo. 11 Ferarum ſpolia. 12 Venandi dea. 13 Templi teſtudine, pro templo. Synecd. 14 Mars. 15 Ingenio & eloquentia. 16 A minori Poetæ. 17 Species minoribus, etſi r. vera majoribus. 18 Epigrammatum ſcriptor. 19 Carmen de paſſere. 20 Virgilio pætarum optimo.

C A P. CXC.V.

Nimio metu quæ timemus incurrimus.

Frangere dum metuis, frangis 1 *crystallina*; 2 peccant
Securæ nimium, sollicitæque manus.

———— ^b Multos in summa pericula 3 misit
Venturi timor ipse mali. ———

———— ^c Multis 4 ipsum
Timuisse nocet : multi ad 5 fatum
Venere suum, dum fata timent.

^d Tu ne futurum sollicitus pave
In pace bellum ; qui patitur mala
Ventura præsentis timore,
Bis miser est : cadit inque cladem.

Authorum Loca.] ^a Mart. L. 4. Ep.
III. ^b Lucan. L. 7. v. 104. ^c Sen. Oc-
dip. v. 992. ^d Casim. Sarbiev. Lyr. L.
2. Od. 16.

Notæ.] 1 *Vasa vel pocula ex crystallo*
confecta, 2 Frangunt pocula per timorem
perinde ac per securitatem. 3 Injecit.
4 Ipse timor. Gracism. 5 Mortem incur-
rerunt.

C A P. CXC.VI.

—Mortis cupidis mors ipsa timori est.

Proh quanto levius mortalibus ægra subire
Servitia, atque hyemes, æstusque, fugamque, fretumque
Atque famem, quàm posse mori !

• Usque adeone mori miserum est? —

• Heu quàm dulce malum mortalibus additum,
 Vitæ 1 dirus amor; cum 2 pateat malis
 Effugium, & miseros libera mors vocet
 Portus æterna placidus quiete!
 Nullus hunc terror, nec impotens
 Procella fortunæ movet,
 Aut iniqui flamma Tonantis.
 3 Pax alta nullos civium cœtus
 Timet, aut victoris iras;
 Non maria asperis infana Coris:
 Non acies feras,
 Pulvereamque 4 nubem
 Motam barbaricis equitum catervis,
 Hosticâ aut muros populante flammâ,
 Urbe cum totâ populos cadentes:
 Indomitumve bellum. Perrumpet omne
 Servitium contemptor 5 levium deorum,
 Qui vultus 6 Acherontis atri,
 Qui 6 Styga tristem non tristis videt:
 Audetque vitæ ponere finem.
 Par ille regi, par superis erit.
 O quàm miserum est nescire mori!

Authorum Loca. ^a Sil. It. L. 13. v. 883. ^b Virg. Æn. L. 12. v. 646. ^c Sen. Agam. v. 579.

Notæ. 1 Cum vitam cupiant etiam miseri. 2 Nempe per mortem, quæ Stoicis portus aliquando petendus, nun-

quam recusandus. 3 In sepulchro securâ tranquillitas. 4 Pulverem ad modum nubis excitatum. Metaph. 5 Non ultra mortem nocere valentium. 6 Fluvium infernum, pro manibus seu sepulchro positum.

C A P. CXCVII.

— *Mora rebus agendis*
Utilis interdum est.

* **D**A breve favitiæ spatium pelagique tuæque :
 Grande moræ pretium 1 tuta futura via est.

* Nubere si qua voles, quamvis properabitis ainbo,
 Differ; habent parvæ commoda magna moræ.

* Nulla unquam de morte hominis cunctatio 2 longa est.

— * Nè 3 fræna animo permittite calenti:

Da spacium tenuemque moram; malè cuncta 4 ministrat
 Impetus. —

— * Cladi parce obvius ire,

Dum transit divûm furor, & consumitur ira
 Fortunæ. — * Dum desinat aura, 5 sinusque
 Destituat tumidos subducto flamine ventus;
 In 6 rem cunctari fuerit. —

* 7 Unus homo nobis cunctando restituit rem :
 Non ponebat enim 8 rumores ante salutem :
 Ergo postque magisque, viri nunc gloria claret.

— * Quicquid est, da tempus ac spatium tibi :
 Quod ratio nequirit, sæpe sanavit môra.

Authorum Loca.] * Ovid. Ep. Did.
 ad. Æn. v. 73. b Ovid. Fast. l. 3. v.
 393. c Juv. Sat. 6. v. 220. d Stat.
 Theb. l. 10. v. 704. e Sil. Ital. l. 7.
 v. 243. f Id. l. 9. v. 46. g Ex Ennii
 Fragmentis. h Sen. Agamem. v. 128.

Notæ.] 1 A maris periculis. 2 Quia

pœna dilata potest exigi, non potest ex-
 acta revocari. 3 Ne ira cede. 4 Admini-
 strat, ordinat. 5 Velorum sinus; id est,
 donec fortuna hosti tuo favere desierit.
 Allegor. 6 In commodum tuum. 7 Fabius
 Maximus qui Annibalem Romæ inimi-
 cissimum pugnam differendo maceravit.
 8 Populi Romani moras ejus increpantis.

C A P. CXCVIII.

Amor ingenii neminem divitem fecit.

* **P**erios differ 1 cantusque chorosque fororum :
2 Æs dabit ex istis nulla 3 puella tibi.

Quid petis à 4 Phœbo ? nummos habet arca 5 Minervæ :

Hæc sapit, hæc omnes foenerat una deos.

Quid possent hederæ 6 Bacchi dare ? Palladis 7 arbor

Inclinat varias pondere nigra comas.

Præter aquas 8 Helicon, & ferta, lyrasque dearum

Nil habet, & magnum semper inane sophos.

Quid tibi cum Cyrrhâ ? quid cum Permessidos undâ ?

Romanum proprius, divitiusque 9 forum est.

Illic æra sonant : sed circum pulpita nostra,

Et 10 steriles cathedras, basia sola crepant.

* Dentibus antiquas 11 solitus producere pelles,

Et mordere luto putre vetusque 12 solum :

Prænestina tenes defuncti rura Patroni,

In quibus indignor si tibi cella fuit.

At me literulas stulti docuere parentes :

Quid cum grammaticis rhetoribusque mihi ?

13 Frange leves calamos, & scinde, 14 Thalia, libellos :

Si dare futuri calceus ista potest.

* Hoc, fortuna, tibi videtur æquum ?

Civis non Syriæve, Parthiæve,

Nec

278 SYNOPSIS Communium Locorum,

Nec de Cappadocis eques catastis,
 Sed de 15 plebe Remi, 15 Numæque verna,
 Jucundus, probus, innocens, amicus,
 Linguâ doctus 16 utrâque, cujus unum est,
 Sed magnum 17 vitium, quod est poëta;
 Pulla Mævius alget in cucullo;
 18 Cocco Mulio fulget 19 Incitatus,

[*Authoris Loca.*] • Mart. L. 1. Ep. 77. 8 Musis sacer, sicut & Cyrrha & Per-
 • Id. L. 9. Ep. 74. • Id. L. 10. Ep. 76. messis. 9 In quo causæ aguntur. 10 Nil
 [Notæ.] 1 Poetica studium desere. 2 lucri allaturas. 11 Sutor. 12 Rupti cal-
 Pecuniam ex ære. Metonym. 3 Musa. 4 cei soleam. 13 Abjice studia. 14 Musa-
 Poetica Deo. 5 Causidicorum; quorum rum una. 15 Civis Romanus. 16 Græca
 Dea est Minerva. 6 Poetarum fautoris. & Latina. 17 Nam paupertas Poetica
 7 Oliva cujus rami ubertate curvantur. alumna. 18 Purpura. 19 Agaso.

FINIS.

